Emile Zola

Emile Zola

BESTIA UMANĂ

Intrând în odaie Roubaud puse pe masă pâânea de-o livră, pateul şi sticla cu vin alb. Dar azi de dimineaţă, înainte ca să fi plecat după treburi, bătrâna Victoria acoperise, de bună seamă, focul din sobă eu un strat de ce-nuşe astfel că acum căldura era înnăbuşitoare, Subşeful de gară deschise o fereastră şi se rezimă în cadrul ei.

Era în fundătura Amsterdamului, în ultima clădire de pe dreapta, o clădire înaltă în care Compania de Vest adăpostea pe unii dintre slujbaşii săi. Fereastra de la al eincilea, din unghiul acoperişului rotund, dădea spre gară, spre tranşeea aceea largă ce străpungea cartierul Europei.

— O desfăşurare bruscă a orizontului, sporită şi mai mult, parcă, în după-amiaza zilei, de cerul plumburiu al jumătăţii lunii februarie, un cenuşiu umed, călduţ, străpuns de soare.

În faţă, sub colbuiala. Razelor, casele din strada Romei se înecau, se ştergeau. La stânga, şoproanele haleloi acoperite scoteau în evidenţă tindele mari, eu geamlî" afumat.

— Cel din faţă imens, despărţit prin clădirea poştei şi a carmangeriei de celelalte mai mici, din Argen-teul Versailles şi Ceinture; pe când podul Europei, la dreapta străpungea cu steaua-i de fier tranşeea pe care o vedeai apărând şi dispărând iarăşi până-n dreptul tunelului din Batignoilles. Iar aci, sub fereastră, ocupând vastul câmp, trei linii duble eare ieşeau de sub pod, se ramificau, se îndepărtau ca un evantai, ale cărui părţi de metal, înmulţite, nenumărate, se pierd sub şoproane. Cele trei posturi de acar, de dinaintea arcurilor, vădeau grădiniţele veştede. In negura confuză a

vagoanelor şi maşinilor de pe linii un semnal mare, roşu, puncta lumina palidă a zilei.

O clipă Roubaud urmări priveliştea, comparând-o cu gara sa din Havre, gândindu-se ia Havre. Ori de câte ori petrecea la Paris o zi şi se întorcea la bătrâna Victoria, gândul la profesiunea sa îl stăpânea din nou. Sub şopronul cu linii mari sosirea unui tren din Mantes însufleţise persoanele. Urmări din ochi maşina de manevră, o maşină-tender, micuţă, cu trei roţi scunde, împerecheate. Maşina desfăcea trenul, cu sprinteneală, luând şi Im-pingând - vagoanele pe liniile moarte, O altă maşină, a-eeasta puternică, maşină de expres, eu două roţi enorme, staţiona singură, lăsa în drumu-i un fum &ros, negru, ce urca drept şi agale în atmosfera calmă. Dar luarea-amânte a slujbaşului fu atrasă în întregime de trenui de la trei şi douăzeci şi cinci, pentru Caen, umplut cu călători, ce-şi aştepta maşina. Omul nu o zărea dincolo de podul Europei; o auzea numai cum îşi reclamă drumul prin şuierături înfundate, asemeni unei fiinţe cuprinse de nerăbdare. Un ordin fu strigat; ea răspuns printr-ua semnal scurt că a înţeles. Pe urmă, înainte de a porni, tăcu o clipă, supapele se deschiseră, aburii ţâşniră în lături cu un şuier asurzitor. Roubaud văzu revărsându-se în jurul podului albeaţa aceea care se îmbulzea, neaslâm-părată asemeni unei volbure de zăpadă, prin schelăria de fier. Un erâmp'ei din spaţiu era înălbit, pe când fumăria îngroşată a celeilalte maşini, îşi întindea zăbranicul tot mju mult. În urmă se îrmăbuşeau sunete prelungite de goarnă, strigăte de comandă, învârtituri de manivelă. Se produse un zgomot distinct: văzu mai departe, în fund, un tren de Versailles care se încrucişa cu un tren de Auteil, unul ureând, celălalt coborând.

Roubaud se pregătea să plece de la fereastră. Un glas îi rosti numele. Se plecă şi zări dedesubt, pe terasa de la al patrulea, pe un tânăr de vreo ireizeci de ani, pe Henri Dauvergne, eonductor-şeî. Locuia tot aci, cu tatii său, subşeî

la liniile mari, şi cu surorile Clara şi Sofia, două blonde între optsprezece şi douăzeci îe ani, adorabile, ducâod casă cu cei şase mii de fra„ei câştigaţi de ambii bărbaţi, duciad-o într-o permanentă bu”ă-dispo-zî$ie. O auzeai pe cea mare cum râdea, pe când cea mi~ i cută cânta în timp ce păsărelele cfintr-o colivie se luau ia întrecere cu trihirife lor.

— Hei, d-îe Roubaud, sunteţi ia Parisvaaăzicfi?

A da, afacerea eu subprefectul.

Rezimându-se iar te coate, subşeful de gară lămuri că a fost nevoit să plece din Havre chiar azi de dimineaţă, cu expresul de şase şi patruzeci. Un ordin al şefului exploatării 1-a chemat la Paris; primise observaţii. Era bucuros însă că nu şi-a pierdut locul.

— Dar doamna? Întrebă Henri.

Doamna a ţinut şi ea să vină, pentru cumpărături. Soţul o aştepta aci, rn camera a cărei cheie le-o dădea bătrâna Victoria, de câte ori veneau, şi unde Ie plăcea să mănânee> liniştiţi, singuri, în timp ce harnica femeie stătea jos la postul ei de curăţenie. În ziua aceea mâncase-râ a pâinişoară la Mantes, voind întâi să se descotorosească de curse. Dar acum au bătut ceasurile trei şi omul era lihnit de foame.

Ca să fie politicos, Henri mai puse o întrebare:

— Şi dormiţi la Paris?

Nu, nu! Se vor întoarce împreună la Havre, în astă seară, eu expresul de şase şi treizeci. Ei, da, vacanţă! Nu te clinteşti din loc decât pentru a-ţi face treburile.

— Şi repede, Ia cuib!

Slujbaşii se priviră un moment, dând din cap. Nu se mai auzeau însă; un pian îndrăcit izbucnise în note sonore. Desigur că surorile cfnta-u împreună, râzând cu hohote şi întărâtând păsărelele. Tânărul, care se auzea şi el, salută şi se depărta; subşeful, rămase o clipă singur, cu ochi spre terasa de unde pornea toată izbucnirea aceea tinerească. Apoi, ridieându-şi privirile, zări maşina care-şi închisese supapele şi pe care acarul q îndreptă spre trenul de Caen.

Ultimele învălătucâri 8e aburi alburii se pierdeau printre norii de fum negru care pă-tou cerul. Se întoarce şt el în cameră.

Dinaintea, cucului care arăta orele trei şi douăzeci, R-oubaud nu-şi putu stăpâni Q mişcare de deznădejde. Pentru ce dracu o fi întârziat Severfna atâfc? CSnâ intra într-un magazin nu se mai clintea de acolo, (c) a s-ă-şi în-şeâe foamea oe-î tortura stomacul, se gândi să se aşeze ta masă. ÎR”pgrpa spaţioasa, eu denă ferestre, servind totodată de dormitor, de sufragerie şi bucătărie, cu mobila-i de nuc, cu patul acoperit do un macat roşu, cu bufetul cu poliţe, cu masa rotundă şi cu dulapal normand, îi era cunoscută. Scoase din bufet şervete, farfurii, furculiţe, cuţite, două pahare. Totul ora de o curăţenie foarte mare şi se amuza cu treburile astea ale menajului de parcă s-ar fi jucat de-a prânzul.

— Încântat de albeaţa lenjeriei, îndrăgostit. De nevastă-sa, râzând el însuşi de râsul zburdalnic pe care ea se va porni când va deschide uşa. Dar după ce puse. Într-o farfurie pateul şi după ce aşează alături sticla cu vin alb, el se îngrijora şi căută ceva din ochi. Pe urmă, repede, scoase din buzunar două pachete uitate, o cutioară cu sardele şi o bucată de şvaiţer.

Orele trei şi jumătate sunară. Roubaud umbla în lung şi-n lat trăgând cu urechea spre scară la cel mai neînsemnat zgomot. În aşteptarea-i plicticoasă, trecu pe dinaintea o-glinzii; se opri, se privi. Nu îmbătrânea de loc; se a-propia de patruzeci de ani fără ca păru-i creţ şi roşcovan să îşi spălăcească culoarea. Barba, pe care o purta mare, era şi ea stufoasă şi aurie. Mijlociu de statură, iav neobişnuit de vânjos, el era mulţumit de sine, de capu-i întrucâtva turtit, de fruntea joasă, de ceafa groasă, de ehipu-i dolofan şi stacojiu, luminat de ochi mari şi vioi. Sprâncenele-i se îmbinau întunecându-i fruntea. Iar pentru că se însurase cu o femeie mai tânără cu cincisprezece ani decât el, ochirile repetate în oglindă îl linişteau.

Se auzi un zgomot de paşi. Roubaud întredeschise, repede, uşa. Era însă o vânzătoare de gazete, din gară, care se întorcea acasă. Omul plecă de la uşă şi se uită la o cutie de scoici, de pe bufet. Cunoştea foarte bine cutia asta.

— Un dar al Severinei către bătrâna Victoria, doica ei. Iar lucruşorul acesta fu deajuns: toată povestea căsniciei lui Roubaud începu să se depene. Trei ani, aproape. Născut în Midi, Plassans, dintr-un tată căruţaş, liberat din armată cU galoanele de sergent-major, vreme îndelungată factor-mixt la gara din Mantes, el trecuse ca factor-şef la aceea din Barentin; aci şi-a cunoscut nevestica atunci când ea venise din Doinville să ia trenul, însoţită de d-ra Bertha, fiica prezidentului Grandmorin. Severina Aubry nu era decât odrasla unui grădinar mort fn serviciul Grandmorinilor; prezidentul, naşul şi tutorele ei, o răsfăţa, însă, în aşa fel, făcând-o tovarăşa fiicei lui, trimiţându-le pe amândouă la un pensionat din Rouen, şi era înzestrată ea însăşi cu o astfel de'distincţie nativă încât multă vreme Roubaud se mărginise să o dorească de departe cu patima unui muncitor subţiat pentru o bijuterie delicată pe care o socotea de preţ. Acesta <Ta singurul roman al existenţei sale. Ar fi luat-o de nevastă, fără ca ea să aibe un gologan, din plăcerea de-a o avea, şi când se hazarda, în sfârşit, întruchiparea visului depăşi toate aşteptările: în afară de Severina şi de o zestre de zece mii de franci.

— Preşedintele, azi în retragere, membru în Consiliul de administraţie al Companiei de Vest, îl luă sub protecţia sa. De a doua zi după nuntă, era transferat ca subşef la gara din Havre. Avea, nu-i vorbă, în sprijinul său notele de bun funcţionar, solid la post, punctual, cinstit, mărginit dar dintr-o bucată.

— Însuşiri excelente care puteau să explice satis-facerea promptă a cererii sale şi repeziciunea înaintării Prefera, cu toate astea, să creadă că datorează-^totul ne-K>i sale. O adora.

După ce deschise cutia cu sardele, Roubaud îşi pierdu definitiv răbdarea. Întâlnirea fusese fixată pentru orele trei. Unde o fi? Doar n-o să-i spună că pentru a cumpăra o pereche de ghete şi şase cămăşi a avut nevoie de o zi. Şi cum trecea din nou pe dinaintea oglinzii, el îşi zări sprâncenele zbârliteşi fruntea brăzdată de o linie” aspră. Niciodată n-o bănuia pe Severina la Havre. La Paris îi treceau prin minte tot felul de primejdii, de viclenii, de greşeli. Un val de sânge i se urca la creier, pumnii de fost om de echipă se strângeau ca pe vremea când un pingea vagoane. Redevenea bruta inconştientă de forţa.1 şi ar fi zdrobit-o într-o pornire de furie nebună.

Severina deschise uşa; se ivi, frgedă, veselă.

— Iatfi-mă… Ai crezut că, poate, m-am pierdut…

În desfăşurarea celor douăzeci şi cinci de ani ai ei, părea înaltă, subţirică şi zveltă; grasă, totuşi, cu oase mici. La prima ochire, nu era nicidecum frumoasă; avea chipul prelung, gura puternică, luminată de dinţi su-f>rrbi. Dar, privită mai mult, ea cucerea prin farmecul, prin ciudăţenia ochilor ei mari, albaştri, care străluceau sub părul des şi negru.

Deoarece bărbatul, fără a-i răspunde, continua s-o examtgteae cu privirea tulbure, clipitoare, pe care i-o cunoştea îndeajuns femeia adăugă:

Oh, şi am alergat. Închipuieş! E-ţi. Cu neputinţă să găseşti un omnibus Dar pentru că nu vreau să cheltuiesc, am întins-o pe jos… la uite ce cald mi-e.

— Haide, zise el violent, n-o să mă faci să cred că vii de la Bon Marche.

Dar, zbenguinda-se ca un copii, ea îi sări de gtt a-perindu-i gura cu mânuţa ei durdulie.

Kăule, răule, taci i… Ştii bine că te iubesc.

O atare sinceritate se desprindea din făptura ei toată, el o simţea tot aşa de curată, de dreaptă, îneât o strân-se eu înflăcărare în braţe. Bănuielile lut sfârşeau totdeauna Ia fel. Ea se lăsa molatecă, plăcându-i să fie giugiulită. Bărbatul o

acoperea cu sărutări pe care femeia nu le înapoia; şi într-aceasta sălăşuia temerea lui ascunsă' în femeiuşcă pasivă nu se trezea niciodată amanta.

— Aşadar, ai golit Mon-Marche-ui?

— O, da! Să-ţi povestesc… Dar, în primul rând, să mâncăm. Mi-e aşa foame! Stai, am un cadou mi cuţ. Darul meu mititel.

Ea îi râdea, foarte aproape, în faţă. Băgase mma dreaptă în poşeta undo avea un obiect pe care nu-1 scotea.

— Zi iute: darul meu.

El râdea, de asemeni cu bunătate. Se hotărî:

— Hei, darul meu.

Îi cumpărase un cuţitaş în locul altuia pe care el îl pierduse şi după care se lânguia de cincisprezece zile. Se minuna acum şi găsea că-i superb cuţitul nou-nouţ cu mâner de flideş şi lamă sclipitoare. Vroia să-1 încerce. Ea se bucura de bucuria lui; şi, tot glumind, ceru un gologan pentru ca prietenia dintre ei să nu se strica.

— Să mâncăm, să mâncăffi, repetă femeia. Nu. Nu, te rog, nu închide încă î Mi-e aşa cald 1

Se duse după el la fereastră şi rămase acolo câteva clipe, rezemată de umărul îui. Privind vasta întindere a gării. Deocamdată, fumăria se risipâse, discul de aramă ti al soarelui cobora înnegurat pe după casele din strada Romei. Jos, o locomotivă de manevră ducea trenul de Man-tes care avea să plece la orele patru şi douăzeci şi cinci, îl împinse dealungul peronului, sub şopron unde fu des-perediâat. În fund, în hangarul Ceinturei, ciocniri de tampoane anunţau împerecherea altor vagoane. Şi singură, pe linii, cu mecanicul şi fochistul, negri de praf, o locomotivă greoaie stătea ţeapănă, obosită, şi asudată parcă, fără alt abur decât o dâră subţire ieşind dânâr-o supapă. Aştepta să i se deschidă calea pentru a se re-irstoarce la Depoul din Batignoltes. Un semnal roşu se ivi şi se şterse. Porni.

— Sunt nostime Dauvergnele astea! Spuse Roubaud plecând de la fereastră. Le auzi cum ciocănesc la pian…?

Adineauri l-am văzut pe Henri care ţi-a trimis compli mente.

— La masă, la masă 1 exclamă Sevcrina.

Şi se năpusti asupra sardelelor.

— Devorându-le. Oh, pâinişoara de ia Mantes era departe! Parisul o ameţea. Vibra de fericirea de a fi cutreierat trotuarele, cumpărăturile de la Bon Carche o încălzeau. Dintr-o singură dată, în fiecare primăvară, îşi cheltuia toate economiile făcute în timpul iernii, preferind să cumpere orice, spunând că realiza astfel foloase. De aceea nu se astâmpăra. Gonfuză oarecum, ruşinată întrueitva, mărturisi că a cheltuit mat mult de trei sute de franci.

— Pe naiba, spuse Roubaud, eşti cam risipitoare pentru nevasta unui sttbşef t. Dar n-avea-i altceva mai bun de luat decât şase cămăşi şi o pereche de ghete?

— Oh, dragul meu, ocazii eu care nu te mai întâlneşti!

O mătase cu dungi, delicioasă t pălărie de-un gust – un vis! Jupoane gata cu volane brodate! Şi toate astea pe lutru de nimic; la Havre aş fî plătit încă o dată atât. (c) să mi le trimită şi ai să vezi!

Ridc. I şi el căci ora nostimă în bucuria şi buimăceala „¦i. Şi apoi era aşa de plăcut prânzul ăsta In doi, împrovizat în odaia unde se aflau numai ei, mult mai bine ca Ia restaurant. Ea, care de obicei bea apă, se lăsa antrenată şi if”*ea în neştire paharul eu vin alb. Outia cu sardele era sftrşitâ; atacară pateul eu frumosul cuţit nou-nowf. Fu o straşnic.

— Dar tu ce ai făcut? Întrebă ea. Mă pui să flecăresc şi nu-mi spui cum s-a terminat afacerea cu subpre fectul.

El îi povesti în amănunte felul în care 1-a primit şeful exploatării. Oh, o scărmăneală în lege! El se apărase, rostise adevărul adevărat, arătase cum calicul de subprefect s-a încăpăţânat să se urce cu clinele într-un vagon de-a întâia pe câtă vreme era unul de-a doua rezervat pentru vânători şi pentru animalele lor, şi cearta care a urmat şi cuvintele care s-au schimbat. În definitiv,

şeful îi dădea dreptate că a vrut să impună respectarea regulamentului. Greu era însă că îî amenințase pe subprefect. „N-o să fiţi voi totdeauna stăpâni!”. Îl bănuia lumea că e republican. Discuţiile rostite la deschiderea sesiunii din 1896 şi teama de viitoarele alegeri generale, făceau situaţia guvernului critică. De aceea Roubaud ar fi fost mutat cu siguranţă dacă nu avea protecţia prezidentului Grandmorin. Aşa şi totuşi a fost nevoit să iscălească o scrisoare de scuze în urma poveţelor acestuia.

Severina îl întrerupse strigând:

— Hei, n-am avut dreptate să-i soriu şi să-1 vizi tăm astăzi de dimineaţă înainte de a te duce să-ţi pri meşti scărmăneală? Eram sigură că el o să ne scoată din încurcătură.

— Da, ţine mult la tine – grăi Roubaud – şi se bucură de mare trecere la Companie… Vezi ce înseam nă să fii un bun slujbaş? Nu mi-a precupeţit elogiile î nu prea multă iniţiativă, dar purtare, supunere, curaj, în sfârşit totul! Hai, draga mea dacă nu mi-ai fi fost nevastă şi dacă Grandmorin nu m-ar fi apărat, eram pierdut: mă trimiteau ca să mă pedepsească, cine ştie în ce staţie înfundată.

Ea privea fix în gol; murmură de parcă şi-ar fi vorbit sieşi:

— Da, nici vorbă, e om cu trecere.

Urmă o pauză; ea rămase cu ochii mari, deschişi, pierduţi departe. Nu mai mâncă. Retrăia, desigur, zilele copilăriei ei, acolo în castelul din Doinville, la patru leghe de Rouen. Nu şi-a cunoscut niciodată mama. Când tatăl său, grădinarul Aubry, muri, fata intra în al treisprezecelea an; prezidentul care era văduv o ţinu lângă f lică-sa Bertha, sub îngrijirea surorii lui, d-na BonnehotJ, soţia unui fabricant, de asemeni văduvă. Castelul era astăzi al ei. Bertha, mai mare decât Severina cu doi ani, măritată la şase luni. După ea, îl luase de D. De Laches-naye, consilier la curtea din Rouen, un omuleţ uscat şi galben. Anul trecut prezidentul era tot în fruntea acestei curţi. Pe urmă se retrase după o carieră splendidă. Născut în 1804, substitut la Digne în 1830, apoi

Ea Fontai-nebleau, pe urmă la Paris, pe urmă procuror la Troyes, avocat general la Rennes şi după aceea prim-prezident la Rouen. Multimilionar, făcea parte de la 1855 din Consiliul general şi a fost numit comandor al Legiunei de o-noare în chiar ziua retragerii. Şi, oricât se pierde cu mintea în trecut, Severina îl revedea aşa cum era şi a-cum, îndesat şi solid, cu părul stufos, cu barba tăiată „curt, cu mustăţile rase, cu o figură pătrată. Ochii albaştrii şi nasul mare dădeau chipului lui o notă aspră. Se purta sever şi-i făcea pe toţi să tremure în juru-i.

Roubaud fu nevoit să ridice tonul, repetând pentru a doua oară:

— Hei, ' la ce te gândeşti?

Ea tresări, se scutură puţin, surprinsă parcă şi în-I ricoşată.

— A, la nimic.

— Nu mai mănânci, te-ai săturat?

— Ba da… Poftim.

Severina goli paharul cu vin alb şi dădu gata felia de pateu din farfurie. Dar se îiitâmplă un accident isprăviseră plinea şi nu mai aveau nici un dumicat pentru brlnză. Urmară strigăte, râsete – când, răscolind odaia, descoperiră în bufetul mamei Victoria o bucată de pâine rece. Cu toate că referastra era deschisă, căldura continua să domnească în odaie, iar tânăra femeie, aşezată cu ¦P. Itele la sobă, nu se răcorea de loc – mai îmbujorată şi mai înfierbânlată de neprevăzutul dejunului zglobiu din camera aceasta. Roubaud obţinuse de la Grandmorin încă un avantaj pentru mama Victoria. Fată sedusă, cu un prunc mort, doică a Severinei şi mai târziu nevasta unui focMst din serviciul Sompaniei, o ducea ca vai de lume la Parts, trăind de pe urma cusutului, cu bărbatul ei care ai încă totul.

— Oând întâlnirea cu fiica ei de lapte reînodă legăturile vechi fătând ca şi ea să fie ocrotită de prezident; astăzi î se oferea un post de closetieră la cabinetele de lux pentru dame, ceea ce e mai bine. Compania nu-i dădea decât o

sută de franci pe an, dar ea eâştiga a-proape o mie patru sute cu bacşişurile, fără a mai socoti adăpostul, camera asta, plus încălzitul. În sfârşit, o situaţie cât se poate de bună. Iar Roubaud calcula că daâ Pccqueux soţul, câştigă două mii opt sute de franci pe an, ca fochist, socotind primele şi salariul de bază, căsnicia ar fi înglobat mai mult de patru mii de franci, adică încă odată cât avea el ca subşef de gară la Havre.

— Nu-i vorbă, încheia Roubaud, nu orice femeie ar vrea să fie la closete. Dar nu e ruşine să munceşti.

Totuşi foamea lor fusese potolită; nu mai mâneau decât agale, tăind brânza în bucăţi mici pentru a se desfăta cât mai mulL Lâiieezeau şi cuvintele lor.

— A, da, exciamă el, am uitat să te întreb… De ce nu l-ai ascultat pe prezident să te duci pentru dou-ătrei zile la Doânvilles?

Mintea lui, bine dispusă prin digestie, re-îajgheba | vizita făcută de dimineaţă, lângă gară, la palatul din str. J du Roeher; se revăzu în cabinetul sever şi larg, îl auzeaJ parcă pe prezident spunându-le că va pleca inâine lai Doinville. Apoi, ca şi cum ar fi fost fulgerat de un gând, prezidentul făeu propunerea să plece chiar astă seară,; eu ei, cu expresul de şase şi treizeci, şi s-o ducă apoi pej protejata lui acolo, la surioara care o dorea de vreme în-j delungată. Dar femeia invocă tot felul de motive o împiedicau, spunea ea.

— Ştii că eu, continuă Roubaud, nu vedeam Binale rău ÎB călătoria aceasta. Ai fi putut să rămâi acolo p&iăj joi; îmi purtam eu de grijă*. Nu-i aşa? În situaţia^ de acum avem nevoie de sprijinul lor. Nu e tocmai dibacii să-i refuzi când ei vot să fie amabili; ca atât mai mulţi eu câr se pare eâ refuzul tău i-a eosiat… De aceea te-ami tot îndemnat să primeşti până eând ÎU m-ai tras de haină,

Atund am zis ca tine, &r fără să prieep… AL?

„o n-ai vrut?

Severina clipi din pleoape şi scbiţă an gest de

— Pot oare să te las singur cuc?

— Nu-i un motiv… De când ne-am luat, în trei ani, te-ai dus de două ori la Doin viile şi ai stat câte o sfiptămână. Nimic nu te împiedică să mergi încă odată.

Stinghereala femeii sporea; întoarse capuL

— La Qrma-urmei.

— Ce? N-o să mă sileşti la lu cruri care nu-mi fac plăcere.

Roubaud deschise braţele ca pentru a declară că el nu o sileşte la nimic. Reluă totuşi:

— Stai, tu-mi ascunzi ceva… Te-o fi primit rău, ultima oară d-na Bonnehon… '

O, nu, d-na Bonnehon o primise totdeauna cât se jK>ate de bine. Era aşa de plăcută doamna asta înaltă, viguroasă, cu părul blond, splendid, frumoasă încă în ciuda celor cincizeci şi cinci de ani ai ei! De când era văduvă şi chiar de pe vremea când îi trăia bărbatul se spunea că inima îi fusese deseori ocupată. Era adorată la Do în viile căci făcuse din castel'un loc de plăceri unde I. I dădeau întâlnire toată societatea din Rouen şi în spe-< i; il magistratura. D-na Bonnehon avusese numeroşi prie-Icnl în magistratură.

— Atunci, ia spune, te-or fi primit rece Lachesruye.

Nici vorbă, de la căsătoria cu D. De Lachesnaye, i HI iha încetase de a fi pentru ea ceea ce fusese odată. Nu era nicidecum bună Bertha sărmana, aşa de neînsemnată, cu nasu-î roşcovan. La Rouen doamnele îi lăudase-rfi foarte mult distincţia. De aceea un soţ ca al ei, urât, „spru, avar părea mai degrabă făcut să influenţeze asu-l>i. I nevestei sale şi s-o facă rea. Dar nu, Bertha se ară-f.um trebuia faţă de fosta ei tovarăşă: nu i se putea aduce nici o dojana.

— Poate că prezidentul nu-ţi e pe plac?

Srverina care până atunci răspundea agale, cu voce poinlită fu cuprinsă de ciudă.

— El? Oe idee! *

Şi continuă enervată în crâmpeie de fraze.

Abia îî vedea acolo. Ei îşi rezervase, în parc, u„ i-ivilion a cărui uşe răspundea într-o uliţă dosnică. Ieşea, mira, fără să-1 ştie nimeni. La ăpept vorbind, sora 'lui nu ştia niciodată

dnd vine. Ei lu” (c) trişară* la sosea în timpul nopţii la Doinville, trăia zile de-a rândul în pavilion, fără să-1 ştie nimeni. Oh, el nu te stânjenea acolo nicidecum!

— Iţi vorbesc deoarece tu mi-ai povestit de două zeci de ori că pe când erai copilă ci îţi inspira teamă.

— Ei, teamă! Exagerezi ca de obicei.

— Desigur, nu râdea niciodată. Îl privea pe om fix, cu ochii lui bul bucăţi, încât omul lăsa repede capul în jos. Am văzut oameni care se încurcau, care nu puteau să-i spună un cuvânt, într-atât le impunea faima lui de asprime şi în ţelepciune… Dar pe mine nu m-a certat niciodată, am simţit totdeauna că avea o slăbiciuneNpentru mine…

Din nou glasul ei se încetina, ochii i se pierdeau în gol.

— Mi-aduc aminte… Când eram fetiţă şi mă ju cam cu prietene pe alei, dacă el se ivea fugeau cu toa tele, fugea până şi copila lui Bertha care se temea tot deauna să nu facă ceva. Eu, însă, îl aşteptam liniştită.

El trecea şi văzându-mă acolo, zâmbitoare, cu botişorul sus, mă ciupea de obraji… Mai târziu, la şaptesprezece ani, când Bertha vroia să capete de la el ceva, mă trimi tea pe mine întotdeauna. Vorbeam, nu plecam jos privi rile şi simţeam că ale lui mă înţeapă sub piele ca nişte ace. Dar îmi băteam joo de ele; eram aşa de sigură că o să-mi facă voia! Oh, da, mi-aduc aminte, mi-aduc aminte! Nu e un stufiş în parc, nu e un gang, nu e o cameră din castel pe care să nu le pot vedea şi > cu oehii închişi.

Tăcu; pleoapele-i erau închise; iar pe chipu-i încălzit şi dolofan părea că trece fiorul întâmplărilor de altădată, al întâmplărilor pe care nu le spunea. Stătu astfel o clipă, frământând uşor buzele ca într-un tic involuntar ce-i schimonosea durerea un colţ al gurii.

— El a fost desigur foarte cumsecade cu tine, re luă Roubaud aprinzându-şi pipa. Nu numai că te-a cres cut ca pe o domnişoară, dar a administrat cu multă chib zuinţă bruma ta de avere şi, când ne-arn luat, a rotunjit

considerabil suma… Unde mai pui c-o să-ţi lase ceva} a spus asta în faţa mea.

— Da, murmură Severâna, casa de la Oroix-deMaufras, proprietatea aceea pe care drumul de fier a tăiat-o. Familia petrecea uneori şi opt zile acolo., Nu pun însă baze pe ea; Lachesnaye-i s-or fi făcut luntre şi punte să nu-mi lase nimic. Şi apoi sunt mai mulţumită să n-am nimic, nimic!

Ea rostise cuvintele din urmă cu atâta însufleţire încât el se miră, scoase pipa din gură şi-o privi cu ochi mari.

— Ai haz! Se dă ca sigur că prezidentul are mi lioane – şi ar fi rău oare ea el s-o pună pe fiica-i adop tivă în testament? Nimeni nu s-ar mira şi ne-ar prinde eât se poate de bine.

Pe urmă un gând care-i trecu prin minte îl făcu să râdă.

— Doar n-o să-ţi fie frică să treci drept fiica lui…

Căci ştii că prezidentul, cu tot aerul ţeapăn pe oare şi-1 dă, e în gura multora. Se zice că şi când trăia nevasta se cam dădea la bone. In sfârşit, un berbant care şi azi se-aruncă la femei… Ei, Doamne, te pomeneşti că-i fi fiica lui!

Severina se ridicase, repede, cu obrajii îmbujoraţi, eu clipiri sporioase din ochi, sub povara greoaie a părului ei negru.

— Fiica lui, fiica lui?… Nu vreau să glumeşti, în-

(, elegi? Pot să fiu fiica Jui? Îi seamăn oare eu?… Haide, ajunge, să vorbim altceva. Nu vreau să mă duc la Doinville. Fiindcă n-am plăcere, fiindcă vreau să mă întorc cu Hne la Havre.

El clătină din cap şi o domoli cu o mişcare. Bine, bine, dacă nu are poftă! Soţul zâmbea; n-o văzuse niciodată într-atât de aprinsă. Nici vorbă, vinul alb era cauza. In dorinţa de-a se face iertat, el luă din nou cuţitul minu-nându-se şi ştergându-1 iarăşi; iar ca să arate că taie ca un brici îşi tăie unghiile.

— Patru şi-un sfert, murmură Severina în picioare m faţa cpasului. Mai am eâteva curse… Trebuie să ne gânălm şi la tren.

Dar ca pentru a se linişti, înainte de a face puţină ordina în odaie, Severina se aşează la fereastră. Lăsă şi ' I cuţitul şi pipa, se depărta de masă, veni lângă ea şi-o aprinse pe la spate, încet. O înlănţuise astfel, cu bărbia răzemată pe umărul ei, cu capul lângă al oi. Niciunul nici altul nu se mişcau: priveau.

Dedesubtul lor, în continuu, locomotivele de manevră se duceau şi veneau; abia le auzeai cum lucrează, ca nişte gospodine sprintene şi prudente, cu roţile înnă-busite, cu şuierul discret. Una trecu pierzându-se sub podul Europei, ducând la remiză vagoanele unui tren de Trouville. Iar dincolo de pod atinse o locomotivă venită singură din Depou, ca o călătoare singuratecă, cu alămurile şi oţelurile sclipitoare, fragedă şi gătită de drum. A-ceasta se oprise cerând acarului, prin două bufnituri scurte, cale deschisă, iar acarul o trimise după trenul ei format la peronul de sub şopronul cu linii duble. Era trenul de patru şi douăzeci şi cinci, pentru Dieppe. Un val de pasageri se-mbulzeau; cărucioarele cu bagaje huruiau pe peron. Cerul se posomorise înspre Batingnolles; o pulbere crepusculară, înnecând faţadele, părea că se lasă peste evantaiul şinelor de fier, pe când în negura aceasta, departe, se încrucişau într-una plecările şi sosirile. Deasupra marilor şoproane şi-a Parisului înegrit, se învălătuceau trâmbe de fum

— Nu, nu, lasă-mă, murmură Severina.

Puţin câte puţin, fără a rosti un cuvânt, el o cuprinse într-o îmbrăţişare mai strânsă, aţiţat de căldura trupului tânăr. Femeia îl ameţea cu mireasma cărnii ei şi îl întărită şi mai mult în timp ce-şi strângea coapsele pentru a se desprinde. Cu o smucitură o luă de la fereastră şi închise geamul.

Gura lui dăduse peste gura ei, îi strivea buzele, 9 trăgea către pat.

— Nu, nu suntem la noi, repetă ea. Te rog, „nu aici în cameră străină!

Ea însăşi era ca ameţită, îngreuiată de hrană şi de vin, încălxită de goana prin Paris. Încăperea prea caldă, masa

pe care zăcea dezordinea prânzuhli neprevăzut, călătoria – totul o înfiecbânta şi o înfiora. Şi totuşi femeia refuza, se împotrivea, chircită pe marginea patului ¦într-o răzvrătire sperioasl de a cărei cauză nu şi-af fi putut da seama.

— Nu, nu, nu vreau.

El, cu smgele în clocote, îşi stăpânea mâinile grele: Tremura, şi ar fi zdrobit-o.

— Proasto, eine-o să ştie? Facem patul la loc.

De obicei ea se dădea cu o calmă supunere, la ei, la Havre, după dejun, când el era de serviciu noaptea. Se dădea, pare-se, fără plăcere pentru ea, dar arăta o moliciune fericită, o afectuoasă consimţire pentru a-i fi pe plac. Iar pe el îl înfâerbânta în momentul acesta faptul că o simte aşa cum niciodată nu mai fusese: aprinsă, vibrândă de pasiune. Reflexul negru al părului ei umbrea ochii calmi de merişor, iar gura-i sângera în ovalul blând al figurii. Bărbatul avea dinainte-i o femeie pe care n-o cunoştea. De ce se împotrivea dare?

— Spune, de ce? Avem timp îndeajuns.

Atunci, în prada unei inexplicabile îngrijorări, Y. Bătându-se aiurită ca şi cum nu s-ar fi cunoscut nici pe sine, femeia scoate un geamăt de durere adevărată care-î făcu pe om să se astâmpere.

— Nu, nu, te implor, lasă-mă… Nu ştiu, mă îrmănirmai gândul că în momentul acesta… Nu, n-ar fi bâne.

Amândoi căzuseră pe marginea patului. El îşi trecu mâna pe chip ca pentru a potoli jarul din obraji. Vâzân-du-I cuminţit, ea, drăguţă, se plecă şi îl sărută pe faţă vrând să-i arate că-1 iubea ca înainte. Statură astfel eâte-va clipe fără să îşi vorbească, pentru a-şi veni în fire. El apucase mina stingă şi se juea cu un inel veehî, de aur, un şarpe de aur eu-n eăpşGF de rubine, pe care femeia îl purta pe acelaşi deget cu verigheta. Îl ştia acolo diniot-deansa

— Şarpele meu micuţ, glăsui Severina cu glas involuntar, ea-n vis, erezând că el se uită la inel şi simţind nevoia

poruncitoare de a vorbi. Mi j-a dăruit la Croi îi de Maufras când am împlinit şaisprezece ani. Ff.

— Nih. Iuf/ridW-ă mirat, capul.

— Cine? Prezidentul?

Când ochii soţului se fixa„-” într-ai ei, femeia tresări brusc.

Simţi un fior îngfteţândii-i obrajii. Vru să răspundă şi nu găsi nimic, gftuită de un fel de parstftzâe.

— Păi, urmă el, mi-ai spus întotdeauna că mamă-ta îţi lăsase inelul.

Putea şi-n clipa asta să-ndrepte vorba scăpată într-un moment de uitare de sine. I-ar fi fost deajuns să râdă, să facă nebunii. Dar ea se încăpăţână, inconştientă, ne mai fiind stăpână pe sine.

— Dragul meu, nu ţi-am spus niciodată că mi-ar fi lăsat mama inelul.

Roubaud o fixă brusc. Se îngălbeni.

— Cum? Nu mi-ai spus niciodată?… Dar mi-ai istorisit de douăzeci de ori!… Nu e nici o nenorocire că ţi-a dat un inel prezidentul. El ţi-a mai dat şi altele…

Dar de oe mi-ai ascuns adevărul? De ce m-ai minţit spunându-mi că e de la mamă-ta?

— N-am vorbit de mama, dragul meu, te înşeli.

Încăpăţânarea ei era prostească. Îşi dădea seama că se pierde, că el îi citeşte limpede-n suflet. Ar fi vrut să înghită înapoi vorbele, nil mai avea răgaz. Vedea cum trăsăturile lui se descompun. Mărturisirea ţâşnea fără vrere din întreaga-i făptură. Iar el, groaznie, revenit deodată stacojiu de parcă sângele ar fi năvălit din artere, îi apucase mâinile şi-o privea de aproape pentru a urmări mai lesne, în rătăcirea sperioasă a ochilor ei, ceea ce femeia nu glăsuia.

— Pentru numele Domnului', îngână el, pentru nu mele Domnului!

Ei îi fu frică, îşi plecă faţa vrând să şi-o ascundă, sub braţ, bănuind lovitura de pumn. Un fapt mic, miti-tel, neînsemnat, uitarea unei minciuni în legătură cu i-nejul, trădase din câteva cuvinte schimbate, adevărul, Lui i-a fost

deajuns un minut. Îi trânti în neştire doi pumni. În trei ani nici nu o atinsese, şi o zdrobea acum, orbit şi îmbătat, într-o pornire de brută, de om cu mâini greoaie care au împins altădată vagoane.

— Dumnezeul tău de târfă! Te-ai culcat cu el…!

Te-ai culcat cu el! Te-ai culcat cu el!

Se înfuria tot mai mult repetând cuvintele acestea şi prăvălea pumnii de fiecare dată ca pentru a-i implânta în carnea ei.

— Gu un hodorog de bătrân, Dumnezeul tău, târ fă! Te-ai culcat cu el!… Te-ai culcat cu el!

Vocea îi era sugrumată din pricina mâniei, şi mai mult şuiera cuvintele decât le pronunţa. Abia atunci auzi „ I că, îndoită sub lovituri, ea rostea: nu. Femeia nu gă-s (!; i alt mijloc de apărare; tăgăduia ca el să n-o ucidă. Iar strigătul ei, încăpăţânarea ei în a minţi, îl înebuniră cu totul.

— Spune că te-ai culcat cu el.

— Nu! Nu!

O prinsese din nou, o ţinea şi-o împiedica să cadă eii faţa în aşternut.

— Biată fiinţă ce vrea să se ascundă.

0 silea să-1 privească.

— Spune că te-ai culcat cu el.

Dar, înecând printre mâinile lui, femeia vru să fu-X& spre uşă. Dintr-o săritură el o ajunse cu pumnul ridicat; şi, îndârjit, c-o lovitură, acolo, lângă masă, o do-borf. Se năpusti asupra ei şi-o apucă de păr pentru a

1 ini ui la podea. Rămaseră astfel o clipă jos, faţă-n faţă, fără a se mişca. Şi, în liniştea groaznică, se auzi larma

(I relor Dauvergue care cântau şi râdeau şi al căror pian li. Va din întâmplare, dedesubt, destulă gălăgie pentru a înnăbuşi bufniturile luptei. Glara cânta bucăţi de exerciMu iar Sofia o întovărăşea.

— Spune că te-ai culcat cu el.

Ea nu mai cuteza să spună nu, şi nu răspunse.

— Dumnezeul tău, mărturiseşte că te-ai culcat cu ol, >-! De nu.

— Te spintec!

Ar fi ucis-o; ea citea asta limpede în privirile lui. Zflrise în cădere, cuţitul nou pe masă; văzu iarăşi strălucirea lamei şi i se păru că bărbatul întinde braţul. La-

¦ilatea, sila de ea, de tot, o năpădiră. Simţea nevoia de i lirşj.

— Ei, da, e adevărat, lasă-mă să mă duc.

Atunci fu grozăvie. Mărturisirea pe care el o cerea cu uâl. I violenţă îl izbise în plină faţă ca ceva imposibil i monstruos. Niciodată nu şi-ar fi închipuit parcă o ata-rr nenorocire. Îl dădu pumni în cap, o lovi de un picior „I mesei. Ea se zbătea; el o trase de păr prin cameră, prăvălind scaunele. De câte ori ea făcea o sforţare să se ridice, el 9 arunca iarăşi pe duşumea, cu un pumn. Şi lotul.

— Gâfâind, cu dinţii încleştaţi, într-o furie sălbatică, prostească. Masa smucită era cât pe-aci să răstoarne fi soba. Pe un colţ al bufetului rămase păr şi sânge. După ce îşi mai veniră în fire, buimăciţi de groază, sătui de a lovi şi de a fi lovită, se târâră până aproape de pat, ea îot pe jos, deşelată, el ghemuit, ţinând-o încă bine. Răsu-flară. Jos, muzica urmă, râsctcle, sonore, tinereşti, hohoteau.

Cu o smucitură Roubaud o urcă pe Severina şi o înghesui în stinghia patului. Pe urmă, în genunchi, peste ea, abia putu vorbi. N-o mai bătea, o chinuia cu întrebările din nevoia nepotolită de a şti.

— Vasăzică, te-ai culcat cu el, târfă. Spune, spune că te-ai culcat cu moşneagul… Şi la ce vârstă, ai? De mică, de mică, nu-i aşa!

Brusc, ea izbucnise In lacrimi; suspinele o împiedicau să răspundă.

— Dumnezeul tău, nu vrei să-mi spui? Nu-i aşa, n-aveai nici zece ani când îi făceai plăceri bătrânunii? De aceea te creştea în răsfăţ – pentru porcăriile loâ'f-Dtimnezeul tău, spune, că iar încep!

Ea plângea, nu putea să scoată un cuvânt. El ridică braţul şi-i mai dădu o palmă. Pentru că nu căpătă vreun răspuns, o plesni dr> trei ori şi de trei ori repetă întrebarea:

— La ce vârstă te-ai culcat cu el, târfă! Spune! Hai.

— Spune odată!

De ce să se opună? Viaţa fugea din ea. Cu degete-tp-i butucănoase de fost lucrător, el i-ar fi smuls şi inima din piept. Şi interogatoriul continuă: ea spunea to- ' tul. Cuprinsă într-atâta de ruşine şi teamă îneât abia îi puteai auzi vorbele. Iar el, măcinat de gelozia-i cruntă, se îndărătnicea în a suferi şi mai mult: nu ştia niciodată deajuns, o silea să revină asupra amănuntelor, să pre-”Sizeze faptele. Urmărea spovedania, cu urechea lâng&t buzele nenorocitei, cu pumnul ridicat, gata să o lovească dacă femeia n-ar fi urmat.

Defila din nou trecutul de Ia Doim iile: copilăria şi tinereţea.

— A întâmplat în fundul marelui parc? I^a cotitura vreunui coridor din castel? Şi-a pus oare prezidentul ochii pe ea de când a murit grădinarul şi de eând a păstrat-o şi a crescut-o lângă copila Iui 7 Prostia Fnce-pase -cu sigurenţft în zilele cânţi celelalte fetiţe fugeau în toiul jocului, Ja apariţia bătrânului, şi tind ea, zâm-Itiloare, cu botişoru-n aer, aştepta să fie ciupită de obraji. Iar mai târziu, dacă ea îndrăznea să-i vorbească deschis, dacă obţinea de la el totul – nu era oare pentru că -”? Imtea stăpână? Oh, infectul bătrân care se lăsa giUjjr. I-lii ca un bunic, care o privea pe fetiţă cum creşte şph ochii lui, pipăind-o, pângărind-o puţin câte, puţin, ceas ¦TI ceas, fără să aibe răbdarea ca ea să fie coaptă! Roubaud gâfâia.

— Ei, şi la ce vârstă, repetă, la ce vtrstâ?

— La şaisprezece ani şi jumătate.

— Minţi.

Să mintă! Doamne, dar pentru ce? Ea înaltă d'ui umeri, cuprinsă de nepăsare şi de-o silă imensă.

— Dar unde s-a întâmplat pentru întâia oară?

— La Croix-de-Maufras.

El şovăi o clipă; buzele-i se frământau; o lucire iiic îi împăienjenea ochii, -¦ Dar vreau să-mi spui ce ţi-a făcut. Femeia nu răspunde. Iar pentru că el o amenin ţa u pumnul:

— N-ai să mă crezi.

— Spune… Cum, n-a putut nimic?

Ka răspunse printr-un semn din cap. Da, chiar aşa.

I ttuoci Roubaud se încăpăţână să stăruiască, vru >4

UMoaacâ întâmplarea, până la capăt, coborî la cuvinte crud. Ii întrebări ruşinoase. Ea nu mai descleşta dinţii, continua să spună prin semne da sau nu. Poate că după i c ca va mărturisi totul, se vor simţi şi unul şi altul uşu~ I. Iţi. Dar el suferea cu atât mai mult în urma amănuntelor, cu cât ea credea că ele constituie o uşurare. Legăiun normale, complecte, l-ar fi hărţuit pe Roubaud cu o vi/iune mai puţin crâncenă De. Sfrâul nimicea totui, N. I ^i rkutcea ta carnea lui cuţitele otrăvite ale gelnzii Aiiiui > (i'.pR. N isc. De acum nu va mai trăi liniştit, va i mereu imagioea seârnavă.

— Ah, Dumnezeul tău… Dumnezeul tău!… RH itc, nu, nu! E prea mult! Nu se poate! Ajx>i deodată, o zgudui.

— 8ar, Dumnezeul tău de târfă, de ce te-ai orikilat eu mine?… E o mârşăvie eâ m-ai înşelat astfel… Sunt hoaţe la închisoare care n-au atâtea pe conştiinţă… IVasăzică, îţi era silă de mine, vasăzieă nu mă iubeai?… Spune, de ce m-ai luat?

Ea schiţă o mişcare confuză. Parcă mai ştia în momentul acesta? S-a măritat cu el, fericită că scapă de celălalt. Sunt atâtea lucruri pe care n-ai vrea să le faci şi pe care le faci deoarece sunt altele şi mai nesuferite. Nu, nu-1 iubea; iar ceea ce se ferea să îi spună era că, ifărâ întâm'plarea cu prezidentul.

— Nu ar fi primit niciodată să îi fie nevastă.

— El, nu-i aşa? El ţinea să te gospodărească. A dat peste un nătărău… Hm, vroia să îţi facă un rost şi treaba să urmeze. Şi-a urmat, nu? Atunci când te-ai dus de două ori acolo? D-aia te lua?

Femeia mărturisi printr-un QOU semn.

— Şi tot de aceea, te poftea şi acum? Ar fi eontinuat porcăriile şi, dacă nu te voi gâtui, o să continue.

Mâinile lui chircite se-ntindeau s-o apuce de gât. Daide data asta ea se revoltă.

— Lasă-mă, eşti nedrept. Nu am fost eu aceea care n-am vrut să merg? Adu-ţi aminte că tu mă trimiteai şi că a trebuit să mă supăr. Vezi bine că eu nu mai vroiam. Se isprăvise. Niciodată, niciodată, nu aş fi vrut.

Roubaud simţi că femeia rosteşte adevărul, dar a~ ceasta nu-1 uşura deloc. Durerea groaznică, fierul care îi rămânea în piept, cele ce -se petrecuseră între ea şi bătrân, erau ireparabile. Fără să o slăbească, se apropiase de chipul ei, fascinat, mânat parcă de dorinţa de a regăsi în sângele vinişoarelor-ei albastre, tot ce-i mărturisise. Şi omul murmură, obsedat, aiurit:

— La Croix-de-Maufras, în încăperea roşie… O cunosc, fereastra dă spre drumul de fier, patul e-n faţă.

Şi acolo, în camera aceea… Înţeleg de ce el spunea că-ţi lasă casa. Ai binemeritat-o. Putea să-ţi îngrijească golo ganii şi să te înzestreze; se cuvenea… Un judecător, un om cu multe milioane, aşa de respectat, aşa de învă tat, aşa de bine pus! Să-ţi pierzi mintea, nu alia. Şi, ia spune, nu era tată) tău?

Severina făcu o sforţare. Se ridică, îl împinse cu o putere neobişnuită pentru slăbiciunea ei de biet suflet învins. Protestă cu vigoare.

— Nu, asta nu! Altminteri, tot ce vrei. Bate~mă, omoară-mă! Dar nu spune aşa! Minţi!

Roubaud îi ţinuse o mână într-ale lui.

— Dar ce, tu ştii ceva.'- Tocmai că te-ndoieşti.

Şi când femeia îşi trase nuna, el simţi inelul, şarpele mic de aur cu capul de rubin, uitat la ea în deget, ti smulse şi-i fărâmă cu tocul într-o nouă pornire. Se p, imbă apoi de la un capăt ia altul al încăperii, tăcut şi aiurit.

Prăbuşită pe marginea patului, ea îl urmărea ea ochii mari. Iar liniştea penibilă, dură.

Mânia lui Roubaud nu se domolea câtuşi de puţin. Di Fndată ce ea părea că se risipeşte puţin, se accentua repede, asemenea beţiei, în unde mari ce-] prindeau în v iitef. Nu se mai stăpânea, străpungea golul, în prada violenţei care îl chinuia. Nu simţea decât nevoia de-a face pe plac bestiei ce urla în adâncul făplurei lui. O trebuinţa fizică, imediată, ca o poftă de răzbunare, îi raă-in. I hupul şi nu-i va mai da pace până n-o va împăca.

Fără să se oprească, îşi bătu tâmplele cu pumnii >i-n#ina cu o voce trudită:

— Ce să fac? Ce să fac?

Deoarece n-o omorâse pe femeie înainte, n-o va m II omorî acum. Laşitatea de a o lăsa în viaţă îl îndlrja, oflcl ora laşitate la mijloc, laşitate pentru că ţinea încă ia pielei târfei lui pe care nu o gâtuise. Totuşi nu putea s-o mai ţie. S-o izgonească, s-o alunge în stradă, să n-o mai vadă? Un nou val de suferinţă îl cuprinse, o greaţă fără margini punea stăpânire pe el la gândul că n-o să procedeze nici astfel. Dar atunci, cum? Să primească ruşinea de-a pleca înapoi la Havre, cu femeia, şi să continue a ui) aceiaşi acoperiş cu ea ca şi cfâid nimie nu se-n-iMiip/. T.r? Nu, nu, ni. Ii bine moartea pentru amândoi, chiar acum! F] 'zgudui o atare obidă îneât strigi mai tare, liurit:

— Ce să fac? Ce să fac?

De pe patul pe care rămăsese, Severina îl urmărea mereu cu ochii ei mari. În calma afecţiune camaradereas-

¦ eS pe care i-o nutrea, femeii îi era milă de durerea f-ără de margini care îl zbuciuma. I-ar fi iertat vorbele grele -şi loviturile dacă spovedania ei l-ar ff tulburat mai puţin. Ea, molatecă şi supusă, ea care de plăpândă se îneo-voiase în faţa poftelor unui bătrân, care mai târziu s-a lăsat măritată doar din dorinţa de-a aranja lucrurile, nu pricepea rostul unei atari porniri de gelozie pentru greşeli trecute de care ea se caia; şi, fără viciu, cu carnea încă nedeşteptată, în

semi-Inconştienţa ei de copilă blân-dă, casta mai presus de orice, se uita la bărbatul ei care se învârtea de colo până colo, furios, aşa cum s-ar fi uitat la un lup sau la cine ştie ce lighioană. După fiecare întoarcere el se regăsea dinaintea ei lângă pat. Iar ea îl aştepta. Cutează să-i vorbească.

— Dragul meu, ascultă-mă. '

Roubaud n-o auzea. Pornea în capătul celălalt al încăperii, ca un pai în bătaia furtunii.

— Ce să fac? Ce să fac?

În sfârşit, ea îl apucă de mână şi-1 ţinu un minut.

— Dragul meu, haide, n-am refuzat eu să mă duc? J… Niciodată nu m-aş fi dus, niciodată? Pe tine te iubesc.

Şi se făcea drăgăstoasă,. Îl atrăgea, ridica buzele s-o. Sărute. Dar, căzut lângă ea, eî o respinse cu o mişcare de groază.

— Hm, târfă, acum ai vrea… Adineauri n-ai vrut, nu aveai nevoie de mine… Şi acum ai vrea să mă iei cu binele no? Când ţii un om sub mină cu asta, îl ţii zdravăn. Dar mi-ar fi scârbă să merg cu tine f Da!

Sunt sigur că mi-ai otrăvi sângele.

Se-nfiora. Gându] s-o aibe, imaginea trupurilor lor prăbuşite pe pjt, îl străpunse ca o văpaie. Şi-n noapte* tulbure a cărnii, în adâneuî dorinţei lui care sângera,; pângărită, se înălţă deodată necesitatea morţii.

— Ca să nu erăp eu mergând iarăşi cu tine, tvcI bule să-1 răpim în primul rând pe celălalt… Trebuie 1 să! Răjpun, să-J răpus f ¦

Glasul i se urea; repetă cuvântul, tare, sporit, ca şi cum cuvântul acesta, adfueâmhj-i o dezlegare, îl liniştea. Nu mai vorbi, merse-neet până la masă şi privi eu-fmtl 2 eâmi lamă srflpea. O” im gest maşma-l îl fnefeise şi 36

II puse în buzunar. Stătea în loc, pe gânduri, cu mâinile mlfibăninde, cu privirea departe. Două mari cute îi iau fruntea. Se duse la fereastră şi se plantă acolo, In răcoarea amurgului. Dinapoia lui, femeia se sculase, i U|tdnsâ iar de teamă; ne-ndrăznind să-1 întrebe căutând rhicească ce

anume se petrecea în craniul lui, A. Ştepridlcată şi ea, cu faţa spre întinderea boitei.

În noaptea ce începea să cadă, casele se îmbrăcau jti negru, întinderea imensă a gării Se acoperea de o neviorie. Mai cu seamă către Batingnolles traşeea pro-i era parcă înecată în cenuşe; începea să se şteargă.', u ia podului Europei. Înspre Paris un ultim reflex lei ofilea geamlâcurilc marilor hale acoperite, în timp dedesubt umbrele se lăsau compacte. Licăriră seanţei i aprinse becurile de gaz pe peroane. O lumină alba acolo: era lanterna de la maşina trenului pentru l'„l>l>c, tixit de călători, cu perdelele trase, aşteptând ¦ i-mii. IluJ de plecare al sebşefului de serviciu. Se produ-rfl încurcături: semnalul roşu al acarului închidea lliiiu în. Timp ce o locomotivă mică venea să-şi ia vagoa-iii drum de-o manevră greşită. Trenuri se UIMII ml r-iina în umbra tot mai deasă, prin inlănţui-cie linii, printre şirurile de vagoane încremenite care iau pe liniile moarte. Plecă unul spre Argenteuâl, llluj spre Saint-Gcrmain; sosi unul, imens, de -la Cher-> niiialole, fluierăturile, goarnele, se înmulţeau. ¦ protUCindeni, una câte una, ţâşneau lumini roşii, verzi, /j. Illii'iu-; dlx> era o confuzie la ora aceasta tulbure din-ifllUfjj şi noapte, şi se părea că totu] se va zdrobi, şi. (lingea, se desprindea cu aceeaşi mişcare do-HIIMI. I, insinuantă, vagă în cadrul asfinţitului. Dar lumina. I acarului te |terse, trenul pentru Dieppe fluieră, plWC în mişcare. Din ceru] palid începură a cădea stropi '/. ¦ ploaie. Noaptea va fi jilavă.

Ciad lUnjbaud se întoarse, avea chipul mahmur 1 i'H'. I I. II fi năpădit umbrele uopţii. Se botărâse. F” ii zilei ce Btitca şi apună, se uită la ceasul de cue i ¦ i II glas tare:

Cinci şi douăzeci.

Severitta oare nu îndrăznea să-1 întiebe. Îi urmă-iin-ţi c-u priviri fngrijate. Îi _259? Zu scotocind ta şi scoţând hârtie, o sticlă cu cerneală, un toc.

— Na! Scrie!

— Gui?

— G să-i scrii lui… Aşează-te!

Şi, cum ea se depărta instinctiv de scaun, fără să*şi dea încă seama ce o să-i ceară, el o trase şi-o aşează la masă cu atâta putere îneât ea rămase pe loc.

— Scrie. „Plecaţi astă seară cu expresul de şase, treizeci şi nu vă opriţi decât la Rouen”.

Ea ţinea tocul dar mâna-i tremura, frica îi era sporită şi mai mult de necunoscutul săpat în faţa ei prin cele două rânduri. Îndrăzni să ridice, imploratoare, capul.

— Dragul meu, ce vrei să faci?… Spune-mi, te rog…

El repetă poruncitor, ne-nduplecat:

— Scrie, scrie.

Pe urmă cu ochii pironiţi într-ai ei, fără mânie, fără cuvinte grele, dar cu o încăpăţânare a cărei greutate o nimicea:;

— Ai să vezi ce-o să fac… Şi, înţelegi tu, ceea ce o să fac, vreau să fac împreună cu tine… În felul acesta vom rămâne unul lângă altul, legaţi strâns între noi.

O îngrozea. Femeia se scutură din nou.

— Nu, nu, vreau să ştiu. Nu scriu până nu-mi spui.

Atunci, îneetând a-i vorbi, el îi luă mâna, o mână plăpândă de copil, şi-o strânse în pumnul lui de fier ca într-o menghină, gata să i-o zdrobească. Infiltra crâncen în car nea ei voinţa lui. Femeia scoase un strigăt. Totul se frângea, totul se prăbuşea în ea.

— In ignoranţa şi în blândeţea ei, nu putea decât să se supună. Instrument al dragostei şi instrument al morţii. ¦

— Scrie, scrie.

Şi ea scrise, scrise greu cu biata-i mână îndurerată.

— Bravo, frumos, glăsui el după ce luă scrisoarea.

Acum aranjează puţin aci şi pregăteşte totul. Viu să te iau.

Era cât se poate de calm. Potrivi dinaintea oglinzii nodul de la cravată, îşi puse pălăria şi plecă. Ea îl auzi cum încuie uşa de două ori şi cum ia cheia. Noaptea cobora tot mai mult. Ea rămase o clipă-n lor, cu urechea aten-28 t& la toate zvonurile de afară. Alături, la vânzătoarea de gazete, era un seâncet continuu, înnăbuşit: fără îndoială, vreun

căţeluş uitat. Jo, la Dauvergne, pianul amuţise. Se auzea acum un zgomot vesel de tacâmuri gospodinele făceau treabă la bucătărie, Clara preparând o tocană de berbec, Sofia curăţind o salată. Iar Severina le auzea cum rând, nimicită în obida nopţii care cădea.

Jka şase şi un sfert locomotiva expresului de Havre lunecă de sub podul Europei, trimisă şi fixată la garnitura ei. Din cauza îmbulzelii, trenul n-a putut fi adăpostit sub şopronul cu linii duble. Aştepta acolo, sub cerul liber, lângă peronul eare se prelungea în bezna unui cer de cerneală. Se auziră ordine răspicate ca să se adaoge un vagon. Neclintită, locomotiva expresului ţâşnea'printr-o supapă o trâmbă uriaşă de aburi care se învălătucea în noapte, presărând cu lacrimi albe doliul nemărginit al bolţii.

La şase şi douăzeci Roubaud şi Severina veniră. Ea dăduse cheia mamei Victoria trecând pe dinaintea close-telor din sala de aşteptare; iar el o trăgea cu aerul grăbit ii Mrbatulul întârziat din pricina nevestei. El, nerăbdător ţâfii.) s, cu pălăria dată pe ceafă, ea cu faţa acoperită, şovăielnică, frântă parcă de oboseală. O puzderie de căiă-tori se înşira pe peron. Se amestecară-n mulţime şi o luară de-a lungul vagoanelor căutând cu privirea cu compar-miiPiit gol de-a întâia. Peronul se însufleţea, hamalii răs-Minuu în furgonul din faţa cărucioarelor cu bagaje, un supraveghetor se îndeletnicea cu instalarea unei numeroase familii, subşeful de serviciu, cu lanterna de semnal în mână, arunca o ochire asupra garniturii.

Roubaud găsise, în sfârşit, un compartiment gol şi vroJa s-o urce pe Severina – când fu zărit de şeful gării, fi. Vandorpe, care se plimba pe-acolo cu ajutorul său de I.i liniile duble, d. Dauvergne, amândoi cu mâinile la spa-f<urmărind manevrarea vagonului ce se adăuga la garnitura. Schimbări saluturi şi fu nevoie să se oprească pentru a sta de vorbă.

Discutară întâi despre afacerea cu subprefectul, a-faoere eare se sfârşise cu bine. Fu apoi vorba de-un aeci-dent „are

se întâmplase azi de dimineaţă la Havre şi pe telegraful îl transmisese: unei locomotive, Lisona, oare era pusă joia şi sâmbăta la expresii] de şase şi trei-zeci. I se rupsese un resort tocmai când trenul intra îa gară; iar repararea ei avea să-i înţepenească acolo doua zile încheiate, pe mecanicul Jaques Lantier, un oaqeeta-ţean al iui Roubaud,. Şi pe fochistul Pecqueux. Omul babei Victoria, în picioare, lingă uşa oonapgrtinaantujui, Se-veri na stătea în aşteptare pe-câod bărbatul oi afecta faţă de domnii aceia multă bunăvoie, ridieând tonul, râzând. Dsjr se produse o zguduitura; trenul fu dat în urmă eu câţiva metri; locomotiva împinse spre primele vagoane, vagonul caro fusese adăugat, nr. 293, eu-n cupeu rezervat. Henri Dauvergne care însoţea trejiuî, în calitate de cO. Iductor-şef, recunoseând^o pe Severina sub voaJeta ei, o ferise de a fi strivită de uşa larg deschisă, pe urmă, sar/îndu~se, zkabâad foarte ţmHtieae, o lămuri că sns~zi-su] cupeu era destinat unuia dinii? Administratorii Companiei care îi ceruse cu o jumătate oră înainte de plecarea trenului, fia râse-neet, nervos, fără pricină, iar eî so duse după ireburi, foarte îneântat; îşi spusese de multa ori că ea ar fi o gospodină foarte plăcută.

Ceasul arăta şase şi douăzeci şi şapte. Mai erau trei minute. Roubaud care pândea de 3a distanţa uşile sălilor de aşteptare, în vreme ce discuta cu şeful gării, îl lăsă brusc pe acesta şi se îndreptă spre Severina. Dar vagonui se depărtase, astfel că fu nevoit să meargă câtăva paşi până în compartimentul gol. Şi, cu spateâe-otors, o ghiontea pe femeie şi-o împinse cu-n pumn pe când, Ia supunerea ei, ea. Se uita instinctiv înapoi să vadă care-î cauza. Sosise un călător întârziat cu o pătură sub braţ, cu gulerul paltonului ridicat, cu marginea pălăriei cob”-rHă pe sprâncene aşa de mult incit nu vedeai din chipul său, în lumina pâlpâitoare a lămpilor, decât un erimpei de barbă albă. Totuşi d. Vandorpe şi d. Dauvergne îna-iiHarâ în ciuda vizibilei dortnţi a călătorului de a nu fi văzut, îl urmară iar el nu-i

salută decât în faţa cupeului rezervat în care se urcă grabnic. Era el. Trenjiirind, Se-vorina căzuse pe-o banchetă. Bărbatul îi frâagea braţul ca te cleşte, înfiorat de anume dorinţi gâfâiror acum când era sigur de satisfacerea poftelor JuL.

PesJe un minut avea să bată jumătate de ora. U„ se încapă} îmt şi întindă gazetele de s&arL Oţi- ' ra călători se plimbau încă dealunguJ peronului pentru Isprăvi ţigările. Se urcară: din ambele capete ale tre-euluî auzeai cum paznicii închid uşile. Iar Roubaud care avusese surpriza neplăcuta dea zări în compartimentul „cesta pe care îl credea gol o formă întunecată într-un ungher, tăcută, nemişcată, nici vorbă o femeie în doliu, nu-şi putu stăpâni o exclamaţie de ciudă când uşa fu deschisă din nou şi când un paznic făcu vânt înăuntru unei perechi, un bărbat dolofan cu consoarta-i la felt care se prăbuşiră gâfâind pe banchete.

Trenul era pe punctul de a porni. Ploaia, foarte măruntă; reîncepuse, învăluind întinderea, vastă şi întunecata, străpunsă neîncetat de trenuri. Nu zăreai dccât geamurile lor luminate – un lanţ de ferestruici în mişcare. Mijiră lumini verzi; câteva lanterne pâlpâiau pe pă-mânt. Şi nimic altceva, nimic decât imensitatea neagră *Jin care ţâşneau şoproanele cu linii duble. Totul era cufundat în negură. Erau înnăbuşâte până şi zgomotele. Nu se mai auzea duduitul locomotivei care îşi slolxwea supape! * zvârlmd trâmbe de aburi.

Subşefiil de serviciu, ridică lanterna pentru ca me canicul să ceară drum deschis. Două fluierături – S„ co lo, lingă postul acarului, lumina roşie dispăru, ta” de ilta. Albă. Tn picioare, la uşa furgonului, cândi. Ştepta ordinul de plecare. Îl transmise. M* lujeri iarăşi, prelung, şi deschise regulatorul sm notiva. Porneau. Întâi mişcarea fu nesimţită. *if'fiul se clătină. Luneca sub podul Europei şi se înfundă spr<> tunelul din Batignolles. Nu mai vedeai din el, sângertnde ca nişte răni deschise, decât cele trei lumini de hi urmă.

— Trâuogbiu) roşu. Câteva clipe încă putu fi urmărit în dâra mohorâtă a nopţii. Acum gonea departe. Ni? Mi-1 mai putea opri. Dispăru.

F*a Croii-tie-Maufrus, î„tr-e. Grădina pe care drumul de fier a tăât-o în de”â, casa e aşezată pe-un dfefb *ş. I fie aproape de Imis îricât toate trenările care uree o; ia-r o căJÂtorie e d*ajuns pentru a ţi se î„fâpări „ ¦ i 31

În minte; cei care trec cu mare iuţeală o euaosc aşezată-n acelaşi loc, totdeauna închisă, lăsată parcă în părăsire, cu oboanele înverzite de răpăitul ploilor dinspre vest. E pustie şi pare a spori şi mai mult singurătatea a-cestui colţ pierdut, despărţit pe-o întindere de-o leghe în lung şi r. Ut de orice făptură timonă.

Singură casa cancoirerului e aeoio, la oji-ul drumului pe care-J taie linia, drum ce duce la Doinville, la capătul distanţei de cinci kilometri. Scundă, eu pereţii crăpaţi, cu jgheaburile acoperişului roase de muşchi, ea e copleşită de singurătate şi jale în mijlocul unei grădini cu legume, împrejmuită de un gard viu. In grădină se află şi un puţ, tot aşa de înalt ea şi casa.

În seara aceea, pe-o vreme mohorâtă un călător care se dăduse jos la Barentin dintr-un tren de Havre, mergea întins pe drumul ce ducea la Groix-de-Maufras. Ţinutul nu e decât un şir neîntrerupt de vâlcele şi coaste, un soi de ondulări de teren. Linia ferată ferece rând ps rând pe dâmburi şi prin văi. De ambele margini ale drumului accidentele de teren, continue, eu urcuşuri şi co-borâşuri, îngreunează mersul. Senzaţia de mare singurătate sporeşte astfel; terenurile sterpe, alburii, rămân necultivate; mănunchiuri de copaci acopăr dealurile pe când de-a lungul văilor înguste se preling pârâiaşe adumbrite de sălcii. Alte dâmburi cretoase sunt complect sterpe, coastele se înşiruie pustii, în liniştea şi părăsirea morţii. Iar călătorul, tânăr, voinic, grăbea pasul ca pentru a scăpa de tristeţea amurgului acesta mocnit pe întinderea dezolată.

În grădina cantonierului o fată scotea apă din fân-tână.

— O fată de vreo optsprezece ani, blondă, bine făcută, cu gura cărnoasă cu ochii mari, verzui, cu fruntea îngustă sub povara părului abundent. Nu era nicidecum frumoasă; avea şolduri solide şi braţe vânjoase ca de flăcău. De îndată ce îl zări pe călător, coborând pe potecă, lăsă găleata şi alergă la poarta din gardul de ostreţe.

— Hei, Jaques! Exclamă ea.

Omul ridicase capul. Părea să fie de vreo douăzeci şi şase de ani, era înalt de statură şi foarte oacheş.

— Flăcău bine făcut, cu chipul rotund şi regulat, cu fălci prea puternice însă. Părul, ţepos ca şi mustăţile, şi tot aşa de des şi negru ea ele, îi sporea şi mai mult paloarea chipu-32

Im L-ai fi luat un domn de lume după obrajii-i fini, bf”e dacă n-ai fi descoperit urmele neşterse ale meşteşugului, petele de grăsime care îi îngălbeneau mâinile, mâni totuşi mici şi subţiri. Bună seara, Flora, zise el simplu.

Dar ochii lui mari şi negri erau tulburaţi parcă de fum. Pleoapele îi clipiră, ochii i se feriră-n lături, stânjeniţi brusc, o stânjeneală vecină cu suferinţa. Făcu instinctiv mişcarea de-a se da înapoi.

Ea, nemişcată, eu privirile aţintite spre el, obsertrosărirea involuntară pe care el căuta să şi-o stă-plneascâ ori de eâte ori se afla în faţa unei femei. Fata i serioasă şi tristă. Apoi pentru că, în dorinţa de i-şl ascunde încurcătura, el o întreba dacă mamă-sa e i, cu toate e-o ştia pe bătrâna suferindă, în nepu-tlnţfl de a ieşi.

— Ea nu-i răspunse decât c-un semn din Mp, îi făcu Ioc să intre fără a o atinge şi se întoarse la pui. Tăcută, dreaptă, mândră.

Jacques străbătu repede grădiniţa şi intră în casă. In prima încăpere, o bucătărie largă, unde ai casei mân-cuu şl trăiau, tuşa Fazia.

— După cum îi spunea din copilărie – stătea singură lângă mamă, pe un scaun cu picioarele învelite într-un şal cald. Era o vară i L. Ilălui lui, una din familia Lantier. Fusese naşa

lui şi I i luat lângă ea până băiatul împlinise şase ani şi, când tatii vi marna lui pierzându-se, el a rămas la Plassans unde urmă apoi cursurile şcolii de Arte şi Meserii. Flă-inI ii păstra o vie recunoştinţă şi spunea că ei îi datorează rostul ce-şi făcuse în lume. Când ajunse mecaniG clasa 1 la '„iipania de Vest, după doi ani petrecuţi la Căile ferate ¦ ini OrJeans, îşi găsi naşa, remăritată cu un cantonier, MIMM, trăind cu cele două fiice ale ei din întâia căsătorie, In văgăuna de la Oroix-de-Maufras. Astăzi, deşi în

1 de abia patruzeci şi cinci de ani, frumoasa mătu-da altădată, aşa de puternică şi de bine făcuta, i'ii.'. I să aibe şaizeci, şi era slăbită, ofilită, scuturată „in una d" junghiuri.

Ea scoase un strigăt de bucurie.

— Cum tu eşti, Jacques?… O, băiatul mamei, ce im ni nul

El o sărută şi-i spuse că are, pe negândite, două zâle concediu. Lisona, maşina Iui, ajungând azi de dimineaţă la Havre, suferise un accdâent, iar pentru că reparaţia va dura cel puţin o zi, n-o să intre în serviciu decât mââne seară la expresul de şase patruzeci. A ţinut să vină s-o mai vadă. Se va culca aci; n-o să se ducă la Barentin decât cu trenul de şapte şi douăzeci şi şase de dimineaţă. Strângea acum în mâinâle lui bietele mâini uscate ale ba-trânei şi-i spunea că 1-a îngrijorat foarte mult ultima ei scrisoare.

— A, da, băiatul mamei, nu mai merge, nu mai merge deloc… Ce bun eşti că ai ghicit că mi-e dor de tine? Ştiam, însă, că ai multe pe cap şi nu cutezam să te chem. Bine că ai venit. Am atât de multe pe suflet!

Se opri. Zvârli o privire de teamă spre fereastră. In arrâurgirea zilei, dincolo de linia ferată, bărbatul ei Misard şedea într-un post de cantonament.

— Una din acele colibe de seânduri ridicate Ia intervale de cinci kilometri sau şase şi legate prin aparate telegrafice pentru a garanta bunul mers al trenurilor.

Ca şi cum omul ar fi putut-o auzi, ea coborî înfrigurată vocea:

— Sunt sigur că el mă otrăveşte!

Jaques tresări uimit la auzul acestei mărturisiri, iar ochii săi, de asemenea întorşi la fereastră, fură din nou umbriţi de o tulburare ciudată, de fumuriul care pălea strălucirea lor neagră.

— Hei, ce gânduri şi pe d-ta mătuşă Fazia? Mur mură el. Pare aşa de cumsecade şt de pipernicit!

Trecu un tren spre Havre. Misard ieşi din colibă ca să închidă linia. Pe când urca panta pentru a pune în semnal roşu, Jaques îl privi. Un omuleţ amărât, cu păr şi barbă rară, spălăcită, cu figura brăzdată. Domol, umilit, respectuos cu şefii. Se întoarse apoi în coliba de seânduri ca să treaeâ pe tablou ora treceri şi să apese pe cei doi butoni electrici.

— Unul care lăsa liber postului precedent, altul care anunţa trenul, postului următor.

— Nu, tu nu îl cunoşti, reliiă mătuşa Fazâa. Iţi spun că el îmi dă cine ştie ce spurcăciune… Eu care eram aşa de Voinică îneât l-aş fi răpus, şi el un ciot ăe om. Un J fleac, el mă răpune!

Ea se înflăcăra şi, cuprinsă de o duşmănie innăbu- | fj temătoare, îşi golea inima, fericită în sfârşât că lata de cineva. Cum de i-a dat în gând să se marii*

MI acesta care nu avea un gologan, care era,., it _ ea mai în vârstă cu cinci ani decât el, cu doua

1 I. Un.” de şase ani, alta de opt? Au să fie în curând zece le când făcuse pozna – şi de atunci nu a trecut an fără părerr de râu: o viaţă de mizerie, un pustiu în una asta îngheţată a Nordului, unde dârdâia tot *ne-unde nu avea nici măcar o vecină cu care să vorBl muncise pe linie iar acum eâştiga o mie două sufranei pe an la canion; ea avusese, din capul locului ii. I cincizeci de franci pentru ridicatul şi coborî tul bai. Sarcină pe care o îndeplinea acum Flora. Într-atâta uimi şi prezentul şi viitorul; nici o altă speranţă; siânţa de a trăi şi-a crăpa aci, în văgăună, la o mic de [italic de alte vietăţi. Dar ea nu povestea mângâierile de

If re HO bucura, înainte de cădea bolnavă, atunci când bărHi era la muncă şi când ea rămânea să păzească baM'i. I, cu fotele; căci se bucura pe vremea aceea, de la

RnuOQ L. I Havre, pe toată linia, de o atât de mare faimă de li Micii" frumoasă îneât inspectorii de la drumul de fier

1 ibltâau pe la dânsa: au fost şi certuri în jurul ei şi se luau tfl întrecere şi picherii din alt serviciu. Bărbatul nu li Idecurn o piedică; respectuos cu toată lumea, se stre-

!"¦ 11; Î. Plecând şi întoreându-se fără a vedea nimic.

Plăcerile se sfârşiscră; ea rămânea încremenită săplAnifnl, luni de-a rândul, în scaunul acela, în singurătate, nul cum trupul i se (opeşte ceas cu ceas, din ce îr. Ce mult.

Da, da, repeţi ea, s-a pus pe capul meu şi o sS mă uuă, A. Şn pipernicit cum e.

Ihi Junii ii o făcu să arunce afară aceiaşi privire îniii Postu] din faţă îl vestea pe Mâsard că trece un „ n ni tprt Cui.; iar acu] aparatului de canton, pus în i I|I K't; i|fmj'„ Inase în sensul direcţiune! Omul olidrnăitul şi ieşi să anunţe trenul prin două sunete ir fnaml. Tn momentul acela Flora veni şi lăsă bariera.

R/i trenul, un expres tăinuit de o curbă, care se-a?

— I un '/jjomot tot mai sporit. Trecu într-p licărilulj, 'f-rt'zguduind ampninţând să prăvale căruţa, în iureş de furtună. Flora se-ntorcea la legumele ei în. Vreme ce Misard, după ce închisese linia de sus, în urma trenului, se ducea să dea drumul liniei de jos stingând semnalul roşu; un nou zbârnâit, însoţit de mişcarea altui ac, îl vestise că trenul de acum cinci minute, trecuse dincolo de postul următor. Se întoarse, înştiinţa ambele posturi, făcu însemnările în tablou. Atât. Muncă întotdeauna la fel, pe care o făcea douăsprezece ore* la rând, trăind acoio, mâncând acolo fără a citi trei rânduri dintr-un ziar, fără a părea că în craniu-i turtit se zbate o idee, măcar. Jacques care altădată făcea haz cu naşa lui pe seama inspectorilor zăpăciţi de ea, nu se putu reţine să nu zâm-bească zieând:

— Poate c-o fi gelos.

Dar Fazia dădu din umeri în semn de milă pe când bieţii ei ochi se înseninau fără vrere.

— Vai, băiatul mamei, ce tot spui tu?… El – gelos? El nu s-a sinchisit niciodată de vreme ce nu dă dea nimic din buzunar.

Pe urmă, străbătută de un fior:

— Rt Nu, nu, lui nu-i păsa. Lui nu-i pasă decât de bani… Dacă suntem supăraţi, vezi tu, e numai pentru că n-am vrut să-i dau averea moştenită de la tată-meu, a-nul trecut. Şi de atunci, după cum mă ameninţase, s-a abătut nenorocirea peste mine, căci am căzut bolnavă… N-am mai scăpat de boală, de atunci, da, tocmai de a-tunci.

Flăcăul înţelese şi, întrueât credea că femeia e urmărită de închipuiri negre, căută s-o abată de la gândurile ei. Ea însă, clătina din cap vrând să arate că-i ferm convinsă. De aceea el îi spuse la urmă:

— Bine, dacă vrei să se curme cearta, nimic mai simplu… Dă-i banii.

(c) u o sforţare neobişnuită ea sări în picioare. Şi însufleţită şi aprigă:

— Banii mei? Niciodată! Mai bine să crap… Hehei, ei sunt ascunşi, sunt ascunşi, sunt ascunşi bine! Poate să-ntoarcă totul pe dos; nu dă de ei… Şi el, nemernicul, a întors casa! L-am auzit cum bătea noaptea-n pereţi.

Caută, caută! Numai când îl vedeam cum îşi bagă na sul prin tot locul, mă bucuram şi mă linişteam… Să verine o să crape întâi; el sau eu? Mă păzesc, nu mai duc la gură nimic din ce atinge el. Şi dacă o să dau or-ini popii – ei bine! Tot n-o să pună mina pe banii mei' M să-i ia el, mai bine îi las îngropaţi în pământ. Căzu iarăşi pe scaun, istovită, zguduită de alt sule goarnă. Misard semnală, din pragul cantonului, icum, un tren care mergea spre Havre. Cu toată încapă-Unurea de-a nu-i da moştenirea, femeia se temea de el, 1 nlc şi, tot mai mult. Iar trenul anunţat, omnibusul pieli n Paris la 12,45, venea de departe cu un huruit II auziră cum

iese din tunel, cum străbate întinde-Apui trecu, în duduit de roţi, cu iuţeala năpraznică ui uragan.

Cu ochii îndreptaţi spre ferastra, Jaques privise pe-¦ in. * geamurilor pătrate dinapoia cărora se-arătau iri (!<¦ călători. Vroi să alunge gândurile negre ale I i i'i şi reluă glumind:

Nă. Şiro, te plângi că nu vezi o pisică în văgăuna ta uite, ce de lume! I.1 iieepul femeia nu-nţelese.

Lume? Unde?… A, da… Oamenii care trec. Iţi Poarte mulţumesc Nu-i cunoşti, nu poţi vorbi cu ei. Kl rldea înainte.

— Dar pe mine nu mă cunoşti? Nu mă vezi cum multe ori?

— Pe tine da, e drept; şi ştiu ceasul la care trece li i ic pândesc. Dar tu fugi, fugi! Ieri ai făcut un ¦ -MUi iu inâna. Eu însă nu pot răspunde… Nu, nu, asta mi iM. E.mma că vezi lumea.

Totuşi mulţimea cărată de trenuri în sus şi-n jos,. Ilnie, pa dinaintea ei, în liniştea pustietăţii ei, o îndura. Privirile i Be-ndropţau spre linia ferată-n noapte. Când II; iii.il (! R.i şi umbla de colo până colo, prin faţa ba-¦ steguleţu] în mână, nu o cuprindeau astfel de în I>M vis” iu< ileite o ameţeau acum când stătea pironita pe toaUB ţJ clnd nu mai avea în minte decât vrăj-mâtyhi dintre ea şi bărbat. I se părea fără rost să trăias-¦ i, în văgăună, fără un, suflet căruia să i se-ncredin~ clnd, zi şi noapte, mereu, mereu, se perinda aân rostogolirea de trenuri care zguduiau casa, fugind vertiginos. Nici vorbă că treceau tot felul de făpturi, nu numai francezi, dar şi străini, oameni din cele mai depărtate locuri, deoareco nimeni nu mai putea ră-mâne acum la vatra lui şi deoarece, cum se spunea, toate popoarele se vor contopi într-unui, în curând. Da, a-cesta era progresul: toţi fraţii, gonind laolaltă, într-acolo spre ţinutul Belşugului. Şi-neerca să-i numere, socotind atâţia de vagon; erau prea mulţi şi nu putea duce la capăt numărătoarea. Uneori i se părea că recunoaşte chipuri: uite, pe domnul cela cu barbă blondă, nici vorbă un englez care pleca în fiecare săptămână de la Paris, pe cuconiţa

aceea brună care trecea regulat miercurea şi sâmbăta. Dar fulgerul îi ducea, nu ora tocmai sigură el i-a văzut, chipurile se abureau, se contopeau, toate, fel, unul într-altul. Şuvoiul se scurgea fără să lase nimic în urmă. Iar ceea ce o întrista şi mai mult, sub rostogolirea continuă, sub atâta fericire şi atâta bănet, purtat de colo până colo, ara gândul că norodul acela grăbit habar n-avea că ea este aci, în pericol de mcarte, şi că atunci omul o va răpune într-o seară, cândva, trenurile au să se încrucişeze înainte pe lângă stârvul ei. Fără ^ă bănuiască crima din casa singuratică.

Fazia rămăsese cu ochii spre fereastră. Rezuma a-poi cele ce-o frământau.

— Hm, o straşnică născocire, n-ai ce zice. Cu cât mergi mai repede, cu atât eşti mai deştept. Dar fiare le rămân tot fiare şi poţi să născoceşti şi mai bune ma sini: fiare au sa fie întotdeauna.

Jaques dădu, iar din cap în semn că era de aceiaşi părere. Se uita Ia Flora care deschidea bariera dinaintea unei căruţe încărcată cu doi mari bolovani de piatră. Drumul nu ducea decât la carierele din Becourt şi era frecventat aşa de rar îneât noaptea bariera era lăsată. Numai din când în eând fata se vedea nevoită s-o ridice. Vă-zând-o, vorbind familiar cu pietrarul, un băieţandru oacheş, exclamă:

— Hei, dar Cabuche o fi bolnav? Văd că vâru-su, uiSg mână caii… Săracul Cabuche… Îl mai vezi. Din i în când, năşico? Ra ridică mâinile fără a răspunde, ofiând din grea.

O Wr. Ima care se întâmplase toamna trecută o zguduise mult: fiica ei, cea mai mică, Luiseta, băgată servitoare li 'I na Bonnehan, la Doinviâle, fugise într-o noapte de i, zăpăcită, frântă de lovituri, pentru a muri la prietenul ei bun, Cabuche, în casa acestuia din pădure. Se răs-bfndiseră zvonuri cu privire la violenţa prezidentului ulmorin; nimeni însă nu îndrăznea să le rostească [las tare. Nici chiar bătrânei, cu toate că ştia cum ui lucrurile, nu-i plăcea să vorbească în privinţa

Totuşi spuse acum:

— Nu, nu. Nu mai vine: s-a sălbătăcit ca un lup…

I Luiseta era aşa de mititică, de albă, de cuminte!

Inea mult la mine şi m-ar fi îngrijit, pe când Flora, Doamne iurtă-mă, nu mă plâng, dar ea e de bună seaiMi într-o parte, nu face decât după capul ei, se dă li fund elteva ceasuri, şi-i trufaşă şi arţăgoasă!… E o i ' ii' i, o jale.

Jaques o asculta şl-1 urmărea din ochi pe cărăuşul ipi trecea peste linii, acum. Dar roţile se împotmoliră astfel că băiatul se văzu nevoit să pocnească ui timp ce Flora striga ca să îndemne caii. Acu să vie un tren.

— Şi gata! Murmură tână-¦ ui face piftie totul!

\u351? Nu e pericol, glăsui mătuşa Fazia. Flora e nnl. Iifl d (< multe ori, dar îşi cunoaşte rostul, e cu ochii

¦inii. Slavă Domnului, de cinci ani n-a mai fost o nenorocire. Odată a fost tăiat un om. Noi n-am ui decâi cu o vacă. Era cât pe-aci să deraeze trenul.

1 l-am găsit trupul ici şi capul colo, lângă un I Cu Flora poţi să dormi liniştit, pe-o ureche.

Ciriuşul trecuse, Auzeai roţile scârţâind pe potecă.

Hâtri întoarse la preocuparea ei de totdeauna, la '¦!' ăţli altora şi a ei.

Dar tll, eşti bine-acum? Ţi-aduci aminte betei' ¦ -i-oiiî], i noi şi pe care doctorul nu le

II cJlpi tngrljat.

M; i -i1111 foarte bine. Năşico. Pfci? S-a dus durerea aceea care-ţi sfredelea-n lu|i; l urechi, s-au dns şi fierbinţelile şi pornirile de irrte făceau să te ascunzi ea o fiară în vizuină?

Pe măsură ce ea vorbea el se tulbura şi mai mult, ou prins de o aşa stingherire incit curmă vorba, brusc

— Te rog să crezi că mă simt foarte bine… N mai am nimic, nimic.

— Mă bucur, băiatul mamei… Suferinţele tale n-au să mă tămăduiaseă pe mine. Şi apoi la anii tăi trebuie să fii sănătos. Hei, sănătatea e mai bună deeât orice E foarte frumos din partea ta că venişi să mă vezi când ai fi putut să-

ţi petreci vremea altfel. Nu-i aşa c-o să cinez] cu noi şi că pe urmă o să te culei în patul, lângă odaia Florei?

Un sunet de goarnă îi curmă încă-odată vorba.

Se înnoptase. Întoreându-se amândoi spre fereastră, abia mai putură să-1 zărească pe Misard stând de vorbă cu cineva. Erau ceasurile şase, astfel că dădea serviciul în primirea înlocuitorului său, paznicul de noapte. Î4 vea să fie, în sfârşit, liber, după douăsprezece ore petre-cute-n cabina care nu era înzestrată deeât cu o măsuţă, sub tabloul cu aparate; cu un scăunel şi cu o sobă a cărei căldură, prea tnre, îl sile aşa ţină mai tot timpul uşa deschisă.

— Uite, o să vină, murmură mătuşa Fazia cuprin să iar de frică.

Trenul care fusese anunţat sosea greoi şi lung, eu un duduit din ce în ce mai răspicat. Iar tânărul se văzu nevoit să se plece pentru a fi auzit de bolnavă, mişcat de halul în care ea se afla şi dornic s-o liniştească.

RAscultă, năşico, dacă el are într-adevăr yânduri rele faţă de d-ta, apoi cred c-ar fi bine să ştie că m-ames-tec şi eu… De ce nu-mi dai mie în păstrare mia de franci?

En se răzvrăti iarăşi.

~ Mia mea de franci? Nici lui, nici ţie… Ţi-am spus; mai bine mor!

În momentul acela trenul trecea vijelios de parcă ar fi măturat totul în calea lui. Căsuţa se cutremură, învăluită într-un vârtej. Trenul acela care mergea la Havre era foarte încărcat căci a doua zi avea loc o sărbătoare acolo: lansarea unui vas. Prin geamurile ilumina

I

Mi, în ciuda vitezei, viziunea compartimentelor pli-i şirurilor de capete strânse la rând, fiecare cu profilul său. Se perindau şi dispăreau. Ce de lume! Şi multă, nmiiii, fără sfârşit, în rostogolitul vagoanelor, în şuieră-mi locomotivelor, în zbârnâitul telegrafului şi în sunetul iţelor! Era parcă un trup enorm, un uriaş lungit de-a ¦ I zisul

pământului, cu capul la Paris, cu vertebrele tl< II lungul linie, cu picioarele şi mâinile la Havre şi în ' I ilic oraşe de popas. Şi totul trecea mecanic şi trium-! >< drumul viitorului, cu precizie matematică, du-u ignoranţă voluntară a tot ce mai rămânea din om pnsiune şi eterna crimă.

Ii ti îi intră în casă Flora. Aprinse lampa, o lampă htli.'i ni petrol, fără abajur. Aşează masa. Nu rosti nicio

NirltA Abia o privire spre Jaques. Tânărul se întoarse cu F. Ii i piv fereastră. Pe cuptor o ciorbă cu varză se ţinea l'iiM-i I'IOI; I o turna, tocmai când veni şi Misard. El nu „N. Ii. I nici o mirare când îl văzu pe tânăr. Poate că-1 ză~ ii.'. Miiui când a sosit. O strângere de mină. Trei cu-

} i atât, Jacques repetă povestea cu mecanismul rupt, N venise de-a o îmbrăţişa pe naşă-sa şi de-a ii ud. Misnrd se mărginea să moţăie din cap în semn

IM. Icrasta foarte firesc, luă loe la masă şi-ncepu să agale, fără vorbă. Fazia care păzise de dimiii m care fierbea ciorba eu varză, primi o fari'. Ii omul ridieându-se să-i dea apa de leac, o cană ludul căreia se aflau cuie ruginite, ea n-o atinse. Pi

Irit, umil, zgâlţâit mereu de tuşa haină, el părea că n& în seamă privirile sperioase cu care femeia îi i orice mişcare. Când oa ceru sarea, omul îi spuse

M „ sfi-i pară rău că mănlncă atâta pentru că mâncarea

I Ii aduse solniţa pe care femeia o tnlntule de orice, spunea ea. Vorbiră desImpu] rare era călduţ de câteva zile încoace şi despre i la Maromme. Jaques încetul are simple păreri deoarece el li ori i n ni ii.

— La fărfma ceea de om cu priviri şterse. Stfltură Ia sfat mai mult de o oră. Flora ieşise pen-Upfi, în două rtndurt, la un semnal de goarnă. Tre-Ile iicii'. Ui, zgfltflâu paharele de pe masă; niciunul lua, tnsl, în scamă.

Un nou sunet de goarnă se auzi şi, de data aceasta, Flora nu se mai întoarse în casă. O lăsă pe mamă-sa împreună cu cei doi bărbaţi la o sticlă de rachiu de cidru. Mai statură laolaltă tustrei încă o jumătate de ceas. A-poi Misard care

îşi oprise o clipă ochii iscoditiri într-un colţ al odăii, îşi luă şapca şi ieşi c-un simplu bună seara. Pescuia pe ascuns în pârâiaşcle din împrejurimi unde se aflau ţipari minunaţi, şi nu se culca niciodată înainte de a cerceta undiţele.

De îndată ce el plecă, Fazia se uită ţintă la finul eL

— Ai văzut cum scotocea cu ochii colo în colţ? I-a dat în gând c-aş putea să pitesc banii după oala cu Uilt, Hei, îl cunosc şi sunt sigură că Ia noapte o să mute ulcica din loc ca să vadă.

¦ O treceau năduşeli şi-un tremur îi ascutura mădularele.

— Uite cum mă apucă! M-o fi îndopat cu ceva, mi-e gura pungă de parcă aş fi înghiţit bani ruginiţi. Dar mi-e Dumnezeu martor că n-a luat nimic din mâna lui! Mi-e rău în seara asta; mai bine să mă culc. Cu bine băiatul mamei; dacă pleci la şapte şi douăzeci şi şase dimineaţa, o să fie prea devreme pentru mine. Te mai întorci, nu e aşa? Şi să nădăjduim că o să-mi treacă.

El îi dădu sprijin să meargă în odăiţa unde ea se culcă şi adormi, frântă. Flăcăul rămase singur, nehotărât, întrebându-se dacă n-ar fi bine să se întindă şi el în fânul care-1 aştepta în patul, dar nu erau decât ceasurile opt fără zece minute; mai avea timp să doarmă. Ieşi, la rân-du-i, lăsând lampa să clipocească în casa goală şi moho-râtă, zgâl (ÎKifă din and în r-înd de huruitul brusc al unui tren.

Jaques fu surprins afară de zăpuşala din atmosferă. Nici vorbă c-o să plouă din nou. Ocoli grădiniţa. Se gândi pe urmă să meargă spre Doinville, drumul într-acolo fiind mai^puţin greu. Dar casa singuratică, aşezată în pantă, dincolo de linie, îl atrase. Cunoştea bine casa asta pe care o privea cu prilejul fiecărei călătorii, în duduitul locomotivei. Nu văzuse niciodată deschise nici uşile, nici ferestrele ei. Tot ce ştia era că ea aparţine prezidentului Grandmorin. O dorinţă rie-nfrântă îl îndemna în astă aaai-i dea târeoale, vrând să afle mai mult.

Jaques rămase pironit multă vreme în drum, lânilaj. Se dădea înapoi, se înălţa, căutând să-şi dea sea-

* 'asa era stăpânită de-o tristeţe lugubră, în pustnicia i lumina sângerie a nopţii. Era gata să se îndepărteu un fior în trup.

— Când zări o spărtură în grilaj.

Iii fă ar fi fricos dacă nu va intra, îl făcu să treacă pn spărtură. Inima îi bătea. Dar deodată, pe când merU> ' ¦!'¦.1 lungul unei sere părăginite, vederea unei um-

¦rr ghemuite la uşă îl opri.

Cum, tu aici? Exclamă el uimit recunoscând-o I”! ¦ lora. Ce cauţi?

So-a ratase şi ea uimită. Spuse pe urmă, calm:

— Nu vezi că i-au frânghii?… Au lăsat o mul-||ini rare ar putrezi pe degeaba. Atunci, eu, pentru că B) totdeauna nevoie, am venit să le iau.

Fu ti -adevăr, cu o pereche de foarfeci mari în mână, *i pe pământ, ea desprindea frânghiile şi tăia nodu-Ind ele erau tari.

Dftr Stăplnu] nu se mai întoarce? Întrebă tânărul. Începu să râdă. Llr lic, de când cu afacerea Luiseta, preşedintele as să vină la Croix-dp-Maufras. De aceea pot

H-l inii şi ou frânghiile.

El tăcu o clipă, tulburat de amintirea tragicei în-llinptlrl evocate de ea.

Crezi oare că Luiseta a spus, adevărul, crezi că i s-o aibe şi că ea s-a rănit pe când se zvârcolea? Flora puso capăt râsului; strigă cu îndârjireî

Luiseta n-a minţit niciodată; nu minte nici Ca-Cbh

Cabuehe <¦ prietenul meu… T 1 f pl

Pottfl 61 o fi acuma şi amorezul tău. Nu, im, ml-pste prieten: n-am nici un amorez;

UI.

Lli. Liia'ii1 ti'Ufuşâ '. Ipni cu păr des, blond, care îl în-¦ fruntea; |1 (tiu întreaga ei făptură, puternică şi prindea o voinţă sălbatică. În ţinut cir-multe zvonuri cu privire la ea. Isprăvi de bravuâtfi urnită dintr-odată din faţa unui tren; un vaprăvălea singur la vale, dinspre Barentin, of 11 lins In doi

paşi de un expres. Iar devezile acestea de putere stârneau mirare, o făceau dorită de bărbaţi cu atât mai mult cu eât se credea la prima vedere, că e lesne s-o ai – hoinară pe câmpii ori de câte ori era liberă, scotocind văgăunile, culcându-se prin gropi, cu ochii la cer, mută şi nemişcată. Dar cei care se încumetaseră, nu au mai încercat a doua oară. Pentru că îi plăcea să se scalde ceasuri întregi, dezbrăcată, într-un pârâu vecin, băieţi de seama ei se strângeau acolo şi eăs-cau ochii. Ea însă, 1-a înşfăcat pe unul, fără să-şi dea măcar osteneala de a pune cămaşa pe ea şi 1-a surchidit în-tr-atâta încât nimeni n-o mai pândi. Se mai vorbea apoi de întâmplarea cu un acar din capătul celălalt al tunclu-” lui: anul, Ozil,. Un flăcău de vreo treizeci de ani, foarte de treabă, pe care ea se pare că îl încurajase o clipă şi care, încercând să o aibe într-o seară, închipuindu-şi că ea se lasă de bună voie, era să fie cât pe aci doborât c-ua ciomag. Era fecioară şi bătăioasă, dispreţuia bărbaţii, în aşa chip că oamenii se încredinţaseră că-i scrântită la minte.

Auzind-o spunând că nu vrea să ştie de ibovnici, Jaques glumi iar:

— Va să zică n-a mers nunta cu Ozil? Auzisem că te întâlneai pe furiş cu el în fiecare zi, în tunel.

Ea dădu din umeri.

— Nuntă, pe dracu! Îmi place tunelul. Îmi place să gonesc doi kilometri jumătate în beznă, în primejdie, să te ciopârţească trenul dacă nu deschizi ochii. Să le-auzi acolo cum mugesc… Dar Ozil mi-a bătut capul. Nu a- „Pam nevoie de el.

— Vei fi având altul.

— Nu ştiu… Zău că nu ştiu!

Pe urmă, fără să ridice capul, preocupată parcă de lucrul ei:

— Dar tu nu ai ibovnică?

La rândul său Jaques deveni serios. Privi în lături, departe, în noaptea. Răspunse tăios:

— Nu.

— Mi s~a spus, urmă ea, că nu poţi să suferi fe meile. Şi pe urmă nu te cunosc numai de ieri, de-alaitâieri, aşa că ştiu că n-ai să le poţi spune niciodată un cuvânt plăcut… De ce?

Bl lăcea. Ea lăsă nodul cu care se trudea, şi-1 privi.

— Vasăzică, nu ţi-e dragă decât locomotiva? Ştii (Hri C-9ŞU se spune, în glumă. Se spune că o freci totdeauna şl o lustruieşti de parcă mângâierile tale ar fi doar i… îţi vorbesc aşa, că-ţi sunt prietenă. El o privea acum, în lumina palidă a unui cer pî-i amintea de ea de pe când era mică, violentă, fl, dur sărindu-i de gât îndată ce el venea, stăpâni-M il<- > patimă de fetiţă sălbatică. Pe urmă, pierzând-o Hltorl din vedere, o regăsise de fiecare dată tot mai ma-iitmpinându-1 cu aceiaşi săritură de gât, stingherin-lu I ilin ce în ce mai mult cu văpaia ochilor ei mari şi vi era azi femeie, superbă, atrăgătoare şi desigur Iubea din tinereţea ei. Începu să-i bată inima şi a-ţi; i că o] este acela pe care fata îl aştepta. Min-¦' i < tulbura, îl năpădeau fiorii, şi vru să fugă. Tot-ili iiiii. I dorinţa îl zăpăcise făcându-1 să vadă roşu.

Fi'- faci acolo? Glăsui ea. Aşează-te!

D |OVita din nou. Pe urmă picioarele î se muiară <1t> nevoia dc-a încerca iar dragostea şi se lăM l'njjrt fjil.'i, pe mormanul de funii. Nu mai vorbea. GatI n ic. Cal. Acum flecărea ea, trufaşa, tăcuta, flei i cl. I şi aprinsă.

M.ini. I a făcut rău că s-a măritat. O s-o păEu nu mă sinchisesc pentru că am grijile me-a? Pe urmă, mama mă trimite la culcare de vreau să mă amestec… Să se descurce atun-1 Eu trăiesc fărfi grijă. O să mă gândesc la altele ifrzin. Ştii, fce-am văzut azi do dimineaţă pe loco-Ind ai (renii, uite de col„, din tufişari, unde „M Dar iu nu l<% uiţi nldodatl., Lasă c-o să-ţi spun ml gândesc Wl, dar rtu anim; mai târziu când o să toni buni.

Drumul foarfecilor. El, tot tăcut, îi cu-

¦ n IM mll. V.a în voia lui. Dar când Jacques îi mflnil* L. I buzei” lui înflăcărate, ea avu un tresărit

¦ ', de li'Hontă. Războinica se trezea într-nsa, la pânân apropierea masculului. Nu, nu. Lasă-mă, nu vreau… Fii cuminte, să. Voi, bărbaţii nu vă gândiţi decât la un lucru.

Oh, dacă ţi-aş spune ce mi-a istorisit Luiseta în ziua când a murit la Cabuche… Pe urmă eu ştiam ce poate prezidentul pentru că mai văzusem porcării, aci, când el venea cu fete… E una pe care n-o bănuieşte nimeni şi pe care a măritat-o el…

— Jaques n-o asculta, n-o auzea. O primesc brutal de mijloc şi-i strivea gura cu gura lui. Ea scoase un ţipăt uşor, mai mult un geamăt, aşa de profund şi de blând încât ţâşnea din el mărturisirea patimei multă vreme înnăbuşită. Dar ea se zbătea, se împotrivea, dintr-un instinct de luptă. Îl dorea şi nu i se lăsa, din nevoia de a fi cucerită. Fără vorbe, piept la piept, se trudeau amân-doi căutând să se răstoarne. Se păru o clipă că ea va fi mai tare şi I-ar fi trântit, poate, dacă el n-ar fi apucat-o de gât. Bluza fu sfâşiată, sânii zbucniră, tari şi umflaţi, în toiul încăerăriî, albi ca laptele în umbra nopţii. Se prăbuşi pe spate, se dădu învinsă.

Atunci el se opri, gâfâihd, şi-o privi, în loc s-o pose-tieze… Părea că-1 cuprinde o furie, o pornire de cruzime ce-1 făcea să caute din ochi, o armă o piatră, ceva în sfârşil cu care s-o ucidă. Privirile-i întâlniră foarfecele care scil-peau printre sfori; le înşfăca şi le-ar fi implântat în grumazul acela gol, între sânii albi cu sfârcuri trandafirii/Dar un fior îl făcu să îşi revină în fire, le zvârli şi fugi zăpăcit, pe când ea, cu pleoapele închise, credea că el ru e mai vrea acum deoarece i se împotrivise.

Jaques fugea în noaptea melancolică. Urcă în goa-î nă poteca, pe-o coastă, şi căzu în fundul unei vâlcele. Bugârii, rostogoliţi sub paşii săi, îl speriară; porni iarăşi; în goană prin mărăcini şj ocoli la dreapta pe-un platou; sterp. Se poticni deodată în sârmele drumului de fier;! Sosea un tren, mugind, azvârlind seanţei la început, buî-i mac, nu-şi dădea seama. A, da, trecea lumea în val continuu, pe când el gâfâia aci. Porni, se caţără, coborî mai departe. Şi umbla în

neştire, umbla mereu – când zări deodată, în faţa sa, deschizătura rotundă, botul înnegrit „1 tunelului. Un tren se înfunda înăuntru, urlând şi şm lerând.

Jaques se prăbuşi cu picioarele frânte, lingă margU Rea liniei. Izbucni în gemete convulsive, lungit pe pinJ

CU faţa în bălării. Doamne, boala de care se credea lecuit, revenise? A vrut s-o uci-¦ L. Ilă! Să ucidă o femeie, da, o femeie! Aşa cum trezirea pubertăţii, visează să aibe o femeie, el iiJAi întnicise în gândul de a ucide una. Nu începea a-Irc, a pus mfna pe foarfece pentru a le împlânta în eea, de îndată ce-a văzut-o în grumazul acela.db, şi nu doar fiindcă ea se împotrivea. Nu. Nulin pUcere. Doamne, pe ea, pe Flora pe care o vă-i rcsclnd, pe copila sălbatică de care se simţea iubit iui căldură. Degetele-i ţepene scurmară pământul, i sfâşiari gttlejul în geamăt do cruntă deznăIniţări să se linişteascâ. Ar fi vrut să-şi i Ce era într-nsul deosebit de alţii? Acolo, la

(îi ici era tânăr, se întrebase de multe ori. Mai, Gerveza, l-; i născut, e drept, foarte de tânără, la ani şi jumătate; dar el era al doilea, căci iii baplinise patrusprezece ani când a rămas însăriiiiiiui, cu Claude; şi niciunul dintre fraţii săi, dus |xlnm (> mai târziu, nu

— 11fii- '!<¦!” UIIIU unr-i mume aşa de tânără şi ni I. I iun ci, a frumosului Lantier -care, Im R. Iin o făcuse de multe ori pe Geri pliugj l'n.it<' că aveau şi fraţii lui vreun CUSUP nu îl mărturiseaţi, cel mare, mai ales, care se i Cic pictor şi pe care lumea îl socotea ţicnit.

Ni nu ora în toate ale lui; mulţi avuseseră câta li ihn. I Uneori simţea şi el meteahna asta ereditară: i i iilnrd l, i trup; dar se produceau în făptura Sa hllibru, nu fel do spărturi, de gău-ri un mai era stăpân pe

MC SUpui i tndtrjite. Nu bea; mi păhăruţ da rachiu la gură căci băgase de

I ii liu mintea. Îl muncea gânaltora, ale părinţilor şi ale bu-¦ Uuseră, ale geaeraţittor de beţivi care îi o- '¦Ic.

MI. IICJ ildljoi'ii, iii'iutşi; ii, tind huruitul unui tren lin [„dineul plmtotului, uşor la început, sporind pe urmă clipă cu clipă îl făcu să tresară. Era expresul d<? Havre care plecase din Paris la şase şi treizeci şi care trecea pe-aci la nouă şi douăzeci şi cinci; un tren pe care Jaques îl conducea din două în două zile.

Văzu la început cum botul negru al tunelului se luminează asemeni gurei unui cuptor. Pe urmă se ivi locomotiva cu lanterna a cărei văpaie străpunse câmpul. Apariţia a fost fulgerătoare: se perindară numaidecât vagoanele ale căror ferestruici puternic luminate descoperiră compartimentele pline cu călători. Totul defila a-meţitor de iute încât ochiul se îndoia de imaginile prinse în goană. Dar Jaques zări, limpede, într un sfert de cM-pilă, prin geamurile aprinse ale unui cupau, un bărbat ţinând un altul trântit peste banchetă şi împjântându-i un cuţit în gâtlej, pe clnd o mog'Jdeaţă neag'-ă, poate că a trei fiinţe.

— Poate că un strat de bagaje, apăsa cu toată greutatea peste picioarele cbircite ale victimei. T-'enul j ftigea acum, se pierdea înspre Groix-de-Maufras, ne mai j trădând în beznă docât cele trei lumini de la urmă, triunghiul roşu.

Pironit în loc, flăcăul urmărea din ochi trenul al că~ rai huruit se stingea în liniştea câmpiei. Văzuse bine? Şovăia acum ne mai cutezând să afirme realitatea vizm-nii arătată şi atinsă într-o licărire de fulger. Nici o trăI satură a ambilor actori ai dramei nu-i rămăsese în minte. Mormanul cenuşiu părea să fie o pătură de drum căzută peste corpul victimei. Şi totuşi, i s-a părut că distinge, sub o răvăşire de păr, un chip subţire, palid. Dar totul se contopea, se împrăştia ca într-un vis. Nu fusese, desigur, decât doar o părere. Şi-1 îngheţa şi i se părea aşa de neobişnuit totul, încât îşi spuse în cele din urmă că a fost în prada unei aiureli din pricina groaznicei crize prin care trecuse.

Aproape încă un ceas Jaques merse, cu capul greu de gânduri încâlcite. Porni către Groix-de-Maufras. Apoi eând se văzu în faţa casei cantonierului îşi spuse că n-o să infe

înăuntru, c-o să se culce sub un şopron. Dar o dâră de lumină se prelingea sub uşă. O împinse fără să-şi dea seamu. O privelişte îl opri în prag.

Ud se afla în ungher, dăduse la o parte ulcica ni patru labe, cu o lanternă aprinsă lângă el, ciocăM. I.11 degetul pereţii. Zgomotul uşii îl făcu să se scoai > iiimtnterl nu se tulbură nicidecum; spuse cu tonul firesc:

— Ia, căutam chibriturile. $1, după ce puse la loc ulcica, adăugă: venjt după felinar, că adineauri, eând m-am ¦fM, am zărit unul întins pe linie… De bună seamă-î

IM

Surprins la început că-1 prinde pe Misard, căutând

Iviiinl mătuşei Fazia, ceea oe schimbă deodată în siin iuţ/i îndoiala lui cu privire la învinuirile bătrânei. – f… |iI. În zguduit aşa de mult după aceea, de vestea des-

(„i'„ni unui cadavru, încât uită din minte drama care fişUMi aci, în căsuţa pierdută. Scena din cupeu,

1 „încă scurtă a unui om înjunghiind aH om, se ferea lică'iro de fulgere.

Un Om pe linie! Unde! Întrebă el îngălbenin-Misard fu i”' cale să spună că venea cu doi peşti n undiţi şt ci* a avut întâi grijă să-i a-M aoati şl să-i ascundă. Dar ce motiv avea să se spo-¦ ¦ iului? Schâţă# un gest în silă şi răspunsei Oolo, la vroo cinci sute de metri… E nevoie de ^ vezi ce e.

Auzi în momentul acela, deasupra capului, surd. Tresări.

Nu e nimic, spuse bătrânul, se mişcă Flora. Nanii auzi într. Ul.

— Văr un târşiit de picioare goa-L-t aşteptat, probabil, lai acum trăgea cu prin uşa fntredi

Merg i OU I EştJ i>, 'ur c-a murit?

Panii. O să vedem acum, cu nv. I ^II accident, nu e aşa?

¦ ' poiilf. Vrettn golan care s-a aruncat în faţa ui i călător care a sărit din vagon.

AqilM nu avna astâmpăr.

Halde, hai, repede.

Niciodată nu îl frământase atât de mult dorinţa de-a vodca, de-a şti. Când ajunse acolo, când fu pe cale să se lovească de un morman negru, lungit lingă şina din margine, rămase pironit, străbătut din tălpi şi până-n creştet de un fior. Plin de ciudă că nu vede limpede, se întoarce înjurând spre bă f rinul rămas la vreo trezeci de paşi în urmă.

— Hai odată! Ce dracu! Mişcă-te. Ţ) acă mai e în viaţă am putea să-1 scăpăm.

Necunoscutul, care căzuse desigur din vreun vagon, era lungit pe burtă cu faţa la pământ, numai la cincizeci de centimetri de linie. Nu i se vedea decât părul stufos şi alb. Picioarele-i erau răschirate. Braţul drept zăcea în lături de parcă ar fi fost smuls, pe când cel sting era îndoit pe piept. Era bine îmbrăcat cu o manta albastră, cu ghete elegante, cu rufărie fină. Pe trup nu se afla nici un semn de strivire; grumazul îi era însă înecat în sângele care murdărise şi gulerul cămăşii.

— Un burghez căruia i s-a venit de hac, reluă Mi sard, liniştit după ce privi câteva clipe.

Apoi, întoreându-se spre Jaques care stătea nemişcat, aiurit:

— Nu trebuie atins, nu-i voie… Rămâi aici, de pază, iar eu o să dau fuga la Barentin să-1 înştiinţez pe şefiri gării.

Ridică felinarul şi se uită la stâlpul kilometric. Da, tocmai la stâlpul 153.

Lăsă jos felinarul. Ungă cadavru, şi se depărta cu paşi tărăgănaţi.

Rămas singur, Jaqucs fu cuprins de dorinţa de a vedea rana mortului. Îl oprea însă teama că dacă ar atinge capul se va cunoaşte. Socotea că Misard nu se poate întoarce cu şeful gării decât peste trei ore. Şi lăsa minutele să treacă şi se gândea Ia Misard, care e aşa de slăbănog, de încet şi de calm, şi care îndrăznea şi el să ţi-cidă cu cea mai mare linişte, prin otravă. Va să zică, e u-şor să omori? Toată lumea omoară. Îşi făcu imputări. (Jindul de-a vedea rana îl

străpungea ca vârful unui ac. Să vadă cum s-a produs şi ce a curs, să vadă gaura roşie! N-o să ştie nimeni dacă va mişca uşor. Capul. Un zgomot încet îl făcu să tresară.

Mura stătea alături, privind şi ea. Accidentele o |. Iu, de dte ori se zvonea că o vită a fost fărâmată, că

I l'ost dopârţit de tren, ea nu lipsea. Acum se îmi venise să vadă mortul. Nu şovăi. Se plecă, rî-fl Iun Ierna şi cu cealaltă mână întoarse capul victimei.

Vezi-{ i de treabă, nu e voie, murmură Jaques.

D.ir ou dădu din umeri. Capul cadavrului era acum lumina gălbuie a felinarului, un cap de bătrân, cu nacu ochi albaştri, holbaţi. Sub bărbie se căsca i„, SG căsca fioros, o tăietură profundă care tăiase gâS lag& sffrtecată, de parcă cuţitul ar fi fost răsucif fngole umplea partea dreaptă a pieptului. În stân-m butoniera mantalei, o rozetă de comandor părea o l”' sâng (. > închegat. Flora scoase un strigăt de mirare.

/I'i, dar ăsta e bătrânul! Aplecat lfngă ea, Jaques repetă inconştient: „- E bâtrlnul…

'rânul (îtjindmorin… Preşedintele. Nrî. Ită In chipul palid, rti. Ţrura crispată, iM>ltl Itoll '¦ '.1 capul care începea să îngheţe. %

De acu n n şî-şl mai bată joc de fete f murmu-i F><! Hună sramă că din cauza vreunuia î s-a tras.,. 111,1 Uuiseta! Bine i-a făcut porcului

Şl liniştea se întinse între ei. Flora aşezase lanterJ”M, ţi Îndrepta spre Jaques priviri galeşe, în timp ce ilr-ipArp't de fată prin cadavru, nu se mai clintea, aiu- >it parcă de ceea ce văzuse. Erau desigur orele unS (> auzi un zgomot de voci: se întorcea băfcrânul cu

Nu vii să te culci? L1 tresări, păru că e o djpă în prada unui zbucium.

Eu greutate: Nu, nui

Bl nu făcu nici o mişcare îar braţele ei de fată voi-|„! L>ălibarunde4 trădau multă mâbnire. Ca pentru „ii; i T/npotrivirea din seara aceea, se a^ata umi- ¦ din nou:

— Va să zică n-o să te văd?

— Nu, nu

Glasurile se apropiau. Ea se depărta şi se pierdu în negură, oftând adine.

Şeful gării sosi în eurând, cu Misard şi eu doi oameni de echipă. Sonstată şi el identitatea i era chiar preşedintele Grandmorin pe care-1 cunoştea pentru că îl văzuse coborând în staţie la el ori de câte ori bătrânul se ducea la^sora lui, la Doinviile, d-na Bonnehon. Trupul putea să rămână unde căzuse i îl acoperi doar c-o manta pe care-o adusese unul din oamenî. Un slujbaş se urcase la Barentin în trenul de unsprezece pentru a-1 înştiinţa pe procurorul imperial din Rouen. Dar nu se putea conta pe acesta până la orele cinci sau şase de dimineaţă, căci procurorul trebuia să aducă cu sine pe judecătorul de instrucţie, pe grefierul tribunalului şi pe medie. De aceea, şeful gării organiza un serviciu de pază la căpătâiul mortului.

Înainte de a se hotărî să meargă să se întindă sub vreun şopron din staţia Barentin, de unde nu va pleca spre Havre decât la şapte şi douăzeci, Jaques rămase locului, multă vreme neclintit. Şi apoi gândul c-o să vină judecătorul îl tulbura de parcă s-ar fi simţit complice. Să spună ce a văzut în goana trenului? Întâi se hotărî să vorbească deoarece n-avea, în definitiv, ce s-ascundă. Dealtminteri, nici vorbă, era dator. Pe urmă se întrebă: la ce bun? N-o să aducă nici un fapt decisiv, n-o să poată da nici o lămurire asupra asasinului. Ar fi o prostie să intre în bucluc, să-şi piardă vremea fără folos. Nu, nu, nu va vo^bi! Şi pier? '¦". N pătrunzător se lăsa din văzduhul fumuriu pentru jalea pustiului cu dâm-bui-i sterpe. Mai trecuseră trenuri, mai sosea unul înspre Paris, un şir nesfârşit de vagoane se încrucişau toate, în goana lor mocani că, fugeau spre ţinta îndepărtată, spre viitor, atingând cât pe-aci capul pe jtimătate retezat al omului doborât de alt om.

III

A doua zi, într-o duminică, băteau orele cinci dii, li toate clopotele din Havre când Roubaud comb şopronul gării pentru a-şi lua serviciul în priEra fncă întuneric; dar vântul care bătea dinspre porise şi alunga negura înecând dealurile care se ' Ic la Saint-Adresse la fortul Tourneville, în timp ileasupra largului, mijea o geană de lumină,

¦ Ic cer pe bolta căruia sclipeau cele din urmă; steopron becurile de gaz ardeau mereu, spălăcita il. I rece a orei matinale. Era acolo primul tren, M >iiiivi! Li (.'rs, pe care îl formau oamenii de serHII ordinale subşefului de noapte. Uşile sălilor nu rl un.1 deschise, persoanele se întindeau pustii.

¦ di' ii”., de deasupra sălilor de aştepta tul I. UKI (J i/ăzQse pe nevasta casierului, d-na Lebleu, niiiir. C.ii. I în culoarul central spre care dădeau lolujbaşllor, l >' ăptămâni de zile cUCoana asta nl. I o pfndeasră pe d-ra (îuichon desIM, I. I n-pdjiiţn ffl se fine cu şeful gării, d. DaDtutltrnlntorl, tiu observase niciodată cel mai mic

Umbră, nici un şoptit. Se întoarse şi în ui casă fără să se aleagă cu altceva

II. Nea oă o zărise la alde Roubaud, în cele trei

IM i ni trebuii bărbatului pentru a deschide şi uşa pe femele, tn picioare, în sala de mâncare, pe i îmbrăcată, pieptănată şi încălţată, ea < stătea în pat pini ta acele nouă. De aceea i.1,1. II, i h: n Lebleu spună amâniiii In ajun nu se culcaseră până n-a ii rlln Purta, la unsprezece şi cinci, arzând de c In chestia cu subprefectul.

Nimic din atitudinea soţilor

II figuri liniştite; şi în zau'cclic. I până la miezul nopţii; nici „un lor care se culcaseră, de nă, numaideeft, trudiţi. Nici vorbă, nu le mersese ilimlutPi iii. I nu S-ar fi sculat cu noaptea în lui jos cu colegul său Moulin, care fusese de serviciu noaptea. Îşi luă slujba în primire pe când Moulin, vorbea, se mai plimba puţin şi-1 punea la curent cu mărunţişurile întâmplate în ajun: nişte derbedei au fost prinşi când~ voiau să se furişeze în sala de bagaje; trei

oameni din echipă fuseseră pedepsiţi pentru indisciplină, un cârl, 'g de vagon se rupsese pe când se | forma trenul de Montivilliers. Roubaud îl asculta în tăcere, cu chipul calm; era doar cam livid, desigur din pricina oboselii pe care o trădau şi privirile.

Mergând de-a lungul peronului, cei doi oameni a-junseră în capătul halei acoperite, acolo unde se afla pe j dreapta o remiză în care staţionau vagoanele de schimb, i adică acelea care, sosite în ajun, alcătuiau trenurile pentru a doua zi. Roubaud ridica fruntea, iar privirea i se fixă asupra unui vagon de-a întâia, cu un cupeu, vagon care pu^ta numărul 293.

— Când colegul strigă:

— A, da, uitasem…

Chipul palid al lui Roubaud se coloră şi nu-şi putu reţine o mişcare.

— Uitasem, spuse Moulin. Vagonul ăsta nu tre buie să plece: să nu-1 pui Ia expresul de azi, de şase fta-j truzeci.

Urmă o pauză scurtă, *mai înainte ca Roubau.

Întrebe cu glas firesc:

— Dar pentru ce?

— Pentru că aro un cupeu reţinut pentru expresul de astă-seară. Nu ştii cine poate să vină în timpul zileiJ aşa că trebuie păstrat.

El se uită ţintă şi răspunse:

— Wicî vorbă.

Dar îl stăpâni alt gând; se necăji deodată.

— E o porcărie f Ia uite cum mătură ticăloşii ăia.

Vagonul n-a mai fost curăţit, parcă de opt zile.

— Heî, giăsui Moulin, când trenurile vin după un sprezece nici gând pe oameni să mai tragă cu mătura.

Abia de catadicsesc să dea, aşa, o raită. Alaltăseară l-au; uitat pe-o bancă pe un călător adormit care nu s-a trezit; îevit ieri dimineaţă.

Xşi înnâbu. Şi un căscat şi spuse că merge la culcare. Dar când să plece, îşi aminti ceva.

Iu slai, s-a isprăvit încurcătura d-tale cu sub-il?

D; i, da, a mers bine, sunt mulţumit. Cu. Ttât mai bine… Nu uita că 293 nu pleacă, ji. I ce rămase singur pe peron, Roubaud se înagale spre trenul de MontivfHiers care aştepta. For fură deschise. Călătorii apărură; câţiva vână-niili lor, două-trei familii de negustori profitând ă, într-un cuvânt, puţină lume. Sunau orele? Şase. Roubaud ieşi din hala acoperită, nurii, iar arară înălţă capul şi răsuflă văzând că, fu vil pfcla se ridii tndu K fnapoi tn hală, găsi echipa îndeâetnii în formarea expresului de şase patruzeci. I se imenll vor să împingă şi vagonul 293. Izbucni fi. I, un umblaţi cu vagonul 1 L&saţi-I unde e?

Orhlpd îl lamuri că nu mişcă vagonul decâfc loc altuia de la spateDar el nu auzea, a-I

Nrjjhlnliiil rfr/icului, nu s-a spus să nu vă a-¦ de

|. N, ni iflrşlt, se opri furios şi începu sa I. Limita şi nu poţi întoarce un vagon., gura 'ii şopronul ei vechi, cu clădirile dără-k1, if. I Insuficient! Şi nedemnă de Havre. 0 Iul j<x n', -1; mi şliu ăe ce Compania n-a dă-ij din ' (lii|),; i ii priveau miraţi că vorbeşte bicei atfl <io cumpătat. Îşi Liniştit şi l) î (os, continui llr (ip (, ii Dalwdle, ¦> lui gării, cobora de li raport. Era un bărbat îmbrăcat, cu aere de negus-” iltmintorl habar n-avea de gara pentru n|., i iii. Ii inuji cu mişcarea basinurilor, cu tihni, în continue legături cu marele lin lunic. I întreagă. Astăzi întârziase tn doui rfnduri uşa biroului, fără să-1 găsească. Pe masă, poşta nu era deschisă. Ochii sub-şefului zăriră în teancul de scrisori o depeşă. Ca şi cum i-ar fi ţintuit eeva în loc, nu se mai mâşcase din uşă, zvâr-îind spre masă priviri cercetătoare.

În sfârşit, la ceasurile opt şl zece, d. Dabadie apăru. Subşeful se aşează în tăcere pentru a-1 lăsa să deschidă depeşa. Dar şeful nu se grăbea deloc. Vroia să se arate amabil cu subalternul său pe care îl stima.

— Hm, desigur, la Paris a mers bine?

— Da, mulţumesc, d-le.

D. Dabadie deschise în sfârşit telegrama; dar n-o citi; zâmbea.

— Ne pare foarte bine că te-avem printre noi.

— Şi mie, d-le că rămân împreună cu d-voastră.

Iar când d. Dabadie se hotărî să parcurgă cu privirea depeşa, Roubaud, GU furntea asudată, îl urmări. Dar emoţia la care se aştepta, nu se produse; şeful isprăvi în linişte lectura telegramei şi-o zvârli pe birou; nici vorbă, un simplu amănunt de serviciu. Mai schimbă câteva cuvinte iflupă care şeful îl concedie cu o mişcare. Tocmai atunci a-futoarele, unul de Ia basinuri, altul de la mica viteză, ve-niră la raport. Aduceau încă o tplo”ramă remisă lor de-un slujbaş pe peron.

— Poţi să te retragi, spuse d. Dabadie văzându-1 pe Roubaud înţepenit în uşă.

Dar acesta întârzia, cu ochii mari şi vioi; şi nu se depărta până când bucata do hârtie nu a fost aruncată pe masă, cu acelaşi gest indiferent. Hoinări o clipă sub marchiză, zăpăcit, asurzit. Orologiul arăta opt şi trezeci şi cinci nu mai pleca altă garnitură până la omnibusul de nouă şi cincizeci. De obicei îşi întrebuinţa ora asta de răgaz pentru a da o raită prin gară. Merse câteva minute fără să-şi dea seama încotro îl duc paşii. Apoi, ridicând capul şi văzând că se află dinaintea vagonului 293 se întoarse brusc şi apucă spre Depoul maşinilor cu toate că n-avea ce să cauto în direcţia aceea. Soarele se înălţa acum pe boltă. O pulbere de aur se cernea din văzduhul pal. Nu-1 mai bucura dimineaţa frumoasă; grăbea paşii, părând foariuţind să ucidă obsesia aşteptării sale. Deodată1 îl opri locului un glas:

Buni ziua, d-le Roubaud!… Pe nevastă-mea izut-o?

Prcqueux, fochistul, un lungan de patruzeci şi lăbââiog, cioiănos, cu faţa tăbăcită de foc şi „ălăciţi sub fruntea joasă şi gura lată, râMi ii.nl chefliului.

Cum? Dumneata aci? Zise Roubaud oprindu-se inii da, iii cu maşina; uitasem. Nu pleci de-

¦, I. Nu e aşa 7 llm, douăzeci şi patru de ore de iu, bună afacere!

Da, puse. Hălali ameţit încă de un chef din ajun. Dfi fel 'linii un sal din apropiere de Rouen, el inii Companie, ca lucrător A. Justor. Pe urmă, ini, fiându-i lehamite de atelier a ţinut să ¦ A. Ajungă mecanic. Atunci se însurase lin sal < u el. Dar anii treceau, ră" IU va in. Ii ajunge mecanic niciodată, II pin I. II IM lui rea, cu patima beţiei şi a femeilor. Dai itati pâriă acum, de douăzeci de ori, dacă I bu< 111,1 d< protecţia prezidentului Grandmorin şi ni nu. < obişnuiau cu metehnele lui răscum-i'iin bunăvoie, i prin experierita-i de lucrător bă-I Ulos decll la beţie căci atunci se schim-iiii. I capabila de toate.

Di1 |>' n NICI n jţi va/ut-o? Întrebă el „i;: In Oi H.i. Ir im 11| în neştire.

Mi văzut-o, glăsui subşeful. Am ¦" – Pecqueux, ai o femeie HI I. I mi i eşti credincios.

Tare. I'i ' ponte Dai ea singura mă îndeamnă să idflvar, Mai mare cu doi ani decât el, greoaie i eu lopata, Victoria îi strecura în buzunare franci noi nouţi ca el să guste plăcerile afară. Niciodată ea nu suferise prea mult de pe urma infidelităţilor Iui, iar acum viaţa lui era aranjată: avea două neveste] câte una la fiecare capăt de linie, pe nevastă-sa legitimă de la Paris, pentru nopţile când se culca acolo şi alta ia Havre pentru ceasurile de răgaz dintre un tren şi altul. Foarte economă, trăind cum putea, Victoria care ştia totul şi-1 trata ca o mamă, repeta cu dragă voie că nu vrea să-1 lase de ruşine în faţa celeilalte. De aceea, ori de câte Gri el pleca, avea grijă să-i fie rufăria curată căci ţinea să n-o învinuiască cealaltă că nu-1 ţine pe bărbatul lor, 1 curat.

— N-are a face, reluă Roubaud, nu e frumos din partea d-tale. Nevastă-mca, care ţine la doica ei, o să td certe;

Dar se opri văzând că iese din hangarul lângă cârd se aflau, o femeie slăbănoagă şi înaltă, Filomena Sauvag-j nat, sora şefului de depou, nevasta de-a doua pe cari Pecqueux o avea la Havre de un an. De bună seamă ca stătuseră

amândoi de vorbă sub hangar şi că Pecqueux, ieşise ca să-1 strige pe subşef. Ea încă tânără, deşi avea treizeci şi doi de ani, înaltă, ciolănoasă, cu pieptul stafii dit, cu trupul mistuit de dorinţi permanente, avea capul lunguieţ şi ochii aprinşi de iapă slabă, neastâmpărată. Era învinuită că bea. Toţi oamenii din gară se perindaseră îr| căscioara pe care fratele' ei o avea lângă depoul maşinilo şi pe care ea o ţinea într-un hal de murdărie nespusă,] Frato-său, un catâr foarte dârz în ce priveşte disciplinai foarte stimat de şefi, avusese cele mai ma'i neplăcer| din cauza ei; ba a fost ameninţat chiar cu darea afară.

Întâlnirea ei cu Pecqueux era dintre cele mai nimeţ rite; ea, săturată în sfârşit, în braţele secăturei; el, schim bându-şi nevasta prea grasă cu aceasta prea slabă. Sin gură Severina, care ţinea la Victoria, se certase cu Filo mena pe ca*”e o ocolea din mândrie şi căreia nu-i mai da bună ziua.

— Mai pe urmă, Pecqueux! Spuse Filomena înfc pată. Mă duc deoarece d. Roubaud vrea să-ţi facă mora lă în numele cucoanei dumnealui.

El râdea înainte cu gura la urechi.

— Mai star, domnul glumeşte.

— Nn, nu! Trebuie să duc două ouă d-nei L^ibieu, n făgăduit.

Knstis.' numele acesta într-adins ştiind ^ă între i ii-r ihii şj iwyasts subşefului mocneşie 2 dârză

; reî'ăcându-se <ă ss are bine cu cea dintâi ' I i i<.1 în necaz celeilalte. Dar se opri pe loc, cu-

* I i culme, auzindu-1 pe fochist întrebând: ce e cu

11 subprefectul.

I aranjat, sunteţi mulţumit, nu-i aşa? Da, foarte mulţumit. '„ <i'ic-UN 'lipi din ochi CU un aer şiret.

Un”, nu se pulea şi vă temeţi… Când ai proptiţi etan ce vreau să zic… Şi nevastă-mea ii i pcunoştinţă.

I ful curmă aluzia la prezidentul Grandmorin, „ 1 deodată ' mi pleci până deseară?

Iraţii Lisonei şi o să fie gata.;

1 pi pe mecanicul meu care îşi dă aere. Îl L. Anficr K de fel de pe unde sunteţi şi ni i II pun ¦ iinl. Ii. I. Era cu gândul aiu-i.in u l,. MliiT, mecanicul. T. Desigur de departe. Lâună ziua, bună seara, n îiuâlnit aci căci el e mai tânăr decât n L. I Plassans niciodată. Astă toam- >III im iu nevestei înele, a dus un coel dfn Dieppe… Un flăcău de îşI ilu… , ¦. -: > il„>l”arta brusc.

Ii lunii*„ < (|III-IIK vi, i diii d cr mai e i'lfl i i ¦ilciit. M'iiii, eu mersul ei înni marchiză, băteau orele n lumi, lângă mesagerii, părând că ii. I, |”- urmă se întoarse tot aşa de >, gara era calmă, pustie, iar el i/; in, fără de rost, Nu-şi mai lua ochii de (a i şi cinci. De obicei nu şe urca în s-a înfundă nUl drăguţa m”., II. Pt Al.,.

Lej.

<ft M, ¦ „'¦'Vi c/”>.

Iţii,

* făcut să ' i'bJou

¦ II

Sini „(Hi; Ni '„'„¦< Io/;

II. I., I Phi

: u,; ifJu, lic. I -' 'lin

^'i de treaba

La noua şi douăzeci Roubaud coborî iar în ma^chi-j ză. Supraveghea formarea omriibusuluî pentru nouă cin-] cizeci şi, fără să vrea, gesticula tot mai mult, se frământUtj pe loc, întorcea mereu capul inspectând peronul de la ua] capăt la altul. Nu se întâmpla nimic; mâinile-i tremurau.

Pe urmă, brusc, pe când scotocea cu privirile gara, auzi lingă el vocea unui slujbaş de la telegraf spunând gâfâât:

— D-le Roubaud, nu ştiţi undc-oi” fi domnul şef şi j domnul comisar de serviciu?… Am două telegrame! Pentru dumnealor şi îi caut de zece minute…

Se întoarse într-o astfel de înţepenire a întregii sate făpturi încât nici un muşchi al feţei nu se clinti. OchâL i se pironiră asupra celor două depeşî din mâna slujba-*, şuâui.

După emoţia care-1 stăpânea pe acesta, ghicea D. I acum s-a sfârşit: catastrofa s-a întâinplat.

— Domnul Dabadie a trecut adineauri, spuse el u%| nişţit.

Şi niciodată nu se Simţise aşa de rece, cu judecatJ aşa de limpede, gata de apărare. Acum era sigur de sinef

— Stai, reluă el, uite-1 pe d. Dabadie că soseşte, într-adevăr, şeful gării venea spre ei. De eiina îşi aruncă ochii pe telegramă scoase o exclamaţie:

— Hei, s-a întâmplat un asasinat pe linie… Îmâj telegrafiază inspectorul din Rouen.

— Cum? Întrebă Roubaud. Un asasinat în rându-q râie personalului nostru?

— NU, nu, a fost ucis un călător, într-un cupeu.

Corpul a fost aruncat lingă ieşirea din tunelul de la

Malauiiay îa stâlpul 153… Iar victima e unul din admi nistratorii noştri, prezidentul Grandmorân.

La rândul său, subşeful exclamă:

— Prezidentul? Vai, săraca nevasiă-mea o să fiej tare mâhnifă!

Strigătul era aşa de întemeiat, de compătimitor, î”-cî! Ţi. Dabadie se opri o clipă.

Adevărat, îl cunoaşteţi, un om cumsecade, nu ej aşa?

Pe urmă, uittndu-se în cealaltă depeşă, adresat!

Irului de serviciu.

LlM o fi de Ia judecătorul de instrucţie. Nici ni¦. I>ai formalităţi… Şi nu-i decât nouă şi ctouăi Incî; d. Qauehe desigur n-a venit încă… Să se du- „ Ir cinova la cafeneaua comerţului. O să-1 găsească '<¦. (<¦ cinci minute d. Cauche sosea, chemat de un 'iijui. Fost ofiţer, socotindu-se în slujbă ca Ia un ddodaffi la gară înainte de zece, dădea întorcea feriţi Ea cafenea. Drama aceasta, unoattnţa lui filtre două partide de pichet, îl la iirvpni, căd afacerile care îi cădeau în mână i neînsemnate. Dar depeşa venea chiar, de instrucţie din Rouen; iar dacă o pri-ire de la descoperirea cadavru-uni faptului că judecătorul telegrafiase la inului de jjură ca să afle în ce împrejur '¦ i tuna; pe urmă, informat asupra

numă-ivnni şi asupra aceluia al vagonu-llill de... 'vi'ni ordinul să inspec-itl mai ora fncă la Havre. Iul Cauchr de.1 II fost deranjat, nici vor-! Hlmbl In 1 ititudine de extremă impor-ipoh cu gravitatea excepţională a cazului, <': > el îngrijorai deodată să nu-i scape

1 unii n-o mai fi aici, c-o fî

1. Dimineaţă

Licl ii Iii ni ea] m.

Nu, vii 1 Era mcupeu reţinut peni] o Mil> remt/ă.

Rl irul ¦ i cu şeful gării pe irfl 11 niJui, dl. Dabadie a făi nuspectat. Dacă rămâneau ilato la raport. /; l.i. -; ni d. Cauche.

Fn cupeu. Şi în clipa urmă-

11,1 Nn f pa^ră JV fi înjunghiat un por^! Fini rin gi-on/fl trrc. U printre asistenţi; gâturile se întinseră. D. Dabadie, unul 'dintre cei dintâi care a vr să vadă, se caţără pe scară, în vreme ce Roubaud, peii tru a face la fel cu lumea, întindea şi el gâtul.

Înlăuntru, cupeul nu trăda nici o dezordine. Gei murile rămăseseră închise, ftotul părea normal. IDOE o duhoare năvălea prin uşa deschisă pe când, pe o per ni un lac de sânge negru se închegase, un lac aşa de fund şi de mare încât o dâră ţâşnise ca dintr-un izvor îrtJ tinzându-se pe jos. Stropii se răspândiseră pe pereţi. Î nimic altceva, nimic decât sângele acela greţos.

Domnul Dabadie se înfurie.

— Unde sunt oamenii care au făcut inspecţie i searl 9 Să-i aducă încoace.

D. Cauehe lua note din vagon, cu creionul, raport. Îl chemă pe Roubaud cu care stătea de vorbă dM multe ori, plimbându-se de-a lungul peronului şi mând în ceasurile când n-aveau ce face.

— Domnulo Roubaud, urcaţi-vă, vă rog; daţi-mi | mină de ajutor.

Iar după ce Roubaud sări peste balta de sânge d<| jos ea să nu calce în ea:

— Uitaţi-vă sub perna cealaltă; poate c-o fi < zut eeva.

Ridică perna şi căuta cu mâini prevăzătoare, cu prţj vâri curioase;

— Nu e nimic.

Dar o pată de pe postavul spătarului îi atrase ţia şi o semnală comisarului. N-o fi urma însângerată unui deget? Nu, căzură de acord că era numai o stropij tură. Mulţimea adunată se-apropiasepentru a urmări xamenul, adulmecând crima, înghestuită la spatele şeâului gării care se oprise cu dezgust de om subţire, treapta scării.

Deodată, acesta îşi aminti ceva:

— A, da, erai şi dumneata în tren, d-le Roubaudj nu-i aşa?… Te-ai întors aseară cu expresul… Ai pu' tea să ne dai unele lămuriri!

Da, '¦ adevărat exclamă comisarul. N-aţi obserwjti

¦ ¦lipe, Roubaud rămase mut. Se plecase l”

¦la examinând podeaua. |). Ii, i ridică numaideeât şi răspunse cu giasu-i natuUi i îngroşat?

Ni, desigur, o să vă spun… Era şi nevastăMII l). I (ştiu ar putea să figureze în rai rod că o bine să vină şi dânsa pentru a va-uirlle mele cu ale ei.

Nul Caiiehc cestea foarte întemeiate, iar i-nise li faţa locului se oferi să plece i Koiibaud. Porni cu paşi mari. Urmară câteva i ¦ [„tiu< Filomena sosise după fochist şi-1 urlln IM hi, înciudată eă el se însărcinează cu n D.u zărind-o pid-na Lebleu care se grăbea bietele picioare umflate, se repezi înaintea ii. I Ridlcură amândouă mâinlle către cer, seoaătarfl intrigate la culme de descopeIII, i,. I ii. Fioroase. 6u toate că nu se ştia „i II i irrulp în jurul lor tot fei IU, intri. Nul murmurul vocilor, Filome-po cuvlni.1- ni.tc că d-na Roubaud îl văzuse ffl en tficere oând Pecqueux se ivi însoI* uitaţi vii la VJL! Murmură d-na Lebleu. Nici i umii sobşef, cu mutra ei de prinui ii şi a/i, în zori, tot aşa; pieptănată şi i ¦. N H plecat în vizită.

I mărunţi. Nu şovăia. Ţinea ¦ ' pi „In nulul I-I il. I dosigur aflând numele

II I UI I I l| li I i a i'lânye, spus Filomena, ml lor a fost omorât, s-au nunti lijlocul mulţimii, Ungă uşa deschisă i Ciiiicho şl Roubaud coborârâ. Acesta înlio. ¦ ift, draga mea, că ieri de dimineaţă ne-am dus la d, Grandmorin îndată ce am ajuns 4a Paris j Ceasurile erau cam unsprezece şi un sfert, nu-i aşa 2 O privea fix. Femeia repetă cu glas supus 1

— Da, unsprezece şi-un sfert.

Dar ochii ei se pironiseră asupra pernei înegritâ sânge; avu un spasm: din gâtlej năpădiră suspine. Iar ful gării interveni mişcat:

— Doamnă, dacă nu puteţi îndura priveliştea J înţelegem durerea d-voastră…

— Oh, numai două cuvinte, întrerupse comis;

Pe urmă doamna va fi condusă în apartamentul d-J

Roubaud se grăbi să urmeze.

— Şi atunci, după ce am vorbit de una şi de.

D. Grandmorin, ne-a comunicat că o să plece a d' la Doinville, la sora dumisale. Parcă îl văd cum la birou. Eu aci şi nevasta mea, colo… Nu-i aşa, mea, ne-a spus că o să plece a doua zi…

— Da, a doua zi.

D. Cauchc, care continua să ia note la repeze înălţă capul.

— Cum a doua zi! Dar el nu a plecat seara?

— Aşteptaţi, vă rog! Spuse subşeful. De cum a zât că plecăm seara, i-a dat şi lui xn gând să ia ex eu noi odată în cazul când nevastă-mea ar avea b voinţa să-1 întovărăşească până la Doinville ca să steateva zile la sora dumnealui, unde mai fusese dealtminij

Dar nevastă-mea care avea treabă aci, a refuzat… 1 aşa că ai refuzat?

— Da, am refuzat.

— Şi, ce să spun, a fost foarte politicos… S-a teresat de mine, ne-a petrecut până la uşă… Nu-i (draga mea?

— Da, până la uşă.

— Seara, noi am plecai… Înainte de a lua loc compartiment am stat de vorbă cu d. Vandorpe, şefuJ râi.

Dar n-am văzut nimic. Eram foarte plictisit deoa ce ne credeam singuri şi când colo se afla într-un colţ' cucoană pe care la început ŢI-O văzusem; ba, în ultiri moment, s-au mai urcat alte două persoane, o căsnicie

Până la Rouen n-am văzut, de asemeni, nimic dec bk… De aceea la Rouen eând ne-am dat jos ca să

—

¦

Iiini picioarele, mare nea fost mirarea noasMIu I p< (I. Grandmorin, la al treilea sau al paifon de; il nostru, în picioare, la uşa unui cuMI d Iff Cârandmorin, aţi plecat? Hei, ne-a spus iclcgramă… Trenul a fluerat, ne-am urcat mpartfmept unde, în treacăt fie zis, n-am

| pi rumeni. Tovarăşii noştri de drum oprindu-se

— Iv mi ne-a supărat… Asta e totul; draga

—>

D. I.1 1,1 i lotul!

Roi trtCU prin mulţime. Misterul inspiră frirılţi 1. ¦ câlă ca un sloi. Dacă fusese singur, ni, 11 şl I.1 aruncat pe călător din cupeu, do aci, înainte de o nouă oprire a trenului?

Mljlneul tăcerii sc-auzi vocea răutăcioasă a Fi-

1 foarte 1 urios, nliinlii se vizat, Roubaud o privi dând din cap M II li vrut să spună că i se pare şi lui foarte ', murmură d. Ga. Uche. I'. Înrdinar, repetă d. Dabadie. Ud urmă:

Ctcn ce iarăşi ştiu e că expresul a mers între entin ea viteză reglementară şi că n-am obiK'ohi. Şmiit. Spun aceasta pentru că, fiind iea, lăsasem geamul, pentru a fuma o ţigaNftl af.iR. I şi puteam să-mi dau seama de mersul M.i, Barenfcin, zărindu-1 pe peron pe D. Ui gfrfl, urmaşul meu acolo, l-am strigai

Imbm trei cuvinte; în timp ce, urca pe scara, el '„ nuna… Nu-i aşa, draga mea? Puteţi să-1 d, Hrssiere; vă va spune.

Wlna. Buimăcită şi palidă, cu mâhnirea pe chiti i încă odată declaraţia soţului.

„ o 'i spună.: lOtTMi lua o întorsătură tot mai misterioasă.

M4 r<>#, glăsui comisarul, sânte { i sigur eă n-a

1 r> urce în cupeu la Rouen, după ce v-aţi 'i (i'iandmoria?
Evident, Roubaud nu prevăzuse această întrebară] căci, pentru prima dată, se tulbură, neavând probabili pregătit dinainte răspunsul. Se uită la nevastă-sa, şovăindd
— O, nu, nu cred… Se închideau uşile, fluierasej abia am avut vreme s-ajungem la vagonul nostru… Şa apoi cupeul era rezervat, nimeni nu putea să se urce… 1
Dar ochii albaştri ai nevestei lui se rotunjeau, de-1 veneau aşa de mari încât el se îngrozi de tonul sigur cui caro vorbea.
— La urma urmei, nu ştiu. Da, se poate să se fij urcat cineva. Era o îndrăzneală…
Şi, cu cât vorbea mai mult, cu atât glasul îi rcde-J venea hotărât.
— Ştiţi din cauza serbărilor din Havre era multăj lume. Am fost siliţi să apărăm compartimentul noşti de călători din a doua, ba chiar şi din a treia… Pe urH mă, gara e foarte slab luminată, nu se vedea nimic; lumea se împingea, striga, în dârdora plecării. Da, d se poate ca vreunul, neştiind unde să se aşeze, sau ehia? Profitând de îmbulzeală, să se fi vârât în cupeu.
Şi, întrerupându-se:
— Nu-i adevărat, draga mea, că aşa se va fi întâm-i plat?
Severina, zdrobită, cu batista la ochii storşi, repetă|
— Desigur că aşa s-a întâmplat.
Din momentul acela, urma era aflată; şi, fără sâj vorbească, comisarul şi şeful gării se priviră în semu de înţelegere. Un freamăt trecu prân mulţimea care ghl cea că ancheta e terminată. Nevoia de a face comentarii o stăpâni; circulară tot felul de supoziţii; fiecare avea ceva de spus.
Agitându-se între d-na Lebleu şi Filomena, Pecqueu^ îl zări în momentul acela pe mecanicul său, Jacques Lan-i tier, care coborâse dintr-un tren şi care, nemişcat, privea de la distanţă mulţimea.
— Ce e? Întrebă el.

Ştia bine ce este, dar asculta eu urechea distra* ştirea asasinatului şi propunerile care se făceau.

— Lasă că ştiu, spuse el cu glas tare curmând vor4 ba fochistului. Tocmai eram acolo, la ieşirea din tuneL.

9, ffi mi se pare că am văzut ceva în momen-M lumii a trecut.

I iM,. (i, i cleveni generală; fu înconjurat de toţi. Iar li, cel dlntâi mişcat, zguduit, mirat de cele ce

Pentru oe a vorbit după ce-şi făgăduise cateică? Îl îndemnau la tăcere atâtea motive! Şi i ¦ sit din gură, inconştiente, i nul se apropie repede. < ' ¦ o! Ge ai văzut?

Il> privirea împietrită a Severinei, Jacques spu- <.'i/ut: cupeul luminat, trecând în noapte cu iur, şl profilurile a doi Inşi, unul trântit, altul

II în mână. Roubaud stătea lângă nevastă-sa, Iml pironind asupra lui ochi mari, iscoditori.

Ira. Întrebă comisarul, l-ai recunoaşte pe

MI, nu cred. 1,1 manta sau bluză? Putea spune. Gândiţi-vă, un tren cu o viteză rlo kilometri!

¦ IUI. LYirfi să vrea, schimbă o privire cu Rou-i u tăria să rostească: it, ar fi trebuit să ai ochi, nu glumă.

N, uv a face, încheie d. Gauche, depoziţia e îmI) li> Lantler şi d-voastră, d-le Roubaud, daţi-mi iu nu „act pentru a vă cita.

Grupul de curioşi se împrăştiară puţin iul gării porni iarăşi să activeze. Roui'bl, alergi '. Pil' omnibusul de nouă şi einil. Ii. Uii se ş] urcaseră, li strânsese lui Jac-

! (obicei; iar acesta, rămas 'I noi hebleu, a lui Pecniomoni'l n<*rg*au şuşotind, se-crezu piuă la scara funcţionarâo# „l-l f. /iiinfl, reţinut totuşi lângă ea de i|l împreună un fluierai subţire. Dădea Roubaud sem-M. I răspunse prântr-un şuierat pre-iiil de noul şi cincizeci se mişcă, porni re-n în curând fu pulberea aurie a soarelui.

M în ziua aceea, în a doua săptămlnă a Junii martiej d. Denizet, judecătorul de instrucţie, chemase din nou la j

cabinetul său din Rouen câţiva martori de seamă ai afa-' corii Grandmorân.

De trei săptămâni cazul acesta stârnise foarte multl zgoinot. Răscolise Rouen-ul, pasiona Parisul, iar gazetele] din opoziţie, în campania violentă ce o duceau împotriva! Imperiului, făcuseră dintr-nsul calul lor de bătaie, A-propierea alegerilor generale care preocupau întreaga] viaţă politici aţl|a lupta. Au fost ia Cameră şedinţe fur-j tanoase; aceea în care a fost disputată cu îndârjire vali-i darea a doi deputaţi ataşaţi pe lângă persoana împăratu-J lui; aceea în care a fost atacată gestiunea financiară ai prefectului Senei, redamându-se alegerea unui Consiliul municipal. Iar afacerea Grandmorin sosea tocmai la timpi pentru a continua agitaţia; versiunile cele mai extraor-f dinare circulau, ziarele erau pline în fiecare dimineaţă cu ipoteze noi, injurioase pentru guvern. Pe de o part' dădea a înţelege că victima, un obişnuit al Tuillerii! Fost magistrat, comandor al Legiunei de onoare, mij nar, se dedase celor mai josnice desfrâuri; pe de altă P. Te, instrucţia neajungând până atunci la nici un rezultat^ poliţia şi magistratura începeau să fie atacate do corm plicitate şi se făcea haz pe seama asasinului legendar Dacă era mult adevăr în aceste atacuri, ele nu cras, puţin pătimaşe.

De aceea d. Denizet simeţa toată greutatea răspunj derii ee-J apăsa. De altminteri cazul îl pasiona şi pe dân-sul cu atât mai muJt cu cât avoa ambiţii' şi pentru eăj aştepta de multă vreme o afacere ca aceasta spre scoate în evidenţă marile-i însuşiri de perspicacitate energie cu care se credea înzestrat. Fiul acestui mard crescător normand, îşi făcuse dreptul la Caen şi nu intra-] se decât foarte târzâu în magistratură, unde originea-i ţărănească, agravată printr-un faliment al părintelui, i-a îngreuiat avansarea. Susţinut la Bernay, la Dieppe, Ui Havre, i-au trebuit zece ani ca să ajungăprocuror impe-J rial în Pont-Audemer. Trimis apoi la Rouen, ca substi-j tuf, ajunsese la vlrsta de cincizeci de ani

şi ceva, judeca-j tor. Fără avere, hărţuit de nevoi care nu puteau să fie]

Jubele-J resurse, trăia în acea dependenţă nurii rău plătită, acceptată numai de mediocri I. Inteligenţele se macină aşteptând să se vândă.

I o inteligentă scăpărătoare, era cinstit, H de profesiunea sa, ameţit de atotputernicia proI făcea, în cabinetul judecătoresc, stăpân i!" libertatea altora. Pasiunea nu-i era tempera-

; t] pândea o aşa de arzătoare dorinţă i Icural şi mutai la Paris îneât, după ce se lăsase i prima 'i de instrucţie de dragostea-i pentru ain. Iiiita acum CU extremă prudenţă, temându-se ii de băltoacele fn care i s-ar fi putut îneca a arâiăm că d. Denizet fusese prevenit i începutul anchetei, un prieten i-a dat sfatul hi I'. IM., Ii ministrul justiţiei. Acolo vorbise creţarul general d. Camy-Lamotte, persoimd toată latitudinea asupra personau numirile şi în strânse legături cu ml frumos, pornii de asemeni de la ui) tltut, doi ajuns deputat şi mare ofiţer al r prin relaţiile: ale şi prin nevastă. Afireşte, la cunoştinţă: procurorul im-

(ngrijorai de drama sălbatică a cărei lir. F.o un xeiii, magistrat, a referii cazul minis- „ie.it, la rându-i, dându-1 în seama tutui, u coincidenţă: d. Camy-Lamotte era un ol al prezidentului Grandmorân, rnai tânăr ani decât acesta şi rămas pe un picior de aşa tenie îneât îi cunoştea până şi viciile. De aceea

Ic immoartea tragici a prietenului său cu pro

— L ie şi-i arătă d-lui Denizet dorinţa arzătoare ii să fie prins. Totuşi nu ascunsese că Tuillerindispuse de zgomotui disproporţionat al aface-

(imandă mult tact. Într-un cuvânt, judecătorul nr face bân e să nu se grăbească şi să nu înnir, fără o prealabilă încuviinţare. Ba s-a li Rouen cu siguranţa că secretarul general dorşi el afacerea, lansase câţiva agenţi pe irului Nici vorbă că vroiau să cunoască adevărul

J I riiinni mai lesne, dacă va fi nevo'e.

Totuşi trecură zile după zile şi d. Denizet, în ciudB străduinţelor sale de a-şi păstra calmul, se irita de p tele presei. Două-trei arestări făcute se dovediră neînte meiate. Dar, deodată, trezi întrânsul o-bănuială pe care mai avusese în primele ore ale instrucţiei: culpabilita tea probabilă a soţilor Roubaud. Testamentul, plin dispoziţii ciudate, conţinea una prin care Severina era in| stituită legatara casei din locul denumit Groix-de-MaufraaJ De acum, mobilul crimei, zadarnic căutat, era găsit: ţii Roubaud, cunoscând dispoziţia, l-au asasinat pe bine-i făcător pentru a intra imediat în posesia moştenirii. A-l ceasta îl frământa cu atât mai mult cu cât d, Camy-La-T motte îi vorbise într-un anume chip despre d-na jl baud pe care ar fi cunoseut-o de mult, pe când era fatfl la preşedinte. Dar câte dificultăţi, câte imposibilităţi maj teriale şi morale! De când începuse cercetările în aceşf sens, s-a lovit la fiecare pas de fapte care îi derutau cor cepţia privitoare la anchete duse după tipic.

D. Denizet mai avea o pistă pe care n-o pierdea dii vedere şi care i-a fost furnizată chiar de Roubaud: aceea a omului care, în învălmăşeala plecării, se va fi urcat Im cupeu. Acesta era asasinul tainic, misterios despre catM ziarele din opoziţie făceau mult haz. Dar pista nu pă-J rea să ducă la vreun rezultat bun, când, la Interogatori u„ luat eantonierului Misard, judecătorul află pe neaşteptat^ întâmplarea dramatică a lui Cabuche şi a Luisetei, copilf care, violată de prezident, îşi dăduse sufletul la bunul prieten. Fu pentru d. Denizet revelaţia: clasicul act d.4 acuzare i se formula pe de-a-ntreguî în cap. Stăpâned toate elementele: ameninţările cu moartea rostite de piei fcrar la adresa d-lui Grandmorin, antecedente jalnice, ^ bi-ul invocat stângaci şi cu neputinţă de a fi dovedit. Iţ tainä, într-un moment de energică inspiraţie, îl smuls în ajun pe Cabuche din easa acestuia, din inima pădurii unde a găsit şi-au pantalon pătat de sânge. Şi, eăutâne S-alunge convingerea care îl năpădea, făgăduindu-şi să nu piardă din

vedere nici ipoteza în privinţa soţilor Roubaudi – judecătorul se bucura la gândul că el singur a avui nasul aşa de fin îneât dăduse de urma adevăratului crii minai. Su scopul de a-şi forma convingerea deplină ch”j

Ibinetul său mai mulţi martori care mat Uitaţi, de altminteri, şi-n ziua ce a urmat ii judecătorului de instrucţie se afla pe straLfC, în clădirea veche, dărăpănată, lipită de ui lui palat al ducilor de Normandia, transforI | în Palat al Justiţiei. Încăperea, mare şi tristă, trter, en luminată aşa de spălăcit încât iarna prinzi lampa do la trei după amiază.

Ubaud veniseră de la unu şi jumătate măfu se prut ni orele două. Veneau din HaIU fi UI timp să mănânce într-un birt de al pe-o banchetă, nemişcată, „i el, cu mâlnile la spate, se plimba încet pe n torcea, însă, privirile li se n i tăinuită flutura atunci ca o urnim mute, Cu toate că ar fi trebuit să-1 bu-i i de la Croix-de-Maufras re->r căci familia prezidentului, fiica > do atltea danii străine care a-totală, vorbea c-o să atace Influenţată de sohi lAlA Indfrjltl îndeosebi faţă ele fosta ei prie-i căreia arunca bănuieli foarte <'¦, ^îndul unei încercări la care nu mi. Num, ii muncea pe Roubaud; scrisoarea ustfl-f; I. I Irimis-o din îndemnul preziden-l” IItru a-1 determina să plece, scrisoa-i/. Ul când acesta n-ar fi distrus-o şi i putea fi lesne recunoscută. Din fericire, nimic nou încă nu survem'se şi probabil că ¦csi.” ruptă.

Iftlfl rlouii şi apăru şi Jacques. El venea din ui ii fntfmplnă repede, eu mâna întinsă şi i d I. I, ii fost şi d-ta deranjat… Hm, e plie-

¦n.11 i! ><¦ ScviTina pe bancă, nemişcată, Jacques ipli-imâni încoace, din două-n două zile, rl ajungea la Havre, subşeful îl copleşea cu atenţii. Ba, odată Jacques a fost nevoit să primească a lua masa cu ei. Şi alături de tânăra femeie se simţi fulgerat de fiorul de altă dată, într-o tulburare sporindă. Va fi îndemnat s-o răpună? Inima îi bătea, mâinilo îi ardeau văzând linia albă a gâtului prin

deschizătura corsajului. De aceea era ferm hotărât s-o ocolească cu orice preţ.

— Dar, reluă Roubaud ce se spune la Paris de afacerea asta? Nimic nou, nu-j aşa? Da, da, nu se ştie niI mic şi nici n-o să se ştie… Haide, vino de-i dă bună, ziua nevesti-mi.

Îl trase/şi Jacques fu nevoit să se apropie, s-o să-] Iute pe Severina care schiţă un zâmbet stingherit, de copil speriat. Flăcăul căută să vorbească despre lucruri indiferente, urmărit de privirile soţului şi ale femeii care nu-1 slăbeau de parcă ar fi vrut să citească dincolo de gândurile lui, în tainiţa unde el însuşi şovăia să coboare. Pentru ce se arăta aşa de rece? Pentru ce părea că-i j ocoleşte? Pe acest singur martor de care se temeau, ei ar fi vrut să-1 câştige, să şi-1 apropie aşa de strâns încât i el să nu mai aibă curajul de-a vorbi contra lor. Subşeful reveni torturat:

— Aşadar, nu bănuieşti de ce ne-o fi citat iarăşi?

— Poate că o fi ceva nou?

Jacques făcu o mişcare de indiferenţă.

— Era un zvon mai adineauri, la gară, când am 1 venit. Se vorbea despre o arestare.

Soţii Roubaud se arătară foarte miraţi, foarte-n-curcaţi. O aresfare? Cum? Nimeni nu le suflase un cuvin ţel! O arestare făcută sau o arestare ce se va face? Îl copleşeau cu întrebări, însă el nu ştia mai mult.

În momentul acela, în culoar, un zgomot de paşi trezi luarea-aminte a Severinei.

— Vine Bertha cu bărbatul ei, murmură ca. Erau într-adevăr, Lachesnaye-i, Trecură înţepaţi pe] dinaintea soţilor Roubaud. Femeia nu avu nici măcar i> privire pentru vechea ei camaradă. Un uşier îi introduse grabnic în cabinetul judecătorului.

— Hm, trebuie să ne înarmăm de acum cu răbdare, spuse Roubaud. O să aşteptăm două ceasuri, cu sâgurau-ţi… Ia loc!

Isc Jângă Severina, în stânga, şi-1 poftea pe dlâturca de dânsa, în partea dreaptă. Jaeques mai oHpl In picioare. Pe

urmă, pentru că ea îl priflalfl şi cu blândeţe, se lăsă pe banchetă. Femeia ni. Ii plăpândă între ei, doi; o simţea drăgăstoasă

Iar căldura uşoară ce se desprindea din făptura încet, încet.

Cabinetul domnului Denizet interogatoriile erau [nstrucţia prilejui. Se materialul unui

Oi i ¦ străduinţj pentru urmăriii i L. I plecarea din Paris. D. Vandorpe, şeful gă~

¦ declaraţii privitoare Ia plecarea expresului de

¦ igonul 293 ataşat în ultimul moment; schimbate cu Roubaud. Conductoirogai asupra celor petrecute, Ia minute, n-a putut să a- >lii Roubaud vorbind lingă

I s-au întors la locurile lor.

Uid irân.', ('. ¦ din vagon mina plnă la căutarea căi (ui soţilor Roudomnul e se urcaseră în uJi, burglu ii din Pctit-Cauronne, declară că

¦i'O. IMri'. Ui aţipit îndată, iar în ce prila II. I;! I, tnutl în colţul ei, ea dispăruse ca i n -i roii găsltâ cu nici un chip.

'¦i intrară, d. Denâzet recitea la bi~ una dintre primele de|>iy. Iliî pe care grede la dosar.

„i ui

IM lată politicos cu d-na L.icliesnaye căci,: r. (r.ir monden: frecventa societatea din I. Prin împrejurimi.

I: d-nă, luaţi Ioc.

I. I ii II scaun tinerei femei, o blondă. Ilipatică şi urâtă în haânele-î de. I deeft <i politefe rece fa { a de Ă. De Lac-I iMbăncg şi acesta; căei pipernicitul ili>r de curte la vârsta de trei-inif, datorită influenţei soeniluisău şi serviciilor pe care tată] său, de asemeni magistra le făcuse altădată comisiilor mixte, reprezenta în ochif d-lui Denizet magistratura bogată, mediocritatea: al înainta repede prin înrudirea şi prin avutul său; în! Im| ce el, sărman, fără protecţie, era nevoit să încovoaie terna şiră a solicitatorului sub bolovanul întruna prălit al avansării.

Nu-i părea râu că-] va putea face să simtă în acesl cabinet atotputernicia sa. Puterea absolută pe care o ^ vea asupra libertăţii tuturor, într-atât încât să schimb cu un cuvânt un martor într-un prevenit şi să procede ze la arestarea lui imediată.

— Dacă i-ar veni pofta.

— Doamnă, urmă el, mă veţi ierta că sunt m să vă mai chinuiesc cu povestea aceasta dureroasă.

Că şi d-voastră doriţi la fel cu noi, să se facă lumină, j criminalul să~şi ispăşească păcatul.

Făcu un semn grefierului, un băiat înalt şi paljj Interogatoriul începu.

De la primele întrebări puse soţiei sale, d-3 de hesnaye care se aşezase, văzând că nu-1 roagă nimer, căuta să i se substituie. Îşi dădu pe faţă mâhnirea resimţea eu privire la testamentul socrului său. Va în lege oare cineva aceasta? Donaţii atât de însemnate şi numeroase, care atingeau aproape jumătate din avere, „ avere de trei milioane şapte sute de mii de franci. Cui? Unor fiinţe necunoscute. Unor femei din toate < sale sociale. Printre ele era şi o vânzătoare de violete c barita sub o poartă din str. Du Rocher.

Era revoltător. Abia aştepta să se isprăvească struirea crimei pentru a căuta să atace un testament de imoral.

Pe când se trecea astfei cu tirea, cu dinţii strâns provincialul pătimaş şi încăpăţânat, înfundat în zgî d. Denizet îl privea eu ochi mari, limpezi, ascunşi pe ji mătate, iar gura-i fină exprima dispreţ şi invidie pentr neputinciosul care nu se mulţumea cu două milioane pe oare-1 va vedea desigur într-o zi înveşmânat în pura averii*.

— Ifred că ar fi în zadar, domnul meu, zise el î sfkşit. Testamentul nu poate fi atacat decât în cazul eâi, m iii'păşeşte jumătate din avere, cee” du-se către grefieri iJtă, Laurent, cred că nu te-ai apucat al rina?

R„il” ii rlspunM cu zâmbetuj celui care a priceput:

IM. Fâr. Sit, reîncepu D. De Lachesnaye din ce în ce

II. I-red vk nu vă închipuiţi c-o să las Croix-deRoubauiilor, Un asemenea dar fiicei unei slugi?

Şi apoi e dovedit că sunt şi îmi l> ¦luă firul interogatoriului t ideţl mir adevăr?

Di un ' il. Ic'i ştiau de testament se înţelege că

!<¦ oi ludul nostru părinte să moară… De el dJn urină cnre i-au vorbit. În sfârşit ml destul de suspecte.

I. Mjal fn noua sa ipoteză, judecătorul se '.'IMIII. I, î” vechea d-voas-

¦. IM menea crimă? ¦ Ii I II; îmiff, ea aruncă o privire soţu-

1 luni iiiefisnlcje, reaua lor dispoziţie, ul/iiiiliil lor se mărise: domnul meu, zise ea în sfârşit, fiinţa despre tinete foarte rele, de când era copilă, uzaţi că s-a purtat rău la Doinville?

IU, domnule, tatăl meu n-ar fi ţinut-o nici tf acesta de revoltă se trăda pudoarea iifl, care n-ar avea să-şi reproşeze nici o în tonsidera o glorie aceea de a fi una/>mai desSvfrşIte din Rouen, salutată şi 'tit ii. Icni vi'd'li, urmă ea, acolo unde sunt apucături iflrţlt, domnule, multe lucruri care îmi ¦'putinţa mi -se par acum naturale.

Hit/i din nou un gest de nerăbdare. Idwum calea aceea.1 (uiJivăm puţân, zise el. Oameni cura id un om de seama tatălui dv., peni rp tru a-1 moşteni mai curând. Voi jfei într-o altă parte i me asupra grabei de a avea bani^^de a se bucura de Nu, mobilul nu e de ajuns, va tnBksă găsim aâtuî. Şi jiu este niciunul. D-voastră nu-”Kduceţi nimic… Apoi, restabilind faptele, nu găsiţi Imposibilităţi mat'er Je? Nimeni n-a văzut pe vreunul din Roubauzi urcânj du-se în cupeu; un funcţionar crede chiar că i-a văzin înapoindu-se' în compartimentul lor. Ar trebui să ad-< mitem un du-te vino din vagonul lor în acela al} dintelui, de care îi despărţeau alte trei vagoane, aceast (in câteva minute şi în viteza trenului. E cu putinţă? Aa consultat în privinţa asta mecanici, conductori. Toţi mi-af spus că numai o maro experienţă poate da atâta sânge ce şi atâta energie… Femeia nu putea în nici un bărbatul s-ar fi expus prea mult

fără dânsa; şi, penti ce? Ca să ucidă un protector care-i scosese dintr-o mar^ încurcătură. Nu, nu, hotărât, ipoteza nu stă în picioai trebuie să căutăm aiurea… A, da, unul care să se urcat la Rouen dându-se apoi jos la prima staţie, care | fi pronunţat cuvinte de ameninţare la adresa victimei.

Ajungea la noul său sistem şi era pe cale să vgl bească mai mult decât se cuvenea, când uşa se întredjj chiso, iar capul uşierului apăru în deschizătură.

Înainte ca acesta să scoată o vorbă, o mână înrnJ nuşată deschise complect uşa şi o doamnă blondă înrrj Purta un doliu foarte elegant şi era încă frumoasă, de trecută de cincizeci de ani.

— Eu sunt, domnule judecător. Să mă iertaţi că A întâmat. Drumurile sunt improprii; cele trei leghe de

Doinville la Rouen s-au transformat azi în şase.

— Cum v-aţi mai simţit doamnă, de duminică coace?

— Foarte bine… Dar d-voastră? V-a trecut spa ma trasă de pe urma vizitiului meu? Mi-a povestit era aproape să vă răstoarne la doi kilometri de castel.

— Oh, o simplă zguduitură; am şi uitat-o,. HaM loc, şi, cum am spus şi adineauri d-nei de Lachesnaj iertaţi-mă ră redeştept durerea d”-voastră cu afaceri aceasta.

— Doamne! Dacă e nevoie”ţ|pună ziua, BerthJ

Bună ziua, Laehesnaye!

—

M.i Donnehon, sora victimei. Îşi săruţi ¦ mâna bărbatului acesteia. Văduvă de Ia de ani, a unui industriaş, care-i lăsase II Ui, bogală ea însăşi, având drepturi egal” n său pe domeniul Doin viile, după o exis-plină, Y. Lcc-se, ca întâmplări amoroase, dar de franca, în aparenţă, îneât rămăsese! Ii roucnnaize, îi ora plăcută magistratura 1 McJ |1 cânfi do ani, primea la castel lumea iceea a Palatului pe care trăsurile ic/ucci, fntr-o sărbătoare continuă…, i |Ni (oI/sr; ivoa o dragoste maternă pentru hlni, fiul unui consilier de la curte, D. I i pi/uni fnaintarea fiului şi-1 copleşea pe cu iffnjiiini. De asemenea îşi mai păs-Icn de

rlnrreţe, lot un consilier eeii-i-r. I gloria literară a curţii din ipff fine erau înc5 câfate. Ani de-a mume la Doinville. A-ini, continua să vină îa mntfsmele nti-i mai niiiron, Rn fsi M. Ii pâslra raa-e o ameninţa ş! MII </in urmă, la d-na Le-<

¦ r, o brună (naltă, în vârstă de ini, in/r-adevâr foarte bine făcută, i se înghesuie. Era singura melancolie.

Loamnă, dacă mai îmi permiteţi, ¦ i, glăstlj 4 Denizet. Ii/ni-[/fyficliesnoye era terminat; ibinetul atât de rece şi de trist, li ni mot/ern Crefierul, calm, se pregăti i no-t VWbil de o telegramă pe car”

II li primii O şi prin care era chemat

HIIile. IV ani găsit nici o urmă a terr. /cumva?

Fonrt* (Ifg'tjată, îneepu pe im tofl

Amical *

— N-am scris nimic fratelui meu; îl aşteptam, ştiam 4 că trebuie să vină, dar nu fusese fixată nici o dată. Da obicei el pica astfel, pe negândâte, şi mai întotdeauna cu un tren de seară. Deoarece locuia într-un pavilion izolat din parc, nici nu-1 auzeam când venea. Închiria o trăsură la Barentin şi nu se arăta decât a doua zi diminenţaj Sau mai târziu, în cursul zilei, ca un vecin care îţi vinasj în vizită. Dacă de data aceasta îl aşteptam e pentru că, a-J vea să-mi aducă suma de zece mii de franci, renta unef| socoteli pe care o aveam între noi. Desigur că avea baniff asupra lui. Iată de ce am crezut mereu că a fost ucişi numai pentru a fi jefuit.

Judecătorul făcu o mică pauză; apoi privind-o dreptH – Ce credeţi despre d-na Roubaud şi despre soţul ei? Jj Ea -schiţă un gest de protestare.

— A, nu d-le Denizet, să nu cumva să-i bănuit şti pe oamenii aceştia care sunt de treabă. Severina era o nH ţâţa bună, dulce, supusă, încântătoare, ceea ce nu e un cusur, cred. Deoarece ţii atât să repet, apoi te asigur cm atât ea cât şi bărbatul ei nu sunt capabili de o faptă rea.

Judecătorul făcu un semn de aprobare din cap: erţ triumfător; aruncă o privire d-nei de Laehesanye. Ceasta, înţepată, interveni

— Mătuşica, nu ţi se pare că vorbeşti cu multă i şurinţă?

Atunci d-na Bonnehon îi dădu drumul cu sincerii, tca-i obişnuită:

— Lasă-mă Bertha; în privinţa asta n-o să ne înţ<

Iegem niciodată. Era veselă, îi plăcea să râdă, şi-ave multă dreptate. Ştiu foarte bine ce gândiţi, tu cu bat băţul tău. Numai interesul ar putea să vă întunece jud< cată într-atâta încât să vă mai mire darul făcut de i tău sărmanei Severina… O crescuse, o înzestrase, ei foarte firesc să o pună şi în testament. Ce naiba, nu socotea ca pe copila Iui?… Vai draga mea, banul VÎ lorează aşa puţin pe Iângă fericire!

Fiind dintotdeauna foarte bogată, ea se jrăta da o dezinteresare completă. Ba, dintr-un rafinament de M meie frumoasă şi adorată, afecta că singurele rostii] ta sunt iubirea şi frumuseţea.

D. H Koubaud e acela care a vorbit despre depeşă, mye. Dacă nu a fost la mijloc nici o Iun tu] nu putea să-i spună c-a primit una. (ii Houbaud?

I' II. ¦ -s. Lamă d. Denizet înfierbântându-86, se prea

¦ ¦cit chiar prezidentul povestea cu depeşa „!<¦ familiei Roubaud plecarea sa. După pri iţilor, el nu urma să plece decât a doua

^Kli'i cu ei tot în trenul acela, avea re In cazul când nu vroia să le

¦ pe curo, do altfel, n-o cunoaştem ' nu duce la nâciun rel'ăeu. Jar când continuă, judecătorul n; M arătă plin de precauţiuni.

Irdez acum un subiect cât se poate < (f *& nu-mi luaţi în nume de rău înn. Ii mult ca mine nu respectă memoCirculau versiuni.

— Nu-i aşa?

Avut amante.

¦ MI începu să zâmbească în nemărginilomn, la vârsta lui?… Fratele meu

Ic multă vreme şi nu m-am socotit nidoii'pi.1 ¦ I. Ui în nume de rău ceea ce el găsea rm. Irc cum i-a plăcut fără să mă amesv ia (ii. Ceea ce ştiu e că-şi păstra dem-

— Îs piuă la capăt un om -de lume bună.

I loca ia că în faţa ei se vorbea despre a-

^^¦IJ Hfin, plecase ochii, în timp ce D. De Laeigherit, se plantase dinaintea feresil i dacă stăruiesc, glăsui d. Denizet pnveslc cu o servitoare.

— Tânără la i in¦ (i. I. Dar, scumpe domn, aceasta i paisprezece ani avusese raporturi rui să cxpoateze moartea ei îm-iH II K o josnicie şi-o să vă spun.

Fără îndoială că era de bună credinţă. Deşi ştia cej preţ să pună pe firea prezidentului, se simţea nevoită să I apere demnitatea familiei. Dealtminteri, în nenorocita po-1 veste cu Luiseta/dacă îl credea capabil pe bătrân să soi lege de fată, era în aceeaşi măsură convinsă şi de desj frânarea precoce a acesteia.

— Închipuiţi-vă o copilă, aşa de mică, aşa de delicată, blondă şi trandafirie ca un îngeraş, şi blândă, aşa dj blândă ca o mironosiţă… Ei bine, nu avea nici paisprezece ani când ajunsese prietena de inimă a unei brute, un pietrar cu numele Cabuche, care făcuse puşcărie cinci ani pentru că, a ucis un om într-o cârciumă. Erau deseori împreună, hoinărind prin pădure, ţinându-se de mână.

— Ea aşa de micuţă, el mătăhălos şi bestial. În sfârşât, un] desfrlu de neînchipuit. Natural, n-am cunoscut astea decât pe urmă. O luasem pe Luâseta la mine, mai mult din miiă, pentru a face o faptă bună. Ai ei, Misarzii, pe care îi ştiam nevoiaşi, s-au păzit să-mi spună c-o băteau p„ copilă fără a o putea opri să alerge Ia Cabuche al ei da îndată ce avea prilejul… Şi atunci se întâmplă accidentul. Fratele meu nu avea la Doinville servitori anumiţi. Menajul pavilionului lăturalnic, în care el stătea era făcut de Luiseta şi de o altă femeie. Într-o dimineaţă ea dispăru. Sunt sigură că plănuise fuga şi că, poate, aman-” tul o aştepta. Dar partea tragică a fost aceea că pestd cinci zile se răspândi zvonul morţii

Luisetei, zvon încă” cat cu amănunte în privinţa unui viol încercat de frateld meu în împrejurări aşa de monstruoase încât copila a fu git năucă k Cabuche şi a murit.

— Se zice – de-o con gestie cerebrală. Ce se întâmplase într-adevăr? Au circu lat atâtea versiuni încât e greu de spus. Întrucât mă prî veste cred că Luiseta a sucombat din cauza vreunei ne-* socotinţe, a nopţilor pe afară, a vagabondărilor prin băl-j toace… Scumpe domn, nu-i aşa, n-o s-o arunci în sarcina fratelui meu pe copilita asta. E odios, este cu neputinţă.

D. Donizet ascultase cu luare-amintc, fără sa aprobe, fără să dezaprobe, D-nei Bonnehon îi fu greu sa sfâr-şească; pe urmă, hetărânch-i-se: nine, la urma urmei nu garantez că fratele.'sfi glumească cu ea. Îi plăcea tinereţea, >i mb înfăţişarea-i rigidă. In sfârşât, să zi-o.

L acestor cuvinte. Lachesnaye-i schiţară o I. Itfrc pudică, nti, tanti J i in. Lin umori; de ce să mintă înaintea >,.1 giugiulit-o, poate. Nu-i o crimă face să admit, e că născo-i pietrar. Luiseta va fi fost cu minciu-ro a lăţit lucrurile pentru a-1 face poa-i mers într-atât cu povestea în-inai spus, şi-a închipuit pe bună i nmorftfl metresa… Individul era în-ninc. I prin toate cârcâumiâe II mână o să-I spintece

Lunci, o întrerupse i irl?

În cap… în i avut dtfstule necazuri cu ea.; i îl punea la adăpost de în tncepu să priceapă ce anume ra fngrijorată. Preferă să nu se mlichinihil I; i rândul ei. Judecătorul se nu vroia să mai abuzeze de dureroasa Uri în urma ordinului său, grefierul citi itf1 do 2 fi. Semnat de martori. Intero-orectitudine desăvârşită şi era atât de lamice şi compromiţătoare, îneât i tocul ta iiiână, aruncă o privire bine-aljdu] şi uscifâvul acela, la care pin/i iiiunei.

¦ Uonnehon s^rânse mâna judecătorului, ¦ i”i nul. Nii-i aşa? Ştii că eşti aşteptat întotdeauna la Doinville… Şi îţi mulţumesc, eşti unul d cei mai noi prieteni ai mei.

Zâmbetul îi era melancolic. Nepoata ei, care ie$l cea dintâi, salută cu răceală.

Când fu singur d. Denizet respiră un minut, mase puţin în picioare, pe gânduri. Pentru el afacerea venea limpede; fusese desigur violenţă din partea Grandmorin a cărui reputaţie era cunoscută. Lucrul ac ta va face ca instrucţia să fie delicată îşi făgădui dubleze prudenţa până ce va primi avizul pe care-1 aste ta de la minister. Triumfa însă; îl avea în mână pe vinovj

După ce se aşează dinaintea biroului, sună după uşi|

— Să intre d. Jacques Lantier, Pe banca din coridor soţii Roubaud aşteptau reu, cu chipurile posomorite, ca adormiţi în răbdarea îi întreruptă din când în când de-un tic nervos. Vocea nşm ruluî care-1 striga pe Jacques, îi făcu să tresară. Îl tf măriră cu ochii mari până ce tânărul dispăru pe u I cabinetul judecătorului.

Apoi reeăzură în somnolenţa lor, mai palizi, tăcuţi.

Afacerea aceasta care dura de trei săptămâni,] stingherea pe Jacques de parcă lucrurile s-ar fi întoarce în contra sa, cu toate că n-avea dreptul să dă. Nu avea nimic să-şi reproşeze, nici măcar că păstr tăcere; şi totuşi nu intra Ia judecător decât eu teama 1 novatuiui a cărui crimă ar putea „fi aflată; se temea nu spuie prea mult la interogator; şi se supreveghea eiî ten ţie.

Ar fi putut să ucidă şi el. Nu i se citea oare în ochi? Nimic nu-i erau mai neplăcute decât citaţii justiţiei… La primirea lor îl cuprindea un fel de fuf că-i amestecat în afaceri care nu-1 privesc.

De altfel astăzi judecătorul nu-i ceru decât semnJ mentele criminalului. Jacques fiind singurul martor? Scena asasinatului, putea să dea informaţii precise. EJ nu ieşea din prima depoziţie; repetă că scena rădfl şese pentru ei o părere de-o clipă, o imagine atât de gfl fără formă, abstractă, fn amintire.

Iln II un om su#rumârrdu-l pe altul, şi atâta o lumătate de oră judecătorul îl cercetă i criminalului. Era mic? Înalt? Avea barHU scuri? Ce fel de îmbrăcăminte purta?

Llburat, nu dădea decât răspunsuri vagi.

¦ Hi It, întrebă deodată d. Denizet, privin- 'l. I' î ţi]-ar arfitâ cineva 1-af recunoaşdin ochi, cuprins de fricâ, în fata n rranful Conştiinţa îi era

II (!

1 i recunosc?… Da. Poate.

Ia 'le o complicitate inconştientă. ÎJ arun-nj] său evaziv astea n-aş îndrăzni să afirm. Gân-

¦, 'i i _p7^ r? E ont^ec? De kilomefn ga

¦scurajare, d. Denizet vroi să-J trea-fnsă 5e răzgândi. 'I.

I „lin nou pe uşier: II |n d-1 şi d-na Roubaud.) '¦ Jacques din uşă. Ochii lor se umplură irbâsi' oare? Avea să fie confruntat cu M. III|, I lor dispărea, simţindu-1 acolo. Dă-inisurj cu #las cam tremurat. Dar ju-illcovn decât să repete primul întero-III. Li'câl să răspundă cu aceleaşi fraze, fără să-1 privească măcar. I Denizel se întoarse spre Severina.

Pic comisarului de serviciu, ni că~ 'l' 'I ii un, că un bărbat s-ar fi urcat la

¦ punea trenuJ în mişcare ii insă. De ce îi reamintea toate astea?

S-o facă să se dezmintă singură?

¦ M i/v bir ba tu] care se amestecă pru-

|u mea să se fi arătat aşa de a-

— Pardon… Pe când emiteai d-ta posibilita^ faptului, doamna a spus:

— Da, aşa s-a întâmplat, Doamnă, aş dori să ştiu dacă aveţi motivele d~voas. Tră vorbiţi astfel.

Ea îşi înfrânse tulburarea, convinsă că dacă n apără va sfârşi prin a face mărturisiri. Nu putea să

— O, nu, domnule, n-am avut nici un motivă am spus aceasta fiindcă e greu să-ţi explici luerur altfel.

— Atunci, nu l-aţi văzut şi nu ne puteţi spune mic asupra lui?

— Nu, domnule, nimic!

D-l Denizet părea că părăseşte acest punct al strucţiei. Reveni însă imediat asupra lui, adresându-sej Roubaud:

— Dar d-ta, cum se face că nu l-ai văzut dacă urcat într-adevăr, căci rezultă din depoziţia d-tale vorbeai chiar cu victima când a fluierat trenul de pleca

Stăruinţa aceasta îl îngrijora în cele din urmă subşeful de gară. Ce să facă? Să se încăpăţâneze în ve. Nţia cu individul urcat în tren, sau să renunţe la Dacă existau probe în contra lui, ipoteza asasinului cunoscut nu merita să fie susţinută, ba i-ar fi putut; grava situaţia. Se făcu că nu înţelege întrebarea şi punse cu explicaţii tărăgănate şi confuze.

— E trist că memoria vă ajută aşa de puţin, fe] ne-aţi fi putut veni în ajutor pentru a pune capăt ţj nuielilor care s-au întins asupra multora, glăsui d.

Nizet.

Tonul magistratului i se păru de aşa natură Roubaud, îneât simţi nevoia să se dezvinovăţească. Şi vedea parcă descoperit.

— Vedeţi, e un caz de conştiinţă. Înţelegeţi, a e ta, nimic mai natural. Dacă v-aş spune că sunt siguri l-am văzut...

Judecătorul schiţă un gest de triumf, erezân;„ <: „cest început de loialitate se datora abilităţii sale. SpiJ că cunoaşte din experienţă teama ciudată pe care o\par

I 'leclara ceea ce ştiu; şi se lăudă că-i fără de voia lor. Cum era? Mic, mare? Cam de taIIII, nu, mult mai înalt. CeJ puţin aşa am acAd era o simplă impresie., nu l-am

M când alerga spre compartimentul

¦ ¦< (I IVni/cl şi întoreându-se spre

Intri iii]!”¦ n. I H vizuf CU euţiluî în mină era ii I ii, l Roubaud?

Irul, rare începea să şi piardă răbdarea, căci ipo trenul de cinci, ridică ochii, îl exaşi când nu-1 mai văzuse nicioil găseşte, scurt, puternic, cu un profil i, poate în vis.

IIIII. I ol, nu era mai înalt, avea aproape uni, iul I|K gară protestă, iu, ii înalt, poate chiar cu un cap.

Cu ochii larg deschişi, aţintiţi aMIII ncenstâ privire, în care citea o uimire ud se agită ca pentru a scăpa de propo eFnd

nevasta lui, urmărea împieiiilor de memorie imprimat pe ehiMr rA iccsla se mirase întâi de asemănarea îiminal. Apoi căpătă siguranţa că allitl i.1 cum se zvonise; acum părea emoţioiperâre, prostit, neştiind ce să facă.

Perechea asta vra fi pierdută. Ochii lui iţiră cu ai lui; se priviră amândoi pân&

1111ui. Se făcu tăcere…

Iu eşti de aceeaşi părere? L-ai văile pentru că era aplecat în luptă ou, i Dcnizet,

|| privea fi Bl pe amândoi. Nu se gândise să (înfruntarea lor. Dar din instinct sim-i <-'i adevărul pluteşte fa aer. Încrederea în pista Cabuche îi fu zguduită. Să fi avut soţii I-ac hesnaye dreptate? Să fie oare funcţionarul onest cu ţia lui atât de blândă, vinovatul, împotriva aparenţele

— Individul avea barba ca a d-tale? Întrebă el Roubaud.

— Barbă ca a mea? Nu, n-avea barbă de loc, cât îmi pare.

Jacques înţelese că va fi întrebat la fel. Ce | spune? Căci ar fi putut jura că omul avea barbă.

De fapt, oamenii aceştia nu-1 interesau deloc; c ce să nu rostească adevărul? Dar când întoarse privir de Ia soţ, întâlni ochii femeii şi citi în ei o rugăminte a de arzătoare, o implorare a întregii ei fiinţe, îneât fu m caT. Li cuprinse şovăiala de mai înainte: o iubea oar Să fie ea aceea pe care ar putea-o iubi, cum se iubeş fără dorinţa de a o distruge? Şi în clipa aceea minte se întunecă şi nu mai regăsi în Roubaud pe criminal.

Viziunea redeveni vagă, îl cuprinse îndoiala şi fi regretat dacă ar mai fi spus un cuvânt.

D. Denizet puse din nou întrebarea:

— Individul avea barbă ca domnul Roubaud?

Şi el răspunse cu bună credinţă:

— Domnule judecător, credeţi-mă, nu pot să

Lucrurile s-au petrecut prea iute. Nu ştiu nimic, vreau să afirm nimic.

Dar d. Denizet stărui căci vroia să sfârşească cu nuielile ce planau asupra soţilor Roubaud. Îl sili pe sujj şef, îl sili pe mecanic şi obţinu de la cel dintâi semna mente cu totul opuse de ale sale, iar de la cel de-al dl îca răspunsuni evazive, care întăreau spusele subşea îui de gară. Şi judecătorul revenea la vechea lui e< gere; era pe calea cea bună, portretul criminalului care martorul îl descria, era atât de exact că adăugă fiecare trăsături câte puţin la siguranţa primei supoziţj Soţii bănuiţi pe nedrept, vor face să cadă mai eurând vinovatului.

— Intraţi aici, zise el după ce semnară interogatJ râul, intioducându-i într-o cameră alăturată; vă chema.

[în să-i fâe; idus arestatul şi îmbuna dispoziţie încât declară grefierului! Ii, îl avem în mina.

IrUriS doi jandarmi aducând cu li' douăzeci şi cinci, treizeci de ii judeoitortllui, jandarmii ieşiră şi-1

In. Iiiiril în mijlocul odăii.

I ¦ I* flata prinsa în cursă. Era un ¦ flăii i lânii i nii¦;' { , eu pumni enornaî, blond, cu o n o barba foarte rară, clteva tulee

Ihlpul lui masâv, fruntea îngustă, trădau vioIt, lăpântt de senzaţia imediată, dar ipuiiric oarba în gura-i largă şi în nasul

IM. Ins.

I< brutul i scos din viziuna lui, smuls din ni (Uun lucru pe care nu-1 înţelegea,

;! Prevenitului, acel aer haiducesc pa

MNCfit II dă omului cel mai cinstit. Se însera,

& şi el se afundă în umbră, când u-

0 I mipâ mare a cărei lumină vie îi lumină

II dttcoperit, rămase nemişcat. N ' i II (iuţi asupra lui ochii cu pleoapele greii înţelegere tacită, prima încercare a! >¦ de lupta sălbatică, lupta şireteniilor, a Dh In uri lor morale. Omul acesta era vinovatul, împotrivă, nu mai avea dec.it dreptul de

MI, rima.

I ml începu, răspicat: va crimă eşti acuzat? U; L. R; ţil sugrumat de furie, mormăi i -a spus, dar îmi închipui. Au mai fost

H pe D. Fârandmorin? Ii f-unoşteam prea bine!

— O fată Luâseta, amanta d-tale, a intrat ca sluB la d-na Bonnehon?

I Un acces de furie îl zgudui pe pietrar. Vedea ¦

— Mii de draci! Cele ce se spun sunt mim ruşinate. Luiseta n-a fost amanta mea.

Judecătorul îl privi curios, cum se înfurie. ÎH când o paranteză în interogatoriul său: '^^

— Eşti foarte violent şi ai fost condamnat la J ani închisoare, pentru că, ai ucis un om la o ceartă.

Oabuche lăsă capul în jos. Condamnarea aceasta ruşinea Iui. Murmură:

— El a dat întâi… N-am făcut decât patru ani fost graţiat cu un an.

— Aşadar, pretinzi că Luiseţa n-a fost amanta d-j

Vlăjganul strânse pumnii din nou, apoi răsp cu vocea întretăiată:

— Dar înţelegeţi că era o copilă, n-avea nicJ sprezece ani când m-am întors de acolo… Pe ai toată lumea mă ocolea, m-ar fi gonit cu pietre, ni ea se apropia de mine, îmi vorbea, era drăguţă. | cât de drăguţă… Şi ne-am împrietenit. Ne plimba mândoi ţinându-ne de mână. Era aşa de bine pe atu4

Se înţelege că se mărea şi că mă gândeam deseori li

Nu pot să zic nu, o iubeam ca un nebun. Mă iubj ca foarte mult şi s-ar fi sfârşit cu siguranţă, cum 2 dacă nu mi-ar fi fost smulsă şi dată în slujbă Ja Doi; la doamna aceea… Apoi într-o seară, pe când mă i ceam de la carieră, o găsii dinaintea uşii mele pe 1 tate nebună, atât de zdrobită încât ardea ca în friguri îndrăznise să se întoarcă la părinţii ei, şi venea să ră la mine… Oh! Mii de draci, porcul? Trebuia sj duc să-] omor pe loc

Judecătorul îşi muşcă buzele-i subţiri, uimit dej centul sincer al omului acesta. Hotărât, trebuia să jj cu cărţile acoperite, avea de-a face cu o putere mai W îeeât se aşteptase.

M povestea pe care d-ta şi fata a { i in-ii.'. IIII. I oi (oată viaţa d-lui Cârandmorm îl li U-II ilor voastre., i II… Ihii mân (i, cu mâinile tremurânde, piecodl eu?… Alţii mint şi noi ili> minciuni?

Lire pr nevinovatul… Am luat

MU im Ml nard, omul care s-a căsătorit eu ile s; î-l confrunt cu d-ta dacă

¦. |c, i atunci ce crede el despre povestea i l>ine de seamă la răspunsuri. Avem I. Ii face mai bine să rosteşti adenuitâ cu care-i speria pe inculpaţi, IM mic şi nu avea martori. | MI rulajul să spui că n-ai strigat peste toţi |MI I uV 'I (irundraorin?

Un spus-o şi încă din toată. Inima. H II în -MI palmele!

| i ' opri deodată surprins. Se aşteptase impJotâ Ouna, prevenitul mărturisea că 'i mai era şi asta? Crezând că 1-a

1 ătorul făcu o pauză, apoi, pri- „'iii, fi întrebă brusc: ui în noaptea de 14 spre 15 februarie?

Lllcat pe la şase… Eram cam bolnav

I mi; i făcui binele, de a dure o încărl. I Doinville.

„¦nul ci-laie a fost văzut tjrecând pe aco-mbut, <! A răspuns că s-a despărţit de că nu te-a mai văzut. Dovedeş-uI. Al l; i şase.

Ni prost, nu vă pot dovedi, Locuiesa i de la marginea pădur iI. An„ fost „sa, at! Ta

Atunci d r>o spuntrei i ai

Ce.

F” a de'

— Ai^

S d' a* spl carp u obsedată '*'„ ' greş, ¦'„¦' luor ' '„usc, a, 'acques „' ăsta?

B

Pe sotii

I

Cât ezita să răspundă

— Haide spune, li recunoşti?

— Oh, d-le judecător, vă repet, a fost o simplă rere, tm individ de care m-am izbât în treacăt. Fără l doială, acesta e înalt ca şi el, e blond, şi n-are barbă/'

— In sfârşit, îl recunoşti?

Subşeful era cuprins de cutremurul unei lupte j terne Instinctul de conservare birui, însă.

— N-aş putea să afirm, dar are multă asemănaj foarte multă asemănare.

De data aceasta Cabuche începu să înjure. La uri| urmei îl plictiseau cu povestea aceasta, şi cum nu simţea vinovat, vroia să plece. Iar sub năvala sângej care i se urca la cap, bătu cu pumnii în masă, dever atât de furios îneât jandarmii chemaţi în grabă, îl se seră din cameră. În faţa acestei violenţe a fiarei ataca care se aruncă drept înainte, judecătorul jubila. Convingerea sa era formată şi n-o mai ascundea.

— Aţi băgat de seamă ochii lui? Eu îi recurg după ochi… O, dar cu el stăm bine. E al nostru!

Soţii Roubaud se priveau ţintă. Erau scăpaţi justiţia punea mâna pe vinovat. Rămaseră întrucM buimăciţi cu conştiinţa încărcată de rolul pe care jurările îi îndemnau să-1 joace. Dar bucuria de a fi în M rând liberi le risipea îngrijorarea; se priveau zâmbit<J aşteptând ca judecătorul să-i concedieze pe toţi ta când uşierul aduse acestuia o scrisoare.

D. Denizet se aşezase din nou la biroul său sprl

0 citi cu atenţie, uitând eu desăvârşire de cei trei martM

Era o scrisoare de la minister prin care era rugat să nfl aştepte înainte de a duce mai departe instrucţia.

Şi ceea ce citea îi potoli oarecum bucuria căci fq

1 $e întunecă. La un moment dat, ridică uşor capul-j privi pieziş la soţii Roubaud ca şi când una din fr^H scrisorii i-ar fi reamintit de ei. Aceştia îşi reveniră <M

KSe simţeau din nou prizonieri; de
¦are? Să se fi găsit la Paris cele trei linii ii ini; ici care-i umplea de teamă? Seve-
^¦ţti.1 biiii.' pe d. Camy-Lamotte, căci îl văzuse linte i ştia să el fusese pus să facă ori mini O părere de rău nebună îl chându] cj nu şi trimisese nevasta la i pe Ungă secretarul general al ii). I I¦ I urma zvonurilor de niihii soţi nu-1 mai liulccător, simţind cum îi năpădeşte
¦ ' ură ce faţa acestuia se întuneca, din i strica tot ce lucrase în ziua aceea.
' i l;”i ă scrisoarea şi rămase un moment lui li cei trei martori. Apoi, resemnându-se, ijlas tare: bine, vom vedea… Puteţi pleca.
I martorii ieşeau, nu se putu abiine de i i > l punct grav, care-i distrugea ancheta, cu u> nvomanda să nu mai facă nimic înainte de il. Ilul. I. Nn 'l în mai rămfi puţin, am să-ţi mai pun o uluud; p opriră pecoridor. Uşile erau desi mi piueuu ieşi: ceva îi reţinea, teama de i cabinetul judecătorului, neputinţa in. Mile de a auz] de le Jacques ce îl ml Siplimbau de colo până colo, cu şi se treziră din nou pe banca, pe 'I Iii cot, atâtea ore. Când sosi mecanilidiiu jjrooi.
Lii. Iiii să mergem ia gară împreună… Ei, i”. N irăpii! Inuuroat, temându-se. Să io! Îndreptaţi către el.
— Nu mai ştie nici judecătorul… Ia, bâjbâie, Jacques în cele din urmă. Acum m-a întrebat dacă i dat doi inşi lovitura. Iar pentru că, vorbisem la Hal de o mogâldeaţă neagră aplecată pe genunchii bătrâniţ m-a cercetat în direcţia asta. Pare a crede că nu altceva decât pledul. A trimis să-1 aducă şi am fost sa mă pronunţ. Doamne, poate că era pledul.
Soţii Roubaud tremurau, Justiţia era pe urma uri cuvânt din gura flăcăului putea să-i piardă. Erauj guri că în cele din urmă el va vorbi. Şi toţi trei i”l tăcuţi din palatul justiţiei.
Pe drum, subşeful zice;
— Camarade, soţia mea va trebui să plece pent zi la Paris, cu nişte treburi. Vrei să fii atât de bu4 s~o însoţeşti dacă va

fi nevoie?

Exact la unsprezece şi un sfert postul de la Europei semnală prin două sunete reglementare de nă expresul de Havre care ieşea din tunelul Batignolj şi îri curând plăcile mişcătoare fură zgâlţâite, trenul ¦ tră în gară eu un şuierat scurt, scârţâind, fumegând, m iat de-o ploaie repede al cărei răpăit continua din Rouil

Oamenii de serviciu nu dăduseră încă uşile înj turi când una se deschise, iar Severina sări sprintenT peron înainte ca trenul să se oprească. Vagonul ei. | găsea la coadă aşa că fu nevoită să o ia repede, peni a ajunge la maşină, prin mulţimea coborâtă din comf timente prin îmbulzeala de copii şi pachete. Jacques acolo, pe platformă, în aşteptarea momentului de-a tra în Depou, în vreme ce Pecqueux ştergea cu o ci alămurile.

— Va să zică ne-am înţeles, rosti ea înălţata vârful picioarelor. Voi fi la ceasurile trei în str. Garl net şi~o să fiţi aşa de bun să m^ prezentaţi ş^H d-voastrâ pentru a-i mulţumi.

Era pretextul plănuit de Roubaud; să-i mulţujru şefului de depou din Batignolles în urma unui %'iciu adus. În felul acesta ea va fi lăsată în paza l

Inii uli mai mult l#- ij buni, leoarcă de apă, is-fii vântul, (i privea cu ochi

II I putuse refuza pe bărbat fudul de a se găsi singur cu.1 o doreşte.

I Ml '

Scverirm păiii str, Amsterdam, n.I. Ilă cu mulţumire că piaţa Havre, se gândi o cJi-

1 ar face mai bine să dejuneze unsprezece şi douăzeci şi cinci; '< l.

— I colţui străzii Saint-Lazare unIptură. Apoi, mâncând agale, căzu ia-

¦ o hărţuiau de câteva săptămâni.

I Y. Ilr după interogatoriu din Rouen, II primejdioasă, o trimisese să fauiiolto, nula minister, ci acasă la

¦ Iu Rocher unde el ocupa un palat, alăidmorin.

Lulburaţi de o nouă îngrijorare; a-iJân gară că d-na Lebleu şi Filo-lundenl cum Compania îl va concedia I I II |n'ct; dar şi mai gravera faptul itde-a dreptul, nu a spus nu, ceea lUltâ greutate. Se impunea, prin u l'. Irâs ca să pledeze cauza a-M i II; R. ImA pentru a cere ocrotirea pu-i. I altădată pe aceea a prezidentului, i ¦! Crea aceasta, care va sluji cel puţin I IM, era mult mai imperioasă nevoia i'. I de, i ¦. Ii, nevoia cere-3 Tace pe orknidecât să orhcoâinscă în neObin' l... un„lio se afla în coiful străzii ipo!”; Sevcrina fu nevoită să treacă pe dinaintea palatului Grandmorin, pustiu şi mu, perdelele trase. Îşi aduse aminte de ultima ei vizită; direa se înălţa, ameninţătoare, în faţa ei. Iar pentr] a oarecare distanţă întoarse instinctiv capul, îl ză trotuarul celălalt pe judecătorul de instrucţie din Rfl pe d. Denizet, care urca de asemeni strada. Se opri îni muritä. Nu cumva a văzut-o privind cu coada ochi clădirea? Dar el mergea domol. Femeia îl lăsă să if înainte şi-1 urmă stăpânită de-o mare tulburare. Dari odată primi o lovitură în inimă când îl văzu sunânj colţul străzii Neapole, la d. Gamy-Lamotte.

Spaima o cuprinsese. Pentru nimic în lume r fi cutezat acum să intre. Se întoarse, apucă pe str. Burg, coborî până la podul Europei. Abia acolo se în siguranţă. Se întoarse mai târziu, Iarăşi, în strj Rocher, ca la moarte, grăbindu-şi mersul şi temânc că nu va mai găsi pe nimeni.

Când apăsă pe butonul soneriei o nouă spaiij îngheţă. Dar un valet o şi introducea în anticameră pă ce-i luase numele. Iar prin uşile întredeschise, foarte limpede convorbirea însufleţită a două voci. Dată încercă o surpriză; valetul o chema şi o introdjj Desigur că judecătorul nu ieşise. Îl bănuia acolo, as după vreo uşă.

Severina fu gâtuită, când intră, de atmosfera] dă, şi nu-1 văzu decât pe d. Camy-Lamotte care oj vea cum se apropie. Printr-o violentă reacţie, femeii simţi deodată stăpână pe ea însăşi, în vârtejul primf ei, foarte liniştită, foarte prevăzătoare:

— Domnule, zise ea, vă rog să mă iertaţi căi avut îndrăzneala să-mi aduc aminte de bunăv/d-voastră. Cunoaşteţi pierderea de neiertat care m-| viţ şi, în deznădejdea în oare mă aflu acum, mi-s găduit să mă gândesc la d-voastră pentru a ne i pentru a ne acorda o parte din ocrotirea prieteni d-voastră, ocrotitorul meu atât de regretat.

Continuă, văzând că e datoare să precizeze:

— Îmi permit să reîmprospătez amintirile d-^ tră spunârkhj-vă ca am avut cinstea să vă văd la viile. Oh, erau, pe-atunci, vremuri frumoase!… I s-au abătut necazurile şi nu vă am îeeât pe <2-voa

Loi n. Durnele celui pe care l-am mm i I|I iubit, duceţi Ja capăt fapta lăl

O privea Şl toate bănuielile îi erau p.U. I de naturală, de îneântătoar”, > rugăminţile ei. Biletul descorllle lui (irjindmorin, cele două rânkrOt cu siguranţă de la ea căci lentul; iar adineauri, nuII con vi Nu şi-a întrerupt llnrul dorii pentru i şi confirma i o crt'.'uli'i în ¦i. Uc câud o vedoa dibltndă?

Privind o sever: doninnă. Îmi amintesc perfect, nu

*.1 Im do folos dacă îmi va fi cu putinţă.

Icat, Sevcrina îi istorisi cum băril cu destituirea. 1] pizmuiau din

I n înaltei protecţii de care se bui/i îl socoteau lipsit de apărare <„ I rĂpună.

Iurmărea chiar şi tremuratul imiJădu întâia lovitură: illv, de ce să-1 concedieze Gompa-h.'i ' Doar n-o fi având vreun motiv

¦ Iul.

E monstruos, ne bănuiesc că l-am torul nostru din cauza nenorocitului no-a fost greu să dovedim nevinoifltnas o umbră din aceste groazniii-me desigur de scandal.

Ui prins, dezarmat de hotărârea şi ritataa tonului ei. Apoi, după ce

Iiirp, mediocră, începu s-o găseasItilauri de seducătoare cu supunerea o-

| ui. N.ivaUi părului negru. Şi se gândea

I Oranifinotin, cuprins de o geloasă adr babacul ăla mai în vârstă cu zece ani decât el, astfel de creaturi?

Dar Severina, cu avântul femeii care îşi cunoa^ puterile, făcu greşeala să mai adauge:

— Oameni ca noi nu ucid pentru bani. Ar fi t buit alt motiv – şi nu era niciunul.

El o privi şi văzu cum îi tremură colţul gurii, ea era. Din momentul acela, convingerea sa fu întării Ea însăşi „înţelese că s-a trădat. Conversaţia con tini dar de-acum încolo nu mai aveau ce-şi spune. El af scrisoarea şi ea era aceea care o scrisese. Aceasta din chiar pauzele lor.

— Doamnă, reluă el în sfârşit, nu mă dau în să intervin pe lângă Companie, dacă într-adevăr sânM demnă de interes. Tocmai că-1 aştept astă seară pe şij exploatării pentru altă afacere… Decât, aş avea r câteva note. Uite, scrieţi-mi numele, vârsta, situaţia] ţului d-voastră, în sfârşit tot ce mă poate edifica.

Şi împinse în faţa ei o mescioară, înceând s-o jfl vească pentru a nu o speria prea mult. Femeia tresărM el vroia o pagină scrisă de ea ca să o compare cu sj soarea. Severina căută o clipă, deznădăjduită, un text, hotărâtă să nu serie deloc. Pe urmă îşi luă ma: la ce bun de vreme ce el ştia? Ar fi avut or câteva rânduri ale ei. Fără să trădeze vreo urmă de burare, cu aerul cel mai simplu din lume, scrise ee-i< rea el, în timp ce dinapoia ei, el îi recunoştea per| scrisul, mai mare, mai puţin tremurat ca-n bilet. Îr pea să i se pară nespus de bravă femeiuşcă aceasta.

— Aşa, doamnă, daţi-mi mie însemnarea, mă voi] forma, voi face cum va fi mai bine.

V – Vă sunt foarte recunoscătoare, d-le. Nu-i că veţi face să fie menţinut soţul meu, că pot să st tesc afacerea ca şi aranjată?

— A, nu, nu-mi iau nici un angajament… E voie să văd, să mă gândesc.

Într-adevăr, şovăia, nu ştia ce atitudine să ia de perechea aceasta.

— Oh, d-le, gândiţi-vă la zbuciumarea noastră.

Mă lăsaţi să plec până nu-mi veţi fi dat o asigura:

— Vai, doamna mea, Nu pot nimic. Mai aştepta

O conducea spre uşă. Iar ea mergea, deznădăjdţ i <l<- mult iiicâi fi venea să mărturiarc, împinsă de nevoia imediată de i limpide ce arr do gând cu ei. Pentru

M nădejdea că o să găsească o scă-

— Doream să vă rog pentru un sfat în testament… Sunteţi de părere I. Un moştenirea?

¦ parii istrii, răspunse el prunprejurări.

Ni o sforţare: dân suflet, nu mă lăsaţi să pol…': nutresc vreo speranţă.

În ¦. I.ipmil. I ea-1 apucase mâinile. El se

IM ii privea cu orhl frumoşi, aşa de înflăral i când. Poate că voi avea ceva i i îngrijorată ca la venirE. Ni ii. Oamy-Lamotte deschise uşa în-nrli' (1 Denizet aştepta. Iar acesta, eai lamă:

MI, s-a făcut o greşeală că au fost

Femeia nu se gândeşte, nici vorbărbatul de o concediere. Nu a li aspect.

I puse d. Camy-Lamotte, stăruiţi în a-1 iuche?

I nătă uimit.

Orbâ I.,. Totul este împotriva lui. Dovezile; esânt, aş îndrăzni să afirm, niciuna. Am cercetat dacă nu a-l. Unic în cupon, aţa cum îmi dă-i noastră. Aceasta nir fi concordat, pare-niiiil mecanic, unul care a văzut în trea-uliil; 'In, înlerogat de mine cu iscusinţă, prima i d<^claraţie, ba a recunos-i. T mormanul negru de care îmi orbi, Cabuche e vinovatul, cu i icfl nu îl avem pe el, nu mai avem

N

Până atunci secretarul general aşteptase pentru aduce la cunoştinţă dovada scrisă pe care o avea; acum când

convingerea sa era formată, era mult mai ţin grăbit să restabilească adevărul. La ce bun să i neze calea falsă a instrucţiei dacă drumul adevărat ar dus la încurcături şi mai mari?

— Doamne, reluă el cu zâmbetu-i de-om oboJ vreau să-mi închipui că sunteţi pe o cale adevărată.]

V-am chemat numai pentru a studia cu d-voastră cât< puncte grave. Afacerea aceasta e neobişnuită şi iată J a luat acum o întorsătură politică. Vă daţi seama, nij aşa? Ne vom vedea, prin urmare siliţi să procedăm oameni de guvern… Ia spuneţi cu toată sincerităţi din cele ce aţi constatat până acum, fata aceea, amaj lui Cabuehe, a fost violată, nu?

— Hm, mi se pare şi mie că prezidentul o adus în halul acela, iar asta va reieşi cu siguranţă în cui dezbaterilor procesului.

D. Gamy-Lamotte se mărgini să clatine din Calculă în minte rezultatele celuilalt proces, al so Roubaud. Nu, hotărât afacerea cu Roubauzii. Adevj culpabili, era şi mai murdară.

— Mă încred în d-voastră, zise el în sfârşit d|

Denizet, Sunt, într-adevăr, prezumţiuni puternice potriva pietrarului. Dar, vai, ce jalnică e întreag facere şi cât de mult noroi ar stârni… Ştiu bine că ji ţia trebuie să rămână indiferentă în faţa consecinţă şi că, planând deasupra intereselor.

Nu termină; încheie cu un gest, pe când judeci rul, tăcut la rându-i, aştepta mahmur ordinele pe care simţea venind.

— În sfârşit, ar fi caz de clasare… Fă d-ta în] fel Jncât să fie clasat procesul.

— Pardon, domnule, declară, d. Denizet, eu 1 mai sunt stăpân pe afacere; e legată de conştiinţa mea.]

Numaidecât d. Camy-Lamotte zâmbi cu aerul ac blazat şi politicos care părea a-şi bate joc de toate.

— Nu încape îndoială. De aceea mă adresez ştiinţei d-voastră. Vă las să hotărâţi ceea ce conştiinţa] va dicta, cu siguranţă că veţi. Eântări echitabil & mii

*' it'iu doctrinelor curate şl a moralei 11. BU ¦'¦ Itce apel la d-voastră detât ¦.1 om cumsecade.

Urmărim de multă vreme strădu iţi îngădui S. I vă spun că va vom '!< iinl. Ii, (v,. Va jVj o vacantă.

1 iM". Lri Cum adică? Dacă se achita de

1 i V. I fi latisfăeutâ imediat ambiţia?

Ttc pricepu iigă: 'C'ii-U; c mimai chesm lunecat pe panta în-

11 ' in-tiiuţr/.

— Ii aţi fost pus pe

1 „i. C.i, |>entru 15 August curent, il'lu pr<>a devreme, la orele trei fără ' '„! T, la întllnirea ce-şi dăduse cu

I ' „> mansarda unei mari clădiri, într-o

1 ' nrc. I decât seara ca să se culce; ba lAmână lipsea, nopţile pe care le pe-

1 xpreşul de seară şi cel de dimiloluşi, devreme, udat de ploaie, sfâr-

||. I se trânti pe pat. Severina ar fi

1 I tot aştepte, dacă încăerarea din

I krii vecine – un bărbat care-şi bătea li deşteptat. Se spălă şi se îmbrăcă

¦ femeie jos, pe trotuar.

II aţi venit? Exclamă ea când îl văzu tcaml să nu fi înţeles greşit…

' itepte răspunsul, ridieându-şi ochii la

11 „ ' locuiţi aci?

Locuiesc, vin în treacăt, răspunse el. Să amj Bl nu fi plecat şeful. 1 ajunserl Ia căsuţa în care acesta după Depou, nu-1 mai găsiră; um-> în hangar; pretutindeni li se pe la patru şi jumătate, la atelierele I doretU să fie siguri că-1 vor găsi. ¦ -i venim. Declară Severina. ' i i.N. I'. I afară, în tovărăşia lui Jacques i 1 „I furv sântrţ. I liber îmi daţi voie să '

EJ nu putea să refuze şi, de altminteri, ea exe asupra lui un farmec tot mai mare şi aşa de puterr cât mahmureala în care îşi propusese să se închid! Dinadinsul, se evapora sub privirile ei.

— Nici vorbă, nu vă las, răspunse el cu tonul!

Mai moale. Dar mai avem de pierdut mai mult de 1

Nu vreţi să intraţi într-o cafenea?

— O, nu, nu, nu vreau să mă închid. Mai] merg la braţul d-voastrâ, pe străzi, oriunde.

Merseră câteva minute, fără să îşi vorbească, j mulţimea trecătorilor care umpleau cartierul acela lat. Uneori erau nevoiţi să coboare de pe trotuar; şâj băteau şoseaua, făcându-şi loc printre trăsuri. Af pomeniră în faţa squarului Batmgolles care era aR. Pustiu, în epoca aceea a anului, Gerul, spălat de de dimineaţă era albastru; iar sub razele călduţe martie, liliacul înmugurea.

— Intrăm? Întrebă Severina. Lumea asta surzeşte.

Se aşezară pe o bancă, într-un colţ singuraticj

— S-a făcut foarte frumos astăzi, reluă caf o pauză.

— Da, răspunse el, şi a ieşit soarele.

Dar gândul lor nu era la ceea ce vorbeau.

Fugea de femei, se gândi la întâmplările care l-au j piat de aceasta. Ea stătea lângă el, îl atingea, ar să dea buzna în viaţa Iui şi el trecea prin surpriz tinue. De când cu ultimul interogatoriu din se mai îndoia: femeia aceasta a fost părtaşe la criif la Groix-de-Maufras. Cum? In urma căror îfnpre. Fa Minată de ce patimă sau de ce interes!

— E de mirare, spuse iar el, că se poate în martie, ca vara.

— Oh, zise ea, de cum dă soarele se şi cunoaB

Iar la rându-i femeia se gândea că flăcăul trebui să fie prea nătâng oa să nu fi bănuţ vina lor.

— Azi de dimineaţă, adăugă ea, fusese frifl

Havre.

Pe lângă toată ploaia care ne-a udat, el.

I avu o inspiraţie brus-ui. I, căci daca ar fi discutat, nu ar… i i face bine şi c&, vorb/nd, ii privi. Fără ocoluri, din su-credeţi vinovată? Pironi* privirii* într-ale ei. ¦ -l cu glasul lot aşa de coborât şi i şi mai umil mâna. Mi sunt vinovată, L. I mi pentru a-] convinge ci numai i <trebuie să fie nevinovată în I. I i_mă veţi mai mâhni cu băi tir foricitâ văzând cum el

îşi co-le ri, aăânc. Mărturisirea îi unise. L v|l ni. Ii mâhni, mă credeţi, nu-î aşa? Iun. Se el zâmbind.

A vorbească de-a dreptul des-toiiznicâ? Mai târziu, dacă va itf f? A totul.

T*H Nfnl prietenul d-voastră şi că nu

|l dr mine, murmură eî la urechea nâlc <l voastră… Înţelegeţi? Sunt al

I nu daţi şi mâna cealaltă s-o încâl-' i ¦; i ne V. Idă Inmea. Ta, buciiroMj d e salvaM, Nu-i era i de aceasta; iar dacă i tndM CUitl să facă să-1 păcălească. M ni|i Ies, suntem prieteni fără ca IM/III meu, să vadă… Acum la-privi atâta c-o să-ţi strici ochii. ¦Ie ci delicate prinse îiâtr-ale

Ea se desprinse repede. Şi, ridicată, în faţa băi pe care el rămăsese aşezat

— E o copilărie! Fii cuminte că vine lumea.

Se auziră cinci bătăi la un orologiu de prin ap piere.

— Vai, doamne, excâamă Severi na, orele cinci| eu am întâlnire în str. Du Rocher.

Bucuria se duse. O năpădea iarăşi grija necunj eutuiui, amintindu-şi oă încă nu era salvată.

— Pe eurând, la tren.

— Da, pe eurând.

Când Severi na aiun<e iarăşi în cabinetul sever str. Du Rocher, în faţa d-lui Camy-Lamotte, gâfâindj inima bătândti-i acesta o contemplă o clipă, izbit de traordinara sforţare pe care o făcea să pară liniştită, ţ tărât, îi era simpatică criminala aceasta delicată, cu „d| de merişor.

— Ei, bine, doamnă…

Şi se opri pentru a se mai bucura câteva clipe' îngrijorarea ei.

— Doamnă, l-am văzut pe şeful exploatării şi\par obţinut ea soţul d-voastră să nu fie concediat… An rea e aranjată.

Atunci ea se clătină sub vălul de bucurie preal prinsă care o năpădi Ochii î se umpluseră de laerinB nu spunea nimic: zâmbea, atâta tot.

El repetă, stăruind asupra frazei pentru'a-i da t tă semnificaţia:

— Afacerea e aranjată. Vă puteţi întoarce lirj ţâţa la Havre.

Ea înţelegea bine: el vroia să spună că nu voJ arestaţi, că erau graţiaţi. Nu numai slujba păstrată i groaznica dramă uitată, îngropată.

— Decât, reluă el căutând să devină „iarăşi ţineţi minte şi purlaţi-vă bine.

Dar el vroia să-i aibe la mână, pe soţie şi pe bat. Făcu o aluzie la scrisoare.

— Ţineţi minte că dosarul rămâne pe loc şi cea mai măruntă greşeală, afacerea poate fi

Mai cu seamă recomandă soţului d-tale să nu se mag mestece în politică. În privinţa asta noi vom fi fără

IM. Ii J. I ui hi, mi s, i vorbit de-o ceartă eu 'lui în ¦ iri-11, i'l trece drept republican; nesu-HlH „Şa f Să fio cuminte căci altminteri ii ¦ picioare, zorită acum să iasă şi să dea ni I. IIC o sufoca.

'. Vă vom asculta, vom fi la ordinul dumi>u (tnrl şl oriunde, numai să porunciţi!

, nu voi abuza, doamnă, nu abuzez, i… ii I.- Şase, Jacques şi Pecqueux se urcară; i li¦ndcrul de locomotivă.

¦loco; nu mai aveau decât cinci, i< pleca, mirat că n-o vede pe Seila călătorilor. Era sigur că ea n-o să de a veni la el. In sfârşit femeia veni Se înălţă pe vârfuri, bucuroasă, griji, iată-mĂ. Fi radă, fericit că o vede. O, e bine. I mai mult şi spuse mai în şoapsânt mulţumită, sunt foarte mulţumi-ii. Iro noroc… Tot ce doream, i lotul şi fu cât se poate de mulţumit, ir porni în fugă, ea se întoarse şi adăui.1 nu mi fărâmi ciolanele. II;: l.

— I' v<; sel: nu ţi fie toarnă!

Nchidoau. Severina abia avu vreme inipir… la semnalul conductorului-şef, regulatorul. Plecarea. Aceiaşi ple-f i i;: î < ¦ din februarie, la aceeaşi oră, în, în acelaşi zgomot, aceeaşi fti-im <T. I fncă lumină, un amurg clar (^ii eapul în uşă, Severina privea.

VI

Trecu o lună. Liniştea se întinsese iarăşi în loci pe care familia Roubaud o avea la etajul întâi al | deasupra sălilor de aşteptare. Sub acoperişul lor, su vecinilor de pe coridor, în rândurile mărunţilor sluji supuşi unei existenţe de orologiu prin uniformitatea lor reglementare, viaţa reîncepuse a se scurge cu m< tonia de mai înainte. Părea că nu s-a întâmplat rq nici violent, nici neobişnuit.

Zgomotoasa şi scandaloasa afacere Grandmorin cepea a fi treptat uitată şi era pe punctul de a fi sată din pricina neputinţei în care se părea că e jus în a-1 descoperi pe culpabil. După o prevenţie de cincisprezece zile, judecătorul Denizet dăduse o ordoi ta de neurmărire în ce îl privea pe Gabuche, ordon motivată de faptul că nu existau împotriva lui dd suficiente; iar o legendă a poliţiei, o legendă romart era pe cale să se formeze: aceea cu privire la un ^ necunoscut, eu neputinţă de a fi prins, la un avent| al crimei, prezent în tot locul şi în acelaşi timp, cârd vinovat de toate răutăţile şi care dispărea ca o ua de îndată ce se iveau agenţii. Rareori făcea spirit* seama legendarului asasin presa din opoziţie – în] bântată acum de apropierea alegerilor. Afacerea nu preocupa mulţimea. Nu se mai vorbi despre ea.

Ceea ce adusese linişte complectă în casa fard Roubaud a fost aplanarea fericită a celeilalte discj atacarea testamentului Grandmorin. In urma sfatJ d-nei Bonnehon, Lachesnaye-i consimţiseră în celej urmă să nu se lege de testament, temându-se de stj rea unui scandal şi nesiguri de bunul rezultat al prod lui. Puşi în posesia moştenirii lor, soţii Roubaud erai (c) săptămână proprietari ai casei şi gradinei de la Ci de-Maufras, evaluate la patruzeci de mii de franci se hotărâră numaideeât să vândă casa asta pângărită I sânge şi desfrâu, casă care-i tortura ca un vis rău a care n-ar fi cutezat să înopteze de groaza umbrelor! Trecut şi s-o vândă în bloc cu mobilele ei, aşa cil afla, fără să o repare, fără măcar s-o cureţe de pra^ pentru că la o licitaţie

publică ar fi pierdut prea m i erau rari cumpărătorii care să se fţ> ropa acolo, se hotărârâră să spânzure pe

II înştiinţare ce putea fi citită cu înlesnim ulm. Apelul scris cu litere mari, implorarea >¦ iilaiiya tristeţe! Obloanelor închise i>al.1rii. Întrucât Roubaud refuza- '. Ir In trecăt pentru a lua ainir-o după amiază, acolo, Sefamlliol Misard cheile cu rugămintea tn IM ni < im! S-ar fi prezentat i puteau să se aşeze acolo în i afla în dulapuri până şi rufărie.

¦i i|”'i iiiilii-i de-acum nimic, soţii Rouurgă timpul, în aşteptarea tihnită a zilei liii şl odată casa tot se va vinde, vor lua li mulţumiţi.

(vaşi somnolenţă a cuprins şi celeInvecinate cu a Roubauzilor. Culoarul

¦a Îndeobşte cu atâta străşnicie, de aseI l'ilomena venea în vizită la d-na Lein urm tirul vocii lor. Surprinse amin*

¦ I, I pe care a luaseră lucrurile, nu mai ilri'l decât cu o dispreţuitoare îngădupontru a-i păstra locul, nevastă-sa

(¦ blestemăţii la Paris; în orice caz

¦ulii acum şl nu se va putea descotorosi de I. U pentru că nevasta casierului avea

— I-inii oi nu vor mai cuteza să-i dispute un dispreţ nesfârşit, trecând înţepată pe

Ic dea bună ziua; şi aceasta aşa de puno chiar şi po Fllomena care îşi rări ce mai inull: o găsea prea mândră, nu

I Te iluşi <1 na IM-bleu, ca să aibă ce face, lihiiioa dintre d-ra Guichon şi şeful cft altminteri, tot degeaba, nu-i ii iiiiui i rfimânea însă, dureros, îngrijorăiii In. Din -ala de mâncare, un loc spre car”

¦ ii să se îndrepte fără să nu simtă o noini uândura de stejar din partea stângă r< II clintiseră şi-o puseseră apoi la loc

După ce-au tăinuit acolo ceasul şi cele zece mii de îA de la Grandmorin, în afară de vreo trei sute de fp aur găsiţi într-un portmoneu al acestuia. Soţii Roui nu au luat din buzunarele prezidentului ceasul şi ¦ decât pentru a face să se creadă că a fost vorba de 1 El nu era un hoţ: mai

degrabă ar fi crăpat de foF precum spunea, decât să pună mâna pe o centimă ol vândă ceasornicul. Banii bătrânului care-i pângărâse) meia şi pe care el 1-a pedepsit, banii aceia pătaţi def roi şi de sânge.

— Nu, nu, nu puteau fi atinşi de Uâi cumsecade. Nu se gândea la casa din Croix-de-Matj pe care o primise în dar: îi inspiră oroare doar a scotocit buzunarele victimei.

Totuşi nu a avut tăria să dea foc hârtiilor de bl şi să arunce într-o seară, în mare, ceasul şi portmcT Dacă, o elementară prudenţă îl sfătuia la asta, un inşi tainic protesta întrânsul împotriva disti-ugerii. Era stal de un respect inconştient; niciodată nu ar fi cuteza facă praf o atare sumă. Întâi, în prima noapte o sub pernă căci nu găsise alt loc mai sigur. In zilelq mătoare s-a trudit să găsească ascunzători, îi schiml fiecare dimineaţă locul, frământat de cel mai neîi nat zgomot, obsedat de teama unei percheziţii judiţ Pe urmă, ajuns la capătul vicleniilor, sătul de a tot tr<J ra, i-a fost lene să mai schimbe locul banilor şi al lui ascunşi în ajun sub seândura podelei.

— Iar pentru nimic în lume, n-ar mai fi scotocit acolo: era că o văgăună a spaimei şi a morţii, unde stăteau la ' spectre. Se ferea în mers, să pună măcar piciorul pe dura podelei; avea o senzaţie neplăcută. Iar stinghd la asta era cu atât mai bizară cu cât nu sufereau || de pe urma cuţitului, a frumosului cuţit pe care-VJ parase femeia şi pe care soţul îl Implantase în amantului. Spălat bine, cuţitul zăcea în fundul dulap, iar din când în când baba Simona îl într tăind pâinea la masă.

De altminteri, în tihna în care trăia, Roubaud trodusese o altă pricină de nelinişte, din ce în mare, silindu-1 pe Jaeques să-i viziteze, Angrenajul! | viciului îl aducea de trei ori pe săptămână pe îa Havre; de dimineaţa până seara la şase-douăwri:

Eoe şi cinci seara până dimineaţa I ir In prima luni, după călătoria Seveiiăţânase.

Iniurudc, nu se poate să nu iei o gus-drncu, ai fost drăguţ cu nevastă-mea; i iu interval <!”' o lună Jacques primise ' ' pan uuji-nit de pauzele mari, nii între <'l şi nevastă sa, când mâncau.

Iru avtnd alături un musafir...

Orbea, glumeai poţi mal de§, Nu ne deranjezi nicidecum.

— Riiul Jacques, după ce se spăili.in¦, w întâlni cu subşeful care hoinărea it v; si, cu toată ora târzie, plictisit de-a

¦ta merse cu flăcăul până în gară şi

Si vi TI na, trează însă, citea. Luară ' pahar, şi jucară cărţi până târziu.

Lunurile de luni şi serile de joi şi de li'. Nuite. Gând tovarăşul absenta îni acela care-1 pândea pentru a-1 iii'ilrări. Se posomora tot mai mult; li iilcvăr decât lângă noul său priei >i în HM de asemeni cu bunăvoie, cu a iii i ii ml îl vedea intrând. Lăsa totul deo-nrtea; vorbea, râdea.

Făcut că ai venit! Auzisem expre-iH alunei la d-ta.

Era o sărbătoare. Femeia îi cunoş- 'lucea -ea însăşi ca să-i caute ouă pofteşti luni. Vom avea prăjituri.

I luna despărţirea dintre Roubauzi spou-B.

MI.”, iul mai bine, singură-n pat, căutând să contacta cu bărbatul în vreme ce ait, de brutal la începutul căsniciei o osteneală de-a o reţine. De bună iimnrca divorţului acesta contribuia şi în i prin prezenţa sa din obsesia chiPe Roubaud totuşi nu îl frământau mustrările, fusese frică numai de urmăriri, înainte de clasarea ai cerii; iar grija lui cea mare era, îndeosebi, să nu îşi dă locul. Acum nu-i părea rău de nimic. Cu toate poate, dacă ar mai fi trebuit să facă ce a făcut, nu o mai băga pe femeie căci femeile se sperie îndată.

Într-o seară simţi deşteptându-se iar într-nsul lozia sălbatică de altădată. Îl căutase pe Jacques la pou şi-1 aducea să bea împreună un pahar cu lichior, când se întâlni pe scară cu Henri Dauvergne, condu rul şef. Acesta păru tulburat şi spuse că a fost la < Roubaud pentru un comision

cu care-1 însărcinaseră rorile. Adevărul era că de câtva timp se ţinea dup verina cu speranţa că o va cuce”.

Subşeful îşi apostrofă nevasta, din uşă, cu violei*

— Pentru ce a mai venit ăla? Ştii că mă plictiseş'

— Dar, dragul meu, pentru un model de br rie…

— Broderie, să mă slăbească! Mă crezi aşa de îneât să nu înţeleg ce caută aici?… Îţi spun, bagă; seamă.

Se repezi la ea cu pumnii încleştaţi. Femeia se ti se înapoi albă ca varul, uimită de izbucnirea asta în\par diferenţa calmă în care eî trăiau. Dar el se domoli şi< adresă tovarăşului său; ¦

— E nostim cu golanii ăştia care cad în câte o ce închipuindu-şi că femeia o să se arunce îndată de gâj| lor, iar bărbatul, foarte încântat, o să închidă ochii! ¦ mine mă îndârjcsc… Te rog să crezi că dacă s-ar întâr pla una ca asta mi-aş gâtui nevasta, aşa, numaidecât!

Nu-1 mai prind pe domnişorul ăsta că-i fac de petrecarj,. Nu-i aşa? Te dezgustă.

Jacques, foarte stingherit de scena întâmplată, ştia ce să facă. Era pentru el mânia asta exagerată? I dădea bărbatul un avertiment? Se linişti când acestw luă cu glas bine dispus:

— Prostie, când ştiu bine că tu însuţi l-ai alunga, uşă. Haide, dă-ne pahare şi ciocneşte cu noi.

Li bătea pe Jacques pe umeri, iar Severina, recM

I. ¦nu I imul, surâdea amândurora. Băură după aceea eu ii>. IIciii un ceas plăcut.

' Iul acesta o apropie Roubaud pe nevastă de fără să arate că se gândeşte la niscaiva urma geloziei deveni cauza unei intimi-' isc, a unei tainice pasiuni, comentată prin ţre lacques şi Severina; căci el, eând o ¦ compătimi c-a fost brutalizată, în timp ni înecaţi în lacrimi, i se plângea cât de ne-i în căsnicie. Din momentul acesta avură un. Tntre el singuri; se înţelegeau la m somn. De fiecare dată eând el venea, o II Iii daci are vreun motiv de tristeţe. Ea-i Ici, eu o clipire. Pe urmă mâinile li se cău-palele bărbatului, se

hazardară în strângeri ilrrurisindu-ţi cu degetele calde interesul L. Ideau celor mai neînsemnate fapte din i iivoau decât rareori norocul de-a se întâlni fără ca Roubaud să se afle de faţă. Îl gă-aci, între ei, în sala de mâneare, melan-i nimic ca să scape de el, nu le venea Inttlneascâ undeva, în vreun ungher al gă-nn o dragoste senină, piietenească, pe ienea într-o foarte mică măsură; o pri-< viăo mână le era deocamdată deajuns.

Eând Jacques şopti Severinei la ureche f/in în joia următoare, la miezul nopţii, du-icvoltă şi-şi trase mâna. Era săptămâna ceea în care bărbatul făcea de serviciu. > mare tulburare pusese stăpânire pe ea la lin casă şi de a se întâlni cu flacul aces-In întunericul gării. Era ameţită şi încer-lor neştiutoare a căror inimă bate; nu > l n rugă vreo cincisprezece zile până eând dorea fierbinte, dorea din capul locuim, i urnă. Iunie începea, nopţile deveneau le mai tempera suflul mării. De trei i ¦ Jacques în speranţa că o să vină, mă-! I seara asta femeia a spus, nu; dar fftrfi do lună, cerul era înnourat, nu scli-cum tătea, în picioare, în umbră, Jacques o văzu, în sfârşit, sosind, îmbrăcată în negru, cuJ paşi înăbuşiţi. Era aşa de întuneric încât ea ar fi trec (tm) fără să-1 recunoască, dacă el nu o prindea în braţe dânJ du-i o sărutare. Ea scoase înspăimântată, o exclamat„ Pe urmă, zâmbitoare, îşi apăsă buzele pe ale lui. Atât” a fost tot: femeia n-a vrut în ruptul capului să se aşe” ze sub vreunul dintre şoproanele dimprejur. MerşeriS vorbiră în şoaptă, strânşi unul într-altul. Era acolo o îaM tindere vastă, ocupată de Depou şi de dependinţele lua întreg terenul dintre str. Verde şi str. Francois-MazelinJ îmbâcsit cu linii de garaj, cu rezervoare, cu pompe, cclădiri de tot felul, cu cele două mari remize pentru lofl comotive de o palmă de grădină, cu şandramale în cartB se aflau instalate atelierele, cu corpul de gardă unde dorl meau fochiştii şi mecanicii. Un ceas întreg gustară sin* gurătatea fermecătoare, descărcându-şi inimile, spunânJ du-şi cuvinte dragi adunate de aşa de multă vreme.] H o însoţi pe urmă

până în strada Verde, gurile li se îrffl preunară iarăşi. Se despărţiră.

La aceeaşi oră, în biroul subşefilor, Roubaud înc pea să moţăie în fotoliul de piele, vechi, în care se dica de douăzeci de ori pe noapte la cel. Mai neînser nat zgomot.

De două ori pe lună, joia şi sâmbăta, Severina întâlnea cu Jacques;: ar într-o noapte, când ea îi spuse bărbatu-său e înarmat cu revolver, se îngrijorară, drept vorbind, însă, Roubaud nu se abătea niciodat până la Depou. Totuşi faptul dădu preumblărilor lor umbră de primejdie care le sporea farmecul. Găsiser un ungher admirabil: se afla dinapoia casei lui Sauvag nat un fel de potecă printre mormane enorme de cât buni, iar în capătul ei era o magazie mică pentru unelt în care o movilă de saci goliţi ar fi oferit un culcuş moaj Ic. Dar într-o sâmbătă când o răpăială bruscă de ploaj îi sili să se refugieze acolo, ea se încăpăţână să rămâr în picioare dându-şi doar buzele pentru sărutări nesfî^ site. Iar când, mistuit de patimi, el se străduia să o atra gă. Femeia se împotrivea şi plângea repctând de fiecarj dată acela motiv. De ce căuta el s-o mâhnească? I părea aşa de frumos să se iubească fără pângărirea se xelor! Murdărită la şaisprezece ani de desfrâul bătrânuj

I

Ros spectru o urmărea, siluită mai târbrutale ale bărbatului, păstrase o candoare

Irginitate, stinghereala încântătoare a patiignorfi. Ceea ee o atrăgea spre Jacques era lUpuneraa de a mi bâjbâi cu mâinile pe cor- 'tâ ce ea i Io prindea într-ale ei. Femeia prima oară, dar nu se da tocmai pentru că li ofensat dragostea: să fio numaidecât a atvmtm celorlalţi doi?

Loaptc <f<- Iulie, pentru a ajunge la Havre la

Ind, ora reglementară, Jacques fu î Llsona ca şi cum căldura înăbuşitoaII întovărăşea de la Rouen, pe stânga, pergj„ fn valea Senei cu străfulgerări orbitoare, „înd în când îngrijorarea îl năpădea căci în ă se întâlnească iarăşi cu Severina. Se împiedice furtuna. De aceea, când ajunse

itc de izbucnirea ploii se înciuda pe călăRoloau vagoanele mai iute.

Afla, de serviciu, pe peron. L>! Îşi spuse el râzând. Da ştiu că te gră-¦ llli UIT. FJai, somn uşor. Mulţumesc.

R„ri) iies, după ce dezmembra trenul, fluieră şi ' '><'pou. Canaturile imensei uşi erau deschise, udă în hangarul cu două linii, cu o lungime ' >i'i”/oci de metri, hangar în care puteau să în-¦ I” nmotive.

¦ apucă să stingă cazanul, numaidecâT. Il<* foame, vreau să mă duc să ronţăi un i 1) tale nu?

Nu răspunse. Cu toată graba; nu vroia să do Usona până ce focul n-o fi vărsat cu toni, golit. Un scrupul, o obişnuinţă de bun la <are nu şe abătea niciodată. Când avea „i pli<; i până nu-i făcea inspecţie şi n-o ştergea are doftoreşti un animal, iubit.

Iso în clocote, în groapă. Abia atunei i<- repede.

Formidabil îi curmă vorba.

— Drace! Spuse fochistul.

Mecanicul schiţă un gest de deznădejde. Se sf totul, cu atât mai mult cu cât acum o ploaie diluvia păia pe hangar. Răpăitul amenința să facă ţăndări lâcul acoperişului. Desigur că acolo sus ferestrele a ciuruite căci cădeau pe Lisona stropi mari. Vântul lea furios prin uşile deschise şi-ai fi zis că întreag drama va fi luată pe sus.

Pecqueux îşi isprăvise treaba.

— Mâine o să vedem mai bine. Nu-i nevoie gătim prea mult.

Şi, revenind la ceea ce-1 frământa:

— Trebuie să mănânc. Plouă prea îndrăcit c^H mă pot duce la culcare acu…

Într-adevăr, cantina era lângă Depou, pe când Ccfl pania închiriase tocmai în str. Francois-Baveline o cfl cu pături pentru mecanicii şi fochiştii care rămâneg^H Havre în timpul nopţii. Pe un astfel de potop, ploaia teU fi muiat la oase, până acolo.

Jacques fu nevoit să pornească în. Urma lui P<fl queux care luase coşuleţul şefului dintr-un aşa zis spfl de amabilitate. La drept vorbind, ştia că în coşuleţ se jfl află două bucăţi de viţel rece şi o sticlă abia început^B tocmai bunătăţile astea îi făceau zâmbre. Ploaia se înB ţea; o bubuitură de tunet zguduise din nou hangarul.

Dar, înainte de-a intra în cantină, Jacques vroij se cureţe. Era întotdeauna, acolo, într-o încăpere, apă afl dă în hârdaie. Scoase un săpun din coş şi îşi spălă mâjfl le şi faţa, negre de drum; iar pentru că obişnuia să ţfl la dânsul şi un vestmânt de schimb, putu să se b^ curat din creştet până în tălpi aşa cum făcea, dealtmint^B din cochetărie, în fiecare seară de întâlnire, când ajurj la Havre. Pecqueux aştepta în cantină după ce îşi ^ abia vârful nasului şi al deştelor.

Santina consta numai dintr-o săliţă goală, zugrăj tă în galben, unde nu se aflau decât un cuptor pentru calzi tul merindelor şi o masă bătută în pământ, acopea cu o foaie de zinc în loc de pânză. Două bănci complet mobilierul. Oamenii erau datori să îşi aducă hrana şi mj| cau pe hârtte înfigând briceagul în bucate. Încăperea t luminată de o fereastră largă.

¦ ¦”¦i ¦> poaie! Oxlacă Jaoques aşezându-se la t'zase pe o bancă în faţa mesei, minei? Nn. Dragă, mântuieşte-mi tu plinea şi carnea daNu ini este foame.

^H „l.<¦ lase rugai, celălalt se aruncă pe viţel şi biela (I loveau deseori astfel de chilipiruri căci a plină, l'rcqueux reluă du-

1 i P. Ra de ploaie, de vreme ce am ajuns aici.

— N e vorbă efl dacă o mai ţine aşa, te las, mă w miiliiil meu.

I |nnni pe râs. Nu ascundea nimic; vorbise despra i n Filomena Sauvagnat pentru ca Jacques ¦l iniit văzându-1 când spăla putina în nopţile când i „Pentru că Filomena stătea la frate-său, în-1.1 parter, lângă bucătărie, el nu avea de fă-i ii să ciocănească în oblon; femeia deschidea II Tot pe-

acolo se spune că săriseră toana. Acum însă ea trăia eu fochistul şi H ' ' I”'Iiistul o mulţumea.

Ii, dumnezeului ei de ploaie! Înjură înă-vflzând că potopul se dezlănţuie, după o i, ni mai multă îndârjire.

Ie ţinea în vârful briceagului ultima bu-iii', râse iarăşi ca un copil, pomeneşti că îi fi având vreo treabă astă-sea-nni fie zis, nu^i aşa că nu se poate spune că din str. Francois-Mă/cline? I depărta repede de fereastră, i să spui?

¦ „ 1 Din primăvară şi până acum n-ai mai dat pre ziuă, la ceasurile două-tre, dimineaţa. Le. TlUninteri.

Inimă c-o fi ştiind ceva; poate că surprin-

! ¦ ¦ i' uluire. În fiecare dormitor paturile erau aşeleifchi; acela al fochistului aproape de al u era deci de mirare ca acesta să fi băgat i ¦ i.' de seamă viaţa neregulată a şefului său, care fusese fe te cumpănit până atunci.

— Mă doare capul, spuse la întâmplare meeank simt bine hoinărind noaptea.

Dar fochistul sări.

— Ei nu, treaba d-tale; eşti liber să faci ce vrei,

Am spus aşa în glumă. Dacă s-o întâmpla să-ţi fie uri

În vreo zi, nu sta pe gânduri, adresează-te mie şi sunt gâM ta să te servesc.

Fără să se lămurească mai limpede, îşi îngădui sifl d fH

Fără să se lămurească mai limpede, îşi îngădui sa mâna şi să j-o strângă zdravăn ca pentru a-şi arăta votamentul. Pe urmă strânse şi aruncă hârtia în care şese înfăşurată carnea; băgă sticla la loc, în coş. Iar p tru că ploaia se încăpăţâna, deşi tunetele încetaseră:

— O şterg; te las cu ale d-tale.

— Hm, spuse Jacques, de vreme, ce tot plouă o mă întind pe patul de campanie.

Era, lângă Depou, o sală unde oamenii veneau să odihnească, îmbrăcaţi, atunci când n-aveau de aşteptat Havre, decât trei-patru ceasuri. Într-adevăr, cum îl vă pe fochist că dispare în ciuruitul de afară, apucând sp casa lui Sauvagnat, se îndreptă şi el în goană, către corp de gardă.

Nu se culcă; rămas în pragul uşii, înăbuşit zăpuşeală care domnea acolo. În fund, un mecanic, în pe spate, horcăia cu gura larg deschisă.

Mai trecură câteva minute. Jacques nu se resem „e încăpăţâna să nutrească o umbră de speranţă. Potoj ăsta neghiob îi sporea şi mai mult dorinţa de a se du pe dată la locul de întâlnire, de a avea, cel puţin, satisfă ţia că a fost el acolo, dacă Severâna nu va veni. Porni, cele din urmă, prin ploaie, ajunse la colţul preferat, că pe poteca neagră, printre mormanele de cărbuni. Pentru că stropii, bâciuindu-i faţa, îl orbeau, merse pft la şopronul cu unelte unde se adăpostise cu ea, od” se părea c-o să fie mai puţin singur.

¦; I'V

Jacques se înfunda în beznă, când două braţe re îl înlănţuiră şi buze calde îl sărutară. Severina era

— Doamne, cum, ai venit?

— Da, am văzut că se pregăteşte furtuna şi am fl fuga înainte de a începe să plouă… De ce-ai întârzi^

Ofta eu gâas mâhnât. Niciodată el n-o văzuse aşa noule. Severina se furişă pe sacii goi, pe culcuşul molatec mgher. Şi, căzut lingă ea, fără ca braţele să li se fi

I l'âcut, Jacques îi simţi picioarele prinse într-ale sale.

Nu puteau să se vadă; răsuflările îi învăluiau ca într-un

IM ii J. Neştiutori de totul din jurul lor.

Iar în chemare arzătoare a sărutării tutuirea urca uzele lor asemeni patimei inimii lor.

— Tu jnă aşteptai?

— Da, te aşteptam, te aşteptam.

Şi îndată, din prima clipă, aproape fără vorbe, ea ea care-1 atrase, eare-1 sili să o înlănţuiască. Nu prenici ea aceasta. Când Jacques venise, ea pierduse lea c-o să-1 mai vadă; şi o năpădise acum bucuria imărginiiă de a-1 avea, dorinţa bruscă şi neînfrânta de li a lui. Era aşa pentru că aşa trebuia să fie. Ploaia se ii ic; i pe acoperişul şopronului: ultimul tren pentru care intra în gară, trecu, huruind şi fluierând, cu-u-înd pământul.

Când Jacques îşi veni în fire, ascultă cu mirare im cade ploaia. Unde era? Şi, deoarece regăsi pe pă-coada uriui ciocan peste care dăduse în momentul; e aşezase, fu inundat de o fericire nespusă. Va să ||i rt, s-a întâmplat? A avut-o pe Severina şi nu a luat aii pentru a-i zdrobi capul. Ea era a lui, fără lup-I, f/ira să-I năpădească dorinţa instinctivă de a o zvârli pate, moartă, ca pe o pradă răpită altora? Nu-1 mai tuia setea de a răzbuna ofense foarte vechi, duşmănia fi din mascul în mascul, de la cea dintâi amăgire din Iiiri de caverne. Nu, posedarea acesteia era de un far-puternie; ea îl vindecase pentru că o vedea altfel, ită, în slăbiciunea ei, acoperită de sângele unui om ir-o chiurasă îngrozitoare. Ea îl domina pe el, pe el nu cutezase să omoare niciodată. Ou recunoştinţă ioşată, cu dorinţa de a se contopi întrânsa, Jacques nişo iarăşi în braţe.

Severina se dădea, la rându-i, nespus de fericită, II luare într-o luptă al cărei rost nu-1 mai înţelegea, c se împotrivise atâta vreme?

Oh, dragul meu, ia-mă, păstrează-mă, nu vreau Hi'< ii ce vrei tu.

— Nu, nu, iubito, tu eşti stăpâna mea; nu vreau <8ecât să te iubesc şi să te ascult.

Se scurseră câteva ceasuri. Ploaia încetase de multă vreme; gara era învăluită în linişte. Se ţineau încă îmbrăţişaţi, când o detunătură de armă îi făcu să sară în picioare. Ziua era pe aproape; o pată albă înălbea cerul dincolo de îmbucătura Senei. Ce însemna focul de armă? Ii vedeau în imprudenţa lor, în nebunia de a fi întârziat aşa de mult, pe bărbat urmărindu-i cu focuri de revolver.

— Nu ieşi! Stai să văd.

Jacqties înainta, cu băgare de seamă, până la uşă. Iar acolo, în întunericul compact încă, auzi tropăituri de paşi; recunoscu vocea lui Roubaud care dădea ghes paznicilor strigând că hoţii erau trei la număr şi eă-i văzuse eu ochii săi furând cărbuni. De câteva săptămâni inooace nu era noapte fără ca el să nu aibe haleuinatii ide astea. Acum, sub

stăpânirea unei spaime, trăsese la întâmplare un foc, în beznă.

— Iuite, iute! Să nu rămânem aci! Murmură tânărul. Au să inspecteze şopronul… Fugi!

Într-o nouă pornire de patimă se îmbrăţişară, înă-buşindu-se în strângeri şi în sărutări. Pe urmă Severi-na se furişă de-a lungul Depoului, ocrotită de umbra zidului, în timp ce el se pierdu printre grămezile de cărbuni, într-adevăr, era şi timpul căci Roubaud vroia să caute şi în şopron. Se jura că tâlharii or fi acolo. Feli-narole paznicilor se bălăbăneau pe deasupra pământului. Urmă o ceartă. Apoi se înapoiară cu toţii spre gară. Necăjiţi de urmărirea zadarnică.

Şi când, liniştit, în sfârşit.

— Se hotărî să meargă la culcare, în str. Francois-Mazeline. Jacqups se poticni de-| Pecoueux eare-şi notrivea straiele morfolind câteva îxm j uraturi

— Ce s-a întâmnlat. Bătrâne?

— Eh. Dumnezeu] lor. Nu-mi mni vorbi! I do adineauri l-au sculat din somn d° Sauvngnat.

Air/H cu soră-sa şi a venit în că'najp. Am şters-o pe fe reastră. Ia stai! Auzi?

Strigăte, suspine de femeie bătută, ajungeau pânăj la ei; vocea groasă a unui bărbat mormăia înjurături.

— Auzi? Îi dă trânteală. Poate să aibă ea mult şi bine treizeci şi doi de ani, că el tot o bate cu bieiul ca pc-o fetiţă, când o prinde cu şoalda. Mofturi, ce-mi p '.'i; e frate-său!

— Dar, zise Jacques, eu credeam că îi dă voie cu

¦ I ta şi că nu se supără decât când o vede cu altul.

— Nu ştii ce să mai crezi. Uneori se face eă nu mă vi'de. Pe urmă, înţelegi, altă dată o ciomăgeşte… Cu fonte astea ţine la soră-sa. E sora lui şi mai degrabă s-ap lipsi de orice decât să se despartă de ea. Dar vrea s-o iiniinţească… La dracu-ncolo; cred că astăzi e în dreplu! Ei să facă precum o taie capul.

Strigătele se domoleau în tânguiri. Cei doi bărbaţi porniră. Peste zece minute dormeau alături, în dormitorul mic,

vopsit cu galben, mobilat doar cu patru paturi, *-ii patru scaune şi o masă, şi unde nu se afla d^oât un lighean de zinc.

De-atunci, în fiecare noapte când se întâlneau. Jac-qiii's şi Severim gustară negrăite clipe de fericire. Nu au fu i ocrotiţi de furtună, întotdeauna îi stingheriră ceruri o. Iclate, răsărituri de lună strălucitoare. Dar la întâni-rllc acelea se strecurau prin razele de umbră, căutau un-K'lii're întunecate. Şi avură astfel, în august şi în sept^mnopţi adorabile. Nu le displăcură nici primele înţepături din octombrie. Ea venea îmbrăcată mai grosora 111l'. Lsnrată într-o manta în care încăpea şi el ne iumă-f. Iie Totuşi, din prima seară, el avusese o poftă: °: -o flibă la ea acasă, în încăoerea strimtă, acolo unde ea i se i ni'-i altfel, mai atrăgătoare, cu zâmbetu-i domn] de rnirf? Hezl cinstită: doar ea se împotrivise mereu, nu ntât fir teama spionaiului de pe culoar, cât dintr-un ultim MTiinul de virtute: apărarea patului connigal. Dar în-Ir o luni, în plină zi. Nentru că el urma să ia masa a-fo|o şi pentru că soţul întârzinse, ţinut de scful gării el ii II o glumă şi o trânti ne nat într-o nornire de îndrăzi lă nebunească, de cpr^ fâVeau haz împreună: se pierel 11i-fi amândoi în _238? Rtei Tir itunci ea nu se mai împotrivi 'i ol urca acolo după ce bătea miezul nontii. Ioia şi sâm-r

1 In înfruntau fioroase primejdii; nu cutezau să se mişte, rl auză vecinilor; gustară plăceri noi^ De multe ori iprieiu de aventuri nocturne, o nevoie de a fi slofeozi, asemenea animalelor scăpate din ocol, îi împinge^ efară în singurătatea neagră a nopţilor îngheţate. Se iu-J bira şi în decembrie, pe-urî ger năpraznic.

De patru luni Jaeques şi Severâna trăiau astfel, stăJ pâniţi de-o patimă crescând.

—

Roubaud se îngrăşase şi mai mult de astă vară; pe măsură ce nevasta îşi recăpăta vioiciunea, frăgezimea da la douăzeci de ani, el îmbătrânea, părea mai mohorât. Îrt

patru luni, după cum spunea ea, Roubaud se schimbasfif enorm. Avea şi acum cordiale strângeri de mână„ pentru facques; lpoftea, nu era fericit decât când îl avea la ma4 să. Numai că plăcerea asta nu îi mai ajungea, ieşea da multe ori, îndată ce mânca, îl lăsa câtcodată pe tovarăşul său cu femeia, pretextând că se înăbuşe în casă şi cjţ merge să mai ia puţin aer. Adevărul e că acum frecventa o cafenea unde se întâlnea cu d. Cabuche, comi-J sarul gării. Dădea peste cap păhăruţe cu rom; dar îl cu prinsese pofta de a juca, poftă care se schimbase în pa timă. Nu se înviora, nu uita de toate decât când se afk eu cărţile în mână, cufundat în nesfârşite partide de pichet. D. Cabuche, un pasionat jucător, hotărâse ca partidele să se facă pe bani; pontau pe sume mari; de atunc Roubaud fusese cucerit de înflăcărarea patimei de câştig_ patimă care-1 ameţeşte pe om până la a-1 face să-şi rişta dintr-odată situaţia, viaţa. Până acum serviciul nu su-L ferise, îşi făcea vânt de îndată ce era liber şi nu se îmm poia decât spre ziuă, la ceasurile două sau trei, în non” tile când nu era de gardă. Nevasta nu se plângea deloc„ îi făcea doar mustrări că se întoarce cu toane, căci efl avea un ghinion extraordinar; începuse să se îndaton-zeJ într-o seară avu loc o ceartă între Severina şi Rou-J baud. Fără să îl urască încă, nu mai putea să-i su deeât cu greutate. Dar ceea ce o supăra mai mult, ': eeJ ce nu îndura fără cârtire, era stingherirea materială îţi care o puneau permanentele lui pierderi. De când bana din casă luau drumul cafenelei, ea nu ştia de multe ori cum să plătească spălătorească. În seara asta ajunseră ta harţă tocmai pe chestia cumpărării unei perechi de ghei te de care avea nevoie. El, pe punctul de a ieşi, negăsâJ etttitiul „te masă pentru a-şi tăia e bucată de pâme, lua

Iţlţul cel mare, arma, care se afla într-un sertar al butului. Ea îl urmărea eu privirea pe când el refuza să-i incisprezece franci pentru ghete, pentru că nu a-pentru că nu ştia de unde să îi ia; ea repeta cu în-l|u'ttânare cererea, îl silea să stăruie în refuz, să îşi iasă In fire; şi deodată îi

arătă cu degetul locul din podea unde au spectrele, îi spuse că acolo sunt bani şi că îi fiosc. El se îngălbeni, dădu drumul cuţitului, înapoi.

Alte ciondăneli se iscară cu privire la Croix-de-mifras. Pentru ce nu vindeau casa? Şi se învinuiau re-că nu fac nimic din ceea ce ar fi trebuit să facă 1111 ti a grăbi vânzarea. El refuza cu violenţă să se ocu-i timp ce ea, în cele câteva daţi când a scris lui Mî-I, nu primise decât răspunsuri vagi: nu se prezentase hi' i un cumpărător, fructele căzuseră, legumele nu se i nefiind udate. Puţin câte puţin, tihna în care se luiinidase menajul, după criză, se tulbura. Toţi germenii Mulţii, banii ascunşi, amantul introdus, se dezvoltaseră, R despărţeau acum, îi îndârjeau pe unul în contra-celui-lili [ar în frământarea sporită, viaţa devenea un infern, nealtminterI. Ca printr-o contra lovitură fatală, to-Iiil Hr> răscolea în preajma căsniciei Roubaud. O noul mă de clevetiri şi certuri sufla pe condor. Filomena li rupsese violent cu d-na Lebleu, în urma unei calom-: ieesteia din urmă care o învinuia că i-ar fi vfndut I tfftină bolnavă. Dar adevăratul motiv al rupturii stâ-i itr-o reapro'piere a Filomenei de Severina. Pecqueu” Mnd peste aceasta, într-o noapte, în braţele lui Jacques, EI înăbuşit mândria de altădată şi s-a arătat binelloare cu amanta fochistului; iar Filomena, foarte mă-' i ă de relaţiile *cu o damă care era, nici vorbă, fru-pţea şi distincţia gării, s-a pornit împotriva nevestei ului – zgrlpţuroaica bătrână spunea ea, îi făcu Lebleu mult sânge rău strigând pretutindeni acum uinţa de la stradă se cuvenea familiei Roubaud sjl ¦I era o mişelie fără pereche dacă nu li se dăSituaţia i, prin urmare, a fi cu atât mai critică pentru. Ne-casierului, cu cât încăpăţânarea ei de a o pân^ipe

I

<fl-ra Guichon ca s-o prindă eu şeful gării, era de asemenea pe cala să-i pricinuiască neplăceri serioase: nu-J surprindea, însă avusese nenorocirea să fie ea surprinsă trăgând cu urechea la uşi. Scos din fire că e spionat astfel,

d-1 Dabadie spusese lui Moulin că, dacă Roubaud va mai reclama odată locuinţa, el e gata să contrasemneze scrisoarea. Moulin, nu prea palavragiu de felul său, repetând euiva asta, ştirea făcu ocolul culoarului, de la un cap la altul i într-atât erau de învăpăiate patimile.

În vârtejul acestor frământări, Severina nu avea ¦ decât o zi bună, vinerea. Născocise cu îndrăzneală, dini octombrie, un pretext, primul care-i venise în minte, 9^ durere la genunchi, care necesită îngrijirea unui spe-^ cialist; şi în fiecare vineri pornea cu expresul de şase? Patruzeci, dimineaţa, condus de Jacques, petrece^ cui Jacques la Paris, ziua, şi se întorcea apoi cu expresul de şase şi treizeci. La început se crezuse obligată să dea. Soţului său ştiri privind genunchiul; mergea mai răujB pe urmă văzând că el nici nu o ascultă măcar, nu-i mw vorbi nimic. Uneori îl privea, se întrebă dacă ştie. Gum ¦ era cu putinţă ea gelosul ăsta sălbatic, omul ăsta carejB ucisese orbit de sânge, într-o pornire neroadă, să-i îngă-J duie un amant? Femeia nu putea crede; socotea maH degrabă că s-a prostit.

În primele zile din decembrie, într-o noapte în-B gheţată, Severina îşi aşteptă bărbatul până târziu. A M doua zi, într-o vineri, înainte de a se lumina, urma să ia J expresul; iar în serile astea îşi făcea de obicei toaleta ct| îngrijire şi îşi pregătea rochiile ca să se poată îmbrac îndată ce va sări din pat. În sfârşit se culcă şi adormi] la orele unu. Roubaud nu se întorsese. În două rându-până acum, el nu veni decât la ziuă, robit tot mai mul patimei sale, nemaiputându-se smulge de cafeneaua cărei săliţă din fund se schimba puţin câte puţin într-adevărat tripou; se juca acum pe sume foarte mari, Bucuroasă, în definitiv, că se culcă singură, legănată în aşteptarea zilei următoare, femeia dormea adânc, în căldura îmbietoare a rufăriei.

Dar sunau ceasurile trei când un zgomot ciudat o, deşteptă. Întâi nu-şi dădu seama, socoti că visează şi a-! Dormi din nou. Erau zgomote înăbuşite, pârâituri de J fi fost forţată o uşă. Un troznet mai tare o făcu să se ridice în

capul oaselor, Şi-o cutremură teama! Cineva, Bwlgur, smucea broasca de la uşa dinspre culoar. Vre-
¦io de un minut nu îndrăzni să se mişte, ascultând, ca
Muluri în urechi. Pe urmă avu curaj să se ridice şi sjfr" v.id. I ce e; merse încet, cu picioarele goale întredeschise
Jţn, cuprinsă de un atare fior încât era palidă cu totul
|i chircită în cămăşuţa ei; iar spectacolul pe care îl zări ifragerie o ţintui de uimire şi spaimă.

Roubaud, lungit pe burtă, sprijinindu-se în coate, mulsese scândura cu un cleşte. O lumină, pusă lângă el^ lumina proiectându-i umbra enormă până în tavan.

[

Severina scoase, fără să vrea, un strigăt. Roubaud, păimântat, se întoarse. Un moment nu o recunoscu, i (wpăru fără îndoială un spectru văzând-o albă toată, cu JII iviri îngrozite.

— Ce faci acolo? Întrebă ea.

Atunci, înţelegând, evitând să răspundă, el nu scoa-decât un mormăit. O privea, stingherit de prezenţa ei, unic s-o trimită iarăşi în pat. Dar nu găsea nici un cu-"I potrivit şi i se părea bună de luat la palme – goa-dârdâindă.

— Va să zică, aşa urmă ea, nu-mi cumperi ghete, II H-i bani pentru tine pentru că ai pierdut…

Asta îl îndârji deodată. Iar avea să-i încurce viaţa, pună de-a curmezişul plăcerii lui, femeia asta pe i o mai vroia şi al cărei apropiere nu mai era pen-i ci decât o povară? De vreme ce. El petrecea aiurea, II mai avea nevoie de ea. Scotoci mai departe şi nu luă IM îl portmoneul în care se aflau cei trei sute de franci „ nur. Iar după ce bătu cu talpa şipca la loc, îi aruncă n faţă printre dinţi:

— Mi-e silă de tine, fac ce poftesc. Eu te întreb să faci peste câteva ceasuri la Paris?

Apoi, dând furios din umeri, se întoarse la cafenea, ii luminarea pe scânduri.

Severina o luă şi se duse în pat, îngheţată până în şi o ţinu aprinsă, neputând să adoarmă, aşteptând x i >resuluitot

mai nerăbdătoare, cu ochii larg desMu mai încăpea îndoială; o treptată dezorganizare, ca o infiltraţie a crimei, îi ruina pe bărbat şi frângea orice legături nâtre ei. Roubaud ştia.

VH în vinerea aceea călătorii care urmau să ia la Havre j expresul de şase şi patruzeci, scoaseră un strigat de mirare dnd se treziră: zăpada căzuse de pe la miezul nop-1 ţii în fulgi atât de mari.

— Incit se aşternuse pe straa iqM Sratur de trezed de cenţimentri Jacques şi Pecqueuz. M la vederea zăpezii mormăiră înciudaţi, şi aşteptau acum M la postul lor, cu ochii în depărtări, semnalul.

Mecanicul murmură:

— Să mă ia dracul dacă văd vreun se (tm) „? *;

— De-am putea să răzbim măcar! Zise fochistul.

Roubaud se afla pe peron cu felinarul în mina; ve- ¦ nişe la ora exactă ca să-şi ia postul în primire ¦ Dmcmd fl în când pleoapele i se închideau de oboseala, dar eonti-1

^ ftffiaSrt întrebă daca nu ştie ceva m prrviu-| ţa stării în care se afla linia, se apropie de el şi îi stnn-|

86 ^u primise nici o telegramă. GJând Severina coborf.1 învălutiă într-o mantie largă, o conduse el singur la ¦ Smpartimentul de clasa I-a. Desigur „observase whim, | hui de priviri calde dintre ce, doi iubiţi, dar nu şe sin-fchisi siriei măcar nu-i spuse nevestei că era o impru- 1 ntâ' să nornească pe-o vreme ca aceea. Ţ Sosiră Slâtorii încărcaţi ou pachete ^^^1 în ciuda frigului ce domnea. Zăpada de pe ghete nu. Topi Storii închideau cu grijă uşile, baricadmdu-se ¦ înPcâteva minute peronul rămase gol, ^uficient IuM

RoubiurrSă lanterna Şi dădu semnalul. Şeful conducător fluieră, iar Jacques răspunse, după ce a des-chis regulatorul şi a pus în mers micul volan de pornire. Trenul se puse în mişcare. Subşeful unţ câteva mi-nute cu privirea trenul care se îndepărta, pălmuit de fur-tună.

— Ei, bagă de seamă! Spuse Jacques lui Pecquoux, azi nu-i glumă.

Observase eă tovarăşul pica de oboseală. Desigur, minarea câtorva nopţi de chef.

— O, nici o primejdie! Bâigui fochistul.

Ieşind de pe peron, cei doi bărbaţi se treziră, îri mijlocul zăpezii. Vântul sufla de la răsărit, locomotiva avea astfel vântul dinapoi, iar dinainte era bicuită de Viscol. In loc să se lumineze, linia se pierdea la două-Irei sute de metri într-un fel de ceaţă fumurie prin care toate se întrezăreau ca într-un vis. Şi ceea ce mărea mal Biult temerea mecanicului, începând cu primul canton, iau semnalele roşii care-i închideau drumul.

Înainta cu multă băgare de seamă, fără să poată micşora totuşi viteza; vântul îi opunea o rezistenţă e-normă şi orice întârziere ar fi însemnat o primejdie. Până Iii staţia Harfleur, Lisona îşi urmă drumul în chip obişnuit. Linţoliul de omăt ce se aşternuse nu-1 preocupa pe Jacques căci stratul n-avea mai mult de şaizeci de centimetri înălţime; măturătoarea de zăpadă avea un metru. Îl frământa o singură grijă, aceea de păstra vite-a. Era încredinţat că meritul unui adevărat mecanic i instă în a merge regulat, cu cea mai mare presiune po-kihilă, fără să se împiedice.

Dealtfel, cusurul lui cel mai mare era încăpăţânarea de a nu ţine seamă de semnale, sigur că va putea s-o o-proască pe Lisona oricând. Dar în clipa aceasta, în mijlocul primejdiei în care se afla, gândul că Severina e cu el, că „ răspunzător de viaţa ei scumpă, îi întări voinţa.

În picioare, pe platforma care lega locomotiva de tender, în ciuda hurducăturilor, Jacques se pleca spre dreapta să vadă mai bine. Prin fereastra aburită a adăpostului nu deosebea nimic; şi stătea cu faţa expusă pălmuiţilor vântului, cu pielea străpunsă de miile de ace nlr gerului, înţepături care îl usturau ca tăieturile de brici.

Din când în când se retrăgea să-şi tragă răsufla-rea; atunci îşi ridica ochelarii, şi-i ştergea şi se întorT rej din nou la

postul de observaţie, în plin urgan, cu o-rhli aţitinţi în aşteptarea focurilor roşii, atât de absor-fcif de voinţa sa îneât avu în două rânduri halucinaţia că

Vede două scântei sângerânde în faţa pânzei care tremufl ra în dreptul ochilor lui.

Deodată, prin întuneric, avu senzaţia că foci nu mai este la post. Un singur felinar lumina nivelul al pei, pentru ca mecanicul să nu fie orbit de nici o mină. Observă că pe cadranul manometrului acul albaaB tru scobora vertiginos. Focul se stingea. Fochistul se luni gise pe ladă, învins de somn.

— Noctambul afurisit! Strigă Jacques furios, zgâlfl ţâindu. – l.

Pecqueux se ridică şi-şi ceru iertare mormăind va neînţeles. De abia. Se ţinea pe picioare; dar puterei obişnuinţei îl readuse îndată la locul său, cu ciocanul it mână, spărgând cărbuni şi întinzându-i pe grătar; at trase puţin cu mătura. Şi, în vreme ce uşa cuptorul! Rămase deschisă.

— În urma trenului se vedeau reflea de lumină asemenea unei cozi de cometă, care ar fi foc zăpezii, căzând în lung şi în lat ca o ploaie de îuţ|

După Harfleur, urmă rampa de trei leghe ca* duce până la Saint Romain, cea mai puternică pe loat linia

Mecanicul reîncepu să manevreze cu atenţie, aşteţ: tându-se la o lovitură puternică în dreptul coastei acea teia, primejdioasă chiar pe vreme bună. Cu mâna pe v (j lanul de schimb privea cum fug stâlpii de telegraf, căi tând să-şi dea astfel seama de viteza ce scădea într-unj] Deschise uşa cu vârful piciorului, fochistul înţelese aţâţă şi mai mult focul. Uşa cuptorului se roşi aruncâni pe picioarele lor licăriri violete. Dar nu simţeau căldurj înăbuşitoare, din pricina aerului îngheţat care-i încot jura. La un semn al şefului său. Fochistul mări focul Acul manometrului se ridică iute la zece atmosfere. Ia sona prindea toată viteza de care era în stare.

— N-o să mai urce, leneşa! Glăsui Jacques printrţ dinţi, el care nu avea obiceiul să vorbească pe drum.

Totuşi Lisona, care străbătuse rampa teribilă, înol pu să meargă mai în voie, iar Jacques putu respira ql moment. Din Saint-Romain la Bolbec linia se înălţă foart|J uşor; fără îndoială, totul va merge bine până la ^B celălalt al platoului.

Trecură prin Bolbec şi apoi prin Yvetot, fără

(

Iute, Dar la Motteville, Jacques îl interpelă pe subşefujî nu-i putu da lămuriri precise asupra liniei. Nu ve-„iv încă nici un tren; o singură depeşă 1-a vestit că om-'nlbusul din Paris era blocat la Rouen, în siguranţă. Iar L. Lsona porni, coborând greoaie şi obosită cele trei leghe ilcpantă lină care duc la Barentin. Acum ziua se anun-|. I. Gălbuie, în sfârşit, la popasul din Barentin, şeful gării, D. Icre, se apropie de locomotivă pentru a-1 înştiinţa I". Facques că au fost semnalate straturi mari de omăt în spre Croix-de-Maufras.

— Gred că încă se poate trece, mai adăugă el. Dar i> să ai de furcă.

Voiajorii începeau să se mire de popasul acesta I>n-lungit în liniştea staţiei îngropate în zăpadă. Gâteva [trestre fură coborî te, câteva capete se iviră. O doamnă foarte voinică, împreună cu două fete blonde, încântătoa-IV, fiicele ei desigur, toate trei erau probabil, engle-loaice; iar mai departe o femeie tânără, brună, foarte fru-moasă, pe care un domn în vârstă se trudea s-o aducă în ¦ >mpartiment, în timp ee doi bărbaţi, un tânăr şi-un bă-trân, îşi vorbeau de la un vaşon la altul, cu bustul scos po jumătate afară. Dar, privind înapoi, Jacques o zări HI mai pe Severâna care privea de asemeni îngrijorată.

— Haide, dă-i drumul, încheia şeful gării. Spe riem în zadar lumea.

Dădu semnalul. Conductorul-şef fluieră şi, încă odată, Lisona se clinti din loc după ce răspunse cu un „Irigat lung

şi jalnic.

Jacques îşi dădu scama numaidecât că linia se Ilimbă. Intră în ţinutul frămânfcat, printre coastele şi vfllle care se întindeau până la Malaunay, accidentând te-frnul.

Locomotiva îşi pierdea tot mai mult din viteză. Intrase acum între două straturi mari de omăt. Oprirea „ ' produse încet, fără zguduiri. Nu se mai clinti. Zăpa-) ţinea încleştată.

— S-a dus, mormăi Jacques. Dumnezeul, dumnelui ei!

Mai rămase la post câteva clipe, cu mâna pe volan Jfăcând o _ultimă sforţare cu nădejdea că va da obstaoolu în lături.

Pe urmă închise regulatorul şi înjură mai cri mai furios.

Gonductbrul-şef se plecase în uşa furgonului sfl iar Pecqueux întoreându-se îi strigă:

— S-a dus, ne-am împotmolit.

Conductorul sări repede în omătul în care se m funda până la genunchi. Se apropiară şi se sfătuiră m trei.

— Să încercăm să o despotmolim, zise în cele di urmă mecanicul. Din fericire, avem lopeţi, cheamă-1 p< conductorul d-tale de la urmă şi noi patru vom să desţepenim roţile.

Făcură semn conductorului de la urmă care, sifl se şi el din furgon. Îşi făcu anevoie drum prin omă' oprirea în plin câmp, în singurătatea aceea albă, zgomaB limpede al glasurilor care discutau în privinţa cel trebuiau făcute, slujbaşul care îşi croia drumul dqfl lungul garniturii, stârni îngrijorarea călătorilor. GeanM se coborâră. Auzeau strigăte, întrebări, era o confuaB vagă încă, dar tot mai mult sporindă.

— Unde suntem? De ce s-a oprit? Ce te?… Doamne, o fi vreo nenorocire?

Conductorul se simţi dator să liniştească luni când înainta, doamna englezoaică, al cărei chip roş era încadrat de chipurile îneântătoare ale fiicelor ei, întrebă cu un pronunţat accent străin:

— Domnule, nu e pericol?

— Nu, nu, doamnă răspunse el. Puţină zăpaS atâta tot. Pornim imediat.

Şi geamul se ridică în ciripitul copilelor – muzfl aceea de silabe englezeşti, aşa de plăcute pe buze ţH Râdeau amândouă, bine dispuse.

Dar, ceva mai încolo, domnul în vârstă îl chemă m conductor în timp ce tânăra-i soţie îşi afişa la spatele M frumosu-i căpşor smead.

— Cum de nu au fost luate măsuri? E de nesiM rit… Vin din Londra, am treburi la Paris acum, de dfl ineaţă şi vă înştiinţez că voi face responsabilă Contmia de orice întârziere.

— Domnule, asigură slujbaşul, în cel mult trei miiic vom porni.

Frigul era năpraznic, zăpada năvălea înăuntru, ca-

|M de dispărură, ferestrele fură trase. Doar două fet re au rămas coborî te; şi, rezemaţi în coate, dcspări prin trei compartimente, doi călători vorbeau: un ican de vreo patruzeci de ani şi un tânăr din HaBfc foarte interesaţi amândoi de lucrările pentru deszá-

¦ pc/ire.

— In Americaj domnule, toată lumea coboară şi

I |*ii ir mina pe lopeţi.

O, nu e nimic, ne-am mai înzăpezit de două ori ¦Mm! Trecut. Ocupaţiile mele mă cheamă la Paris în fie-

¦ R. Ii'- săptămână.

— Şi pe mine cam la trei săptămâni odată, d-lc.

— Cum, din New-York.

Jacques muncea înainte. Zărind-o pe Severina la întâiului vagon în care ea se urca totdeauna pentru I II! Mai aproape de el, o imploră din ochi iar ea, înţele-Blnil, se retrase pentru a nu rămâne în bătaia vântului ii biciuia obrajii. Din momentul acela, gândindu-se In ca, el munci mai cu spor. Dar băga de seamă că priopririi, înpotmolirea în zăpadă, nu se datora roţi-

1 icestea străpungeau straturile cele mai groase; pieUlii.1 se datora cenuşarului care rostogolea zăpada grămă-
¦ în mormane enorme. Şi-i veni o idee.
— Trebuie să deşurubăm cenuşarul.
La început conductorul-şef se împotrivi. Mecanicul ' nb ordinele lui; nu vroia să-1 autorizeze a se atinge notivă. Pe urmă se lăsă convins. H „jfPacă îţi iei răspunderea, fie!
I) e aproape o oră trenul stătea în pană iar îngrijo-i ălătorilor sporise. Din minut în minut o fereastră; ra, un glas întreba de ce nu pleacă. Panică, strgărimi, într-o criză tot mai accentuată.
— Nu, nu, am despotmolit îndeajuns, declară Jac-
|! I< (îrcaţi-vă, mă ocup eu de rest.
Era din nou la postu-i, cu Pecqueux, iar când ambii lori se urcară în furgoanele lor, răsuci robinetul.
13J
Tâşnetul de abur arzător topi troienii care încă mai as-< tupau linia. Dădu pe urmă, locomotiva înapoi. Merse îrw oet, de-a-ndărăţele, vreo trei sute de metri pentru a-şf] lua avânt. Şi, dând drumul presiunii, depăşind chiar pre-j siunea îngăduită, se izbi în zidul care astupa linia, a-runcă înainte locomotiva cu toată puterea ei, cu toată, greutatea trenului pe care îl trăgea. Dar nu putu să răzj bească încă, se opri, fumegând, vibrând de puterea cioc-] niturii. Jacques repetă manevra încă de două ori şi dej fiecare dată Lisona se poticni zadarnic. Izbuti, totuşi j printr-o sforţare supremă, încordându-şi muşchii metalici.]
— Straşnică vită! Mormăi Pecqueux.
Jacques era orbit de zăpadă; scoase ochelarii şi-ij şterse. Dar deodată îşi aduse aminte de-un şanţ adânoj care se afla la vreo trei sute de metri de Groix-de-Mau-] fras: era în bătia vântului şi desigur că omătul se va fi] strâns acolo în grămezi mari; avu încredinţarea că acol”J se va împotmoli cu totul. Se plecă. Departe, după ultima] cotitură şanţul se ivi, în linie directă, ca un mormânt pre-1 lung, plin cu zăpadă.

Lisona înainta. Trebui în cele din urmă să intre tjfl şanţ. La dreapta şi la stânga parapetele erauânecate; Ifl nia nu se mai zărea deloc. Dădu buzna, se rostogoli vreol cincizeci de metri cu răsuflarea gâfâitoare şi din ce îi mai domoală. Zăpada pe care o înfrunta forma o piedi-1 în calea ei, clocotea şi se înăţa ca un val răzvrătit ce a-1 meninţa s-o înghită. Maşina păru o clipă năpădită, învin-1 să. Dar cu o nouă sforţare se descătuşa, înainta încă treizeci de metri. Era sfârşitul, era zguduitura agoniei" mormanele de omăt necădeau, acopereau roţile, pieseli mecanismului erau năpădite, legate una de alta de lanţuri! De gheaţă. Iar Lisona se opri definitiv, dându-şi duhul] \pa — Ni s-a înfundat, glăsui Jacques. Mă aşteptam,

Vru să dea locomotiva îndată înapoi pentru a J^H încerca o manevră. Dar acum Lisona nu se clinti.

Situaţia devenea de data asta cu adevărat cri Conductorul de la urmă alergă să pună semnalele avea să ocrotească trenul în coadă, în timp ce mea* şuiera aiurit. Dar zăpada înăbuşea aerul, sunetul se pierdea, nu putea ajunge nici măcar până la Barentin. C facă?

Ft

¦li" Hc ¦ti'

Btt

Nu era decât patru; nu vor izbuti niciodată să desnoloască garnitura. Ar fi fost nevoie de o echipă. Se une să alerge după ajutoare. Iar partea şi mai grara că panica îi cuprinsese iarăşi pe căJători.

0 uşă se deschise, frumoasa doamnă brună sări vA-

1 crezând că se întâmplase un accident. Bărbatul ei,

¦ >rul în vârstă care o urmă, striga:

— O să-i scriu ministrului. E o ruşine!

Bocete de femei, voci înfuriate1 de bărbaţi răzbeau vagoanele ale căror geamuri se lăsau violent. Numai două mici englezoaice se distrau, zâmbitoare şi linişân timp ce conductorul-şef căuta să liniştească lucea mică îl întrebă în franţuzeşte cu un uşor zâI) rit an ic;

Aşadar, domnule, ne oprim aci? Mai mulţi bărbaţi coborâseră înfruntând omătul în ufundau până la brâu. Americanul se întâlni din i <u tânărul din Havre pe când înaintau către locomotica să vadă ce este. (Mă ti nară din cap.

— O să stăm patru-cinci ore până când o vor scoate niri.

Pe puţin, şi încă ar fi nevoie de vreo douăzeci lucrători.

Jacques îl hotărâse pe conducătorul-şef să-1 trimită conducătorul de la urmă la Barentin după ajutoare, l ci şi nici Pecqueux nu puteau să părăsească locoSlujbaşul se depărta; îl pierdură în curând din ve~ <, la capătul tranşeii. Avea de făcut patru kilometri ' că nu se va întoarce înainte de ceasurile două.

Ifi lăjduit, Jacqiies lăsă o clipă postul şi dădu fuga ml vagon unde o zărea pe Severâna care lăsase

Să nu vă fie frică, zise el repede. Să nu vă fie ul de nimic.

Ea răspunse te fel, fără a-1 tutui, temându-se să nu ită de cineva”?

Nu mi-e frică. Dar v-ara dus grija. Uvintele lor sunau aşa de mângâietor îneât se nişteţi şi-şi zâmbiră. Dar când se întoarse, Ja”-

Ques dădu surprins, cu privirea de Flora şi Misard urmat de alţi doi inşi pe care nu-i recunoscu la început. Ei auziseră semnalul de alarmă şi Misard care nu era de serviciu venise repede împreună cu cei doi tovarăşi ai săi pe care tocmai îi cinstea cu vin alb, pietrarul Ca-buehe care nu avea de lucru din pricina zăpezii, şi acarul Ozil, venit din Malaunay prin tunel pentru a face curte Florei pe care o urmărea mereu deşi avea pini întotdeauna de o primire rea. Ea, fată vagabondă, voiI nică şi curajoasă ca un flăcău, îi însoţise din cttriozitahPentru ea şi pentru tatăl ei era un eveniment de seamăn o întâmplare extraordinară, trenul acesta care se opreafl în faţa casei lor. De cinci ani de când stăteau aci câl-f” trenuri nu au văzut trecând cu viteză fulgerătoare, U I fiecare oră din zi şi noapte, pe vreme bună şi pe furtună! Toate păreau minate de vântul care le aduce^B niciodată

nu-şi domolise mersul vreunul; le privea cuf^H fug, cum se pierd, cum dispar înainte de a le fi puţi^B prinde de veste. Şi iată că, în mijlocul troienelor, uifl tren se oprea în faţa uşii lor '. Ordinea firească era perj vertită, cercetau lumea asta necunoscută pe care un accident o aruncă pe linie, o eontemplau cu ochi mari ^^M sălbatici care dau buzna pe-o coastă unde au naufragia (tm) niscai europeni. Uşile deschise care arătau femei înf^H surate în blăni, bărbaţi strânşi în paltoane groase, tot crul acesta confortabil năruit pe întinderea de gheată, îi înmărmurea de uimire.

Dar Flora o recunoscu pe Severina. Ea care pândea de fiecare dată trenul lui Jacques observase în ultimei<M săptămâni prezenţa femeii în expresul de vineri dirninfi^M ţa cu atât mai mult cu cât aceasta scotea capul în uşfl pentru a-şi privi în treacăt proprietatea de la Groix-d”-Maufras. Ochii Florei se întunecară văzând-o pe Severina vorbind cu mecanicul pe şoptite.

— A, doamna Roubaud! Strigă Misard care o re-cunoscu şi-şi luă îndată aerul de supunere. Ce ghinion Dar nu puteţi să rămâneţi aci, trebuie să veniţi la

După ce strânse mâna cantonierului, Jacques îi spriJ jini invitaţia.

— Are dreptate… Poate că o să zăbovim câteva iri, aşa că aţi îngheţa de frig.

Severina se împotrivi căci era îmbrăcată bine – ¦a ea. Pe urmă cei trei sute de metri prin zăpadă O. Periau. Atunci Flora, care o privea ţintă cu ochii lari, se apropie, glăsuând:

— Poftiţi, doamnă, că vă duc eu.

Şi, mai înainte ce aceasta să fi acceptat, o cuprinse h Ţaţele ei viguroase de flăcău şi o luă pe sus ca pe-un ii. După aceea o depuse dincolo de linie, într-un loc in. Ii bătătorit unde piciorul nu se mai înfunda. Călătorii

¦ porniră pe râs, miraţi. Ce băieţoi! Dacă ar fi fost doi-

¦ i ' 'ece ca ea despotmolitul n-ar mai fi cerut două ore.

Totuşi propunerea lui Misard, casa cantonierului puteau să se refugieze, să dea de căldură şi poa-

1 i de pâino şi vin, făcu ocolul vagoanelor. Panica se când pricepură că nu e vorba de nici un perii mediat; dccât că situaţia nu era mai puţin jalnică.

Ilcătuiră două tabere: aceia'care, din deznădejde, nu i să plece din vagoane şi care se lungeau pe bănci, iraţi în pături, de parcă s-ar fi gătit de moarte; şi

¦are preferau să se hazardeze prin omăt cu nădeji vor da de mai bine, dornici îndeosebi să scape işmarttl trenului împotmolit şi îngheţat. Se formă up: negustorul în vârstă cu tânăra-i soţie, doamna u cele două fiice, tânărul din Havre, americanul

M ti ţi vreo doisprezece inşi erau gata de drum.

Jacques a încredinţat-o în şoaptă, pe Severina, să

; ă, jurându-se că-i va aduce veşti de îndată ce-i va i i putinţă. Şi, pentru că Flora îi privea mereu cu posomoriţi, el îi vorbi fetei domol ca un prieten

Aşadar, ne-am înţeles, tu o să conduci pe ia şi pe domni… Eu rămân cu Misard şi cu cei-^H^ Ne vom aşeza la lucru şi vom căuta să facem ce I Vi” I i putea.

— Deocamdată.

Fntr-adevăr, numaidecât, Cabuche, Ozil şi Misard i mâna pe lopeţi, alături de Pecqueux şi de conducere începuseră să arunce zăpadă. Flora a vrut s-o ia pe Severina iarăşi în braţe, dar ¦ ¦ împotrivi ţinând să meargă ca şi ceilalţi. Cei

Trei sute de metri fură foarte anevoioşi mai cu; i în şanţ se înfunda până la mijloc; în două rândv nevoie să se dea ajutoare corpolentei doamne engleza care se înecase pe jumătate. Fiicele ei râdeau, i tate, într-una. Tânăra soţie a domnului bătrân lum fu silită să primească mâna tânărului din Havre, în vrej me ce bărbatul ei tuna şi fulgera, cu americanul, în COM tra Franţei. Ajunseră, în ^sfârşit, şi Flora îi introdu călători în bucătărie unde nu putea să le dea nic car câte un scaun de fiecare căci ei erau în num; vreo douăzeci. Tot ce născoci fu să caute scânduri şi *¦ improvizeze două bănci cu ajutorul scaunelor pe c; avea. Arunca după aceea o buturugă în vatră şi schi” un gest de

parcă ar fi spus eă mai mult nu au dreptul să-i ceară. Nu scoase atunci un cuvânt; rămase în picâoa-l re privind lumea aceea cu ochii ei mari, verzui, cu aerulţ sălbatic şi cutezător, de sălbatică blondă. Doar două chiJ puri îi' erau cunoscute căci le zărise de luni de zile ^H 4es la uşi; chipul americanului şi al tânărului din HH ne. Celelalte fiinţe i se păreau de o rasă deosebită JH ^cuitori ai unui tărâm necunoscut, căzuţi ca din CQH aducând la ea, în bucătăria ei, vestminte, moravu I idei pe care nu şi le-ar fi închipuit niciodată. Do: * engleză declară tinerei soţii a negustorului că se du îndii, la fiul ei mai mare, funcţionar înalt, iar acensta făcea haz de nenorocul ce-1 are acum când, pentru întţH oară, a avut capriciul să-1 însoţească la Londra pe aH ţul ei, care mergea acolo de două ori pe an. Se tângu^H cu toţii gândindu-se că s-au împotmolit în pustiul ta; va fi nevoie să mănânce, să doarmă şi, doamne, vor face? Flora care îi asculta, întâlnind privirea rinei, îi făcsemn pentru a o îndemna să treacă în odi de alături.

— Mamă, vesti fata intrând acolo, e aici d-na baud... Vrei să-i spui ceva?

Fazia stătea întinsă, cu faţa gălbejită, cu picioar umflate, întratât de bolnavă îneât nu 3e mai da jos pat de cincisprezece zile; şi în eamera săracă, und sobă de tuci întreţinea o căldură înăbuşitoare, îşi tre orele adulmecmd ideea fixă a încăpăţânării ei, d i de huruitul trenurilor care treceau cu viteză a-nttltoare.

— Hm, doamna Roubaud, murmură ea. Bine, nuc!

Flora îi povesti întâmplarea, îi vorbi de lumea pe J adusese şi care era acolo. Dar nimic nu o mai aBine, bine! Repetă ea” cu voce obosită. Dar îşi aduse aminte de ceva, ridică un moment şi zise:

— Dacă doamna vrea să-şi vadă casa, ştii că cheint agăţate lângă dulap.

Dar Severina refuza. Un fior o cuprinse la gândul hto. Ircerii la Croix-de-Maufras, prin zăpadă, în lumina Mlliuie a

zilei. Nu, nu, nu avea ce să vadă, prefera să i aci, la căldură, în aşteptare.

Staţi aici, doamnă, reluă Flora. E mai bine deii lincolo. Şi pe urmă n-avem pâine îndeajuns pentru < menii, pe când pentru d-voastră, dacă o să vă fie vom găsi o bucată.

Severina mulţumi şi se aşează lângă sobă preferând, levir, să stea cu bolnava în odaie, aici, unde năi că Jacques îşi va face timp s-o găsească. Treculă ceasuri. Se lăsă învinsă de căldură şi moţăia ce vorbise de una şi de alta, cârid Flora, care era ia în bucătărie mereu, deschise iarăşi uşa spunând ea-î aspră:

— Intră, că e aici!

Era Jacques, Venise cu veşti bune. Omul trimis la în s-a întors eu o echipă de vreo treizeci de solcare administraţia îi minase la punctele amenini vederea accidentelor. Munceau acum de zor cu năcoape şi cu lopeţi, Decât că treaba va ţine mult, aşa n ni să poată porni înainte de a se înnopta.

În sfârşit, nu vă aflaţi la un loc prea rău; a-ibdare, adăugă el. Nu-i aşa, tuşă Fazia. CSn-o s-o d-na Roubaud înfometată.

La vederea flăcăului ei Fazâa s-a trudit să se scoa-ipul oaselor şi, însufleţită, voioasă, 51 privea, îl tlt. I. 6ând el el se apropie de pat

De btmă seamă, de bună seamă! Declară ea.

O, flăcăul mamei, aşadar pe tine t^-a înglodat zăpada!” Şi vita asta care nu mă vesteşte!

Se întoarse spre fiica ei şi o apostrofă:

— Cel puţin cată de fii bine crescută, du-te acolf la domni şi la cucoane şi îngrijeşte de ei ca să nu spurjţ administraţiei că noi suntem sălbatici!

Flora se pironise între Jacques şi Severina. Părd| că şovăie o clipă, întrebându-se dacă nu e mai bim > rămână pe loc în ciuda mamei ei. Dar în cazul ăsta nsă vadă nimic. Prezenţa ei îi va împiedica pe ceilalţi doi să se trădeze. Ieşi în tăcere, învălundu-î într-o priviră lungă.

— Cum, tuşă Fazia, eşti tot în pat, deci nu e g< mă? Reluă Jacques rnâhnit.

Ea îl trase aproape, îl sili să şadă pe marginea saltelei şi, fără să ia seama la tânăra femeie care, din dis-i creţie, se depărtase, dădu frâu liber inimii, cu voce cv>-borâtă: >

— Da, da, nu e glumă! E o minune că mă mai gă şesti încă în viaţă. N-am vrut să-ţi scriu pentru că lu cruri de astea nu se scriu… Era cât pe aci să mă duci dar acum mi-e mai bine şi am nădejde c-o să scap şi de data asta.

El o privea, speriat de progresele bolii, ne mai gai sind întrânsa nimic din făptura frumoasă şi voinica de altădată.

— Aşadar, tot crampe şi ameţeli, mătuşă Fazia?

Dar pa ii strângea mâna şi urmă coborând tot mal mult glasul:

— Închipuieşte-ţi că l-am prins. Ştii că nu pu team să aflu în ce fel îmi dădea otrava. Nu beam, nu mâneam nimic pe care el punea mâna şi cu toate asteaJ în fiecare seară, aveam văpăi în pântec… Ei bine, e$ îmi punea otrava în sare! L-am văzut într-o seară.

Şi eu care puneam sare în toate ca să le curăţ!

Jacques, pe care posedarea Severinei părea a-1 fij vindecat, se gândea uneori la povestea asta cu otrava] cum te gândeşti la un vis rău, cu îndoieli. Strânse mî|ă gâietor mâinilo bolnavei şi vru s-o liniştească.

— Haide, e eu putinţă oare? Ca să spui at>a ceva trebuie să fii într-adevăr sigură… Şi pe urmă ţin”j tai

De prea mult timp! O fi mai degrabă o boală pe care doctorii n-o cunosc.

— O boală, gemu ea, o boală pe care mi-a vârât-o rne, da… Gu doctorii ai dreptate: au venit doi ca-

¦ ' n-au priceput nimic şi care n-au căzut la învoială. Nu i să-i mai văd pe corbii ăştia pe aici… Înţelegi, îmi i otrava în sare. Iţi jur că l-am văzut! Pentru mia de franci, mia de franci lăsată de la tata. Crede că m-o răpune, o să dea peste ei. Dar să poftească, tennii sunt într-un loc unde n-o să dea

peste ei nimeni şl niciodată… Pot să mă duc, sunt pe pace, n-o să puie nimeni mâna pe banii mei!

— Tuşă Fazia, eu în locul d-tale aş da de veste Jandarmilor dacă aş fi sigur cum spui.

Ea făcu o mişcare de neplăcere.

— Aş, nu jandarmii. E treaba noastră; treaba lui i.1 mea. Eu ştiu că el vrea să mă dea gata şi eu nu i să mă dea gata. Nu-i aşa, n-am deeât să mă pă-

¦/'; r, să nu mai fiu proastă cum am fost cu sarea? Hm, ar crede? Un amărât, o fărâmă de om pe care poţi

— 1 bagi în buzunar şi care îi dă de hac unei femei voicura eram eu.

Jacques se gândea că boala hărţuia mintea ei cu în-rhipuiri negre; iar pentru a o abate, căuta să glumească, na începu deodată să tremure sub pătură.

— Uite-1 şopti eA. Li simt când se apropie, într-adevăr, peste câteva clipe, Misard intră.

— M-am gândit că doamna ar vrea, poate, să se ască de prilej şi să arunce o privire proprietăţii ilumneaei. M-am repezit încoace. Dacă doamna vrea însoţesc.

Şi, pentru că tânăra femeie refuza dân nou, el urmă glas tânguitor:

— Doamna s-o fi mirat de fructe. Erau toate cu ; i şi nu făceau să cheltuieşti cu drumul. S-a por ii iT. Aşa, un vârit care a făcut stricăciuni. Vai, e păcat < A tloamna nu poate să vândă! A venit un domn care 1 erut să SG repare. Dar eu sunt la porunca doamnei lamna poate să fie pe pace cât îi ţin eu locul. Pe urmă ţinu cu orice preţ să-i ofere pâine şi pere, Din grădina lui – pere care nu era viermănoase. Ea primi.

În trecerea prin bucătărie, Misard îi vestise pe cM lători că lucrările pentru despotmolire continuau da i mai era zăbavă de patru sau cinei ore. Sunase prânzul şi se porniră noi tânguieli deoarece lumea era înfom Flora declară că n-o să albe pâine pentru toţi musaj^B irii. Avea îndeajuns vân şi

adusese din pivniţă zece lvtrl pe care lî înşiră pe masă. Dar nu erau pahare; vor ttl nevoiţi să b”a în grupe.

— Doamna englezoaică cu <3^| 'două fiice.

— In-nmil Hătrâr ru tânăra-i soţie. Aceastti c altminteri, găsea în iânărul din Havre un slujitor ^^^ născocitor, care îngrijea să nu-i lisească nimic. Di şi se întoarse eu mere şi cu o pâine găsită în beci/^^ ra se supără, spuse că pâinea e pentru mama ei bolna^ Dar tânărul tăie pâinea şi-o împărţi doamnolor i ¦ cu tânăra femeie care îi zâmbea măgulită

— Te mai întorci acolo? Îl întrebă Misard pe Ta ques.

— Da, da, răspunse acesta, viu după d-ta.

Misard, se duse închizând după el uşa. Iar Faz apucându-1 pe tânăr de mână, îi mai murmură la urech

— Dacă o să mă prăpădesc să vezi ce mutră ai^^ iaca atunci când n-o găsi chilipirul. Mă bucur! ^^^ când mă gândesc. Aş pleca mulţumită din lumen – ^t chiar şi acum.

— Mătuşă Fazia. Dar n-o să rămână pierdută avţ rea d-tale? N-o să rămână pentru totdeauna acolo v^ e? De ce n-o laşi fetei d-tale.

— Florei? Ca să i-o smulgă el? Nu, nu. Şi ^ ţâe, flăcăul mamei, pentru că şi tu eşti nătâng: o să a parte şi el… N-o las nimănui pe nămânhii ă^ta pe a m-am întâlnit cu el\par

Se Istovea. Jacques o culcă la loc, o linişti săr^ d-o şi făgădxrindu-i că va mai veni în curând să rApoi pentru ră bătrâna părea că aţipise, el se aţj^H 'de Severina care stătea şi acum lângă sobă: ridică un d get, zâmbind. Sfătuind-o să fie prevăzătoare: şi, cu mişcare şăgalnică, ea îşi dădu capul ne spate oferânfM buzele iar el se plecă şi îşi lipi gura de *gura ei într-o rutare profundă şi discretă. Ochii lui se închiseră;

Eau răsuflarea. Dar când i-au redeschis, biumăcifl, Flora care deschisese uşa, se afla pironită în faţa lor, pri-I u-i.

— Doamna nu mai are nevoie de pâine? Întrebă ea i II vocea răguşită.

Severina, confuză, zăpăcită, îngână câteya cuvinte.

— Nu, mulţumesc.

Jacques fixă un moment asupra Florei ochi de jăŞovăia, buzele-i tremurau de parcă ar fi vrut să cască; pe urmă, schiţând un gest ameninţător, pletn urma sa uşa a fost trântită cu violenţa.

Sunară orele trei, pe urmă patra. Timpul se scuranevoie într-o nimicire de plictiseală şi iritaţie spoi. Umbrele nopţii se întindeau.

— Livide peste câmilbă. Până şi cele două mici englezoaice începuseră tingă de enervare. Într-un colţ nostima doamnă brun. I adormise cu capul pe umărul tânărului din Havre.

Dar lucrările de despotmplire erau gata şi, în timp

¦hipa de soldaţi care eliberaseră locomotiva curăţa în faţa ei, mecanicul şl fochistul se urcară la post.

Văzând că nu mai ninge, Jacques recăpătase încreAcarul Ozil îi spuse că dincolo de tunel, spre Maiy, straturile de zăpadă erau mai puţin groase. Îl

¦ă din nou.

— Aşadar, ai venit prin tunel, pe jos, ai putut să şi să ieşi în voie?

— Precum vă spun! O să răzbiţi, garantez eu.

Cabuche care muncise cu râvnă se retrăgea acum, făţişarea lui sfioasă şi sălbatică, accentuată şi mai inult în urma încurcăturilor cu justiţia. Jacques îl chemă.

Îâei, camarade, ia dă-ne lopeţile acelea ale noas-de lingă parapet. La caz de nevoie au să ne prindă

Iar eând pietrarul îi făcu şi acest serviciu, el îi

0 viguros mâna pentru a-i arăta că-1 stimează vă-

1 I bun de muncă.

— Eşti un om de ispravă!

Dovada aceasta de prietenie îl mişcă la eulme pe he.

— Mulţumesc, spuse el gâtuindu-şi lacrimile.

Misard care se avea iarăşi bine cu el, după ce el I pârâse înaintea judecătorului, aprobă din cap cu un zâro bet prefid pe buze.

Jacques fluieră după ce Pecqueux dădu drum burilor. Conductorii erau la postul lor. Misard, Ozil 4 Cabuche se

urcară pe scara vagonului din faţă. '! Ieşi încet, încet, din şanţ printre soldaţii înarmaţi i peţi şi înşiraţi pe dreapta şi pe stânga de-a lungul mi lului. Trenul se opri după aceea în dreptul casei cam tonierului pentru a-i lua pe călători.

Flora stătea afară. Ozil şi Cabuche se opriră HH ea în vreme ce Misard se zorea acum salutând pe doaS nele şi pe domnii care ieşeau de la el şi încasând bafl şuri. Lumea scăpa în sfârşit! Dar prea mult aştept prada frigului, a foamei şi a istovelii. Doamna engleze că îşi târî fetele, adormite pe jumătate, iar tânărul Havre se urcă în acelaşi compartiment cu nostima meie brună, foarte îndatoritor şi gata să-1 servească soţ. O clipă se ivi la fereastra odăii mătuşa Fazia. Riozitatea o scosese din aşternut şi-o târâse la geam, „chii ei mari, înfundaţi, de bolnavă, priveau mulţimea ta necunoscută pe care ea nu avea s-o mai vadă nic dată, adusă de furtună şi luată de furtună.

Severina ieşea cea din urmă. Întoarse capul zâmbi lui Jacques care o urmărea -din ochi. Iar Flora re îi pândea se îngălbeni şi mai mult văzând schimb' lor de calme alintări. Cu o mişcare bruscă se apropii Ozil pe care până atunci îl respinsese, se apropie c; când ar fi simţit acum, în vrăjmăşia ei, nevoie do bărbat.

Conductorul-şef dădu semnalul, Lisona„ Hiat* cu un fluierat plângător iar Jacques porni oprindu-se data asta abia la Rouen. Era orele şase, noapt* temuse, din tărâmurile negre şi întinderea albă: doaj reflex palid, de o melancolie sfâşietoare, stărui-mânt luminând dezolarea ţinutului acesta pustii' colo, în lucirea puhavă, casa de la Croix-de-Maufra! T ridica în pantă, mai şubrezită şi mai întunecoasă, mijlociii zăpezii, cu firma: „De vânzare” pe faţada chişă.

Vin

La Paris trenul nu intră în gară decât scara la zece eci. Poposise douăzeci de minute la Rouen pentru filatorilor putinţa să mănânce; iar Severina s-a gră trimită o depeşă soţului său înstiinţându-1 că nu întoarce la Havre decât cu

expresul de a doua zi Va avea de stat cu Jacques o noapte întreagă, cea l>e care o vor petrece împreună, într-o cameră, liii, fără teamă de a fi deranjaţi.

Gând au plecat din Mantes, lui Pecqueux i-a venit idee. Nevastă-sa, mama Victoria, se afla la spital, de

¦i 'ile, din cauză că îşi scrântise în urma unei căderi, ui; iar pentru că el avea în oraş alt culcuş, cel pu~ i se lăuda, găsise nimerit să ofere d-nei Roubaud lor; ea se va simţi acolo mult mai bine decât în hotel de prin apropiere şi va putea să rămână ca i ei, până a doua zi seara. Jacques îşi dăduse înttl seama de latura practică a aranjamentului, cu atât mit cu cât nu ştia unde să o ducă pe femeie Şi.

Pron, în îmbulzeala călătorilor care coborau, cârrd apropie de locomotivă, o sfătui să primească din itodatâ şi cheia pe care fochistul î-o predase. Dar ăia, refuza, stingherită de zâmbetul şugubăţ al aces-

¦are, desigur, cunoştea totul.

— Nu, nu, am pe verişoara mea. Ea o să-mi pună: i jos şi o să dorm acolo.

Haide, prmiiţi spuse în cele din urmă Pecqueux n-i de chefliu. Patul e moale, şi e mare că pot să i în el şi patru.

Facques o privea cu atâta stăruinţă îneât ea primi El se plecase şi îi şoptise: \u351? Teaptă-mă.

¦rina avea de urcat, numai o porţiune a străzii l<Tdam şi de făcut un ocol la răspântie; zăpada luatât de tare îneât fu nevoită să meargă cu muliuţii. Avu norocul să găsească locuinţa deschisă, urcă pe scară fără să o vadă măcar portăreasa i i uf undată într-o partidă de domino cu o vecila al patrulea deschise uşa şi-o încuie aşa de uşor îneât de bună-searnă, nici un vecin nu putea s-o bănuiască acolo. Totuşi, trecând pe podeaua de la al treilea auzise foarte limpede râsete, cântece la Dauvergni: nici vorbă, una din micile petreceri ale celor două surori care făceau muzică, odată pe săptămână, cu prietenele lor. Şi acum, după ce Severina închise uşa, răzbătea încă, prin duşumea, voioşia însufleţită a tinereţii. Bezna i se! Păru o clipă desăvârşită; şi

Severina tresări când în întuneric cucul începu să sune orele unsprezece cu bătăi apăsate pe care le cunoştea. Pe urmă ochii i se obişnui-ră; căută chibriturile pe bufet, într-un colţ unde îşi aducea aminte că le. Mai văzuse. Dar se trudi mai mult până. Să dea de-o luminare; găsi în sfârşit, un capăt într-un! Sertar; o aprinse; încăperea se lumină; aruncă o privire^ fricoasă şi fugară ca pentru a se convinge că e cu adevărat singură. Recunoştea fiecare lucru, masa rotundă j unde mâncase cu bărbatu-său, patul cu macat roşu ^ marginea căruia el o doborâse eu un pumn. Nimic nil; se sehâmbasejn odaie de zece luni de când nu mai venise.

De ce întârzia Jacques? Trecură alte zece minute. J Un râcâit uşor, un zgomot" de unghii scormonesc în uşă. O îngrijoră. Pe urmă îşi veni în fire şi alergă să deschi-M dă. Era el, cu o sticlă de malaga şi cu o bucată de plă-J cânta.

Năpădită de râs, într-o pornire de dragoste, ea ti sări de gât.

— Oh, tu eşti, micule? Ţi-ai adus aminte şi de tnt-J ne? Dar el o opri repede.

— Sst! Sst!

Atunci ea coborî glasul crezându-1 urmărit de por-M tăreasă. Nu, Jacques avusese noroc.

— Să nu facem zgomot, vrei? Să vorbim încelM

Ea răspunse strângându-1 cu patimă în braţe şi a-H eoperindu-î chipul cu sărutări tăcute. Jocul de-a taina <H amuza.

— Da, da, să vezi; n-o să ne audă nimeni; vomA ca doi şoricei împreună.

Şi puse masa, cu tot felul de precauţiuni.

— DouM farfurii, două pahare, două cuţite.

— Oprându-se gata sB pufnească în râs ori de câte ori un obiect, aşezat pred repede, zornăia.

O urmărea la fel de amuzat, reluă în şoaptă."

— M-am gândit că poate ţi-o fi foame.

— Cum să nu: sunt lihnită. S-a mâncat aşa de prost

JJI Rouen.

— Ia spune-mi, să mă duc şi să caut un pui?

— A, nu n-ai să te mai poţi urca… Lasă că ajunjiăeinta.

Se aşezară unul lângă altul, pe acelaşi scaun aproape, iar plăcinta fu împărţită şi mâncată cu o voioşie de îndrăgostiţi, Ea se plângea că-i e sete şi bău, unul după „liui, două pahare eu malaga care îi urcară sângele în Obraji. Soba se înroşea la spatele lor şi-i dogorea. Dar pentru că el săruta ceafa Severinei, prea zgomotos, ea îl bpri la rându-i:

— Sst! Ssti li făcu semn s-asculte; şi în liniştea din odaie, auziră hreând iarăşi, de la Dauvergni, un duduit ritmat de mu-domnişoarele puneau la cale o serată dansantă. A-llluri, vânzătoarea de gazete arunca în canalul din co-lldor apă cu clăbuci din ligheanul în care se spălase. E uşa, dansul de jos înceta un minut şi nu se mai' afară, sub fereastră, în înăbuşirea omătului, decât im huruit; plecarea unui tren ce părea că se tânguieşte. Un tren pentru Auteuil, murmură Jacques. Do-ace fără zece. Urmă, cu o voce mângâietoare, uşoară ca un su-

— Haide, draga mea, facem nani, nu vrei?

Ea nu răspunse, cuprinsă iarăşi de amintirile din ut, retrăind fără să vrea ceasurile pe care ie trăise u soţul ei. Nu era acesta oare dejunul de altădată

¦ se continua cu plăcinta mâncată la aceeaşi masă, mijlocul aceloraşi zgomote? O aţâţare creseândă se prindea din lucruri, amintirile o năpădeau, niciodată o frământase o aşa de mare dorinţă de a spune amânau totul, de a se da toată.

— Drăguţa mea, nu vrei să facem nani? Repetă 'lues.

Ea se înfiora simţind buzele tânărului strivindu-i-le le ei, ca şi cum încă odată el ar fi vrut să-i închidă rturisirea. Şi tăcută, ea se ridică, se dezbrăcă în pFipă, se întinse sub pătură fără a-şi mai ridica fustele care; se târau pe duşumea. Nici el nu aranja nimic: masa rămase cu toată debandada tacâmurilor pe ea, în timp cai luminarea pâlpâia, gata să se stingă. Şi, când la rânduT său, dezbrăcat, el se culcă, o bruscă înlănţuire, o posesiu-j ne

năvalnică îi înăbuşi pe amândoi. În aerul puhav alj camerei, pe când muzica continua jos, nu fu nici un stri-J gât, nici un „zgomot, nimic decât un tresărit buimac, ufl! Spasm puternic până la nesimţire.

Jacques nu mai recunoştea acum în Severina fe-j meia de la primele întâlniri, aşa de blândă, de moale, cu ochii albaştri, limpezi.

Când redeschiseră ochii, el, cel dinţii, se miră.

— Hei, dar s-a stins luminarea.

El făcu o mişcare de parcă ar fi vrut să spună că nu-i pasă. Pe urmă, râzând înăbuşit:

— Am fost cuminte, nu?

— Da. Da, nimeni n-a auzit. Ca doi şoricei ade-j văraţi!

Nu-şi mai vorbiră. Camera era cufundată în beznă; abia se distingeau ochiurile pale ale celor două fe-' restre; şi HU se răsfrângea pe tavan decât o rază din sobă, o pată sângerie, rotundă. O priveau amândoi cu ochii larg deschişi. Muzica încetase, uşile se închideau, casa] cădea în pacea grea a somnului. Jos, trenul de Caen care j sosise, zgudui tampoanele al căror ciocnet înăbuşit răzbătea anevoie ca de departe.

Stând lângă Jacques, Severina se simţi în curând ia-j raşi năpădită de patimă. Şi odată cu dorinţa se trezi în] ea nevoia spovedaniei. De săptămâni de zile o chinuia f j Pata rotundă din tavana se mărea, părea că se întinde! Ca o pată de sânge. Oochii i se buimăceau privind-o, lu-J crurile din jurul patului căpătau glas, istoriseau povestea.! Ce bine ar fi să nu mai ascundă nimic, să se contopeasci| în el… !

— Tu nu ştii, dragul meu…

Jacques nu pierdea, de asemenea, din ochi, pat sângerată din tavan. Înţelegea ce anume vrea să-i spunll femeia.

— Tu nu ştii, dragul meu: bărbatul meu bănuieşte cil eu, mă culc cu tine.

Wt In ultimul moment, fără să fi vrut, se urcase pe buzele ei, în loc de spovedanie, amintirea nopţii din ajun, de la I R. Ivre.

— Cum, crezi? Murmură el neîncrezător. Pare aşa cumsecade! Mi-a strâns mâna şi azi de dimineaţă.

— Te asigur că ştie totul. Nici vorbă că în momen tul ăsta el şi-o fi spunând că suntem aşa cum suntem, u~ nul într-altul, iubindu-ne. Am dovezi.

Tăcu; îl strânse şi mai mult.

— Oh, îl urăsc, îl urăsc!

Jacques fu surprins. El nu avea nimic în contra lui Houbaud. Îl găsea foarte îndatoritor.

— Ei, dar de ce? Întrebă el. Nu ne încurcă deloc

Ea nu răspunse nimic; repetă:

— Îl urăsc… E un chin când îl simt alăturea de mine. Oh, dacă aş putea, cum aş fugi şi-aş rămâne cu tine!

Rândul său, mişcat de această pornire înflăeăra-o strânse şi mai mult la piept. Dar, din nou, ghemuită lângă el, ea spuse blând:

— Dar, dragul meu, tu nu ştii…

Era njărturisirea care o îmboldea, fatal, inevitabil.

— Dragul meu, tu nu ştii…

T

Atunci fără să vrea, îi vorbi şi el.

— Ba da, ba da, ştiu. ¦- Nu, poate bănuieşti dar n-ai de unde şti.

— Ştiu că a făcut-o pentru moştenire. Ea schiţă o mişcare şi râse nervos, involutar.

— A, da, moştenirea!

Şi, încet, aşa de încet, încât o gânganie atingând linurile ar fi zumzăit mai tare, ea îşi povesti copilăria

Vecută la prezidentul Grandmorin, vru să mintă, să amintească legăturile cu acesta, apoi cedă necesităţii i fi sinceră şi găsi o uşurare, o plăcere aproape în

Iară totul.

— Închipuieşte-ţi, era aci, în camera aceasta, în i uarie ce a trecut, ştii când cu încurcătura cu subpreul. Mâncasem foarte veseli, aşa cum am mâncat adi~ iuri, aci, la masă. Fireşte, el nu ştia nimic, nu îi isto-i; em povestea… Şi iată că

dintr-un inel, un cadou de. Mit, din nimic, nu ştiu cum, pricepu totul… Oh, dragul meu, nu-ţi poţi închipui cum s-a purtat cu minell Tremura, iar el îi simţea minutele înfingându-se M carnea lui.

— Gu un pumn m-a trântit jos. Apoi m-a trafl de păr… Şi pe urmă a „ridicat piciorul gata să mă zdrtB bească. Nu, nu, cât voi trăi o să-mi aduc aminte…

Ploua cu loviturile, doamne! Dar dacă, ţi-aş repeta toa4 te întrebările ce mi le-a pus, în sfârşit ce m-a silit să-J spun! Vezi tu, sunt foarte sinceră mărturisindu-ţi ce sfl întâmplat, când nimic.

— Nu-i aşa?

— Nu mă sileşi ţi le spun. Ei bine, nu voi cuteza niciodată să repet nici pe departe întrebările mârşave la care m-a silit să q^M pund. Altminteri, cu siguranţă, m-ar fi ucis. Nici vorB bă, mă iubea şi va fi fost mâhnit la culme aflând 1 a aflat; am credinţa că aş fi procedat mai cinstit dacB îl înştiinţam înainte de nuntă. Dar trebuie să înţ Erau lucruri uitate, de demult. Numai un sălbatic P^H te să-şi piardă într-atât mintea de gelozie… Tu, dnjH gul meu, n-ai să mă mai iubeşti acum când ştii?

— Să nu te iubesc? Pentru ce?… Nu-mi -^^H de trecutul tău. Sunt shestiuni care nu mă privess i -ti femeia lui Roubaud şi puteai prea bine să tii şi a ¦ lalt.

Urmă o pauză. Amândoi se strângeau, gata să înăbuşe. El îi simţi gâtul rotund, încordat şi tare, pe „d-il său.

— Vezi, tu ai fost amanta bătrânului acela. Nu ziH e nostim.

Dar ea se târî de-a lungul lui, până la gură, înfl nând cu o sărutare:

— Pe tine te iubesc, pe nimeni altul nu l-am iul^H

Oh, ceilalţi, dacă ai şti! Cu ei, vezi tu, n-am ştiut ţ^H dragostea, pe când tu, dragul meu, mă faci aşa de ^M cită!

Îl aprindea cu mângâierile ei, oferindu-se, vrân^H apueându-1 cu mâini buimace. Iar pentru a nu ceda îndt^H el el, oare era mistuit de patimă ca şi ea. O opri vij^H

— Nu, nu, mai stai, îndată… Şi, atunci, cu oH trânul?

Încet, de tot, într-o zguduire a întregii sale fă^^H ea declară:

— Da, l-am omorât noi!

Fiorul dorinţei se merdea în celălalt fior, al morţii, llămase un moment surocată de senzaţia ameţelii. A-|>oi, înfundată din nou în grumazul amantului, cu acelaşi suflu uşor:

M-a silit să îi scriu prezidentului să piece cu i'xpresui, cu noi, şi să nu se arate decât la Rouen… Eu tremuram într-un colţ. Aiurită, cu gândul la nenorocirea ¦ i ivea să se întâmple. Şj era în faţa mea o femeie în negru care nu vorbea nimic şi oare mă îngrozea Nici n-o wiloam dar îmi închipuiam că citeşte limpede în mintea noastră, că ştie foarte bine ce aveam de gând. Aşa au trecut două ore de la Paris la Rouen N-am suflat un nivânt, nu m-am clintit, înehi/ înd ochii pentru a lăsa să M creadă că dorm.

— Dar de. Vreme ce nu eraţi în acelaşi eomparticum l-aţi ucis?

— Aşteaptă, ai să vezi. Aşa plănuise bărbatuârept că dacă a reuşit e că 1-a ajutat întâmplaRouen popasul era de zece minute. Ne-am dat iar el m-a silit să merg până la cupeu! Prezidentului CM -ierul unor oameni care îşi dezmorţesc picioarele. Şi urolo s-a prefăcut că e foarte mirat văzându-1 în uşă de parcă nu l-ar fi ştiut în tren. Pe peron era îmbulzeală, lumea lua cu asalt vagoanele de a doua din cauza unei itoH ce avea loc la Havre a doua zi Când uşile au închise ne-a rugat chiar prezidentul să ne urcăm IA el Eu am îngânat ceva. Am vorbit de valiză; dar el lia, spunea că de bună seamă, n-o să ne-o fure ni-că ne vom putea întoarce în compartimentul nos-iiiI. La Barentin, deoarece el se dă jos acolo. O clipă solul meu, îngrijorat, păru că vrea să plece după valiză. Tu momentul acela conductorul fluieră. Se hotărî, mă (mpinse în cupeu şi se urcă şi el, închizând uşa şi fe-ra. Cum de nu ne-a văzut nimeni? Nici acum nu-mi l”i! Da seama. Oamenii se îmbulzeau, slujbaşii îşi pierI. Ut capul; în sfârşit nu s-a găsit nici un martor care

fi văzut limpede. Şi trenul plecă încet. Încet, din gară. Câteva clipe tăcu, retrăind în gând scena.

— Oh, primul moment în cupeul acela, când aaF simţit locul fugind sub noi! Eram buimacă, nu n gândit la început decât la valiga noastră: cum să o 1 şi dacă o vom lăsa acolo n-aTe să ne trădeze? Înc să mă liniştesc spunându-mi că bărbatul meu va da în; poi, că nu se va întâmpla nimic. Dar din felul cum de vorbă cu prezidentul înţelesei că era hotărât pe plin. Totuşi era liniştit, vorbea chiar cu bunăvoie, a”ru-i firesc. Îl va ucide, cu siguranţă, la un kilometru acolo, poate la doi, în locul pe care şi-1 fixase şi p eu nu-1 ştiam. Eram într-un ungher, urmă ea. Între şi prezidentul care se afla în celălalt ungher, stătea b batul meu. Discutau despre viitoarele alegeri. Din I în când îl vedeam pe soţul meu plecându-se şi aru o ochire afară ca pentru a-şi da seama unde eram, c prins parcă de nerăbdare… Îi urmăream de fiecare ta privirea şi îmi dădeam seama şi eu de drumul s1 bătut. Trenul gonea cu toată viteza. Deodată sclij câteva lumini. Ne aflam la Maromme, la două leghe mătate de Rouen. Mai aveam Malaunay şi apoi Bar tin. Unde o să se întâmple nenorocirea? Nu-mi dădeam seama de timp şi nici de depărtare, când, c colo de Malaunay, am înţeles deodată: se va întâm în tunel, la un kilometru de acolo… Mă întorsei s bărbatul meu: ochii noştri se întâlniră: da, în tunel, R. Ţe două minute… Pe urmă locomotiva şuieră prel git: intram în tunel. Iar când trenul se înfundă, ce hărmălaie sub bolta joasă.

Tremură, se întrerupse pentru a spune cu schimbat, aproape vesel:

— E nătâng lucru.

— Nu-i aşa, dragul meu?

Să simţi fiori în oase? Cu toate astea, mî-e cald aci^H tine, şi mă simt aşa de mulţumită… Şi pe urmă. Şifl nu mai e nici o teamă: afacerea e clasată, pe Un; guvernul are interes ca şi noi să lase toate baltă. Oii, am priceput, sunt liniştită.

Apoi, adăugă, râzând într-adevăr;

— Întrucât te priveşte, poţi să te lauzi că n^H tras o spaimă în lege… Ia spune-mi, am fost curio^H tot timpul: ce-ai văzut?

— Ceea ce i-am spus judecătorului, nimic

Un om care înjunghia alt om… Voi eraţi aşa de drăguţi ni mine încât începusem a bănui. Ba, o clipă, l-am recuit pe bărbatu-tău… Totuşi, mult mai târziu, am pe deplin siguranţa…

Ea îl întrerupse cu voioşie:

— Da, în grădiniţă, în ziua când am spus nu – îţi mai aduci aminte?

— Când am fost singuri la Paris pentru întâia oară. Ciudat! Îţi spuneam că nu am fost noi

M ştiam foarte bine că înţelegi dimpotrivă. Nu-i aşa, era

¦ M şi cum ţi-aş fi povestit totul?… Oh, dragul meu, ni am gândit de multe ori de atunci şi am credinţa că

¦din ziua aceea te iubesc. Şi reluă:

— Trenul gonea pe sub tunel. E foarte lung tuii' Iul. Rămâi trei minute sub el. Mi s-a părut însă că

K mlsem un ceas… Prezidentul nu mai vorbea, din cau-

¦ i huruitului asurzitor al fierăriei. Iar bărbatul meu, în ultimul moment părea că şovăieşte, căci nu se clintea deloc. Vedeam numai cum, sub lumina jucăuşe a lămi rochile i se învineţesc… O să aştepte să ieşim iafâşi în plin câmp? Întâmplarea era pentru mine aşa de L. Ii. Dă, de neînlăturabilă, încât nu aveam decât o dorin-

: să nu mai îndur povara aşteptării, să isprăvim. De onu-1 omora, de vreme ce aşa trebuie? Aş fi pus mâna

!”¦ i uţit eu însămi, într-atât mă chinuia teama şi sufeream

Bl mă privi. Mi-era, de bună seamă, întipărită hotărî-

1… 1 pe chip. Şi deodată el se năpusti şi îl prinse de u- '„ ii pe prezidentul care se întorsese spre uşă. Acesta, it, se smuci, întinse braţul spre butonul de alarmă ora chiar deasupra sa. Îl atinse, dar celălalt îl trânti |* bancă aşa de tare încât îl frânse parcă în două. Din căscată de groază bâiguia strigăte încâlcite, înăbuItr de zgomot; îl auzeam

însă, limpede pe bărbatul meu, i. |>'tând: Porcule! Porcule! Porcule! Cu o voce îndâr-

¦uierătbare. Dar hărmălaia se domoli, trenul ieşea mei, câmpia se ivi cu pomii negri care se perinRămăsesem în colţul meu, ţeapănă, lipită de ui băncii, cât mai departe. Câtă vreme a ţinut lup-| ia câteva clipe. Dar mi se părea că nu se mai şfarca toţi călătorii ascultau acum strigătele, că pomii deau. Bărbatul meu, care ţinea cuţitul întins, nu

Putea să lovească, fiind alungat cu picioarele şi zgâlţâit de zdruncinătura trenului. Era să cadă – şi trenul alerga, ¦ne ducea cu toată viteza, în timp ce locomotiva fluiera apropiindu-se de Croix-de-Maufras… Atunci, fără să îmi fi dat pe urmă seama cum s-a întâmplat, mă năpustii peste picioarele bătrânului care se zvârcolea. Da, m-amj trântit peste el ca un pachet, strivindu-i picioarele, cu toată povara mea; nu le mai mişcă. Şi n-am văzut nimi<jtlv însă am simţit totul; zvâcnitura cuţitului în gâtlej. Zgu-j duitura trupului, moartea care a venit după trei horcăi-jj turi… Oh, fiorul cela al agoniei, pe care îl mai simt i şi acum!

Nerăbdător, Jacques vru s-o întrebe ceva. Dar a- ' cum ea se grăbea să isprăvească.

— Nu, aşteaptă… Când m-am ridicat, treceam cuj toată iuţeala pe lângă Groix-de-Maufras. Am zărit faţa-I da casei şi apoi postul cantonierului. Încă patru kilo-l metri, cinci minute cel mult, până la Barentin. Corpul! Era ghemuit pe banchetă, sângele curgea baltă. Iar băr-1 batul meu, în picioare, uluit, legănat de zduncinăturilel trenului, privea, ştergându-şi cuţitul cu batista. Asta al idurat un minut fără ca niciunul dintre noi să facil vreo mişcare pentru a ne salva… Dacă ţineam corpul! Acolo, dacă rămâneam acolo, va fi totul descoperit, desi-l gur, la Barentin. Dar el vârâse cuţitul în buzunar, pă-rea că-şi vine în fire. L-am văzut scotocind cadavrul, luând ceasul, banii, tot ce găsea; şi deschizând uş trudi să arunce trupul pe linie, fără să-1 apuce zdra-^j văn, de teamă să nu se murdărească. „Haide, ajută mă: împinge şi tu!” Nici nu încercai, nu îmi mai sim?

Mădularele. „Dumnezeul tău, nu vrei să împingi eu mM - ne!” Capul bătrânului atârna pe scară în timp ce ti rămânea în vagon. Şi trenul alerga… În sfârşit, îm mai tare, cadavrul se bălăbăni şi dispăru în huruitul roţilor. „Eh, porcul, s-a isprăvit cu el!” Pe urmă ghe-J mui pătura şi-o aruncă. Numai rămăsesem decât noi.

— L în picioare, cu băltoaca de sânge pe banca pe care nu cutezam să ne aşezăm… Uşa se bălăbănea mereu, dată în lături şi, 'la început, zdrobită, aiurită, nu înţelesei ni-1 mic văzându-1 pe bărbatul meu cum coboară şi cum dis” 1

*S2 are, >are. Curând, se întoarse. „Haide, mişcă-te, dumnezeul Compartimentul nostru e gol; să ne ducem acolo”, gol compartimentul nostru? Nu cumva rămăsese In vreun ungher femeia îmbrăcată în negru, aceea care nu vorbea, al cărei chip nu se vedea?… „Mişcă-te, că ide nu te arunc pe linie ca pe celălalt!”. Mă îmbrâncea, grosolan şi nebun. Mă pomenii pe scară, cu mâinile chircite pe minerul de alamă. El coborâse în urma mea ichise uşa. „Mişcă-te, mişcă-te!” Dar eu nu îndrăz-I neam, ameţită de viteză, biciuită de vânt. Părul mi se despleti, mi se părea că degetele mele ţepene au să scapi ¦ minerul. „Hai, dumnezeul tău!”. La capătul vagonu-I lui, când am fost nevoită să fac un salt pentru a ajunge I pe scara cealaltă şi să apuc celălalt mâner, mă oprii, lip-I şiră de curaj. Niciodată nu aş fi cutezat. „Hai, dumnezeul I tău!”. El era în spatele meu, mă îmbrâncea: am închis I ochii şi nu ştiu cum am mers mai departe, ca o vită care I şl-a înfipt ghearele şi care nu vrea să cadă. De asemeni I rum de nu ne-a văzut nimeni? Am trecut pe lângă trei I vagoane dintre care unul clasa a doua înţesat până la cel I din urmă loc. Parcă am în faţa ochilor şi acum capetele ate la rând, sub lumina lămpii; cred că le-aşi recu-M'âşte dacă le-aş mai întâlni într-o zi. „Mişcă-te, dum-tii'/eul tău! Mişcă-te, dumenezul tău!”. Şi nu mai ştiu nimic: luminile de la Barentin se apropiau, locomotiva Iluieră, mi s-a părut că sunt tarata, ridicată de păr. Băr-l'. Iţul meu mă îrnbrânci, deschise pe deasupra

mea uşa I fi mă aruncă în compartiment. Eram leşinată pe jumăta-¦înd ne-arn oprit; şi l-am auzit chimbând eâteva cu-te cu şeful gării din Barentin. Pe urmă, după ce a l>lecat trenul, a căzut şi el pe bancă, istovit. Până la Ha-iu am mai deschis gura. Oh, îl urăsc, îl urăsc, vezi in, pentru toate grozăviile astea pe care m-a făcut să! E nufăr, iar pe tine te iubesc, dragul meu, căci mi-ai da* 1111; i fericire!

Dar Jacques, pecare ea îl tulburase şi care ardea In tel, o reţinu.

— Mai stai, nu, nu… Şi te-ai trântit pe picioarele lui, şi l-ai simţit murind?

Se redeştepta în el necunoscutul, o undă sălbatică

15'S îl năpădea, îi ameţea capul cu o viziune roşie. Era g pânit iarăşi de curiozitatea crimei.

— Şi atunci, ai simţit cum se implântă cuţitul?

— Da, o zvâcnitură.

— Aşa o zvâcnitură… Şi pe urmă un tresărit,

— Da, trei zvârcoliri.

— Zvârcoliri care îl înţepeneau, nu-i aşa?'

— Da, întâia foarte puternică, iar ceielalte do mai slabe.

— Şi a murit. Şi ţie cum ţi s-a părut când l-ai sil ţiţ cum moare, aşa, dintr-o lovitură de cuţit?

— A, eu, nu ştiu!

— Nu ştii? Pentru ce minţi? Spune-mi, spune-j drept, ce-ai simţit?… Durere?'

— Nu, nu durere!

— Plăcere.

— Aş, nu plăcere!

— Dar ce, dragostea mea! Spune-mi totul, te i -f, Dacă ai ştii. Spune-mi, ce se simte atunci?

— Doamne, nu se poate spune! E groa nic, te ia şi te duce, aşa departe! Am trăit în minutul cela mai mult decât în toată viaţa.

Cu dinţii încleştaţi, îngăimând, Jacques o prin acum în braţe; îl înlăţui şi Severina. Se posedară găsii iarăşi dragostea în profunzimea morţii, în voluptal. Reroasă a

bestiilor care se spintecă. Nu se mai au cit răsuflarea lor. Lumina sângerie dispăruse de pe t van; focul din sobă era stins astfel că odaia înce-se răcească din cauza gerului de afară.

Jacques care o ţinea pe Severina în braţe sjfl cum ea cade toropită deodată de un somn imperiu ' ¦ Jătoria, zăbava la Misarzi, noaptea aceasta agitată, ¦ borau. Severina îngână un bună-seara copilăros şi. Dormi. Ceasul suna orele trei.

Jacques o mai ţinu încă vreo oră pe braţul şi care, încet-îneet, îi amorţea. El nu putea închide Nu mai distingea acum nimic din camera înecată beznă. În ciuda oboselii doborâtoare, îl ţinea_ treaz > tivitate cerebrală, tumultoasă; măcina continuu crâmpeie de id<îi. Iar ceea ce se desfăşura astfel, < gularitate mecanică, în timp ce ochii aţintiţi se umpli1;”'

I iiumbră, era crima în toate amănuntele. Mereu ea re-a, aceeaşi, năpăditoare, uluitoare. Cuţitul intra în cu o zvâcnitură, corpul sezbătea de trei ori, viaţa urgea într-un val de sânge călduţ, an val roşu pe îl simţea parcă pe mâini. De douăzeci, de treizeci ori, cuţitul intră şi corpul se zbătu. Oh, să dea şi el tură de auţit ca aceea, să-şi potolească dorul în-irtat, să ştie ce simţi atunci, să guste minutul acela 'I trăieşti mai mult decât oricând!

Jacques numără bătăile ori de eâte ori suna cea-l'atru, cinci, şase. Aştepta ziua, nădăjduia că zorile ir goni visul rău. De aceea se întorcea acum spre fe-ă, privind geamurile. Dar nu se zărea prin ele de-lucirea vagă a omătului. La cinci fără un sfert, cu lntârziere de patruzeci de minute numai, auzise sosind I din Havre, ceea ce dovedea că circulaţia s-a resta-Şî abia la şapte văzu o paloare lăptoasă albind fele. In sfârşit odaia se lumină. Soba, dulapul, bufetul cură. Tot nu putea să închidă pleoapele; dimpotri-chii i se enervau din dorinţa de a vedea limpede, i, înainte de a se fi luminat bine, ghicise mai mult nit zărise, colo pe masă, cuţitul de caro s-a slujit acând a tăiat plăcinta.

Pentru a nu-1 mai vedea, Jacques se întoarse spre ina. Ea dormea, foarte calmă, cu o răsuflare de jhpil, frântă de oboseală. Păru-i negru, despletit, forma ină sumbră; iar sub bărbie, între bucle, se zărea izul ei, de o delicateţă de lapte, palid, trandafiriu, privi ca şi cum* n-ar fi cunoscut-o până atunci. Totuşi ntlora, îi ducea pretutindeni imaginea într-o dorinţă ic multe ori îl îngrijora, i-o ducea chiar când con-locomotiva; şi într-o aşa măsură îneât într-o zi y livzise ca dintr-un vis în momentul când trecea prin-<> staţie în plină viteză şi în ciuda semnalelor. Dar a grumazului acela alb îl obseda printr-o fascina-bruscă, neînlăturabilă; şi, în sine, cu o spaimă con-încă, simţea sporind nevoia poruncitoare de a lua Hilul de pe masă şi de a-1 înfunda apoi, până în pră-în carnea femeii. Luptând, vroind să se smulgă din

Această hărţuâală, îşi pierdea clipă eu clipă voinţa. Totul se înnegura. Mâinile-i revoltate, victorioase se desprin-1 seră din încordare. Şi pricepu aşa de bine că nu mal. Era stăpân pe ele şi că ele îşi vor da, brutal, satisfacţie, I Jncât îşi puse la încercare ultimele puteri şi sări din pat”J roptogolindu-se jos ca un ten beat. Se ridică şi fu cât pe 1 aci să cadă iarăşi căci î se împleticiră picioarele printre j fustele rămase pe podea. Şovăia. Îşi căuta hainele cu ges-] turi rătăcite, cu singurul gând de a se îmbrăca repede, de 1 a lua cuţitul şi de a ucide în stradă altă femeie. Dorin-1 ţa^ îl chinuia prea tare, trebuia să ucidă una. Tremura în I friguri; se îmbrăcă în sfârşit, îşi luă cuţitul, ascunzându-1 I în mânecă, sigur că va omorî o femeie, eea dintâi pe care ova întâlni pe trotuar, când un foşnet de rufărie, un susj pin prelungit, îl opri, îl pironi lângă masă, buimac. Severina se deşteptase.

— Dragul meu, unde pleci?

El nu răspunse, n-o privea, nădăjduind că ea doarmă din nou.

— Dragul meu, unde pleci?

— Nicăieri, îngăimă el, o afacere de serviciu.

Dormi, mă întorc.

Ea mai îngâna câteva cuvinte, prinsă iarăşi de L^H ropeală, cu ochii închişi.

— Oh, şi mi-e somn, mi-e somn… Dragul meufl hai, sărută-mă.

Dar el nu se clintea, ştiind că dacă s-ar înto cu cuţitul în mână, dacă ar vedea-o iarăşi de apro aşa de fină, de drăgălaşe în golicunea şi-n dezord ei, voinţa l-ar fi trădat complet. Fără să vrei bra1 s-ar ridica şi-ar împlânta cuţitul în gâtul ei.

— Dragul meu, hai, sărută-mă…

Vocea i se stinse; adormi din nou cu un murmi^B de mângâiere. Iar el deschise, năucit, uşa; fugi.

Erau orele opt când Jacques se pomeni pe trotU^M rul străzii Ansterdam. Zăpada nu fusese curăţată încSfl abia se auzea tropăitul rarilor trecători Zări numai o femeie bătrârtă, dar ea apucă pe strada Londrei n-o urmări Câţiva oameni trecură pe lângă el: cobo^M spre piaţa Havre strângând cuţitul al cărui vârf disp; mâneca hainei. Deoarece o fetiţă de paisprezece ani fea dintr-o clădire din faţă, Jacques traversă şoseaua, |d”r nu ajunse dincolo decât când ea intrase într-o bru-de alături. Se întoarse brusc şi se luă după altă femeie care în sens opus.

_ Jacques apucă, în urma ei, spre gară. Aceasta, foar-

||i vioaie, mergea cu paşi mărunţi, sonori; şi era nostimă, pn vârstă de cel mult douăzeci, de ani, grăsună, blondă.

— Ţu ochi frumoşi şi veseli care râdeau în faţa vieţii. Ea 'in băgă de seamă că o urmăreşte un bărbat şi probabil

Itn grăbită căci urcă sprintenă peronul şi intră în sala tu mare pe care o străbătu aproape în goană, repezin-

|u se la ghişeu. Iar pentru că ea cerea un bilet de cla-

¦ tntâia pentru Auteuil, Jacques îşi luă şi el unul, o uririn sălile de aşteptare, pe peron, până în compartitul unde se instala alături de ea. Trenul porni îndată.

— Am vreme, se gândea el, o voi ucide sub tunel.

Dar, în faţa lor, o doamnă bătrână, singura care se e, o recunoscu pe cea tânără.

— A, d-voastră? Dar încotro aşa devreme?

Cealaltă izbucni în râs, cu un gest de comică dezjde.

— Poftim de fă ceva fără să te vadă lumea! Nă-

¦IjrJuiesc însă că nu mă veţi trăda… Mâine e ziua soraeu şi, de îndată ce el a plecat după treburi, am i la Auteuil la un horticultor unde el a văzut o or-ire i-a plăcut nespus… O surpriză, înţelegeţi. Amna bătrână dădea din cap cu o bunăvoinţă linşată.

— Dar mititicăi. Îi merge bine?

— Mititica? Oh, o plăcere… Am Î7iţărcat-o acum opt S-o vedeţi cum îşi mănâneă supa… E un scandal, ¦iilrm cu toţii cât se poate de bine.

Râdea cu poftă arătându-şi, prin sângeriul buzelor, albi. Iar Jacques care se aşezase la dreapta ei, cu

¦i ml cuţitului în mână, îşi spunea că va lovi cu multă lire. N-avea decât să ridice braţul şi să facă un ocol i a da în plin. Dar sub tunelul din Batignalles îl opri gândul că au să-1 împiedice panglicile de la pălăria ei.

— E un nod care o să mă încurce, îşi zise el. Vreau să fiu sigur.

Sele două femei continuau să vorbească, voioasa

— Aşadar, văd că sunteţi fericită.

— Fericită? Oii, dacă aş putea spune… Trăiesd ca-n vis… Acum doi ani eu nu eram nimic. Vă adu ceţi aminte că nu era nici un dram de plăcere la mătuşa mea; şi nici un gologan zestre! Când el venea, eu tremuram, într-atât îl iubeam. Era aşa de frumos şi bo gat… Şi acum e al meu, e soţul meu şi avem un bebJ luş amândoi! Este prea mult!

Urmărind nodul panglici Jacques observase că deJ desubt, prins de-o dantelă neagră purta uri medalion d<* aur; şi calculă:

— O voi apuca de gât cu mâna stingă şi voi da în lături medalionul răstumându-i capul pe ceafă c am grumazul gol.

Trenul se oprea şi pornea din minut în minut. So succedaseră tuneluri scurte, la CJpurcelles, la Neuilly.

— Aţi fost la mare în vara asta? Reluă doamn; bătrână.

— Da, în Bretania, şase săptămâni, într-o vagă un paradis. Apoi am petrecut luna septembrie în Pottou, la socru-meu care posedă acolo păduri întinse.

— Şi nu vă duceţi la Midi, în iarnă?

— Ba da, vom pleca pe 15 la Cannes... (Saşa e r4H ţinută. Un crâmpei de grădină delicioasă, cu mareakfl faţă. Am trimis acolo pe cineva care pregăteşte tott^H pentru a ne primi. Nu suntem friguroşi niciunul şi nici altul; dar e aşa de bun soarele... Pe urmă, în martie ne vom întoarce. La anul vom rămâne la Pari^H

Peste doi ani, când mititica va fi mai mare, vom că!

Iarăşi. O ducem într-o sărbătoare continuă!

O năpădea atâta fericire incit, codind expansiunii, se întoarse spre Jacques, spre necunoscutul de lângă q^H zâmbindu-i. În mişcarea făcută nodul se desfăcu, medalionul se dădu în lături, iar gâtul se ivi, rumen, cu o gropiţă poleită de umbră.

Degetele lui Jacques se crispaseră pe mânerul eu”l ţâţului în vreme ce lua o hotărâre irevocabilă.

I

— Acolo, în locul acela, o să lovesc. Da, acum, sub tunel, înainte de Passy.

Dar în staţia Trocadero se urcă un slujbaş care, cucându-1, începu să-i vorbească desur tiuni de iciu, un furt de cărbuni săvârşit de un mecanic şi ilc un fochist. Şi, din momentul acela, totul se înceţoşa; nu putu să restabilească faptele, nici mai târziu, exact.

Ui oţele continuaseră. Poate că n eu ambele femei piuă la Auteuil, dar nu îşi aducea aminte cum şi când | i'lc au coborât. El însuşi se pomenise m neştire pe malul Senei. Ceea ce ştia precis era că a aruncat, de pe mal, i uţitul care-i rămăsese în mânecă. Pe urmă nu-şi mai 'I. Yflu seama de nimic. Probabil că a mers ceasuri de-a Irfndul pe străzi, prin pieţe, la întâmplare. Oameni şi Ioni nţe se perindau pe dinaintea lui.

Probabil că a intrai undeva, într-o sală plină de lume, să mănânce căci vedea limpede şi acum farfurii albe. Mai stăruia în mintea sa şi un afiş roşu la o prăvălii' închisă. Şi totul se cufunda apoi într-o prăpastie nr; igră, în golul unde nu era nici timp, nici spaţiu, unde fi zăcea ţeapăn, poate ăe veacuri.

Când îşi veni în fire, Jacques se afla în cămăruţa ¦ lin str. Cardinet, de-a curmezişul patului, îmbrăcat. In-slinctul îl readuse acolo ca pe un câine ologit care se tî-¦ spre cuşca lui. Nu-şi amintea, dealtminteri, nici 1 mi7 s-a urcat pe scară, nici cum a adormit. Se trezea ilmlr-un somn de plumb, speriat că îşi vine deodată în fire, ca după un leşin adânc. Poate că dormise trei eea-Riiri, trei zile. Şi deodată îi reveni memoria: noaptea pe-lp rută cu Severina, mărturisirea crimei, plecarea lui ca o fi; ira în căutarea prăzii. Apoi gândul că tânăra femeie îl uştopta, îl făcu să sară din pat. Îşi privi ceasul şi văzu.1 era orele patru; cu capul aiurit, liniştit ca după o cruntă încăierare, se grăbi să se întoarcă la popasul din Ntr. Amsterdam.

Severina dormise adânc până la amiază. Apoi, tre-*indu-se, mirată eă nu-1 mai vede acolo, aprinsese iar f icul; şi, îmbrăcată, lihnită de foame, se hotărâse, pe la două să coboare la un restaurant din apropiere pentru „ iiiânca. La sosirea lui Jacques ea se întorsese după ce t mai făcut câteva curse.

— Vai, dragul meu, ce îngrijorată eram

Şi ea se agăţase de gâlul lui şi-1 privea de api ţintă în ochi.

— Dar ce s-a întâmplat?

El, istovit, îngheţat, o liniştea, cu glasul potolii

— Nimic, ia, o corvoadă. Când te apucă, nu-S.

Dau drumul.

Coborând glasul ea se făcu mică, alintătoare.

— Dacă ai şti ce-mi venise în minte. Oh, i| gând rău care m-a necăjit… Îmi spuneam că, poate, dt pă ce ţi-am istorisit, n-o să mal vrei să şti de mine. Şi-at crezut c-ai plecat şi că n-o să te mai văd niciodată

Lacrimile o podideau; izbucni în suspine strânjH du-1 nebuneşte în braţe.

— Vai, dragul meu, dacă ai şti ce nevoie am drăguţ, cu mine… Iubeşte-mă, iubeşte-mă mult ţ că, vezi tu, numai dragostea ta mă face să uit… Acum când ţi-am spus toate nenorocirile mele.

— Nu-i aşa? Nu trebuie să mă părăseşti, oh, te implor '.

Jacques era copleşit de aceeaşi înduioşare. O c tindere imperioasă îl muia puţin cât puţin. Îngână

— Nu, nu, te iubesc, nu te teme.

Şi, năpădit, plânge şi el, răpus de fatalitatea gro nicului blestem care-1 stăpânea iarăşi şi de care nu se i lecui nicieând.

— Iubeşte-mă, iubeşte-mă şi tu, mult, cât poţi, ofl am tot atâta nevoie ca şi tine 1

Ea nu se înfiora, vru doar să ştie.

— Ai necazuri, trebuie să mi le spui.

— Nu, nu necazuri, lucruri care nu există, triaH care mă fac nespus de nenorocit şi despre care n^^H nu ştiu cum să vorbesc.

Se îmbrăţişară, contopind groaznica melancoliii amarului lor. Era o suferinţă infinită, fără putini uitare, fără iertare.

— Haide, spuse Jacques desprinzându-se, tretafl să ne gândim la plecare… Diseară ai să fi la Hav ¦

I

Mohorâtă, cu privirile duse departe, Severina ii după o pauză:

— Oh, dacă as fi liberă, dacă bărbatul meu nu ar fi acolo… Ce repede am uita!

El schiţă un gest violent şi reflectă cu glas tare

— Totuşi nu-1 putem omorî.

Ea îl privi iar el tresări, uimit că rostise ceea ce trecuse niciodată prin gând. De vreme ce el vroia să binare.

— De ce nu l-ar omorî oare pe omul ăsta care încurca? Iar când el se despărţi de femeie pentru a 1 ifja la Depou, ea îl cuprinse din nou cu braţele şi I-1 opleşi în sărutări.

Oh, dragul, meu, iubeşte-mă. Te voi iubi şi mai şi mai mult… Du-te, o să fim fericiţi.

La Havre, în zilele următoare, Jacques şi Severina „tară cu multă prudenţă. Erau îngrijoraţi. Acum.”oubuad ştia totul, nu-i va pândi pentru a-i sur-şi a se răzbuna? De aceea, în prima lună, se vă-i u multă băgare de seamă, totdeauna în grabă. Totuşi Roubaud lipsea din ce în ce mai mult. Poa-i nu dispărea decât pentru a se întoarce fără veste i prinde pe amândoi braţe în braţe. Dar temerea a-a nu se îufăptuia. Dimpotrivă lipsurile lui se pre-¦ ii aşa de mult îneât nu mai stătea deloc în casă; da îndată ce era liber şi nu se întorcea deeât în utul când serviciul îl reclama. Multă vreme, în hao-i, păstrase o punctualitate de slujbaş model, icum începeau să se producă abateri. De duoă ori lt subşef, Moulin, a fost nevoit şă-1 aştepte o oră; dimineaţă, aflând că el nu se prezintă la dato-1 dus şi i-a ţinut, ca un om cumsecade, locul pen-i I scuti de pedeapsă. Şi întreg serviciul lui Rou-muepea să se resimtă astfel de-o destrămare len-¦ iii, el nu mai era omul activ care expedia sau primi tren numai după ce examina totul cu ochii săi, ¦iiinând cele mai mărunte fapte în raportul către ii, aspru cu alţii ca şi cu sine. Noaptea adormea greu în fotoliul cel maro din biroul său. Totul ml gea şi aşa, însă, prin puterea obişnuinţei.

— Cu exc^H unei tamponări din cauza neglijenţei sale: un tr^H călători pornit pe o linie de garaj. Colegii îşi dădea^H te povestind că el o duce tot într-un chef.

Adevărul era că Roubaud îşi petrecea în pi^H viaţa la primul etaj al cafenelei Comerţului, în săliţa dl fund transformată încet, încet în tripou. Se spu veneau acolo, în fiecare noapte, femei; dar, la drept tJ bând, nu ai fi găsit decât una: amanta unui capi: retragere, în vârstă de patruzeci de ani cel puţin, |H sex, jucătoare înverşunată. Subşeful nu îşi satisfăceiH colo decât patima jocului, trezită în el a doua zi crimă, la întâmpâare, după o partidă de pichet, spo transformată într-o poruncitoare obişnuinţă. Ea îl pânise într-atâta încât alungase din masculul brutal ta

după femeie. Nu îl torturau remuşcările cu nevoi tării, dar în frământărilc care îi destrămau casnici vârtejul existenţei sale distruse, a găsit mângâierea, ţirea fericirii egoiste pe care o putea gusta singur; şi se îneca acum în adâneul acestei patimi care îl nizează complet.

În noaptea când Koubaud a venit sa ia cei trei s de franci în aur de sub podea, a vrut să-i plătească d ria d-lui Gauche, comisarul gării, în urma câtorva r^ tate pierderi. Acesta, vechiul jucător, poseda un r^ eare-1 făcea temut. Dealtminteri, el spunea că nu jo decât din plăcere, funcţia de reprezentant al ordinii lindu-1 să păstreze aparenţele fostului militar. Răn^ burlac şi îşi petrecea viaţa la cafenea; scrupulele nu-1 împiedicau totuşi să bată cărţile seara întreag^ să adune toţi banii celorlalţi. Circulaseră anumite ^ nuri, era învinuit de atari neglijenţe în serviciu 'mf^ spunea că va fi îndepărtat din slujbă. Dar lucmr^ tărăgănau şi la drept vorbind era foarte neînsemnat p tul sau. De ee i s-ar fi pretins mai multă sârguinţă? El se mărginea doar să-şi facă un moment apartj^ gară unde îl salutaţi tofî.

După trei săptămâni Houbaud datora iarăşi ^

Caucbe alttvreo pxtra sate de frânei. Spunea că m eâpâtată d” aevastă-sa le

¦l

I

¦ irca; dar adăuga râzând că ea păstra eheiâe J ceea ce explica încetineala cu care îşi plătea de joc. Apoi, într-o dimineaţă când era singur, r§-(îndura şi luă din ascunzătoare un bilet de o mi” nd. Tremura din toate mădularele; nu încercase o imoţie nici în noaptea când a luat monedele de aur. Or îi încrâncena carnea gândindu-se la banii aceştia iţi pe care îşi făgăduise să nu-i atingă eu nici cţ. S-a jurat altădată că mai degrabă moare de foa-r acum îi atingea fără să îşi poată da scama cum s-au risipit scrupulele, trep'tat-treptat, desigur, în a lentă a crimei. I se păru că simte în văgăună moale şi duhnitor care-1 umplu de groază. Puse şipca Ia loc, reînoind jurământul că mai

degrabă srurta mâna decât să mai umble acolo. Nevasta nu-1 Răsuflă uşurat şi bău un pahar de apă ca să-şi iu fire. Acum se bucura la gândul că îşi va plăti da-şi vă va avea cu ce să joace.

Se scurseră câteva săptămâni şi banii lui Roubaud npeau. Nu doar că el juca pe sume mari, dar Î3 urmâ-ghinion aşa de stăruitor, de îndrăcit, încât micila rtii-ri de zi cu zi, adunate la un loc înglobau same iilcrabile. Pe la sfârşitul lunii se pomeni fără un go-iii, datorând pe cuvânt câţiva napoleoni, cătrănit că poato pune mâna pe o carte. Totuşi luptă şi fu aci să cadă bolnav, la pat. Iar într-o scară, când ia adormise devreme, el ridică seândura, înfrânt, copleşit de o atare tristeţe încât ochii i se umplulacrimi. De ce să se mai împotrivească? N-ar B „sufere zadarnic căci îşi da seama că va lua de nate bancnotele, una câte una, până la ultima. Doua zi dimineaţa Severina observă, din întâm-i', o zgârrietură la un capăt al şâpcii. Se coborî şi conunole urme. De bună seamă, bărbatul ei continua iu bani.

L'p urmă, seara, pe când mâncau amândoi, în tăcere, de tocană, se enervă din nou văzâââdu-î că trage.ir cu coada ochiului spre ungherul podelei. Tu ai început iarăşi, nu? Îî întrebă deodată. Mălţâ capul, uimit.

Ui

— Gu ce?

— Haide, nu mai face pe sâântul, mă înţelegi foa te bine… Ascultă: nu vreau să mai umbli acolo penti că ei sunt la fel ai mei ca şi ai tăi, şi pentru că mă în bolnăveşte gândul că tu te atingi de ei

De obicei el ocolea hărţuielile. Viaţa laolaltă, mai era decât contactul silit dintre d, ouă fiinţe legate u de alta. Treceau zile în şir fără să schimbe un cuvî umblând unul pe lângă altul ca doi străini, nepăsători pustnici. De aceea el se mărgini să dea din umeri, rei zând orice lămurire.

Dar ea era. Foarte întărâtată, vroia să isprăveas cu chestia banilor ascunşi acolo şi care o făceau să s fere din ziua crimei.

— Vreau să-mi răspunzi! îndrăzneşte despune că n-ai umblat la ei.

— Ce te priveşte?

— Mă priveşte, cum nu! Mi-a fost frică şi azi xi-şH putut să rămân în casă. Ori de câte ori dai târcoale p am câte trei nopţi visuri groaznice… Dar să nu mai vfl bim. Fii cumsecade şi nu mă sili să vorbesc.

El o contemplă stăruitor, apoi răspunse greoi -

— Ce zor ai tu că umblu, de vreme ce nu ti lese pe. Tine. E treaba mea şi mă priveşte.

— Oh, nu te mai pricep. Erai cu toate aste, ui om cinstit. N-ai fi luat un gologan de la nimeni… Lat ce-ai făcut s-ar mai putea ierta căci erai nebun aşa mă înnebuniseşi şi pe mine., Dar banii, banii ăst; legiuiţi care nu trebuiau să mai existe pentru tine care îi furi, gologan cu gologan, pentru poftele t; Ce se petrece, dar, cum te-ai coborât aşa de jos?

El o ascultă şi, într-un moment de luciditai mină singur că a ajuns la furt.

— Când ţi-e urât acasă, mormăi el, te duci să treci în altă parte. De vreme ce nu mă mai iubeşti! -

— Oh, nu, nu te mai iubesc 1

Iii o privi, dădu un pumn în masă şi sângele îi văii în obraji.

— Atunci slăbeşte-mă I Ce, eu te împiedic să treci? Te judec oare? Sunt multe lucruri pe care

I instit, în locul meu, le-ar face şi po care eu nu le tntâi şi întâi, ar trebui să te dau cu un picior afară.

Nnă, poate, n-aş mai fura.

Ea se îngălbeni. Se gândea ea însăşi, de multe ori, a atunci când un om, un gelos, e hărţuit de un chin lă-iilric aşa de mult încât îl îngăduie nevestei un amant, ¦unul unei gangrene morale care progresează nimicicare ucide celelalte scrupule, care fărâmiţează în-i” i; i conştiinţă. Dar ea se împotrivea, nu vroia să se lă răspunzătoare. Şi Îngăimă:

— Nu-ţi dau voie să te atingi de bani.

El terminase masa. Liniştit, îşi îndoi şervetul, apoi p>' ridică spunând posac:

— Atunci, dacă vrei, să împărţim!

Se şi cobora ca pentru a ridica şipca. Ea se repezi l|) înd piciorul pe seândură.

— Nu, nu! Ştii bine că mai degrabă aş muri. Să nu desfaci. Nu, nu în faţa mea!

În seara aceea Severina urma să se întâlnească cu

Iiii-ques în spatele gării de mărfuri. Când se întoarse dul>i miezul nopţii îi reveni în minte scena din timpul se-

: se zăvori în odaie. Roubaud era de serviciu; prin

Urmare, nu avea de ce se teme că va veni, la culcare în hori. Dar, cu pătura până la bărbie, cu lampa micşorată, Hm putu să adoarmă. De ce refuzase să împartă banii?

I o mai tulbura aşa de mult revolta cinstei ei la gânlul de a se folosi de bani. N-a primit oare moştenirea de roix-de-Maufras? Tot aşa ar fi putut să ia şi banii

Iarăşi se înfiora. Nu, niciodată l Bani.

— Ar fi luat; oca ce n-ar fi cutezat să atingă erau banii aceştia

! De la un mort, banii nelegiuiţi ai crimei. Se linişti

IOU şi reflectă; nu i-ar fi luat pentru a-i cheltui Dimvă, i-ar fi tăinuit aiurea, în vreun loc cunoscut „doar i unde să zacă pentru vecie. Şi-ar fi smuls cel puIţlii jumătate de sumă din mâinile soţului ei. Când penduI în bătu orele trei îi păru nespus de rău că a refuzat îm-ala. Se înfiripă în mintea ei un gând; să se ridice, irobăiască sub duşumea şi să ia totul pentru ca el i mai găsească nimic. Dar o străbătu un atare fior nu vru nici să se mai gândească, să ia totul, să păs-lotul, fără ca el să cuteze a se plânge măcar! Iar planu! Punea tot mai multă stăpâflâre pe ea. Nu vroia şi totuşi sări din pat neputând îace altfel. Ridică fitilul lămpii şi trecu în sufragerie.

Din momentul acela Sevcrina au mai tremură. Spaima o părăsise. Procedă calm, cu mişcări încete şi precise de somnambulă. Cauta vătraiul care slujea pentru ridicatul

seândurei. CÂTid gaura se ivi, apropie lampa dfeă ^u vedea bine înăuntru. Dar groaza o pironi în loc: gaura era goală. Desigur că pe când ea dădea fuga la întâlnire, Roubaud se urcase şi operase înaintea ei, cu aceeaşi dorinţă; să ia totul, să păstreze totul. Femeia îngenunchie; nu zărea în fund decât ceasul şi lanţul al cărui aur lucea în praf. Îndârjirea o ţintui un moment acolo, ţeapănă, pe jumătate goală, repet înd cu glas tnro de douăzeci de ori:

— Hoţul! Hoţul! Hoţul!

Apoi, cu o mişcare furioasă, luă ceasul, bătu cu talpa şipca la loc şi se întoarse la culcare punând lampa f>e măsuţa de noapte. După ce se încălzi în aşternut privi ceasul pe care îl ţinea strâns în pumn; îl întoarse, îl examina îndelung. O interesau cele două iniţiale ale prezidentului încrucişate pe capac. Citi înlăuntru numărul 2516.

— Numărul fabricaţiei. Era un obiect foarte periculos căci justiţia cunoştea cifra. Dar, înciudată că n-a putut smulge decât atât, nu îi mai era teamă. Puse ceasul sub căpătâi, stinse lampa şi adormi.

A doua zi, Jacques, care avea concediu, urmă să aştepte până ce Roubaud o să plece, ca de obicei, la cafeneaua Comerţului pentru a se urca şi a dejuna cu ea. Şi în ziua aceea pe când mâncau, tremurând încă, ea ti vorbi despre bani, îi istorisi cum a găsit ascunzătoarea goală. Ciuda împotriva bărbatului nu se domolea; scote” în continuu acelaşi strigăt: '

— Hoţul! Hoţul Hoţul!

Apoi aduse ceasul şi vru să-1 dea cu orice chip lai Jacques, deşi acesta se împotrivea.

— Dragul meu, înţelege, n-o să-1 caute nimeni In tine. Dacă-i păstrez, o să mî-I ia tot el. Şi, vexi. Tu, mai degrabă m-aş lăsa sfâşiată… Nu, a avui de ajuns. Nu vroiam banii. Mă îngrozeau, nu aş fi cheltuit aâciodbti un im

Gologan. Dar n-avea nici el dreptul să SP foTospascâ de Oh, îî urăsc!

Plângea şi stăruia aşa de rugător încât în cele tânărul îl băgă în buzunarul hainei. Trecu o clipă, Jacques o ţinea pe Severina pe ge-pe jumătate dezbrăcată încă. Ea se sprijinea de umărul lui, înlănţuindu-i cu un braţ gâtul, într-o mângâiere lenevoasă, când Roubaud, care avea o cheie anume, intră. Cu o săritură bruscă ea fu în picioare. Dar flagrantul – delict nu putea fi tăgăduit. Bărbatul se oprise huimac în loc, în vreme ce amantul încremenise. Atunci „'a nu se mai ţneurcă în explicaţii; înainta spre el rt'pe-tând înciudată:

— Hoţule! Hoţule! Hoţule!

Un moment Roubaud şovăi. Apoi dând din umeri intri în cameră şi luă un carnet de serviciu pe care îl uitase. Dar ea îl urmărea, îl copleşea.

— Ai umblat, îndrăzneşte să spui că n-ai umblat…!

Si ai luat totul, boţule! Hoţule! Hoţule!

El trecu prin sufragerie fără a scoate un cuvânt. Doar la uşă se întoarse şi o învălui într-o privire întunecată.

— Haide, stăbeşte-mă!

Plecă fără să trântească uşa în urma sa. Părea că nu văzuse nimic, că nu făcea aluzie la amantul de faţă.

După o pauză Severina se îndreptă spre Jacques.

— Ce zici?

Acesta, care nu suflase încă o vorbă, se ridică.

— S-a isprăvit cu el.

Amândoi căzură de acord. Surpriza amantului, tolerat după amantul asasinat, se transforma în dezgust, jwntru soţul complice. Când un orn ajunge în balul ăsta, t căzut în mocirlă şi se poate rostogoli până la fund:

Din ziua aceea Severina şi Jacques avură liberta-Udeplină. Se folosiră de ea fără să se mai sinchiseas-”¦5 de Roubaud. Dar acum când bărbatul nu Ie mai Inspi-r*i temeriâi îngrijora spionajul d-nei Lebleu, vecina ca >< bJ totdeauna la pândă. De bună seamă că ea bănuise >wa. Qrieât şi-ar fi înrtăbuşit paşii când venea, Jaeques

¦ toMeauna cum uşa din faţă se deschide uşor şi cana prt„ CTăpătur”, un ochi îî urmărea. Oaestiunea de#a

L de nesuferit şi nu mai cuteza să vină sus; căci când risca, ştia bine, o ureche se lipea de broască, încât nu mai puteau să se sărute sau să vorbească în voie. Şi atunci Severina, îndârjită de obstacolul nou pus în calea patimei ei, reîncepu împotriva soţilor Lebleu vechea-i campani pe chestia locuinţei. Era bine cunoscut că subşeâul o o-cupase dintotderama. Dar nu o mai tentau priveliştea superbă, ferestrele ce dădeau spre curtea de plecare şl spre înăţimile din Ingouville. Unicul rost al dorinţei sale, pe care o mărturisise, era că locuinţa avea încă o in„. Trare, o Uşă ee dădea spre o scară de serviciu. Jacques” ar îi putut să vină şi să plece pe acolo iara ea doamna Lebleu sa~i fi bănuit măcar vizitele. În sfârşit, ar fi liber.

Lupta fu crâncenă. Chestiunea aceasta, care pasionase tot coridorul, se redeşteptă, se învenina ceas u ceas. Amenințată, d-na Lebleu se apăra cu disperare, sigură că va muri dacă ar fi fost închisă în bezna locuin-<| ţei de dinapoi, tristă ca o celulă. Cum sa trăiască în văgăuna aceea, ea, obişnuită cu odaia aşa de luminată, des-(ehisă spre orizontul vast, înveselită de continua mişcaral a călătorilor; din păcate, acestea nu erau, decât consideraţii sentimentale.

— Şi era nevoită să recunoască şi ei că ţine pe nedrept locuinţa fostului subşeî, predecesorul lui Roubaud; acesta, burlac, i-o cedase din galanteriei ba exista, probabil, şi o scrisoare a bărbatului ei care SM obliga să o înapoieze dacă un nou subşeî ar fi reclamat-o. J Deoarece nu se dăduse încă peste scrisoare, îi tăgădui! Existenţa. Pe măsură ce cauza i se periclita, devenea mai! Violentă, mai agresivă. Un moment s-a încercat să o pu„f nă de partea sa, compromiţând-o pe nevasta lui Mouiia, celălalt subşef, care văzuse, spunea ea, bărbaţi şaru”g tând-o pe d-na Roubaud pe scară; dar Moulin s-a mân'iil căci nevasta lui, o fiinţă blândă şi micuţă pe care n-# întâlneai niciodată, se jura plângând că nu văzuse auzise nimic. Vreme de opt zile furtuna clevetelii sufli de la un cap la altul al coridorului.

Dar vina cea mari' % d-nei Lebleu, aceea eare avea să~i aducă înfrânv era de a fi sâeâit-o mereu pe d-ra Guichoncu încă nate spionări; era o mânâe, ideea fixă că aceasta ¦ '. Nea în fiecare noapte cu şeful gării, nevoia de a surprinde, cu atât mai ascuţită cu cât o spiona de doi ani fără să fi aflat absolut nimic. Şi era totuşi sigură că ei „: culcau împreună. De aceea d-ra Guiehon, furioasă că nu poate să vină şi nici să iasă fără a fi pândită, cerea şi ea acum ca vecina să fie evacuată: cel puţin, le-ar fi despărţit o locuinţă, n-ar mai fi avut-o în faţa sa, n-ar mai fi fost silită să treacă pe lângă uşa ei. De bună seamă că d. Dabadie şeful gării, dezinteresat până acum în luptă, lu, i tot mai mult ofensiva împotriva soţilor Lebleu; ceea era un semn rău.

Alte hărţuieli complicară situaţia. Filomena care I ivlucea acum ouă proaspete Severinei, se arătă foarte în-I n'patâ ori de câte ori se întâlnea eu d-na Lebleu; iar pen-I tiu că aceasta lăsa în continuu uşa deschisă, se schimbau I întotdeauna, în treacăt, cuvinte'neplăcute între cele două I.moi Intimitatea dintre Severina şi Filomena ajungând l.L. I confidenţe, ultima începu să facă servicii lui Jacques I] ><¦ lângă amantă când eu nu cuteza să se urce. Venea cu ouă, potrivea întâlnirile, spunea de ce el a fost nevoit să I fie prevăzător în ajun, arăta când a venit la ea şi cât a ¦ ni ut ¦ do vorbă. Uneori, când îl oprea vreo piedică, Jac-”i'iis rămânea cu plăcere în căsuţa lui Sauvagnat, şeful I IVpoului. Venea cu fochistul Pecqueux ca şi cum, din ne-ii de a uita, se temea să stea singur o seară întreagă. Chiar atunci când Pecqueux se pierdea prin cârciumile marinarilor, el tot se1 ducea la Filomena, îi da instrucţiuni, se aşeza acolo şi nu mai pleca. Puţin câte puţin, imestecată în tainele dragostei acesteia, Filomena se înduioşa căci nu cunoscuse până atunci decât amanţi bru-Mâinile mici, purtările lustruite ale flăcăului acesta ura aşa de trist şi care părea aşa de blând, î se pă-bimătăţi din care ea nu muşcase până atunci, într-o noapte când îi întâlnise pe

amanţi la spatele niţei, îi petrecu în. Umbră până la remiza în care eundeau de obicei.

— Dumneavoastră sunteţi aşa de bună! Lasă că, eme ce locuinţa e a d-voastră, am s-o scot eu de păr. Dar Jacques nu era pentru scandal.

Nu, nu, are grijă d. Dabadie. Mai bine să aş-

— Până într-o lună, declară Severi na, o să mă cula în odaia ei şi o să ne putem vedea la orice oră.

Deşi era întuneric, Filomena simţise cum ea strân-gea cu patimă braţul amantului, încălzită de nădejdea a-ceasta. Îi lăsă şi se întoarse la ea. Dar tăinuită în beznă, la treizeci de paşi, se opri, se întoarse. Faptul că-i ştia împreună o tulbura. Nu era totuşi geloasă, dar simţea înnăbuşâl nevoia de a iubi şi de a fi iubită la fel.

Jacques se întuneca din zi în zi mai mult. În două rânduri, puţind s-o vadă pe Severina, inventase pretexte, iar dacă zăbovea uneori la Sauvagant. Era numai ca să o ocolească. Cu toate astea o iubea mereu cu o pornire ce creştea tot mai mult. Dar, în braţele eî fiind, îl cuprindea iarăşi groaznică, o aşa ameţeală, încât se descleşta repede, îngheţat buimăcit că nu mai e stăpân pe sin? Că simte bestia dintr-însul gata să muşte iar.

Severina îl simţise şi ea schimbat şi se frământa socotind ea el era tulburat din pricina ei, de când cunoş-: tea taina.

Cu toate astea întâlnirile lor continuau afară, în aşteptarea vremii eând se vor putea vedea liniştiţi la ei, în noua locuinţă căpătată. Iarna era pe ducă, luna februarie era călduţă. Îşi prelungea plimbările, hoân-ăreau ceasuri la rând pe locurile gării*, căci el evita să se o-preaseă iar când ea i se agăţa de umeri, când era silit să stea şi s-o posedeze căuta să rămână în întuneric de teama de a nu lovi dacă ar fi zărit vreun locşor al corpului ei gol: câtă vreme n-o vedea, se va împotrivi, poate, pornirii criminale. La Paris unde o însoţea în fiecare vineri,) lăsa perdelele spunând că lumina i-ar fi stânjenit plăeeţj rea. Ea făcea acum călătoria săptămânală fără să-i ma„ dea lămuriri soţului. Pentru

vecini se slujea de pretextul cel vechi: durerea la genunchi; de asemenei meii spunea că se ducea s-o vadă pe doica ei, pe bătrâna Victc ria, a cărei convalescenţă la spital, dura. Amândoi se bu” curau în ziua aceea, el foarte atent pentru bunul mers locomotivei, ea veselă că-1 vede mai puţin mohorât, îi cântată de drum cu toate că începea să cunoască cele ma neînsemnate coaste, cele mai mărunte pilcuri de copaci De la Havre la Motteville erau livezi, câmpii netede,

17(c) ate de garduri vii şi plantate cu meri; iar pe urmă, până ia Rouen, ţinutul se întindea pustiu. După Rouen se desfăşura Sena. O străbăteau Ia Sottevillc, la Oisel, la Pont-de l-'Ache; apoi, de-a lungul şesurilor vaste, ea reapărea inir-una, desfăşurată larg. De la Gaillon nu o mai părăseau; curgea pe stânga, zăgăzuită între maluri joase, străjuită de plopi şi sălcii. Era, se pare tovarăşa prietenoasă a călătoriei. O mai străbăteau de trei ori înainte de sosire… Şi se perindau: Mantes cu clopotniţa-i printre arberi, Triel cu petele albe ale carierelor ei de ghips, Poişsy pe care tăiau prin mijloc, cele două ziduri verzi ale pădurii Saint-Germai„, colinele din Colombes, încărcate cu liliac, în sfârşit vecinătatea, Parisul bănuit, zărit de la podul Asnieres, Arcul de Triumf, depărtat, deasupra construcţiilor leproase, străjuite de hornuri de uzine. Locomotiva se înfunda sub Batignoles, se oprea în gara gălăgioasă; şi, până seara, îşi aparţineau, erau liberi. La întoarcere se înnopta, ea închidea ochii, retrăia Ierieirea. Dar şi dimineaţa şi seara ori de câte ori trecea pe la Croix-de-Maufras, întindea capul arunca o ochire furişă, fără să se arate, sigur că o va găsi acolo, în faţa barierei, pe Flora care stătea ţeapănă şi întindea stegu-leţul învăluind trenul în văpaia privirii ei. De eând fata ii văzuse, în ziua cu zăpadă, sărutându-se, Jacques o înştiinţase pe Severkia să se ferească de ea. Cunoştea pasiunea fetei izvorâtă dintr-o energie virilă, dintr-o ciudă nepotolită şi ucigătoare. Pe de altă parte ea o fi cunos-când, desigur, multe lucruri, căci Jacques îşi aducea

a-wiinte de o aluzie a ei privitoare la legăturile prezidentului cu a domnişoară pe care nimeni n-o bănuia şi pe care el o măritase. Dacă şt” aceasta, ghicise, cu siguranţă, crima: fără îndoială eă va vorbi, va scrie, se va răzbuna f>rintr-un denunţ. Dar se scurseseră zile şi săptămâni, nu >;„> întâropla nimic nou, şi n-o vedea deeât la postul ei, ţeapănă cu steguleţul în mână. Simţea de departe văpaia „¦hilor ei aprinşiEl îi vedea, în ciuda fumăriei, îl învăluia, it întovărăşea în fulgerul vitezei, în huruitul roţilor. O descoperea întotdeauna pe cealaltă, pe rivala pe „¦are o ştia acum prezentă în fiecare vineri. Cealaltă a-k) i-i înălţa capul, din nevoia poruncitoare de a vedea: era ¦.'rită, privile lor se încrucişau asemeni unor săbii. Fio” ra părea că creşte, iar Jacques o vedea, cu fiecare călătorie, tot mai înaltă, şi era îngrijorat că ea nu face nimic. Se întreba ce amime o fi mocnind fata asta întunecată a cărei neclintită apariţie nu putea s-o evite.

De asemenei Severina şi Jacques era stingheriţi şi de un slujbaş, de Henri Dauvergne, eonductorul-şef. El conducea tocmai trenul de vineri şi se arăta excesiv da amabil cu tânăra femeie. Observând legătura ei cu mecanicul, îşi spunea că poate îi va veni şi lui rândul. Hi plecare din Havre, în dimineţile când era de serviciu. Rouabaud rânjea, într-atât de bătătoare la ochi deveneau atenţiile lui Henri; acesta rezerva un compartiment pentru ea unde o aşeza. Ba, într-o zi, bărbatul care conţinut să vorbească în linişte cu Jacques îi arătă, clipind rochi, manevra tânărului de parcă l-ar fi întrebat dacă tea lerează aşa ceva. De altminteri, când se certau, el îşi învinuia grosolan femeia că se culcă cu amândoi. Ea se gân4 dise la un moment dat că Jacques credea la fel şi că da aici provenea tristeţea lui. Într-o pornire de lacrimi esj s-a jurat că e nevinovată şi i-a spus s-o ucidă când o va prinde că nu-i credincioasă. Jacques, foarte palid, gluj mise atunci, sărutând-o şi răspunzând că o ştia cinstiţi şi că nădăjduia să nu facă moarte de omDar primele seri din martie fură chinuitoare

văzură nevoiii să curme întâlnirile: var călătoriile la Pal ris, cele cTt*? Va ore ci? Libertate, căutate aşa de dei nu mai a} tS„g>Min S”>„eriM; i. E; ra într-însa o nevoie to! U marB îc al nv^a pe Jocou^ al ai, numai, al ei, de cu el ziMe şi nopţile t'. Ră C! P prijă. Vrăjmăşia împi bărbatului ci sporea; ikt.it prezenţa omului ăsta o ca într-o ciudă bolnăvicioasă, nesuferită. Devenea sfl bâtica, îl învinuia că i-a stricat existenţa aţa de mult era eu neputinţă să mai trăiască alăturea deel. Nu era i pricina? Dacă se alesese praful din căsnicia lor, d, ea avea un amant, nu era vina lui? Liniştea greoaie care îl vedea cufundat, privirile nepăsătoare cu care îi întâmpina mâinile, spatele iui rotund, pântecu-i balon toată grăsimea aceea mohorâtă care aducea cu ferici o scoteau din fire, o făceau să sufere. Nu se mai gî decât să pună capăt vieţii de până acum, să plece, să reînceapă să trăiască aiurea. Oh, să remceapă, să şteargă trecutul, să înceapă iarăşi viaţa de mai înainte, să fie cum era la cincispreze ani, să iubească, să fie iubită şt să trăiască aşa cum visa pe atunci! Mângâie opt zile de-a rândul proiectul de a fugi; se va duce cu Jacques, se vot „scunde în Belgia, îşi vor înjgheba o gospodărie sârguin-cioasă. Dar nu-i împărtăşi gândul acesta î surveniseră piedici, şubrezenia situaţiei, permanenta nelinişte în care se aflau, şi mai cu seamă sila de a-i lăsa bărbatului averea, l>unii, casa de la Croix-de-Maufras. Decât să plece, lăsând din mână un gologan măcar, mai bine ar fi murit. Într-o zi când el veni sus, palid, spunând că în trecere prin faţa unei locomotive a fost lovit de un tampon la cot, ea se gândi că dacă el murea, ea ar fi fost liberă. Îl privea ţin-1;”i cu ochii mari: de ce nu murea odată de vreme ce ea nu-I mai iubea şi de vreme ce acum stătea în calea tu-luror?

De atunci visul Severinei se schimbă. Roubaud va muri într-un accident şl ea o să plece cu Jacques în A-merica. Erau căsătoriţi, vânduseră casa de la Croix-de-Miufras, aveau avere. Nu se mai temeau de nimic. Se expatriau, numai pentru a renaşte unul în braţele celuilalt.

Într-o seară, pe la jumătatea lui martie, Jacques nind să o vadă îi spuse că A. Adus din Paris, cu trenul, pe un fost tovarăş al său de acolo care se ducea la New- '> irk să exploateze o invenţie noyă, o maşină pentru fa bricat nasturi; şi deoarece îi trebuia un asociat, un me ii ic, i-a propus chiar lui tovărăşia. Oh, o afacere splen didă care nu ar necesita decât un capital de vrea treizeci de mii de franci şi de pe urma căreia ar fi câştigat, poate, câteva milioane. Istorisea^ acestea, aşa ca să vorbească, a-

¦ lungind de altminteri că, bineînţeles, a refuzat oferta,

(uşi era întrucâtva mâhnit căci e greu să dai cu piul norocului când îţi iese în cale.

Severina îl ascultă în picioare, cu privirile duse.

Oare visul ei pe punctul de a se înfăptui?

Oh, murmură ea în sfârşit, am pleca mâine chiar…

Înălţă, mirat, capul. „

Cum, am pleca? Da, dacă el ar fi mort.

Nu rostise numele lui Roubaud; făcu numai o ir care din bărbie. Dar el înţelese şi schiţă im gest vag pentru a spune că, îin nefericire, acesta nu era mort.

— Am pleca, reluă ea eu glasul încet şi apăsstf am fî aşa de fericiţi acolo ţ Aş avea treizeci de mii franci vânzând proprietatea; şi am mai avea şi cu cŞ ne facem un rost. Oh, ar fî bine, aşa de bâne

Adăugă în şoaptă;

— Departe de orice amintire, eu zile ferici iată noastră!

El era năpădit de o mare moliciune; manile 1< împreunară, se strânseră instinctiv şi nâei unul nici nu mai vorbea, cufundaţi amândoi în aceeaşi ăd Pe urmă vorbi tot ea:

— Ar trebui să-1 vezi numaideeât pe prieten înainte de plecare şi să-1 rog” să nu-şl ia nici un tii fără să-ţi dea de veste.

Bl se miră din nou.

Tefl

— Dar pentru ce 1

— Hei, cine ştie? Alaltăieri o întir/iere de o ofl cu locomotiva, şi eram libera. Dimineaţa eşti

— Na-i aşa? Iar seara eşti sâârşii.

El o privea ţintă: ea repetă: 1 – Oh, dacă ar muri 1

— Doar nu vrei să-1 omor? Întrebă el în” zâmbeaseâ.

Ea spuse de trei ori: nu; dar ochii ei spune; ochii ei de femeie drăgăstoasă, pradă a cruzimii „si. Deoarece Roubaud omorâse un om, de ce n-ar fi el omorât? Gândul se înfigea într-însa ca o co ea un sfârşit necesar. Să-1 ucidă şi să dispară, nlm; simplu. Dacă el va muri, se va sfârşi cu totul, ea tea să înceapă o viaţă nouă. Nu mai vedea alt „Jământ eu putinţă, hotărârea sa era categorică în ee, cu Q uşoară tresărire, continua şi spună nu, curajul violenţei sale.

El, rezemat de bufet, se tot prefăcea că i Zări cuţitul care zăcea acolo.

— Dacă vrei să-1 omor trebuie să-roi dai

Am şi ceasul şi o să-mi fac astfel vw* mkmuzeu.

Râdea mai cu poftă. Ea răspund„ cu gravitat” s Ia cuţitul.

După ce el îl puse în buzunar, ca |M-n1ni a duoe |IMMUI până la capăt, o sărută.

— Şi acum, bună seara. Mă duc îndată să-mi I prietenul şi să-i spun să aştepte… Sâmbătă, dacă ploua, vino în spatele casei lui Sauvagnat. Ce zid, n înţeles? Dar fii pe pace, nu vom face moarte de a, ca să râdem.

Totuşi, cu toată ora târzie, Jacques coborî spre port „ntru a-1 găsi la hotelul unde avea să doarmă, pe cama-care pleca o doua zi. Îi vorbi despre o eventuală nire, ceru cincisprezece zile răgaz pentru a-i da L. Unsul definitiv. Pe urmă pornind spre gară, pe stră-lunecate, se gândi la demersul său şi se miră. Era. Deci, să-1 omoare pe Roubaud? Nu, de bună ima, nu luase nici o hotărâre. Îi veni însă în gând a-ea Severinei, strângerea arzătoare a mâinii ei, prii-a ei fixă care spunea da când gura spunea nu. Evi-n ea vroia ca el să-1 răpună pe celălalt. Fu cuprins n mare tulburare. @e să facă?

Se întoarse în str. Francois-Mă/. Eline, se culcă ală-de Pecqueux, care sforăia, dar nu putu să doarmă. I vrea, creicru-i plămădea ideea crimei, canavaua Irame c; rrr se făurea şi ale cărei îndepărtate con-e Io urmărea. Căuta, discuta motivele pentru şi ' ¦,. La urmă, după calculele făcute liniştit, rece, toate ui pentru. Nu era Roubaud oare singura piedică în fericirii sale? Dacă el murea, Jacques s-ar însura verina pe care o adora, nu s-ar mai fi ascuns, ar ist a lui toată şi pentru totdeauna. Pe urmă ar fi a-Iwni.

— O avere. S-ar fi lăsat de meseria-i grea, ar ii la rândul său, patron în America, despre care ¦ camarazi vorbind ca despre o ţară unde me->rceau aurul cu lopata. Viaţa sa nouă s-ar fi acolo ca un vis: o femeie care îl iubea păti-inilioane eâştigate degrabă, viaţa largă, ambiţii fără |t II); ini. Tot ce-ar fi vrut Iar pentru a înfăptui acest B, numai un gest: suprimarea unui om, a bestiei, a plantei care-ţi încurcă mersul şi pe care o striveşti. Nici măcar nu era interesant omul ăsta îngrăşat, îngreuiat acum, cufundat în patima stupidă pentru joo în care i sa irosea energia de altădată. De ce l-ar fi cruţat? A şovăi însemna să fii nerod şi laş.

După ce luă hotărârea aceasta, şi pentru că băteau orele trei noaptea, Jacques încercă să adoarmă. Era pa cale să aţipească, dar o tresărire profundă îl făcu să saj ridice în capuloaselor. Să-1 ucidă pe omul acela? DoanM ne, „dar avea dreptul? Când o muscă îl sâcâia, o strivea ci” o palmă. Într-o zi, când o pisică i se încurcase printre] picioare, i-a frânt oasele cu o lovitură – e drept, fări să vrea. Dar pe omul ăsta, pe aproapele lui? Fu nevoi să reflecteze iar pentru a-şi dovedi dreptul la crimă, dreptul celor tari, stânjeniţi de cei slabi şi pe care îi ră” pun. În momentul acesta era el cel iubit de femeia luia, de femeia care şi ea vroia să fie liberă pentru mărita cu el şi a-i aduce bunurile sale. Nu avea d cut alta decât să înlăture piedica. Puţin câte puţin druM tul său i se păru absolut, simţi renăseând într-însul hoj tararea-i întreagă: va alege de a doua zi locul şi

ora şl va pune la cale fapta. Mijlocul cel mai bun ar fi fosty desigur, să-1 înjunghie pe Roubaud noaptea, în gas timpul vreunuia din rondurile lui, aşa ca să se c că hoţii, surprinşi l-au ueis. Acolo, pe du)3lă mormaneld de cărbuni, cunoştea un loc bun, dacă ar fi putut să-1 atragă. În ciuda sforţării de a adormi, pregătea scena, poziţia unde s-ar fi aşezat, felul în care ar fi pentru a-1 da gata; şi, înnăb'uşită, ne-nfrântă, în tin se pierdea în cele mai neînsemnate detalii, îl cuprinjjH iar sila, îl scutura o împotrivire lăuntrică. Nu, nu, n lovi! Fapta i se părea monstruoasă, cu neputinţă răzvrătea într-însul omul civilizat, puterea educaţiei. Î ceta şi nezdruncinabila schelărie a ideilor transmise, trebuia să ucidă, a supt porunca asta odată cu laptol generaţiilor; mintea-i subţiată, înzestrată cu ser; respingea cu grozăvie crima de îndată ce începea gete. Da, să ucidă clin nevoie, mânat de pornirea în tului. Dar să ucidă cu bună ştiinţă, din calcul şi di teres – nu, niciodată, niciodată nu ar putea!

În zori eând Jacques izbuti să aţipească, luptu coi

Să se dea într-însul, mistiutoare, înnăbuşită. Zilele următoare au fost cele mai crunte din viaţa sa. O evi* ta pe Severina, îi trimisese vorbă să nu vină la întâlni-rea de sâmbătă, temându-se de ochii ei.

— Dar luni fu nevoit s-o vadă; şi precum se temea, ochii ei albaştri, blânzi şi profunzi îl umplură de îngrijorare. Ea nu-i vorbi despre chestiunea care îi frământa, nu schiţă nici o mişcare* mi rosti un cuvânt pentru a-1 îndemna. Decât că ochii ei nu erau plini decât cu ea, îl scurtau, îl implorau.

Când se despărţi, o îmbrăţişa, cu putere ca pentru a-i da de înţeles, că era hotărât. Iar când, a treia zi, se văzură din nou, Jacques avea paloarea confuză şi privi-şovăelnică a laşului care se dă înapoi dinaintea unui lecesar. Ea izbucni în suspine, fără să spună un cu-t, plângând la gâtul lui, foarte nenorocită, iar el, zbu-liumat, se acoperea singur eu dispreţ. Situaţia trebuia să-vârşită.

— Joi vrei, acolo? Întrebă ea în şoaptă.

— Da, joi, o să te aştept.

În joia aceea noaplea era foarte întunecată: un cep fără stele opac şi greu, încărcat de negurii mării. Ga de obicei, ajuns cel dinţii la spatele casei lui Sauvagnat, Jacques pândi sosirea Severinei. Dar întunericul era aşa de mare şi ea venea cu paşi aşa de uşori, încât el tresări, „tins de ea, fără s-o fi zărit. Severina i se aruncă în ln-aţo, îngrijorată că-1 simte tremurând.

— Te-ani speriat? Murmură ea

— Nu, nu, te aşteptam… Să mergem, nu ne poa le vedea nimeni.

Şi, cu braţele înlănţuite pe după mijloc, se plimI, bură un timp. Spre depou felinarele erau rare; în câteva

/locuri mai înfundate lipseau cu totul, în timp ce, către

K. Iră, se aflau nenumărate. Îndrăgostiţii nu-şi vorbeau

(><¦ utru că, strânşi unul într-altul, îşi înţelegeau gânduriMu se gândeau deeât la un singur lucru, nu mai putea

¦ i împreună fără a fi obsedaţi de el. Zbuciumul stăle ce să îşi piardă vremea vorbind când era nevoie

I „Ir fapte? Femeia se înălţă să-l mângâie şi simţi cuţitul

În buzunarul pantalonilor lui. Deci, se hotărâse?

Jar gândurile o năpădeau, buzele i se deschiseră în abia distincte.

J77

I

— Adineauri a venit sus; nu ştiam pentru ce…

Pe urmă l-am văzut că-şi ia revolverul pe care îl uita se… De bună seamă c-o să dea o raită.

După douăzeci de paşi spuse şi el:

— Nişte tâlhari au luat ieri noapte plumb de aci…

O să vină în curând, e sigur.

Ea se înfiora; amândoi redeveniră muţi: merseră. Înainte cu paşi domoli. A cuprinse o îndoială: oare buzunarul îi era umflat de cuţit? În două rânduri îl sărută ea să-şi poată da şi mai bine seama. Pe urmă, deoarece frecându-se de pulpa lui, rămânea tot nesigură, lăsa mâna să-i lunece şi,

sărutându-1 iarăşi, pipăi. Era cuţitul. Dar el, înţelegând, o strân^e brusc îa piept şi îngână la urechea oi ¦

O să vină şi-o să fii liberă.

Crima era hotărâtă; li se păru că nu mai merg, că o forţă străină îi mână, lungiţi, pe suprafaţa pământului. Se opriră lângă o grămăjoară de cărbuni, neclintiţi, cu ochii şi urechile la pândă, într-o încordare a întregii Io* fiinţe. Acum şopteau:

— N-ai auzit, acolo, un strigăt care cheamă în ajutor?

— Nu, un vagon.

— Dar ia uite, acolo, la stânga, cineva merge. Î scârţâit nisipul.

Trecură câteva minute. Deodată ea îl strânse mal tare.

— Uite-1.

— Unde? Nu văd nimic.

— A ocolit şopronul de la mica viteză şi vine drept spre noi. Priveşte, umbra lui se întinde pe zidul alb.

— Crezi? Aşadar e singur?

— Da, singur, singur, Şi, în momentul acesta hotărâtor, ea se aruncă, buimăcită, la gâtul lui şi-şi lipi gura aprinsă de gura lui.

Cu un gest sigur el deschide cuţitul. Dar scoasa repede „ înjurătură înnăbuşită.

— Dumnezeul lui! Scapă iar; pleacă 1 într-adevăr. După ce se apropiase la cincizei paşi de el, umbra se întoarse la stânga şi se deţaărl mersul regulat al paznicului de noapte care nu se îngrijeşte de nimic Jm Atunci ea îl împinse:

— După el, du-te

Şi porniră amâadoij. El înainte, oa pe urmele Jui, se furişară, se strecurară pe urma omului, evitând zgomotul La colţul atelierelor de reparaţii 11 pierdură o elipă din vedere; apoi, traversând o linie de garaj, îl regăsiră la vreo douăzeci de paşi. Fură nevoiţi să se adăpostească pe după cele mai neînsemnate colţuri de zid: un singur pas greşit şi ar fi fost trădaţi.

— O să ne scape, mormăi el. Dacă ajunge la pos tul acarului – s-a dus.

Ea repeta într-ana.

— După el, după el

— O să ne scape, o să ne scape, spuse el furios văzî”d eă umbra trece dincolo de postul acarului. S-a dus.

Bar ea îşi înfipse mâna în braţul lui şi-1 opri în loc.

— Uite-1, se întoarce.

Itr-adevăr, Roubaud se întorcea. Făcuse un ocol apta şi acum cobora. Poate că avusese vag pre-iţirea criminalilor porniţi pe urma sa. Totuşi continua meargă cu paşi liniştiţi, ea un paznic conştiincios, care ă arunce o privire peste tot.

Opriţi brusc din goana lor, Jaeques şi Severina nu mai clinteau. Întâmplarea îi fixase chiar lângă un morman de cărbuni. Se răzemară, se strânseră, eu şira spinării lipită de zidul negru, buimăciţi, pierduţi în întuneric. Nu mai suflau.

Şi Jaeques îl vedea pe Roubaud cum vine drept. Spreei. Abia treizeci de metri îi despărţeau; fiecare pas micşora depărtarea. Încă douăzeci de paşi, încă zece; l-ap fi avut în faţă, ar fi ridicat braţul şi ar fi înііpt cuţitul în „>„ regata iui răsucind de la dreapta la stânga pentru a hmăbuşi strigătul Clipele î se păreau nesfârşite, un val <f<- fândurî năpădea golul din capul său, pierduse, rostul inipului. Se perindară în mintea sa, dân nou, toate motivele eareS aduseseră aici; revază limpede crima, cauzele v urmiolfe încă efneî paşi Hotărârea sa rămânea neclintită. Vr”a să ueiâă, ştia îe ce ucide.

Eter îa dei paşi, la tro pas, se eăseă o pFăpastie. Totul se prăbuşi în el. Nu, nu, nu va ucide, nu poate să ucidă astfel un om care nu se poate apăra. Din calcul nu va săvârşi niciodată o crimă; trebuia instinctul care muş-eă, saltul ce se aruncă asupra prăzii, foamea sau paşi nea care o sfâşie. Simţea că n-are drept să ucidă, şi oficii se trudea, nu ajungea la credinţa că poate să şi-1 asume.

Roubaud trecu liniştit. Îi atinse cu cotul pe amânj doi. Respiraţia i-ar fi dat de gol; ei rămaseră însă fără suflare.

Braţul nu se ridică, nu implanta cuţitul. Nirn^H nu zdruncină bezna, nici măcar un fior. Roubaud aju^H şese departe, la zece paşi. Nemişcaţi, ţintuiţi lângă mor rnanul negru, Jacques şi Severina rămâneau buima^^| speriaţi de omul acela singur, dezarmat, care îi atinsese'^H treacăt.

Jacques oftă, înnăbuşit de ciudă şi de ruşine.

— Nu pot! Nu pot'.

Vru s-o cuprindă pe Severina, să se sprijine ţ|^H ea, din nevoia de a îi scuzat, mângâiat. Ea se depărta fă^H să vorbească o vorbă. Jacques întinse mâinile, dar simjH fusta ei lunecându-i printre degete. O urmări o clip^H în zadar, căci dispariţia ei îl tulburase. Aşadar, era s^^H parată de slăbiciunea lui? Îl dispreţuia? Din spirit 'j^H prevedere, nu se luă după ea. Dar când se pomeni si^H gur, pe întinderea vastă a gării, punctată de Iun gălbui, îl cuprinse o deznădejde cruntă şi se grăbi să'^H pentru a se duce să-şi înfunde capul în pernă.

Peste zece zile, pe la sfârşitul lui martie, soţii baud triumfară în sfârşit în conflictul cu soţii Leble Administraţia recunoscuse dreapta lor cerere, sprijir. De d. Dabadie; cu atât mai mult cu cât faimoasa scrisoa prin care casierul se obliga să cedeze locuinţa în carfl când un nou siibşef ar fi reclamat-o, fusese regăsită d-ra Guichon cu prilejul căutării unor vechi conturi arhivele gării. Şi, numaidecât, exasperată de înfrî d-na Lebleu vorbi despre mutare; de vreme ce lume vroia ca ea să moară, mai bine să sfârşească fără a bovi. Trei zile mutarea aceasta memorabilă pasiona e loarul. Până şi micuţa d-nă Moulin, aşa de ştearsă. <l” sperioasa, pe care n-o vedeai niciodată nici intrând. Ieşind, se hazarda ducând masa de lucru a Severinei im tr-o locuinţă în alta. Filomena îndeosebi, aţâţă discordia, venind acolo cea dintâi, ajutând, făcând pachetele, împingi nd mobilele, năpădind locuinţa din faţă înainte ca locatara să fi plecat; şi tot ea fu aceea care o izgoni în ha-i ibabura celor două rânduri de mobile, amestecate, încurcate, în vâlvora mutării. Depunea atâta sârguinţă pentru ¦l. Icques şi pentru

tot ce îi era lui drag, încât Pecqueux, mirat, cuprins de bănuieli, o întrebase, cu mutra lui bat-IDCoritoare de beţivan hain, dacă nu cumva se culcă a-cum cu mecanicul lui şi-o vestise că în ziua când îi va prinde le va veni de hac la amândoi. Dragostea ei pentru flăcău sporise; devenea servitoarea lor, a lui şi a aman-loi lui, în speranţa că, punându-se între ei, îl va avea în-trucâtva şi al său. După ce ea duse ultimul scaun, uşile l'ură trântite. Apoi zărind un scăunel uitat de casieriţă, l'ilomena deschise iarăşi uşa şi îl aruncă pe coridor. Se '>l'ârşise.

Încet-încet, viaţa reintră în făgaşu-i obişnuit. Pe ' ind d-na Lebleu, ţintuită de reumatisme în fotoliul său, murea de plictiseală cu lacrimi mari în ochi, ne mai vă-y. Înd decât zincul marchizei care-i astupa orizontul, Se-Vcrina lucra la nesfârşitul ei pled, aşezată Kngă o fereastră din faţă. Avea sub ea frăi-nântarea veselă a curţii, 'imanenta înşimiro de pietoni şi trăsuri; primăvara timpurie înverzea mugurii copacilor de pe marginea trotuarelor; iar dincolo coastele depărtate din Ingouville îşi depărtau pantele punctate de petele albicioase ale căsuţelor de ţară. Dar ea se mira că o bucură aşa de puţin Înfăptuirea visului de-a fi aci, în locuinţa asta plăcută, de a avea în faţa sa spaţiul, lumina, soarele. Ba atunci când femeia ei de serviciu, mama Simon, bombănea furioasă că nu-şi mai găseşte deprinderile. Severina se în-regretând vizuina de altădată, căci aşa o numea, murdăria se vedea mai puţin. Roubaud era de a-ieni indiferent. Părea că nici nu bagă în seamă sehim-ea cuibului: de multe ori se înşela chiar pomenin-e că bagă cheia cea nouă în broasca veche. De alt-ilori lipsea din ce în ce mai mult. Decăderea conti-i Totuşi într-un rând, păru că se însufleţeşte luat de entul ideilor politice; nu doar că ideile lui erau foarie limpezi, foarte aprinse; dar îi rămăsese la inimă ii fu cerea eu subprefectul de pe urma căreia era să-şi p postul. De ciad imperiul, zdruncinat în urma aleg generale, trecea printr-o criză teribilă, el se bucura ¦, repeta eâ ăştia n-au să fie întotdeauna stăpâni. Un tisment

prietenesc al d-lui Dabadie, înştiinţat de AM Guiehon în faţa căreia fuseseră rostite aceste re^H ţionare cuvinte, avu dealtminteri da-rul să-1 potoâe^H

Intre Jaeques şi Severina stângherirea sporist siua eând se puteau întâlni k orice oră. Ruşinat de. ^fl ciunea sa, el o găsea de fiecare dată mai mohorâtă. ^H navă de zadarnică încordare. Buzele nu li se mai c^H Căci se saturaseră de această jumătate de fericire; vroiau întreagă, vroiau să plece, să trăiască departM viaţă nouă.

Într-o seară Jacques o găsi pe Severina în lac^H iar când ea îl zări, nu conteni, suspină şi mai tare qfl ţâţă de gâtul lui. Ea mai pâânsese şi altădată dar el ol molea eu o îmbrăţişare, în timp ce acum o simţea şi ^M dtznădăjuită cu cit o strângea mai aprins. Fu zbuciumi îi luă capul în mâint. Şi, privind-o de aproape, în ^^T ochilor ei năpădiţi de lacrimi, spuse, pricepând „a se zbuciuma astfel, pentru eă era femeie, pentru c c-utexa să facă ea ceea ce ar fi trebuit să facă el:

— Lartă-mă, ai răbdare… Îţi jur, în eurând, î: ee vor putea.

Ea îşi lipi numaideeât gura de gura lui ea per jurămtntu] şi se sărutară mult, mult.

Mătuşa Fazia murise joi seara la nouă *„ă eonvutehine; iar Misard eăută zadarnic să-i îr pleoapele, căci ochii ei se încăpăţmau să rămâaă „hişi, capul îi înţepenise, plecat pe umăr, ca j„ivi în. Odaie, iar bjtizele îi erau întinse ca într-” ironie. O singură candeiă ardea pe o masă lângă Şi treaurile care treceau într-una de la ceasurile I„ ptină viteză, neştâind nimic de moarta aceasta ea ăv a mai safruBciftap”

Scape de Flora, moartea la Doânviile.

Desigur că nu se putea livf, şi avea astfel două ore î M felie de pââne, simţinduinunâe la locul lor. Porniri dese ncovoiat, tuse îl întrerupeau şi,

5„gmd „ ^

L! N aPa „face, o rosese pe femeia -un rod carii stejarul, iar j'utincâoasă, pe când el mai

¦unche, căutând sub pat o (<- pregătită pentru spălătură. I-i mai punea şoricioaică în Proasta nu se ferea în direcţii *^J [i <„ I. Înfundat acum de-a binelea ~ *°~aSta 8 3, se întoarse şi şterse eu sa f^

Kra mândru şi se bucura ca de o ihiţise |JO partea cealaltă ceea ce înghită pe gurĂ. În momentul re cutremură într-atâta căsuţa uinţa, el se întoarse, tresărind i ăsta cu mulţimea lui de li lâcerea greoaie, întâlnea ochii laj I >ăreau că-i urmăresc fiecare Iul/urile, gurii ei zâmbeau. Misard, cuprins de furie. Auzea tă! Desigur că nu va lila cu când ea nu mai ora, el va in

K. S – a„ de mu” lln 7

— Fi n. Urma ulai „loarteiie poi spunea: ca-nua de franci 3ple iin 'irmă r fi fost mai bine să-i fi dat de buna votc? Ntiţi de toată bata, a de cap. Odliî moartei îi ur-rotutmdeni. Caută! Caută! C”prinse eu pHcamera aceasta în care nu îndrăznise să scotocească cât timp trăise ea. Întâi dulapul. Scotoci prin rafturile' cu rufe, scutură sertarele să vadă dacă nu găseşte vre ascunzătoare. Nimic. Alergă la măsuţa de noapte, scpas marmora, o întoarse pe dos; în zadar. În spatele oglinzii' de la cămin, o oglindă mică de bâlci, ţintuită în două cuie; trecu o linie subţire, dar nu scoase altceva deci un strat de praf negru.

Caută! Caută Atunci, ca să scape de ochii moar tei, se aruncă la pământ, pipăind şi bătând podeaua pumnul să vadă dacă nu e vreun loc gol; găsi câteva că rămizi urnite din loc şi le smulse cu totul. Nimic şi ia nimic. Când se ridică dădu iar de ochii ei, se întoars şi vru să-i privească, dar buzele moartei schiţau mere acelaşi zâmbet. Fără îndoială îşi bătea joc de el.

Caută, caută! Fu cuprins de friguri, se apropie ea stăpânit, de o bănuială, de o idee care-i îngălbenea mai mult faţa palidă. De ce crezuse că nu va lua m; li franci cu dânsa? Şi îndrăzni s-o descopere, s-o dezbrjH ce r'ăutând~o prin toate cutele mădularelor ei, de vrenM ce îi tot spunea să caute. Răscoli patul, îşi vârî braţuL până la umăr în saltea,

dar nu găsi nimic. Caută, caută fl Şi capul căzut în neorânduială pe perne îl privea moron cu ochi batjocoritori.

Flora se întoarse de la Doinville, pe când MisaiB căuta să îndrepte patul.

— S-a botărât wtitni poimâine, sâmbătă, la unsp^H 7.eC. C, zise ¦-

Vorbea despre înmormântare. Dintr-o privire înţfl lege la ce muncă se dedase Misard în lipsa ei. Avu un gest de indiferenţă dispreţuitoare:

— Nu mai căuta că n-ai să-i găseşti.

Îşi închipui că şi ea îl sfidează şi înainta spre eu dinţii strânşi:

Ţi i-a dat ţie, ştii unde sunt?

Ideea că mama ei ar fi putut da cuiva, fie chiar fiicei sale, mia aceea o făcu să ridice din umeri.

Pe dracu daţi. Daţi pârnânhilui. Da ' I pe aici, poţi să-i cauţi

Şi coi un gest larg arătă toată casa, grădina cu f tana. Linia Cerată, întreg satul.

— Da, pe aici, în vreo gaură unde nimeni n-o să dea peste ei.

Apoi, pe eând el, scos din fire, pipăia pereţii fără ¦ui se mai ascundă de dânsa, fata, în picioare dinaintea ferestrei, urma cu jumătate de glas:

— O, eât este de frumoasă noaptea! Am mers re pede, stelele luminează ca ziua. Mâine o s-avem o vreme minunată!

În colţul mesei, candela ardea mereu cu o flacără mare. Trecu un tren şi zgudui toată casa.

Flora era hotărâtă să rănrână toată noaptea aici şi slutea pe gânduri. La început vederea moartei o scotea din ideea fixă care o persecutase tot impui drumului la

Doinville. Era ceva care-i adormea suferinţa. De ce nu-i produsese moartea mamei sale mai multă mâhnire? Şi de ce nu plânsese până acum? Cu toate acestea o iubise, iiesi era sălbatică şi cutreera toată ziua câmpiile, când nu

1; i serviciu. În timpul unei crize, care a ucis-o pe bă-

1 ią, se aşezase de douăzeci de ori pe patul ei, rugând-o heme un medic; căci se îndoia de lovitura lui Misard,
¦. Ilăjduia că frica îl va reţine. Dar nu obţinuse niciodată
|df ît refuzuri îndârjite. Din partea bolnavei, care avea, inindria să nu primească ajutor de la nimeni, sigură de l triumful ¦ ei: căci lua banii cu dânsa.

Atunci fata plecă şi hoinărea ca să uite. Probabil asta-i închisese inima; când cineva are o supărare prea mare nu mai este loc pentru alta; matnâ-sa se du-M". C, o vedea în faţa ei. Distrusă, palidă si, cu toate sfo?

— Ţflrile, nu putea să fie mai tristă decât era. Să cheme darmii, să-1 denunţe pe Misard.

— La ee bun? şi încet.

— Cu toate că privirea îi era aţintită asupra ei, încetă de a o mai vedea, ne mai auzind decât liecerea trenurilor, care ei îi ţineau loc de ceasornic. De câteva minute, din depărtare, se auzea aprounui omnibus care venea de la Paris. Când loco-liva trecu pe dinaintea ferestrei ei, se făr-u în casă o lină ca de incendiu.

— Unu şi optsprezece minute, gândi ea. Încă şapta
În dimineaţa aceasta la opt şi şaisprezece, vor trece.
De luni de zile o obseda trecerea aceasta. Ştia să
I vâneri dimineaţa expresul, condus de Jaeques, o transporta pe Severina la Paris; şi nu mai trăia decât în ehinuri-i le geloziei; să-i pândească, să-i vadă, să-şi spună că aveaj să se iubească amândoi în voie.

Oh! Trenul acesta care fugea, senzaţia nesul de a nu te putea agăţa de ultimul vagon să te ia te ducă cu el.

I se părea, că roatele lui îi sfâşkinima. Suferi tata încât într-o seară se ascunsese să scrie justiţiei, 4^| dacă femeia aceea ar fi fost arestată, s-ar isprvi; care văzuse odată murdăriile ei cu preşedintele. Gi morin, credea că spunând asta judecătorilor au s-o|H Ghidă. Stătea însă mereu cu tocul în mână şi nu ştia 4^H să întoarcă fraza.

Şi oare justiţia îi va da ascultare? Poate că flfl băga-o pe ea în închisoare cum l-au băgat pe Cabuc^H Nu! Vroia să se

răzbune şi se va răzbuna, singură. 1*0 era un gând d>_ răzbunare ca acela de care auzise l^H bjndu-se, gândul de a face răul spre a şi-1 vindeca pe 1 său; ei o nevoie de a sfârşi, de a răsturna totul, ca şi i-ar fi lovit un trăsnet. Era foarte mândră, mai îruni< şi mai voinică decât cealaltă, convinsă de dreptul ei Ia bire; şi când pornea singură pe câmpiile acestei tar lupi, cu greaua-i podoabă de păr blon, ar fi vrut prindă pe cealaltă într-un colţ de pădure ca să-şi înc socotelile ca doi luptători inamici. Nici un bărbat atinsese; îi bătea şi, cu puterea oi, ieşea întotdeauna vingătoare.

De o săptămână i se înfipsese în cap gândul sjj^ moare ca să nu mai treacă, să nu se mai ducă împri m la locul de îrttâânâre. Nu mai judeca şi se supunea ujfl instinct sălbatic de a distruge.

CSnef i se împtfnta un spin în came şi l-ar f c" deget cu tot.

Să-i ueâdă, să-i ucidă la prima ocazie când voi ce; şi pentruastasă răstoarne trenul, să p„ie un ^ de-alungul liniei, să smintească din Ioc (c) şină -sfârşit, să sparg", sădistrugă totul El va fi desigur în. Toeomoth'â, p" care călătorea întotdeauna în S^^|, pentnv u-î fi mai apraape, na va scăpa.

Tm re restul călătorilor, nu se gândea la Bl Nu unic pentru dânsa. Îi cunoştea oare?

Şi catastrofa asta, cu sacrificarea atftor vieţi, era ngura ei preocupare, stropită de atâta sânge omenesc să-şi poată scălda în el inima ei enormă, umflată i lacrimi.

Totuşi, în dimineaţa de vineri, stătea încă slabă şi „irită neştâind ce şină să scoată din loc. Dar în seaea nemaifiind de serviciu, îi veni în gând să treacă luneî până la bifurcarea din Dioppe. Era plimbarea favorită. Îi plăcea să umble pe sub tunelul acesta şi să >'ifi deasupra capului ei duduitul trenului cu fanarul bâtor de lumină; de fiecare dată scăpa neatinsă şi ii primejdia de a fi stâăcită o atrăgea mereu aeoi" t unde Ieşea totdeauna biruitoare.

Dar în seara aceea, după ce scăpase de sub suprarea pazniculuı şi înaintase până în mijlocul tune-Jlui, ţinând-o pe stânga ca să fie sigură că nu va îi i de trenurile care veneau pe dreapta, * avu nesoco-ă se întoarcă pentru a urmări trenul care mergea favre; şi când se întoarse, făcu un pas greşit şi nu ia în care parte dispăruse lumina cea roşie. Cu tot linjiil ci, se opri zăpăcită de zgomotul roatelor, cu mâi-îngheţate şi părul vil voi, de un suflu de groază, a-(Jacă ar fi trecut alt tren i se părea că n-ar mai ştii ine sau pleacă, ar alerga când ia dreapta, când KTa şi ar fi fără îndoială tăiată. Făcu o sforţare ca gândurile, dar deodată groaza o făcu să por-întâmpâare drept înaintea ei într-un galop fu-i. Nu, nu! Nu! Vroia să moară înainte de a-i ucide doi! Picioarele i se împleticeau între şine, alu-ţi alerga, cădea. Era nebunia tunelului, pereţii pa apropie unul de altul s-o strivească, iar bolta isună de zgomofe închipuite, de ameninţări, d„ puternice. Întorcea capul la fiecare pas, şi î că simte pe gât respiraţia arzătoare a unei lo- >uă ori avu impresia că se înşeală şi că va fi” în partea spre care aleargă; schimbă diŞi galopa, galopa, când zări în depărtare drept în faţa ei, un ochi roşu care se mărea, se mărea.

Ochiul devenea o gură mistuitoare de cuptor. Orbită, sări fără să-şi dea seama spre stânga, şi trenul trecu asemenea unui fulger atingând-o numai cu un vânt 6 rjelie. După cinci minute ieşea din tunel zdravănă, tinsă.

Erau ceasurile nouă; peste câteva minute expres' de Paris va fi aici. Fata continua să se plimbe până urcarea de la Dieppe, cercetând linia cam la 20 de rae pentru a se încredinţa dacă vreo împrejurare n-ar put să-i vină într-ajutor. Pe linie se afla tocmai un tren marfă pe. Care prietenul ei, Ozil, îl legase; şi conce deodată un plan; să împiedice pur şi simpul pe acar schimbe macazul pe linia Havre, aşa ca expresul să ciocnească de trenul de marfă. Nutrea o prietenie pent Ozil, din ziua când el tăbărâse asupra ei, beat de dorinţl şi când era cât pe aci să-i crape

capul cu un ciomag. Da atunci îl vizita din când în când, trecând prin tunel, ca capră scăpată de pe munte.

Fost militar, foarte slab şi nu prea vorbăreţ, Oz n-avea să-şi impute nici o neglijenţă. Zi şi noapte era ochii deschişi. Numai sălbatica aceasta, tare ca un băiaf care îl bătuse, îi răscolea tot sângele numai cu un al degetului ei cel mic.

Cu toate că avea cu patrusprezece ani mai mul cât D. Însa, îşi jurase s-o aibă, aşteptând, fiind politicos, ¦ vreme ce cu violenţa nu izbutise. Aşa că şi în noapti ceasta îl chemă în întuneric, îi ieşi înainte uitând Ea îl'ameţea atrăgându-1 spre sat şi povestindu-i luii'im încurcate.

— Spunea că mama ei este bolnavă şi de va muri ol mai rămâne nici un ceas la Croix-de-Maufras. Urechci eî auzea din depărtare duduitul expresului, care pâri; sca Maluanay-ul şi se apropia în toată viteza. Când simţi, se întoarse dar nu se. Gândea la aparatul cel mm locomotiva intrând spre linia dinspre Dieppe, dădea s'm” gură semnalul de oprire; şi mecanicul avusese timpul | oprească la câţiva paşi de trenul de marfă. Ozil ^ un strigăt de om asupra căruia s-ar fi năruit casa şi a-lorgă la postul său, pe când ea urmărea, ţeapănă, prin întuneric manevra necesitată de accident. După două zile, acarul venea să-şi ia rămas bun, nebănuind nimic şi ru-gând-o să vie la el când o va pierde pe mamă-sa.

Deci lovitura dăduse greş, trebuia să găsească alt-¦va. Evocarea acelei amintiri, împrăştie norul de vidare din ochii Florei; şi zări din nou moarta luminată de flacăra galbenă a candelei. Maică-sa” nu mai era. Trebuia oare să se ducă după Ozil, care o va face poate fericită? Întreaga ei fiinţă se răzvrătea.

Nu, nu! Dacă era într-atât de nevrednică încât să nu poată curma viaţa celorlalţi doi, chiar prefera să bală drumurile, să se bage servitoare, decât să aparţină unui I om pe care nu-1 iubea. Şi ajungându-i la ureche un suin ¦! Neobişnuit, înţelese că Misard răscolea pământul din bucătărie cu un târnăcop. Se încăpăţâna să găsească comoara, şi ar fi fost în stare să răstoarne întreaga casă. Totuşi n-ar fi vrut să

rămână nici cu el. Oe să fă-I ră? Pereţii se cutremurau şi pe chipul moartei trecu un | reflex ea de văpaie, însângerându-i ochii deschişi şi ric-lusurile ironice ale gurii. Era ultimul omnibus care venea 'Ic la Paris eu maşina lui grea.

1 Flora întoarse capul şi privi la stelele care luceau în liniştea nopţii primăvăratice.

— Trei şi zece. Încă cinci ore şi au să treacă. Suferinţele ei vor începe din nou. Să-i vadă astfel, I In fiecare săptămână aiergând după cuibul lor de dragoste, I i, ta era mai presus de puterile ei.

Acum când era sigură că nu-1 va avea niciodată pe i ques doar pentru dânsa, prefera să nu mai fie nimic.

Amera în care veghea, o umplea de doliu, făcând-o să lă nevoia unei nimiciri complete. Dacă nu mai era nilu-ni care s-o iubească, toţi ceilalţi puteau să se ducă

I deodată. Soră-sa era moartă, mamă-sa era moartă, draiea ei era moartă; ce să mai facă? Să fie singură aici, aiurea, pe când ceilalţi vor fi împreună? Nu, nu

I Mai bine să se răstoarne lumea, iar moartea care pluteşI le în camera aceasta să-şi fluture aripile deasupra liniei

I y să măture totul!

Hotărâtă să-şi pună în aplicare planul, se gândi ia

I îf un „bosil

L”ftMre mama. Şi se surprinse spunând cu glas ţaro?

— Cu zece minute înainte, are să fie bine.

Într-adevăr, în zece minute, ar avea destul timp. Dacă nu va fi semnalat nici un tren cu zece minute înaintea expresului, va putea să se apuce de lucru.

Odată lucrul pus la calo, neliniştea o părăsi şi reveni calmă.

Pe la cinci se iviră zorii: 0 dimineaţă răcoroasă şi limpede. Gu toată răceala, ea deschise larg fereastra, şi dimineaţa minunaţi intră în camera lugubră, plină de fum şi de miros de mort. Soarele mijea încă, în dosul linei împrejmuită de arbori; dar părea că inundă dru-nurile în veselia ce cuprinde pământul odată cu fiecare rimăvară.

Nu se înşelase In ajun; va fi o dimineaţa frumoasă, ia din acele dimineţi pline de tinereţe şi sănătate când ţi-e plăcut să trăieşti în locurile acestea pustii, printre coastele întretăiate de văi înguste.

^8 ^ c*n<^ î^i întoarse ochii în odaie fu surprinsă văzând candela aproape stinsă, pălind lumina zilei abia cu o licărire slabă.

Moarta părea că priveşte acum linia ferată, unde honurile se încrucişau mereu, fără să bage în seamă lumina de lângă corpul ei nemişcat.

Odată cu zorii zilei, Flora îşi luă serviciul în primire.

Şi nu părăsi odaia decât pentru omnibusul care venea de la Paris la şase şi douăsprezece minute. La şase Masară îşi înlocuia de asemeni camaradul care făcuse slujba îe noapte. La chemarea lui din trompetă, ea veni să se aşeze în faţa barierei cu drapelul în mână.

Un moment urmări trenul cu ochii. *

—*:5 – încă două ceasuri, gândi ea cu glas tare.:

Maică-sa nu mai avea nevoie de nimeni. De aici încolo Flora simţea o silă nespusă de a mai intra m odaie. Se sfâr&ise, a sărutat-o şi acum putea fi săpână pe existenţa ei şi a altora.

De ebieei, între trenuri, ea dispărea; dar în dimineaţa aceasta un interes o reţinea la postai ei, aproape de barieră, pe o bancă de seândură, eare s: e găsea la marginea Uniei. Soarele se urca la orizont. Flora nu se mişca, scăldată în lumină în mirosul etmpului, larg pătruns de seva lui april.

Se interesă o clipă de Misard, care se afla în coliba lui de scânduri, la capătul celălalt al liniei. Era foarte a-gitată; intra ieşea, manevra cu o mână nervoasă aparatele aruncând mereu priviri spre casă, de parcă spiritul său ar fi fost acolo. Era în frigurile aşteptării, absorbită, eu faţa mută şi nemişcată, cu ochii aţintiţi la capătul liniei, spre Barentin. Şi aici, în sărbătoarea primăverii, avea să se săvârşească o

sălbăticie a cărei viziune i se fixa înaintea ochilor Minutele se scurgeau, unele după altele Flora nu se mişca.

În sfârşit când, la şapte cincizeci şi cinci, Misard a-nunţă omnibusul de Havre, pe linia care urcă, ea se seu lă, închise bariera şi se aşează înaintea liniei cu steagul în mână. În depărtare trenul se pierdea, după ce zguduise pământul şi intra în tunel unde zgomotul încetă. Dacă în zece minute nu va fi semnalat nici un tren de marfă va alerga să scoată din loc o şină. Bra foarte calmă, dar îşi simţea inima strânsă sub greutatea faptei.

De altfel gândul eă Jacques şi Severina se apropiau, că vor trece pe dinaintea ei îndreptându-se spre cuibul lor de dragoste – dacă nu-i va opri – era de a-juns ca s-o întărească în hotărârea ei, fără să mai stea o clipă la îndoială; era irevocabilul; laba lupoaicei care-ţi rupe coastele în fvigă. În egoismul răzbunării sale nu vedea altceva decât trupurile lor mutilate, fără să-i mai pese de restul lumii necunoscute, care defila de ani de zile pe dinaintea ochilor ei. Poate că în faţa sângelui şi a morţilor, soarele acesta care-i făcea rău, se va ascunde, încă două minute, încă unul şi se va duce. Auzi un zgomot surd dinspre Becourt. O căruţă fără îndoială. Căruţaşul va cerc să-i dea drumul, ea va trebui să-i deschidă bariera, să stea de vorbă: lovitura va da iar greş. Şi avu o pornire de ciudă furioasă, şi plecă, părăsind postul, căruţa şi pe căruţaşul care se va descurca sin” gmcum va putea.

Dar se auzi pocnetul unui bici în liniştea dimineţii] o voce şi strigăte vesele 5 – Ei, Flora!

A Cahuehe. „Rămase îngheţată pe loc, în faţa baCe dumnezeu? Mai dormi încă pe soari Iute, că vreau să trec înaintea expresului, îi zise el.

În sufletul ei se nărui ceva. Lovitura dăduse greş i.ir cei doi vor ajunge la locul fericirii lor, fără să fie împiedicaţi sau să-i poată zdrobi.

Şi, pe eând deschidea încet bariera veche, pe jumătate putredă, căută furioasă o piedică pe care s-o a-runce de-a

lungul drumului.

Ra atât de deznădăjduită că s-ar fi aruncat ea în-că ar fi fost sigură că are oase destul de tari, ca, i poată răsturna trenul.

Privirile îi căzură asupra căruţei încărcată cu două blocuri de piatră, atât de mari că abia le urneau din loc vinci cai vânjoşi. Blocurile acestea deşteptară în sufletul oi dorinţa nebună de a le lua şi de a le aşterne de-a lungul drumului. Bariera era larg deschisă; cele cinci a-nimale asudate, aşteptau gâfâind.

— Se ai în dimineaţa asta? Întrebă Cabuche. Ai tră foarte ciudată.

Atunci Flora vorbi! -

— Mama a murit aseară.

Căruţaşul scoase un strigăt de prietenească părere rău. Puse biciul deoparte şi-i strânse mâinile.

— O biata mea Flora! Trebuia să te aştepţi de mult; lotuşi trist! Vreau s-o văd, ne-am fi înţeles desigur, ducă nu se întâmpla nenorocirea.

O însoţi încetişor spre casă. In prag (Sabuche aruncă o privire spre caii săi. Fata îl linişti în câteva cuvinte.

— N-avea nici o grijă, expresul e departe.

L ¦; Minţea. Urechea ei obişnuită simţea din cutremurul disub picioare că expresul părăsea staţia Barentin. Încă rinei minute şi va fi aici. Pe când pietrarul stătea în picioare în odaia moartei şi se gândea foarte mişcat, la I miseta, fata rămase dinaintea ferestrei ascultând gâfâitul maşinii, care se apropia tot mai mult, Deodată ty aduse aminte de Misard, care avea s-o vadă şi să împiedice catastrofa, dar inima-î stătu în loc când se întoarse şi nu-1 văzu 1” postul său. F] găsi pe după casă, răscolim! Tot pământu] de la marginea fânlânii. Nu putea ţine piepj ispitei cace-1 îndemna să caute, să caute.

Întâmplarea însă îi venea într-ajutor. UnuJ dtntr” cai începu să necheze, pe când maşina care se apropâj gâfâia tare, ca o fiinţă grăbită ce ajunge la destinaţie.

— Mă duc să-i potolesc, zise Flora către Cabuche. Nu-ţi fie frică.

Alergă şi prinzând primul cal de frâu îl trase cu toată puterea ei de luptătoare.

Oaii se înţepeniră; greaua lor sarcină se clătină un moment fără să se răstoarne; dar, ca şi eând s-ar fi transformat ea singură într-un animal de transport, trase ruta pe linie. Acum se aflau de-a latul şinei pe când expresul era la o sută de metri depărtare. Atunci, pentru a înţepeni povara, de teamă să nu se urnească, strânşi! Hăţurile cu o sm-ueitură bruscă, într-o sforţare supraomenească. Ea, care crease în jurul său legende, care oprâs" un vagon pornit la vale, care împinsese din faţa unui tren (c) căruţă, ea ţinea azi în frâu, cu pumnu-i de fiei cinei cai încordaţi care nechezau la apropierea prime] diei.

Totul ţinu abia zece secunde, într-o groază cie na descris. Cele două blocuri de piatră păreao că închid ori contul. Cu alămurile-i luminoase, cu oţelurile-i sirâJu-citoare, maşina luneca, sosea cu mersu-i lin, fulgerător, sub pulberea de aur a dimineţii. Inevitabilul era în faţfi, nimic pe lume nu mai putea să abată ciocnirea. Şi încor* darea ţinea.

Întors dintr-o săritură la post, Misard urlă, cu bra ţele în lături, agitând pumnii în dorinţa nesăbuită de * prevesti şi a opri trenulCsbuehe ieşi din casă auzind zgomotul roţilor şi al nechezaturilor şi se năpusti şi H, păenind! A cai. Dar Flora, eare sărise în lături îl opri, ca ea „ H salva. El credea eâ ea n-a avut putere să #1 că vitele şi eă ele (c) Unseră. Şi se învinuia, se b"-eea cu râgâituri de groază şi deznădejde, pe când ea, neclintită, mărită, cu pleoapele holbate, arzătoare, privea. In chiar momentul când botul maşinii avea să se lovească ile blocuri, când nu-i mai rămânea poate o distanţă de un metru, Flora îl văzu clar pe Jaeques cu mâna pe mala. El se întoarse şi privirile se încrucişară într-un imp care îi păru fetei nespus de lung.

În dimineaţa aceea Jaeques i-a zâmbit Severinei când venise la Havre, pe peron, pentru a lua, ca în fiecare.

Săptămână, expresul. De ce să-i întunece el viaţa. Cu gânduri negre? De ce să nu se folosească de zilele fericite, când ele se iveau? Şi era hotărât să guste măcar plăcerea acestei zile, făcând planuri, visând să dejuneze cai femeia la restaurant. De aceea, când ea îi aruncă o privire dezamăgită pentru că nu era nici un vagon de-a întâia în cap şi pentru că era nevoită să ia loc departe de el, la c oadâ, Jaeques _g consolă zâmbindu-i cu multă bunăvoie. Au să, i. |ungă tot în acelaşi timp şi se vor despăgubi apoi de di inul despărţirii. Ba, după ce se plecă pentru a o vedea cum se urcă într-un compartiment, la capătul celălalt, el împinse buna-i dispoziţie până la a glumi cu conduetorul->cf Henri Dauvergne pe care îl ştia îndrăgostit.do ea. Săp-Ifunâna trecută i se păruse că acesta se întrecea cu firea şi că Severina îl încuraja din nevoia de a petrece. ROUT baud avea dreptate; în cele din urmă ea o să se culce şi iu tânărul ăsta, nu din dragoste ci numai din dorinţa de a gusta plăceri noi. Iar Jaeques îl întreba acum pe Henri cui i-a trimis, în ajun, ascuns după ulm, sărutări, ceea ca ii făcu pe Pecqueux să râdă cu mult haz.

De la Havre Ia Barentin expresul a mers cu viteza reglementară, fără vreun incident; cel dinţii care, din cabina sa, la ieşirea din şanţ semnalase căruţa de-a curmezişul liniei, a fost Henri. Furgonul din cap era înţesat de Itugaje căci trenul, foarte încărcat, aducea numeroşi cari care debarcaseră în ajun dinlr-un paquebot.

Surpriza conductorului fu de aşa natură îneât rămaocamdată paralizat. După câteva clipe trenul ieşea tunel iar locomotiva slobozea un strigăt. Henri se hotărî să fragă semnalul d? Alarmă al cărui capăt atâma Ungă eî.

În momentul acela suprem, Jacques era dus mintea aiurea. Se gândea la lucruri confuze şi îndepărtate; însăşi icoana Severinei era înceţoşată acum. Sun tul strident al clopotului şi răcnetul lui Pecqueux îl tre:

Şi, palid, Jacques văzu totul, înţelese totul; căruţ; aşezată de-a curmezişul, locomotiva tumultuoasă, ciocnirea

groaznică. Nenorocirea era inevitabilă. Întoarse vi< lent manivela, închise regulatorul şi strânse frâna. Lisona nu se supunea, continua să meargă, prea puţin d molită. Şuiera, se încorda sub frână şi gonea, gonea reu. Înnebunit de spaimă, Pecqueux sări. Jacques ră se ţeapăn la postul său. Şi, fumegând, şuierând, mugin Lisona se ciocni cu povara enormă a celor treispn vagoane pe care le târa după ea.

Atunci, la douăzeci de metri de ei, la capătul de li nie în care spaima îi ţintui, Mişard şi Cabuche cu braţele în aer, Flora cu ochii năuci, văzură următoarea scenă îngrozitoare: trenul se ridică iar şapte vagoane se îneâ] <'-ară şi se prăbuşiră cu un troznet furios, într-o năruire de sfărâmături. Primele trei erau făcute praf, celelalte patru nu formau decât un morman de acoperişuri des-„ fundate, de roţi schilodite, de uşi, de lanţuri, de tampoii ne într-o puzderie de geamuri sparte. Şi, îndeoseh auzit răbufnirea locomotivei în pietroaie; un trozno fundat sfârşit cu un strigăt de agonie. Lisona, găuri zăcea la stânga, peste căruţă, în timp ce' pietroaiele rau sfârteeate în lături, ea după o explozie. Dintre cinci cai, patru, striviţi, târâţi, îşi dăduseră duhul. 5 vagoane de la urmă rămăseseră nevătămate, fără „ clinti măcar de pe linie.

Dar se înălţau strigăte, chemări ale căror cuse pierdeau în urletele nearticulate de vită.

— Ajutor! Vai, Doamne, mor 1 ajutor! Ajutor

În tumultul acela asurzitor, în fumul orbitor, uşile vagoanelor rămase nevătămate s-au deschis. Călătoi îmbulziră afară. Gădeâu pe linie, se ridicau, sfe^în”! Ml-zeau, îşi făceau loc eu pumnii, cu picioarele. Femei, bărbaţi, răcnind, se pierdură departe.

Călcată, cu părul despletit şi cu rochia în zdrenţe, perina scăpase în cele din urmă din îmbulzeală: dar ea nu fugea, ea venea spre locomotivă, ctnd deodu întâlni cu Pecqueux faţă în faţă.

— Jacques, Jacques! A scăpat, nu-i aşa?

SI Fochistul care, ca prin minune, nu îşi vâtâraase nici un ciolan, alerga şi el spre locomotivă, cu inima străpunsă de remuşcări la gândul că mecanicul său o fi printre sfărâmături. Călătoriseră atâta împreuna, împărtăşiseră laolaltă atâtea greutăţi.

— Am sărit, îngăimă el, nu ştiu nimic, nimio., Să alergăm!

Se loviră de Flora care îi privea. Ea nu se clintise din locul în care o ţintuise groaza actului săvârşit, a masacrului pus la cale de ea. Se sfârşise totul acum; şi tata se simţea uşurată ea de o mare povară şi nu încerca nici o milă pentru nenorocirea făcută altora, nenorocire pe care n-o vedea. Când o zări, însă, pe Severina, ochii i se holbară şi umbra unei crâncene suferinţe îi învineţi chipul pal. Cum femeia asta trăia când el, de bună seamă, murise? Un răcnet îi ieşi din gâtlej, îşi frământă mâi-nilo şi porni în goană, în neştire.

— Jacqueă, vai, Jacques. E aici, a fost aruncat ipoi, l-am văzut. Jacques, Jacques!

Lisona mugea eeva mai stins, într-o tânguială răguşită care slăbea treptat. Se auzea acum, mai tare, mai sfâşietor, urletul celor răniţi. Decât că fumul rămânea gros acoperind într-o pulbere deasă mormanul de sfărâmătuiri din care se înălţau strigătele acelea torturate şi înfricoşate, (c) e să faci? Cum să începi? Cum să ajungi până la nenorociţii aceştia?

— Jacques! Striga mereu Flora. Da, s-a uitat 1* mine şi a fost aruncat colo, sub tender. Alergaţi! A-jutaţi-mă!

Gabuche şi Misard îl ridicaseră pe Henri, conduc-inrul-şef care, în ultimul moment, sărise de asemeni din tren. Îşi scrintise piciorul. Îi aşezară pe pământ, Ungă zaplaz, de unde, năucit, privea în jurul său fără să pară că-i suferind.

— Cabuche, haide, ajută-mă! Îţi spun că Jacques e dedesubt, colo!

Pietrarul nu auzea; alerga la alţi răniţi; ridica o femeie tânără ale cărei picioare atârnau, frânte din şolduri. Dar la chemarea-Florei alergă Severina.

— Jacques, Jacques! Unde e? It” ajut eu.

— Bâne, ajută-mă!

Li se întâlniră mâinile pe o roată sfărâmată. Dar rle-getele delicate ale uneia nu izbuteau să facă mare lu-cru, pe când cealaltă, cu braţul ei voinic, înlătura obstacolul.

— Băgaţi de seamă! Spuse Pecqueux, apuetndu-^e şi el de lucru.

Cu o mişcare bruscă o oprise pe Severina în nv>-mentul când ea era să calce peste un braţ tăiat din u-măr, îmbrăcat într-o mânecă de pânză albastră. Femeia se scutură de groază. Totuşi nu recunoştea mâneca: era un braţ necunoscut, smuls dintr-un corp care va fi găsite nici vorbă, în altă parte.

Opera de salvare a muribunzilor şi de căutare a morţilor, deveni plină de griji şi de primejdii căci focul din locomotivă se întinsese la obiectele de lemn; fu nevoie, ' pentru a stinge începutul acesta de incendiu, de pământ î aruncat cu lopeţile. În timp ce se da fuga la Barentin după ajutoare, iar o depeşă era expediată la Rouen, desi potmolirea era organizată cât mai activ posibil, toate bra-j ţelc munceau curajoase. Mulţi dintre fugari se întoarseră, ruşinaţi de spaima care îi cuprinsese. Dar lucrul înainta cu foarte multe precauţiuni, fiecare sfărâmătură necesita griji de teamă de a nu da ultima lovitură nefericiJ ţilor îngropaţi acolo, în cazul când s-ar mai fi surpai ceva peste ei. Din grămadă, ţintuiţi până la piept, strânşi „a în menghine şi urâând, răsăreau răniţi, ici şi COICK, Fu nevoie de un sfert de ceas de muncă pentru a-1 libera i” unul care era alb ca hârtia şi care spunea că nu are nimic. Că nu-l doare nimic; dar când îl scoaseră se văzu că ct im fiu mai avea picioare; îşi dădu sfirşitu! Numaidceât, fără „.! Fi ştiut Sau să fi simţit, în aiureala spaimei, că era pritilat. O familie fu scoasă dintr-un vagert de a doua!

Lii'âl şi mama erau răniţi la genunchi, bunica avea un br. *t rupt; dar nici ei nu simţeau vreo durere; gemeau şi IM strigau copila, o bă-lăioară de trei ani numai, care îh

j>ăruse în momentul coicnirii şi care fu găsită ncvătă-mi. Ită, cu chipul vesel, sub o frântură de acoperiş. O altă ¦i'tiţă.

— Aceasta, însă, plină de stnge, cu mânuţeie-i strivii.1 aşezată deoparte până ce îi vor fi ffăsâţi părinţii – 'i. I singură, străină şi aşa de aiurită – - încât nu scotea:'uvânt; doar faţa i se schimonosea de-o fricâ fără gini de îndată ce se apropia cineva. Uşile nu puteau fi deschise deoarece broaştele fuseseră stââeite, astfel că im mai puteai să intri în rom partinic n te decât prin fe-¦ treâe sparte. Patru cadavre se aflau de pe acum înşî-Mito la rând, pe marginea liniei. Vreo zece răniţi, zăceau întinşi pe jos, lingă morţi, fără un medic oare să îi pan-*/e, fără un ajutor Şi despotmollrea începuse abia; sub flt-care dărâmătură – o nouă victimă.

— Vă spun că Jacques e aici, dedesubt! Repetă hora uşurându-se prin acest strigăt încăpăţânat pe care)! Scotea fără rost ca o tânguire a deznădeirlâi ei. Auziţi, MU/. Iţi, strigă!

Tenderul se afla prins sub vagoanele care, încăler. Ttc unele peste altele, se prăbuşiră pe urmă peste el;

|i tntr-actevăr, îndată ce maşina hârâia ceva mai slab, auzea o voce groasă mugind printre sfărâmături. Pt iii. T.iură ce lucrul înainta, strigătul. Glasului acela în agolevenea mai tare şi aşa de îndurerat încât muncitorii, i IK' mai putând să îndure, plângeau şi răcneau ei înşişi.

P urmă, când îl traseră afară pe nenorocit, mugetul de miferânţă încetă. Omul murise.

Nu. Nu el, zise Fâora. El e mai la fund, e mai cu br-aţele-i voinice, ridica roţi, ie arunca deo-'rânge* tălaia de pe acoperişuri, sfarma uşile, srovrt-' apetele d-c la^ţari. Şi de îndată -ce da peste un mortît, îi ¦e&ema f” ceilaU? Nevrând să zăbovească

Acum erau doisprezece morţi şi peste treizeci dţ răniţi. Începeau să descătuşeze tenderul; iar din vren vreme Flora s.e. _ oprea, îşi vâra capul printre scândurilu rupte, printre

fiarele îndoite, scotocind înfriguratã <u privirea, doar-doar îl va zări pe mecanic. Deodată se un strigăt puternic:

— Îl văd, e aici, jos… Uite, braţul lui ou vesta albastră… Nu se mişcă, nu suflă…

Se ridică şi înjură ca un bărbat:

— Hai, dumnezeul vostru, grăbiţi-vă, scoateţi-1!

Ajutată de ceilalţi, dădu în lături roţile care îl ocrotiseră pe flăcău de o strivire sigură şi tot ea îl cuprinşi” în braţe.

— Jacques, Jacques! Uite că răsuflă, trăi.

Doamne, trăâeşte. Ştiam bine, l-am văzut căzând era aici!

Severina o urmă buimăcită. II aşează iângă zăpla/, alături de Henri care, uluit, privea mereu fără să pară că înţelege unde este şi ce se petrece în jurul său. Pec-J queux se apropie şi rămase în picioare, Iângă mecanic.) încremenit că-1 vede în aşa hal, pe când cele două femei îngenunchiate, una la dreapta, alta la. Stânga, sprijineau capul nefericitului, urmărind cu încodare w-osăriril” chipului lui.

În sfârşit, Jacques deschise pieoapeie. Pnviriie-i burate se îndreptară spre ele, rând pe rând, fără să le re-eunoască parcă. Dar nu-i păsa de ele căci ochii săi întâl-niră, la câţiva metri de acolo, locomotiva care îşi d sufletul; se speriară la început, apoi se înţepeniră paniţe de o emoţie din ce în ce mai mare. O recun pe Lisona, şi refăcea totul în minte: cele două blocuri de-a curmezişul liniei, ciocnirea groaznică, năruire,: pi care o simţise totodată în ea şi în el. El rămăsese în via”j ta, în timp ce eu ea s-a sfârşit.

Ajutoarele sosiră, în sfârşit, după vreo două ore tn ciocnire, vagoanele au fost toate aruncate pe stânga că despotmolirea liniei se putea face în câteva ceasuri. Un tren de trei vagoane, condus de o locomotivă-pUot, şese din Rouen pe şeful de cabinet al prefectului, pe pro curor şi câţiva ingineri şi mediei ai companiei, un i de persoane buimace şi grăbite, pe eând şeful de gar

La Barentin, d. Bessieere, sosise, cu o echipă la faţa locului. O agitaţie, o enervare extraordinară domnea în

colţul acesta de ţară – aşa de pustiu şi tăcut de obicei. Călătorii scăpaţi teferi simţeau, în frenezia panicei lor, nevoia arzătoare de a se mişca: unii cercetau vagoanele, îngroziţi la gândul de a se urca în vreunul; alţii se şi îngrijeau unde o să mănânce, unde o să se culce; şi cereau cu toţii un birou de telegraf, iar unii porneau pe jos la Barentin cu depeşi. In timp ce autorităţile, ajutate de administraţie, începeau ancheta, medicii procedau în grabă la pansarea răniţilor. Mulţi zăceau leşinaţi, în băltoacele de sânge. Alţii se tânguiau cu glasul slab. Erau în 1'ital cincisprezece morţi şi treizeci şi doi de călători grav răniţi. Până ce identitatea lor va fi fost stabilită, morţii fuseseră înşiraţi de-a lungul zăplazului, cu faţa în sus. Numai un substitut mititel, un tânăr blond şi trandafiriu, foarte zelos, se ocupa de ei scotocindu-le buzunarele pentru a-i eticheta pe fiecare cu un nume şi cu o adresă, după hârtii, hărţi, scrisori. Totuşi în jurul său se forma un rcrc de privitori căci, deşi nu era nici o locuinţă pe rază de aproape o leghe, se strânseră vreo treizeci de bărbaţi, fi'mei, copii care. Încurcau treburile în loc să fie de vreun ajutor.

Jacques continua să fie în nesimţire şi Severina se isezase, rugătoare, în calea unui medic care îl examina pe tânăr fără să descopere vreo rană vizibilă; se temea, Insă, de leziuni interne, căci buzele lui Jacques erau pă-t. Iţe de mici dâre de sânge. Neputând încă să se pronunţe, făţui să-1 transporte pe rănit de acolo şi să-1 aşeze cât mai repede într-un pat.

La atingerea mâinilor Jacques deschise ochii din nou, cu o uşoară exclamaţie de durere; iar acum o recunoscu pe Severina şi îngână:

— Ia-mă, ia-mă de aici!

Flora se aplecase. Dar întoreând capul, Jacques 0 II cunoscu şi pe ea. Privirile-i exprimară 6 teamă de copil; se tăvăli spre Severina într-o pornire de ură ci, 1-ffrnază.

— La-mă repede, repede\par

Atunci ea îl întrebă, tutuindu-1 de asemeni căci singură cu el: fata nu mai conta.

— Vrei ia Croix~de-Maufras?… Dacă nu te sup acolo în iii, o să fim ca la noi.

Şi şi primi, continuând să tremure, cu ochii la ceala tă.

— Oriunde vrei, dar repede!

Flora se înălbise, fulgerată do privirea aceea de uri şt de spaimă

Prin urmare, cu toată jertfirea utâtor necunoscuţi j| nevinovaţi, nu a izbutit să-i ucidă; femeia scăpa fără r„ia o zgârietură; ci de asemeni se va întrema; iar Flora at făcuse altceva decât să-i apropie şi mai mult, să-i bag| în clădirea pustie Ea îi văzu, cu gândul, aşezaţi acolo ¦ mântui vindecat, convalescent, amanta răsplătită pentru vegherile ei prin continue mmgââeri, prelungind amândoi, feriţi de lume, în libertate dtesăvârşită, luna de miere a catastrofei. O străbătu un fior de” gheată: se uită la morţi: îi ucisese fără nici un folos.

În momentul acesta, în ochirea îndreptată spre toi cui crimei, Flora băgă de seamă că Misard şi Cabui Iu-erau cercetaţi de nişte domni; iusfâţia, desigur. Inti văr, procurorul imperial şi şeful de cabinet al prefei tu lui căutau să afle cum de ajunsese căruţa pietrarului îe-a curmezişul liniei. Misard susţinea că el nu-şi păr! Şişe postul, dar altă lămurire nu putea da; nu ştia, U drept vorbind, nimic, tntrucât îl privea pe Cabuche.

— L îndruga, buimăcit încă, o lungă şi confuză poveste: făcut greşeala să lase slobozi caii, vroind să o vadă moartă; caii au luat-o razna, iar fata n-a putut „ă-i opn-că. Se încurca, reîncepea istorisirea de la capăt şi nu I. Butea să se facă înţeles.

O sălbatică nevoie de libertate puse iar în misirafl sângele îngheţat al Florei Vroia să fie liberă pe ea V liberă să gândească şi să ia o hotărâre. De ce să m: tepte să i se bată capul cu tot felul de întrebări, să nil fie şi arestată? Căci. În afară de crimă, era la mijim o abatere de serviciu; o vor

face răspunzătoare rămânea ţintuită în loc, câtă vreme va rămâne şi. Larcţu

Severina se rugase atâta de Peequeux încât acesta ăcuse, în sfârşit, rost de o brancardă; şi veni cu un camarad pentru a lua rănitul. Medicul o convinsese de semeni pe femeie să-1 primească la ea şi pe Henrî, con-ictorul-şef care nu părea să sufere decâl deo emoţâe; rebrală. Va fi transportat după mecanic.

Şi, pe când se pleca spre Jacqucs să îi desfacă gulerul care îl stânjenea, Severina îi sărută ochii deschişi, pentru a-i da curaj sa suporte transportul.

— Nu-ţi fie frică, o să fim fericiţi. Zâmbind, o sărută şi eî. Iar scena aceasta fu pentru Flora sfâşierea supremă. 1 se părea că sângele îi curgea acum în valuri dintr-o rană fără tămăduire. Când îl luară, ea începu să fugă. Dar când trecu pe dinaintea căsuţei zări, prin geam, odaia mortuară cu pâlpâirea candelei care ardea în plină zi alături de trupul mamei. În timpul accidentului moarta rămăsese singură, cu capul pe jumătate întors, cu ochii deschişi, cu buzele crispate, <ăe parcă ar li privit cum se ciocneşte şi cum moare lumea aceea necunoscută.

Flora porni mai departe, în fugă ocoli cotul pe care îl făcea drumul de la Doinville şi pe urmă se năpusti la stânga. Printre mărăcini. Cunoştea fiecare colţişor din ţinut şi va şti cum să se ferească de jandarmi dacă o vor pune în urmărire De aceea îşi curmă dintr-o dată goana; marse înainte, încet, spre o văgăună de deasupra tunelului. Ridică privirile şi văzu că soarele era la amiază. Când fu în văgăună, se întinse pe piatra tare şt rămase nemişcată, pe gânduri, cu mâinile înodate la ceafă. Abia atuneî se produse un gol groaznic întrânsa; mădularele îi erau amorţite treptat de senzaţia morţii. Nu o chinuia remuş-earea că a ucis zadarnic atâta lume căci ar fi trebuit să o sforţare pentru a realiza grozăvia şi părerea de iu. Dar era acurn sigură că Jacques o văzuse cum a ţinut caii în loc; şi înţelesese din zguduirea lui eâ el avea wntru ea teama pe care o ai în faţa

monştrilor. Niciodată n-o s-o uite. O să-şi pună capăt vieţii şi ea. Nu ma¦a nici o nădejde; simţea şi mal puternic nevoia asia de când era aici. Numai oboseala, o sleire a întregii sale făpturi, o împiedica să se ridice pentru a căuta o armă şi a muri. Şi totuşi, dincolo de amorţeala care o cuprindea, stăruia încă drafostea de viaţă, nevoia de a fi fericită, ultima dorinţă de a fi fericită şi ea, acum, când lăsa celo lalţi doi norocul de a trăi împreună, nestingheriţi. De să nu aştepte venirea nopţii şi să nu alerge la Ozil rara o adora şi care ar fi ştiut s-o apere? Gândurile i se învălmăşiră şi adormi – somn adânc, fără vise.

Când Flora s-a trezit era noapte deplină. Bâjbâi a-morţită, în juru-i, şi-şi aminti de toate simţind stânca pleşuvă pe care era culcată. Şi o străpunse ca un fulger necesitatea neînlăturabilă: trebuia să moară.

Se ridică şi ieşi din scorbură. Ştia încotro să apuce. Privind stelele calculă că or fi aproape nouă ore. Când ajunse la linia ferată un tren trecu în plină viteză pe linie, la vale; se bucură; aşadar şina aceasta fusese curăţită pe când cealaltă era, de bună seamă, încă împiedicată. Porni înainte în tăcerea ţinutului sălbatic. Nu se grăbea; nu mai era nici un tren înainte de expresul de Paris cară va trece abia la nouă şi douăzeci şi cinci; şi mergea înainte, de-a lungul şanţului, în bezna deasă, foarte liniştită de parcă ar fi făcut o plimbare obişnuită. Dar, înainte, da a ajunge la tunel, sări peste şanţ şi merse pe linie, hoinară, în întâmpinarea expresului. Se furişă pentru a nu fi văzută de paznic aşa cum făcea totdeauna când se ducea în vizită la Ozil. Merse în tunel, înainte, tot înainte.

Dar Flora se miră căci i se părea că merge, aşa de ceasuri. Gât de depărtată e moartea pe care o dorea Picioarele îi erau trudite; va fi, dar, nevoită să se aşeze Jos şl s-o aştepte, culcată de-a curmezişul liniei? A-ceasta i se părea însă nedemn căci simţea nevoia de a merge până la capăt, de a muri dreaptă, dintr-un iustine„ de fecioară şi luptătoare. Şi se simţi pătrunsă de o nouă energie, de un nou avânt de a

porni înainte, când zări departe, foarte departe, farul expresului.

— Ca o steluţă sclipitoare şi unică pe fondul cerului de cerneală. Trenul nu ajunsese încă sub boltă, nici un zgomot mx îl vestea, ra decât lumina aceea străpungătoare şi vioaie ce te mărea treptat-treptat. Dreaptă ca o statuie, legănându-se picioarele-i dârze, fata înainta acum întins, fără să a-rge însă, ca în întâmpinarea unei prietene pe care ar fi „ ut s-o scutească de o bucată de drum. Dar trenul in-rase în tunel; huruitul groaznic se apropia cutremurând pământul, în timp ce steaua' devenise un ochi enorm care creştea mereu ţâşnind ca dintr-o orbită de beznă. Atunci, sub stăpânirea unui simţământ nelămurit, îşi goli buzunarele fără să se oprească din marşu-i încăpăţânat şi e-roic; aşează la marginea liniei o batistă, câteva chei, nişte sfoară, două cuţite; ba îşi scoase tulpanul înodat după gât, îşi desfăcu şi bluza. Ochiul se schimbă într-un jar, într-un bot de cuptor ce răbufnea incendiu. Şi ea mergea înainte, se îndrepta spre cuptor, fascinată ca o insectă de noapte pe care o atrage lumina. Iar în momentul ciocnirii groaznice fata se înălţă şi mai mult ca şi cum scuturată printr-o ultimă răzvrătire de luptătoare, ar fi vrut să răpună colosul. Lovi cu capul farul care se stinse.

Abia peste un ceas a fost ridicat cadavrul Florei.

— Mecanicul văzuse foarte bine figura aceea pală mergând ţintă înspre locomotivă; iar când, deodată, felinarul -se stinse, când trenul rămase cufundat în beznă, el s-a înfiorat simţind vecinătatea morţii. La ieşirea din tunel se strădui să-1 vestească, din mers, pe paznic, de accident. Dar nu putu să spună decât la Barentiri că cineva se a-runcase în faţa trenului: cu siguranţă că era o femeie; părul, amestecat cu bucăţi de craniu, rămăsese încă lipit de felinarul spart. Iar când oamenii, trimişi în căutarea cadavrului, îl găsiră, fură cutremurat! Văzându-1 aşa de alb – o albeaţă de marmoră. Zăcea pe linie, cu capul sfărâmat, eu mădularele nevătămate, pe jumătate goale, admirabilă

în curăţenia şi vigoarea ei. Oamenii o înfăsu-rară tăcuţi. Au recunoscut-o. Îşi pusese, desigur, capăt vieţii, de teama răspunderii care apăsa asupra ei.

La miezul nopţii cadavrul Florei se odihnea în căsuţă lângă cadavrul mamei. Fusese întinsă pe pământ o baitqa şi fusese aprinsă între amândouă o candelă. Fazia, cu capul tot înclinat, cu râsul groaznic al gurii, eripate, părea eă se uită la fata cu ochii mari, holbaţi, în timp ce, în toiul profundei linişti se auzea bocănitul încordat al lui Misard care se apucase iarăşi să scotocească. Şi, la intervale reglementare, trenurile treceau, se încrucişau pe cele două rânduri de linii, circulaţia fiind restabilită. Treceau avântate, cu atotputernicia lor mecanică, indiferent, necunoscând dramele şi crimele din preajma lor. Ce însemnau necunoscuţi căzuţi în drum, striviţi sub roţi? Morţii au fost luaţi, sângele a fost spălat, iar ele porneau din nou. Departe, într-acolo, spre viitor.

,. Y 'tu

XI

Era în odaia cea mare de la Croix-de-Maufras, camera tapisată cu damasc roşu şi ale cărei ferestre înalte dădeau către linia ferată, aflată la câţiva metri. Dir pat – un pat vechi cu stâlpi sculptaţi – se vedeau tr când trenurile. De doi ani de zile nu se ridicase nici ur obiect, nu se schimbase nici o mobilă.

În camera aceasta îl adusese Severina pe Jacques, rănit şi leşinat, pe când Henri Danvergne fu instalat îi tr-altă cameră, mai mică. Pentru dânsa îşi opri o odăiţă învecinată cu a lui Jacques.

Îa două ore instalarea era terminată. Casa rămăsese aranjată şi se găsea în sertare până şi rufăria necesară. Un şorţ legat peste rochie o transforma pe Severina în infirmieră. Lui Roubaud îi dădu o telegramă prin care îi spunea în câteva cuvinte că ea va fi nevoită să întâr-zie câteva zile pentru a-5 îngriji pe răniţii adăpostiţi în casa ei. Chiar de a doua zi doctorul îi spuse despre Jacques că în

câteva zile el va putea fi pus pe picioare; era un adevărat miracol, după dezordinea internă ce se produsese, îi recomanda totuşi îngrijiri serioase şi linişti completă.

Când bolnavul deschise ochii Severina, care-1 supraveghea ca pe un copil, îl rugă să o asculte în toate. Fiind prea slab încă, el răspunse printr-un semn eu capul. Jac-ques era foarte lucid; Camera roşie în care la vârsta < şaisprezece ani şi jumătate, Severina cedase violenţele! Preşedintelui Grandmorin. Era chiar patul în care dur mea acum, erau ferestrele prin eare se vedea trecmv”

1, era casa pe care o văzuse de atâtea ori în treacăt dtfr goana locomotivei. Îşi reamintea de tristeţea pe care o încerca de fiecare dată când o vedea stând |Ktocul acosta ca o nenorocire a existenţei lui.

Astăzi, când sta culcat în camera aceasta, părea a înţelege că va muri.

Imediat ce fu în stare s-o înţeleagă, Severlna îi şopti ureche, în timp ce îi îndrepta plapuma:

— Fii liniştit, ţi-am golit buzunarele, am luat ceali

El o privi cu ochii larg deschişi, l'ăcând o sforţare memorie.

— Ceasul. Da, ceasul.

— S-ar fi putut să fii buzunărit şi le-am ascuns pe toate la mine. Nu te teme.

Jacques îi mulţumi cu o strângere de mână. Întor-când capul, zări pe masă cuţitul găsit în buzunarul său. Era un cuţit ca toate celelalte şi nu avea de ce să fie ascuns.

A doua zi Jacques se simţi mai bine şi începu să nădăjduiaseă iar că nu va muri.

Avu o plăcere nespusă reeunoscându-1 pe Cabuche, care n-o părăsise pe Severina un moment de când cu accidentul. Pietrarul era cuprins de o nevoie nebună de a se devota: îşi lăsa lucrul şi venea în fiecare zi să ajute la treburile mai grele ale gospodăriei, ca un câine credincios. După cum spunea el, Severina era o femeie de ispravă, cu toate că era

micuţă. Putea să facă ceva pentru dânsa care făcea atâta pentru alţii.

Şi cei doi îndrăgostiţi se obişnuiseră eu el, se tu-tuiau. Se sărutau chiar în pre/. Onţa lui, în vreme ce Cabuche căuta să-şj subţieze pe cM putea trupul său marc, când străbătea odaia.

Câteodată Jacques &e mira de lipsa îndelungată a Severinei. In prima zi ascultând de sfatul medicului, ea ii ascunsese prezenta lui Henri, ştiind că de necesară îi era ideea unei singurătăţi de&ăvÂFŞite. /– Suntem singuri... Nu q aşa?

— Da, drăguţul meu, singuri de tot... Dormi liNumai că dispărea mereu, îar de a doua zi auzi şoapte la parter. Apoi, în ziua următoare, era o veselie netăgăduită; râsete limpezi, două voci tinere, care nu ma pridideau.

— Ge e? Ce s-a întâmplat?... Aşadar, nu suntem singuri?

— Ei bine nu, drăguţul meu. Jos, chiar sub ca mera ta, e un rănit pe care am fost nevoită să-1 aduo aici.

— Henri, ştii, conductorul-şef

— Henri... hm!

— În dimineaţa asta i-au sosit surorile. Pe ele le auzi râzând – râd de toate nimicurile. Lui îi merge mai bine şi ele vor pleca probabil astă seară, din pricina ta tâlui lor, care are nevoie de îngrijire. Henri va mai rămâne două, trei zile până se va însănătoşi deplin... Închipuieşte-ţi că a sărit şi nu şi-a frânt nimic; numai că rămăsese ca idiot; dar acum a trecut şi asta.

Jacques tăcu şi o privi atât de lung, încât ea adăugă:

— Inţelegei, daca n-ar fi fost şi el, s-ar fi putui vorbi pe socoteala noastră... Pe când, dacă nu sunt sin gură cu tine, bărbatul meu n-are nimic de zis; am un pretext bun de a rămâne aici. Înţelegi?

— Da, da, foarte bine.

Şi până seara auzi râsul micelor Dauvergne, de care îşi amintea că îl mai auzise la Paris, venind din etajul de jos, în camera în care i se destăinuise Severina. A-poi se făcu

tăcere; nu se mai auzea decât pasul uş< Severinei trecând de la el la celălalt rănit. Poarta de jo$J se închise, şi casa reintră într-o linişte desăvârşită. De două ori, i-a fost sete şi a bătut cu scaunul în pod> s-o cheme. Când ea reapăru era foarte zâmbitoare şi îi spuse că nu mai termină fiindcă trebuia să pună mereu comprese de apă rece pe capul lui Henri.

A patra zi Jacques se putu aşeza într-un fotoliu, lângă fereastră, aplecându-se puţin, zărea grădina îngustă, împrejmuită de un zid scund, acoperit cu măcieşi. Şi îşi reaminti de noaptea când se urcase să se uite, peste zid; vedea locul destul de larg, de partea cealaltă a casei, ',

\par împrejmuit numai de un gard, gardul acela pe care îl şase lovindu-se de Flora, care sta pe pragul serei ruinate. Ah, noaptea aceea îngrozitoare I Flora, cu talia ei înaltă şi fină de luptătoare blondă, ochii arzători, aţintiţi în ai lui, îl stăpânea – şi amânai revenea din ce în ce mai puternică. La început nu deschisese gura să vorbească, despre: ident şi nimeni dimprejurul său nu vorbea. Dar, trep-fiecare amănunt se redeştepta în mintea lui, recon-ituia totul, nu se mai gândea decât la asta, astfel că acum, aşezat în faţa ferestrei, singura lui preocupare era să caute urmele catastrofei, şi pe actorii care au jucat rolurile principale. De ce n-o mai vedea pe ea la postul eî cu steagul în mână?

'Nu îndrăznea să întrebe; i-ar fi mărit răul pe care îl provoca această casă populată parcă numai de spectre. M Totuşi, într-o dimineaţă, pe când Cabuche ajuta Se-verinei, se hotărî să-1 întrebe:

— Ge-i cu Flora, o fi bolnavă?

Pietrarul nu înţelesese un semn al Severineî şi crezu nimerit să vorbească:

— Săraca Flora, a murit!

Jacques începu să tremure şi ceru să i se spună to- „*

Ii povestiră sinuciderea fetei: cum s-a aruncat înaintea trenului, sub tunel. Înmormântarea mamei a fost umânată până seara, să poată fi îngropată împreună cu fata.

Şi cum dormeau amândouă în micul cimitir din Doin viile, unde s-au întâlnit cu micuţa Lui seta, care a-junsese acolo pătată de sânge şi noroi. Trei fiinţe umile, dintre acelea care se poticnesc şi cad în drum, ca măturate de vântul puternic al trenurilor fugare.

— Moarte, Dumnezeule! Biata mătuşă Fazia şi Flora şi Luiseta!

La numele acesteia din urmă, Cabuche, care ajuta Severinei să potrivească patul, ridică instinctiv ochii spre dânsa, rămânea serioasă; îl privi cu multă bunătate.

El fu mişcat, îi atinse fără de voie mâna, pe când potrivea pernele şi simţi că so îneacă. I-a răspuns luî Jacques care îl întrebase cu vocea sugrumată:

— A fost învinuită că a pus la cale accidentul?

— O, nu, nu… Numai că a fost din vina ei, bine înţeles.

Povesti în fraze întretăiate ce ştia. El nu văzuse, nimic, căci era în casă când au luat caii avânt şi au tras, căruţa pe linie. De aceea el avea remuşcări; domnii de la justiţie i-au spus că un bun căruţaş nu-şi părăseşte nici un moment caii; dacă nu i-ar fi părăsit, catastrofa nu se întâmpla. Ancheta stabilise că era o simplă neglijenţă din partea Florei; şi cum ea s-a pedepsit singură, ancheta se oprise aici. Misard aruncase toată vina asupra moartei rare ora o încăpăţânată şi care nu-1 asculta deloc. De a! T'f' Compania nu putu să constate decât perfecta lui corectitudine în dimineaţa aceea şi, până să se însoare din nou, îi îngădui să ia ca păzitoare de barieră pe o bă-trână din vecinătate, pe femeia Ducloux, o fostă servitoar de han care trăia din câştigurile necinstite de odinioară. Când Cabuche ieşi din odaie, Jacques o opri pe Se-verina cu privirea. Era foarte palid.

— Tu ştii că Flora a tras caii pe linie ca să îm piedice trecerea trenului 7

Severina se îngălbeni.

Ce tot spui. Drăguţule! Ai călduri, trebuie să te culci.

—, i*u, nu e aiureală. Mă au? I? Am văzut-o cum te văd. Ţinea can -si cârtita în loc, cu aratul ei puternic.

— Doamne, Doamne! Mi-e fricã. E oribil, n-o sã mai pot dormi…

— Drace, urmã el. E limpede, a încercat sã ne nmoare pe amândoi odatã cu mulţimea. De mult mã iubea şi era geloasã… Cu capul ei sucit a fãcut atâtefl eiime dintr-o singurã lovitură. A vărsat attta sânge.

Ah, ticăloasa!

Ochii-i se măreau, un tic nervos fãcea sã-i tremu re buzele; tăcu şi se priviră lung. Apoi, smuigându-sc din plasa viziunilor negre care i se perindau pe dinaintea a chilof, vorbi iar cu jumătate de glas:

— A.şailar, e moartă, de aceea mă urmateşu*. 13t

Eând mi-am venit în fire, mi se paie mereu ei e aici. Chiar în dimineaţa asta mi-am întors capul, crezând-o la eăpâtâiul meu… Ea e moartă şi noi trăim. Numai de nu s-ar răzbuna acum 1

Severina se cutremură.

— Taci odată! Ai să mă înebuneşti.

Şi ieşi. Jacques o auzi alergând la celălalt rănit.

Rămas singur, el se apucă din nou să privească spre căsuţa cantonierului, cu fântâna ci mare şi cu baraca de scânduri în care Misard părea că moţăie, îndeplinindu-şi slujba mecanic. Lucrurile acestea ii absorbeau ore întregi, ca o problemă pe care n-o putea rezolva şi do care de-indea salvarea lui.

Nu se sătura să-1 privească pe Misard, pe fiinţa a-a palidă şi lingavă, zguduit întotdeauna de o tuse, îndurătoare, pe Misard care şi-a otrăvit nevasta şi a s din fire pe fata aceea voinică, chinuită de patimă.

De ani de zile n-a avut alt gând în cap, ziua şi noaptea, decât să sune din goarnă de câte ori i se semnaia sosirea unui tren, apoi, după plecarea trenului şi după ce linia era închisă, să apese un buton pentru a-1 anunţa postului ce urmează şi să apese un altul pentru a declara linia liberă, postului dinainte: acestea erau semne cu desăvârşire mecanice, care i-au intrat în trup, în decursul vieţii lui

tânguitoare. Analfabet, mărginit, nu citea niciodată, stătea aşa cu mâiniie bălăbănindu-i-se, cu ochii pierduţi în vag, în mijlocul aparatelor sale. Închis mai întotdeauna în baracă, nu avea alte plăceri doctt prânzul pe care şi-1 prelungea cât mai mult. După aceea recădea în somnolenţă, cu creierul sterp, gata să a-doarmă în picioare. Noaptea, de teamă să nu amorţească de atâta şedere, se scula şi se plimbe cu picioarele moi, ca an om beat. Şi aşa se încinse lupta între el şi nevastă, pentru mia de franci pe care o s-o aibă după moartea bătrânei. Ideea aceasta îl va urmări desigur Juni de-a yindul după moartea nevestei, pe omul ăsta pustnic şi cu „lintea greoaie.

Când suna din goarnă, când manevra semnalele, ve-ghiind ca un automat pentru viaţa altora, se gânctea la otravă; iar când aştepta cu braţele întinse de-a lungul trupului, tot la ea se gândea. Nimic alta, o va ucide, va căuta şi, în final, tot el va rămâne cu banii.

Jacques era mirat că îl găseşte şi acum la fel. Lumea omora, deci, fără milă, iar viaţa rămânea aceeaşi După frigurile scotocirii, Misard îşi recapătă calmul.

În fond tot nevastă-sa triumfase, căci el a răscolii toată casa fără de vreun folos.

Avea mereu înaintea privirilor ochii mari ai moartei, zâmbetu-i îngrozitor de pe buzele care repetau: „Caută! Caută!”

Şi el căuta fără o clipă de răgaz; se trudea să găsească locul în care era tăinuită comoara; cuprins de un fel de insomnie cerebrală, făcea totul sub imboldul ideii sale fixe. După ce sufla din goarnă, odată-pentru trenurile care plecau şi de două ori pentru cele care veneau, continua să caute. Şi bătrâna Ducloux, care păzea acum bariera, îşi da toate silinţele nădăjduind c-o să fie luată da nevastă.

Îi da mii de îngrijiri şi se întrecea cu firea văzând că el nu doarme.

Într-o noapte, Jacques, care începuse să se plimbe prin odaie, văzu, când se apropie de fereastră, un felinar purtat

de colo până colo, la Misard: desigur că acesta căuta mereu. Dar în noaptea următoare, pe când convalescentul şedea din nou la pândă, îl văzu pe Cabuche stând sub fereastra camerei în care dormea Severina. Şi descoperirea aceasta în loc să-1 întărite, îl umplu de milă şi tristeţe: încă un nenorocit, animalul acesta mare, în” fipt acolo ca un câine nebun şi credincios. Într-adevăr Severina, atât de micuţă şi nu tocmai frumoasă dacă o pri-eai de aproape, avea un farmec irezistibil, cu părul ei negru şi cu ochii de merişor, pentru a-i ademeni până şi pe sălbaticii, pe uriaşii mărginiţi, cărora le exalta simţurile într-atâta încât ei îşi petreceau nopţile sub fereastra ei ca nişte copilaşi.

Îşi reamintea unele întâmplări: graba pietrarului de a o ajuta, privirile de servilism ce i le arunca. Du. Cu siguranţă, Cabuche o iubea, o dorea. Şi a doua zI. Su praveghindu-1, îl văzu cum ridică pe furiş un ac di

Căzut din cocul ei, pe când ea fă<r”a patul, şi-1 ascunse în aumnul său mare.

Jacques se gândi la zbuciumul lui, la tot ce sufe-ise dorind-o şi la tulburarea care îl cuprindea odată cu svenirea sănătăţii.

Mai trecură două zile şi, spre sfârşitul săptămânii, răniţii îşi puteau relua lucrul după cum prevăzuse me-¦licui.

Într-o dimineaţă, pe când mecanicul era la fereastră, pe fochistul Pecqueux trecând pe o locomotivă nouă şi salutându-1 cu mâna, ca şi când l-ar fi chemat.

Dar el n-avea nici o grabă, o redeşteptare de patimă îl ţinea ţintuit locului, un fel de aşteptare sfioasă a celor ce vor urma. În aceeaşi zi auzi în parter, din nou, râsete de copile şi o veselie ca pe pension în recreaţie şi recunoscu glasurile surorilor Dauvergne.

Nu-i spuse nimic Severinei care, de altfel, nu avusese' vreme să stea cinci minute lângă el.

Seara toată casa reintră într-o linişte ca de raor-mânt. Şi, când o prinse în odaia lui, o privi ţintă şi o întrebă:

— Aşadar, au venit surorile să-1 ia?

*3 Ea răspunse scurt:

— Da

— Şi acum suntem singuri, cu desăvârşire singuri?

— Da, singuri de tot. Mâine va trebui să ne des părţim, eu mă întorc la Havre S-a isprăvit cu şederea în pustiul acesta.

El o privea mereu, surâzător şi întrucâtva încurcat. Deodată se hotărî:

— Îţi pare rău că a plecat, nu-i aşa?

Iar când ea tresări, vrând să protesteze, el o opri.

— Te rog să nu crezi că-ţi caut ceartă. Vezi bine că nu sunt gelos. Într-o zi mi-ai spus că pot să te ucid dacă îmi vei fi necredincioasă, şi nu e aşa că n-am aerul unui iubit care vrea să-şi ucidă iubita? Într-adevăr, nu te mişcai de iângă el. Era cu neputinţă să te am lângă mine un minut. Voi spune şi eu ca bărbatul tău, că te vei cul ca într-o seară ou bărbatul acesta, numai pentru a mai schimba.

Ea nu îl contrazise, ci repetai

— Pentru a schimba, pentru a schimba. Apoi într-un elan de sinceritate:

— Ei bine ascultă, e adevrat. Noi ne puter destăinui totul, sunt destule lucruri care ne leagă., luni de zile mă urmărea omul acesta. Ştia că sunt a ta şi-şi închipuia că n-ar pierde nimic dacă aş fi şi a lui.

Iar când ne-am regăsit jos, mi-a repetat din nou că mă iubeşte la nebunie, atât de pătruns de recunoştinţă pen tru îngrijirile ce i le-am dat, cu atâta dragoste, încât am vrut un moment să-1 iubesc: şi eu, să schimb, să încep să gust ceva mai bun, mai dulce. Poate fără plăcere, dar care m-ar fi liniştit.

Ea se întrerupse şi şovăi înainte de a urma.

— Căci drumul dinaintea noastră e închis, nu vom merge mai departe. Visul nostru de plecare, nădejdea aceea de a fi bogaţi şi fericiţi acolo, în America, toată această fericire care stătea în puterea ta, acum e impo sibilă, fiindcă tu n-ai putut… O, nu te dojenesc: poat<- eă-i mai bine aşa; dar

vreau să te fac să înţelegi, că de tine nu mai am nimic de aşteptat: mâinp va fi ca ieri; aceleaşi necazuri, aceleaşi griji.

Jacques o lăsă să vorbească, n-o întrebă nimic; dar văxând-o că tace:

— Şi de aceea te-ai culcat cu celălalt?

Severina făcu câţiva paşi prin cameră, apoi st1 în toarse către el şi ridică din umeri.

— Nu, nu m-am culcat cu el. Te rog să mă crezi, fiindcă nu mai avem de ce să ne minţim unul pe altul.

Nu. N-am putut să fac aşa ceva, după cum n-ai putut ^â faci nici tu afacerea cealaltă. Eşti mirat că o femeie mi s-a putut da unui bărbat, când mintea o împiedica? De obicei nu prea stăm mult pe gânduri când era vorU fiu drăguţă cu bărbatul meu sau cu tine: ei bine, de data asta n-am putut. Mi-a sărutat numai jnâinile, nici măcar buzele, ţi-c jur. Mă aşteaptă la Paris, mai târziu; îl ve doarn atât de nenorocit că n-am vrut să-i răpesc o ţ”1 ranţă

Avea dreptate. Jacques d credea, vedea bine că mi minte.

Şi fu cuprins din nou de teamă, dorinţa tulbur; i întnce în ce mai mult, la gwidul că era singur cu? S în chiş aici, departe de lume. Vroia să scape do oa

— Dar celălalt, mai c încă unul. CabucrK1

Severi na tresări din nou.

— Ai băgat şi tu de seamă? Da, c adevărat, mai e şi acesta. Mă întreb ce au toţi aceştia cu mine? Asta nu mî-a spus niciodată nimic. Dar îl văd că-şi frânge braţele când ne sărutăm Mă aude tutuindu-te şi plânge prin colţuri. Şi apoi îmi fură toate cele, mănuşi, batiste, pe care le duce în vizuina lui ca pe nişte moaşte. Dnar n-o să-ţi închipui că aş fi în stare să mă dau acestui sal batic. E prea uriaş, mi-ar fi frici de el. De altfel nu-mi cere nimic. Nu, nu, animalele astea mari, când sunt sfioase, mor de iubire fără să ceară ceva. Ai putea să mă laşi o lună în paza lui, te asigur că nu mă va atinge cum n-a atins-o pe Luiseta, de asta pot garanta

La amintirea aceasta privirile lor se înfilniră şi se făcu tăcere Trecutul le reamintea întâlnirea la judecâ-torui de instrucţie, la Rouen, apoi prima lor călătorie la Paris şi dragostea lor la Havre şi tot ce a urmat, bine şi rău. Era atât de aDre,; ->nr” *r> ^} ffwft acesta ti simţea ros i>i ra ţ ia ca Idă

— Nu, nu, cu atât mai puţin cu asta deeit cu celă lalt. Cu nimeni, mă auzi, fiindcă n-aş putea. Vrei să ştii de ce? O simt în cazul ăsta şi sunt sigură că nu mă înşel – fiindcă tu ai pus stăpânire pe toată fiinţa mea.

Găsesc alt cuvânt, mai nimerit: dA. Ai pus siăpânire im -<: pune pe un lucru pe care îl muţi de coli ina k> pe cart îl iei cu tânt înaintea ta n-am fost b n. -ii. Sunt a ta şi voi rămâne a ta, chiar dacă n-ai dori tiei tu nici eu… N-aş putea să lămuresc asta. De cci-slţi mi-e fricâ, mi-e sila: pe când Iu ni făcut 'lin asta.1 ievătală plăcere, o feru-iie dumnezeiasca. Nu te iu-decât pe tine, nu le pot iubi deoâl pe tine ' întinse braţele să-l atragi spre dânsa, ^ă-i puie ca-umărul <'i. Să-şi unească RUfa eu a lui. Dar el îi T. Se mâinile, e striiipea pierdut, ingro/iT. Căci simţea n se redeşteaotă în ei vechea obsesie Urechile-î ^u-” simţea loviturile -Itciocan sie crizei dv odinioară. Eâtova timp n-o putea iubi ziua qau la lumina vreu-iei luminări, de teamă să nu înelnme. Jscâ vă/. Înd-o. Iar

Lângă ei era o lampă care le lumina chipurile, şi dacă tremura devenind furios, era probabil pentru că-i zărea rotunjimea albă a gâtului prin rochia de casă întredeschisă.

Rugătoare şi înfierbântată, Severina urma:

— Existenţa noastră poate fi încurcată, prea puţin îmi pasă. Chiar dacă n-aş mai auzi de tine, dacă vechile neplăceri ar reîncepe, h-am altceva de făcut de-cât să-mi târăsc viaţa şi să sufăr cu tine. Ne vom întoarce la Havre fie ce-o fi, numai să te am lângă mine… Sunt trei nopţi de când nu dorm, chinuită. În camera mea de alături, de dorinţa de a veni lângă tine. Îmi păreai atât de trist, erai atât de bolnav că nu îndrăzneam. Dar, te rog, lasă-mă să rămân cu tine în

seara asta. Ai să vezi ce frumos o să fie, am să mă fac mică de tot ca să nu te supăr. Şi apoi gândeşte-te că e ultima noapte… In casa asta suntem la capătul pământului. Ascultă, nici o respiraţie, nici un suflet. Nimeni nu poate veni, suntem singuri, atât de singuri, că nimeni n-ar şti dacă o să murim unul în braţele celuilalt.

În furia dorinţei de a o avea, exaltat de mingâieri-le ei, Jacques, neavând arme, îşi răsucea degetele ca pentru a o sugruma: ea cedă obiceiului ce-1 avea şi stinse lampa. Apoi se culcară, fu una dintre cele mai arzătoare nopţi de dragoste, cea mai bună, singura în care se simţiră uniţi. Dispărând unul într-altul. Zdrobiţi de atâta fericire, aproape ne mai simţindu-şi trupurile, ei nu ador-miră, ci rămaseră uniţi într-o îmbrăţişare. Şi întocmai ca în noaptea destăinuirilor, la Paris, în odaia mamei Victoria, el o asculta tăcut pe când ea-i şoptea la „fprhr> cuvinte fără sfârşit

Poate că în seara aceasta a simţit moartea plutind deasupra capului ei. Până atunci surâdea inconştientă în braţele iubitului, când el o amenința cu moartea, dar a-eum simţise fiorul rece şi o teamă inexplicabilă o făcea să se lipsească tot mai mult de pieptul lui bărbătesc pentru a o ocroti. Respiraţia uşoară era ca un dar al întregii sale fiinţe.

— Ah, drăguţul meu, dacă ai fi putut, ce fericiţi am fi fost acolo! Nu, nu-ţi mai cer să faci ceea ce iw., /U, dar regret atâta visul nostru! Adineauri mi-a fost frică. Nu ştiu, mi se pare că mă amenința ceva,

Copilărie desigur: mă întorc mereu, ca şi când în spatele meu ar fi cineva care stă gata să mă lovească… Şi nu te am decât pe tine, scumpul meu, ca să mă aperi. Toată bucuria mea depinde de tine, Iu eşti acuma singurul meu scop în viaţă.

El o strânse mai tare, fără să răspundă nimic, pu-nând în strângerea aceasta tot ce nu putea spune: emoţia, dorinţa lui de a-i fi sincer, dragostea puternică pe care nu încetase să i-o inspire. Şi vroise s-o omoare chiar în seara aceasta,

căci dacă ea '>'i -at fi întors să stingă lumina, ar fi sugrumat-o....

— Igjuranţă. Nu se va lecui niciodată, crizele-i reveneau, fără nici un motiv şi fără să-şi poată lămuri cauza lor. De ce „ 'mai în seara aceasta, când o regăsea credincioasă şi pătimaşe? Să fie oare pentru că o iubea până la dorinţa de a o distruge, în egoismul feroce al masculuí? S-0 aibă moartă ca pământul 7

Spune-mi, dragule, de ce să-mi fie frică, cu->şti tu ceva care m-ar putea ameninţa?

— Nu, nu, fii liniştită, nu te ameninţă nimic.

— Câteodată tremur, din tot trupul. E în spatele eu o primejdie -pe care n-o văd, dar o simt mereu.

De ce să-mi fie frică?

Nu, nu '¦' fi” teamă, te iubesc şi nu voi lăsa pe nimeni să-ţi facă vieun rău… Uite, cât de bine E. Să fii unulv într-altul! TÂrmă o tăcere delicioasă.

— Ah. Scumpul meu, urmă ea pe şoptite, noapte pă noapte, toate la fel cu asta, fără Mirşit, unde vom fi aşa, făcând numai unul. Vom vinde casa asta şi vom pleca în America la prietenul tău care te aşteaptă mere-o. Toată ziua mă voi ocupa să aranjez viaţa noastră acolo noaptea vom face ca şi acum. Voi fi a ta şi vom rmi unul în braţele celuilalt. Dar tu nu poţi, ştiu.

Că îţi vorbesc nu e pentru a te necăii, dar fiindcă îmi e să vorbesc aşa, fără să vreau.

O hotărâre bruscă pătrunse în mintea lui Jacques:

1 omoare pe Roubaud ca să n-o omoare pe ea. De data asta ca şi în alte daţi se crezu stăpân pe voinţa şa.

— N-am putut să fac până acum, dar o să pot de i încolo. Nu ţi-am făgăduit? Îi şopti el.

Ea se spuse fără convingere.

— Nu, nu-mi făgădui, te rog. Suntem boltm'î atunci când îţi lipseşte curajul. Şi apoi o îngrozitor, nu tre buie, nu!

— Ba da, ştii bine că trebuie şi tocmai de aceea voi avea puterea. Vroiam să-ţi vorbesc şi vom vorbi acum pentru că

suntem singuri şi liniştiţi.

Ea începu să se şi resemneze, oftând şi cu bătăile inimii atât de puternice, încât le simţea aproape de inima lui

— O, Doamne, atâta vreme cât asta nu trebuia să se întâmple o doream din tot sufletul. Dar acum când lu crul începe să devină serios, nu mai vreau să trăiesc.

Şi amândoi tăcură sub greutatea acestei hotărâri. În jurul lor simţeau pustiiri ţinutului acela fioros. Le era_ peste măsură de cald: cu mădularele molatece, înlănţuite, se pierdeau unul într-altul.

Apoi el începu s-o sărute pe gât, sub bărbie, iar ea începu să şoptească:

— Ar trebui să vie aici. Da, aş putea să-! Chem printr-un pretext oarecare. Nu ştiu care. Vom „vedea mat târziu. Atunci, nu e aşa? Ai să-1 pmdeşti ascuns şi lucrurile vor merge de la sine, eăcî suntem siguri că nu vom fi deranjaţi de nimeni aici.

Supus, pJimbându-şi buzele de hbărbie la gâU el se mărgini să răspundă ¦

— Du. Da

Dar ea, foarte pricepuţi, cântărea fiecare amănunt şi pe măsură CP olanul se dezvolta în mintea ei, îl şi -discuta

— Numai că am h prea prăjii, dacă nu am lua mâstifi de pază, scumpa mea. Aş prefera să rămânem în şi tuaţia în eare suntem. Decât să fim arestaţi chiar & -doua

¦i. Eu aro citit uşa ceva, nu-mi mai aduc aroini*1 turie, într-un roman mi se pare: ar fi mai bine să facew ^â m ereadi că *¦ vorba d* o sinucidere. E atât de eiodufc şi î>tnneeat de la o vreiw tecoaer că teptul n„ Vi mira p> n+meni. A venit aiei pentru a se sinucide. Oe* treh'He să potrivim luerurâte în aşa fel ea kWa sw*”: kler'i să fie cu putinţă…

— Fără îndoială.

Ea căuta ceva; oarecum sugrumată, căci <*1 tt prin-grumazul şi-o sărută cu patimă.

— Ce spui? Ceva care să ascundă orice urmă. IJupă

? Ea îî vom aşeza amândoi pe linia ferată. Înţelegi…?

Vom pune gâtul pe o şină, astfel ca primul tren care fa trece să-1 decapiteze. Vor putea să caute apoi mult şi bine, nu vor găsi nici gaură, nimic!… Ce spui, e bine

— Da, e foarte bine.

Amândoi se înfierbântau, ea era veselă şi aproape fe-cită că el are imaginaţie. La o dezmierdare a lui, fu aprinsă de înfiorare.

— Nu, lasă-mă, aşteaptă puţin. Căci, dragule, mă idesc că nu merge astfel. Dacă rămâi aici, sinuciderea părea curioasă. Trebuie să pleci. Auzi? Mâine vei ple-în aşa fel ca să fii văzut de Cabuehe, de Misard, iar plecarea ta să fie dovedită. Vei lua trenul spre Baren-i, apoi te vei coborî la Rouen; iar când se va lăsa noap-vei reveni, îţi voi da drumul pe din dos. Nu sunt de-cât patru leghe şi vei putea fi înapoi în mai puţin de trei ceasuri. De data aceasta totul e aranjat. Dacă vrei tu, făcui.

— Da, vreau, s-a făcut.

Acum se gândea şi el fără s-o mai sărute, nemişcat. Nnă o tăcere, pe când rămaseră aşa unul în braţele celuilalt. Apoi, încet, încet, senzaţia trupurilor reveni şi se îăbuşeau în îmbrăţişări, când ea se opri deodată.

— Dar pretextul pentru a-1 face să vie? N-o să iată lua trenul în orice caz decât după opt când iese de serviciu şi va fi aici la zece – asta e şi mai bine… Ia stai! Cumpărătorul casei de care mi-a vorbit Misard şi care trebuie să vie s-o vadă poimâinc dimineaţă ti voi telegrafia bărbatului meu mâine dimineaţă că prezenţa lui aici e necesară. Va fi aici mâine seară. Tu vei j>le-ca după amiază şi vei fi înapoi înainte de venirea lui. Va fi noapte, nu e lună, aşa că nu vom fi supăraţi de nimic… Totul se potriveşte de minune.

— Da, de minune.

Şi de data aceasta. Înnebuniţi de entuziasm, se m-dnâ adormiră în sfârşit, în pirtere* tăcerii, ţinându-se încă îmbrăţişaţi, zorii zilei începeau să se arate. El dormi până la zece, un somn greu fără vise, şi când sa deşteptă, era ferm hotărât, ea se sculase şi se îmbrăca în odaia cealaltă, (c)

ploaie de soare pătrunse prin fereastră, incendiind perdelele roşii de pe pereţi, tot acel roşu care umplea odaia; pe când casa fu zguduită de trecerea unui tren. Orbit, el privi soarele şi tot roşul acela din eameră şi-şi reaminti ceva 5 era hotărât, în noaptea viitoare eând soarele va apune, el va ucide. Lucrurile se petre-cură în ziua aceea după dorinţa Severinei şi a lui Jacques. Ea rugă pe Misard să ducă la Doinville telegrama adresată bărbatului său şi pe la trei, în prezenţa lui Ga-buche, Jacques îşi făcu pregătirile de plecare. Iar pe când se ducea la Barentin să ia trenul pietrarul îl urmă fericit că găseşte în apropierea iubitului ceva din femeia pe care o dorea.

La Rouen, unde ajunse la cinci fără douăzeci, Jacques trase la un han pe care îl ţinea una din compatrioatele sale. A doua zi dimineaţa spuse că se duce să-şi vadă prietenii înainte de a se întoarce la Paris pentru a-şi relua serviciul. Dar se simţea foarte obosit şi se retrase de pe la şase să se culce în camera lui de la parter, cu o fereastră ee da într-o străduţă pustie. După zece minut* era în drum spre Croix-de-Maufras, după ce închisese bineînţeles fereastra pe unde ieşise în aşa fel ca să se poată întoarce tot pe acolo.

La nouă şi un sfert Jacques se afla în faţa casei pustii înfiptă la marginea drumului de fier. Noaptea era foarte întunecoasă şi nici o lumina nu pătrundea prin obloanele închise. Şi simţi în suflet acea tristeţe prevestitoare de nenorociri pe care nu le poţi ocoli. Aruncă aşa cum fuseseră înţeleşi trei pietricele în geam, apoi trecu în dosul casei unde o uşă se deschise încet. După ce o închise în urrria lui, urcă scara pipăind pe lângă zid. Dar când ajunse în camera scăldată în lumină şi văzu patul desfăcut, hainele Severinei aruncate prin odaie, şi când o văzu pe ea dezbrăcăcată, cu părul despletit răspândit în ju-rti gâtului, rămase uimit locului.

— Cum, te-ai culcat?

— Desigur, e mai bine aşa… O idee care mi-a cut prin caP. Înţelegi, când îl voi auzi bâţmd'ş) voi teşi să-1 deschid uşa,

nu va bănui nimie. Am să-i spiM că ara fost apucată de dureri de cap. Asta îmi va îmgăduî spun că n-am părăsit deloc odaia, mâme când îl vor găsi pe linie.

Dar Jacques tremura, pierdut.

— Nu, nu, îmbracă-te. Trebuie să fii în picioare, nu poţi sta aşa.

Ea zâmbi mirată.

— De ce, dragul meu? Nu te îngriji, nu mi-e frig deloc. Uite, vezi dacă nu ard!

Ou un gest drăgătos se agăţă de gâtul lui, cu bra-ţele-i goale, descoperindu-şi gâtul minunat. Şi fiindcă el din ce în ce mai enervat, ea se prefăcu supusă.

— Nu te supăra, am să mă înfund în pat. Să nu-ţi lai fie teamă că răcesc.

Şi câad fu învelită cu cearşaful până la bărbie, el se mai linişti. Severina îi povesti calmă cum şi-a aranjat totul în minte.

— De îndată ce o să aud bătând în uşe mă. Voi du ce să-i deschid. Întâi mă gmdeam să-1 las să vie până aici unde-] vei aştepta tu, dar am socotit ca va fi greu să-1 transportăm şi apoi aici e parchet, pe când jos e ciment şi se spală mai degrabă, dacă va fi pătat. Dezbrăcândumă mi-am adus aminte de un roman în care am citit că om s-a dezbrăcat în pielea goală pentru a-1 ucide pe

? Lâlalt. Înţelegei, aşa înlături orice urmă. Ce zici. Dacă

— Am dezbrăca şi noi?

El o privi speriat. Dar ea avea aceeaşi figură dulaceiaşi ochi de copil preocupat numai de bunul mers lucrurilor. Toate acestea se petreceau în capul ei. Jac-ies fu pătruns până la oase de dezgust.

— Nu, nu!… Ca sălbaticii. De ce să nu-i mâneam

; >i inima? Se vede că-1 urăşti grozav.

Chipul Severinei se întunecă deodată. Întrebarea aceasta o arunca din vârtejul pregătirilor de bună gos podină, în acţiunea dezgustătoare a crimei. Ochii i se um plură de lacrimi.

— Am suferit prea mult de eâteva luni încoace, nu-1 mai pot iubi. Mi-am zis de o sută de ori: mai bine să se întâmple orice decât să mai stau cu omul ăsta o săptămână. Ai dreptate, e îngrozitor să ajungem aici. Tre buie numai să doreşti fericirea cum o dorim noi. In sfârşit, vom scoborî fără lumină. Vei sta în dosul uşii şi când voi intra cu el, vei face ce vei vrea. Eu, dacă mă ames tec, e ca să te ajut, ca tu să nu te simţi îngrijorat că eşti singur.

El se oprise lângă masă văzând cuţitul, arma care mai slujise şi soţului şi pe care femeia o pusese acolo, la i-vealã pentru a fi lovit la rândul său şi el.

— Nu-i aşa, dragul meu, că nu te îndemn eu? Mai este vreme; du-te dacă nu poţi.

Dar. Cu o pornire violentă, el se încăpăţână.

— Ce, crezi că sunt laş? De data asta s-a isprăviţ, am jurat.

În momentul acela casa fu zguduită de huruitul u-nui tren care trecea ca fulgerul.

— Asta e trenul lui. S-a dat jos la Barentin şi va fi aici peste o jumătate de ceas.

Şi nici Jacques, nici Severina nu-şi mai vorbiră.

Severina, în patul în care s-a iubit în orele arzătoare şi negre ale nopţii trecute, nu se mişca. Sta cu capul pe pernă urmărindu-1 din ochi.

Mai trecu un tren, un tren de marfă, nesfârşit da lung. Şi rezemată în cot ea aştepta ea zguduitura aceasta de uragan să se piardă departe, în adâncul câmpiei adormite.

— Mai e un sfert de oră, spuse Jacques cu glas tare. A trecut de pădurea din Becqurt şi e la jumătatea drumului. Oh, lung mai e'.

Dar când se întoarse şi porni spre fereastră o găsi pe Severina în cămaşă, lângă pat, în picioare.

— Dacă am coborî cu lampa? Întrebă ea. Am mai vedea locul, te-ai aşeza la pândă, ţi-a. Ş arăta cum o să des chii uşa şi ce mişcare am de fâeut.

El tremură, şovăia.

— Nu, lampa nu!

I

— Fii pe pare. Pp urma o ascundem. T! Nmw* să

7~locul acum.

— Nu, nu, du-te la loc!

Ea nu se supunea; dimpotrivă venea spre el cu ibetul neînfrânt şi despotic al femeii care se ştie atot-îternâcâ prin patimă. Când ea o să-1 cuprindă în braţe, o să cedeze şi-o să facă tot ce ea va vrea.

— Haida-de, dragul eu, ce ai? S-ar zice căe fri că de mine. Abâa mă apropii şi tu parcă mă ocoleşti. Dacă ai şti acum ce nevoie am să mă reazăm de tine, să simt că eşti aici, că noi suntem înţeleşi pentru totdeauna, pen tru totdeauna, auzi tu!

Ea îl împinsese lingă masă şi el nu mai putea să fugă; o privea în lumina vie a lămpii. Niciodată nu o văzuse astfel, cu cămaşa deschisă, pieptănată cu păru) sus îneât îi era gâtul gol, îi erau sânii goi. Se înnăbuşea. Îşi aduse aminte că cuţitul era acolo pe masă, dinapoia sa; îl simţea, nu avea decât să întindă mâna.

Cu o sforţare el mai izbuti să îngâne:

— Te rog hai, culeă-te!

Dar ea nu se înşela: pofta îl făcea pe el să dârdâie.

— Sărută-mă, dragul meu, cât mai avem un minut încă… Ştii că el o să fie aici. Dacă va fi mers repede o să fk> dintr-un moment într-altul; poate să bată., Ta” pentru că nu vrei să coborâm, ţine minte atunci: eu, o să deschid; tu vei fi după uşă; să nu aştepţi: trădată, oh, îndată, să isprăvim. T-e iubesc atâta şi vom fi aşa de fe riciţi! Îmbrăţişează-mă, tare tare, îmbrăţişoază-mă ca şi um m-ai răpune, ca să nu mai rămână nimic clin mine în afară de tine!

9 Jacques, fără să se întoarcă, bâjbâia cu mâna dreaptă ia spate; iuase cuţitul. Şi rămăsp o cKpi. A^ttel. Eu pumnul încleştat pe prăsele.

— Îmbrăţişează-mă, îmbrăţişf*azâ-mă…

Ea îşi răsturna chipul supus, cu o patimă rugătoare, Îşi descoperea gâtul gol. Iar ei, văzând carnea albă ridică braţul înarmat cu cuţitul. Dar ea zărise sclipirea lame*, se aruncă în lături, buimacă tJe graa-ză şi de teamă.

— Jacques, Jacques… Doamne, de ce, de ce?

Gu dinţii încleştaţi el nu scotea o vorbă, o urmărea.

0 luptă scurtă o aduse pe femeie în apropiere de pat.

Se da înapoi, rătăcită, fără să se apere, cu cămaşa smulsă.

— De ce, ' doamne, de ce?

Iar e] doborî braţul şi arma pironi în gâtlej întrebarea femeii. Lovind, el răsucise cuţitul din îndemnul groaznic al mânii; aceeaşi lovitură ca pentru prezidentul Grandmorin, în acelaşi loc, cu aceeaşi îndârjire. A strigat ea? Jacques nu ştiu nici când.

În clipa aceea trecea expresul de Paris cu atâta violenţă şi aşa de repede îneât podeaua se cutremură; iar ea murise ca trăsnită în toiul vijeliei.

Cabuche, în noaptea aceea ca şi alte nopţi, sărise gardul şi dădea târcoale pe sub fereastra Severinei. Ştia că Roubaud e aşteptat şi nu-1 mira lumina care se strecura prin crăpătura unui oblon.

Dar omul care dăduse buzna afară, goana de fiară a acestuia pe câmp, departe, îl pironiră în loc, mirat. Şi pietrarul nu mai avea vreme să se ia după fugar; rămăsese înspăimântat, plin de grijă şi şovăială, în faţa uşii căscate. Ce se întâmplase oace? Să intre?

În sfârşit, Cabuche se hotărî, porni pe dibuite. În faţa uşii de la cameră, lăsată şi ea deschisă, se opri iar.

1 se păru că vede lângă pat un teanc de fuste. Fără în doială, Severina era dezbrăcată. O strigă în şoaptă, cu prins de tulburare, cu vinele zvâcnindu-i. Zări pe urmă sângele, pricepu şi se năpusti cu un răcnet care ieşea din inima lui sfâşiată. Doamne, ea era omorâtă, aruncată acolo în goliciunea-i jalnică I se păru că ea mai geme încă şi îl cuprinse o aşa deznădejde, o aşa de dureroasă ruşine văzând-o complet goală. Îneât o apucă frăţeşte în braţe, o

ridică şi o aşează pe patul cu al cărui cearşaf o înveli. Dar în strângerea aceea, unica îmbrăţişare a lor, el îşi um pluse cu sângele ei mâinile, pieptul. Curgea sângele de pa el. Şi în momentul acela văzu că Roubaud şi Misard erau în faţa lui. Intraseră şi ei găsind uşile date în lături. Băr batul sosea cu întârziere deoarece stătuse de vorbă cantonierul care 1-a însoţit apoi urmân'du-şi convorbi Se uitau amândoi năuciţi la Gabuehe ale cărui iruini eran înroşite, ca de casap.

— Aceeaşi lovitură ca pentru prezident, spuse Misard după ce se uită la rană.

Roubaud dădu din cap, fără a răspunde, fără a-şi putea lua ochii de la Severina, de la masca pe care era întipărită groaza, la chipul cu păr negru, ridicat pe frunte, cu ochii albaştri, holbaţi poşte măsură, care întrebaţii de ce?

XII

Peste trei luni, într-o noapte calmă de iunâe, Jae-ques conducea expresul de Havre, plecat din Paris la şase şi treizeci. Noua-î locomotivă, cu nr. 608 pe care <S deflorase el, după cum îi plăcea să spună şi pe care începea s-o cunoască, era îndărătnică şi năzdrăvană ca a-cele iepe ţinere care trebuiesc îmblânzite prin uzură înainte de a se resemna la ham. De multe ori 0 înjura şt regreta Lisona, stând în continuu cu mina pe manivela. Dar în noaptea aceea cerul era aşa de calm îneât el sa simţea pornit spre îngăduinţă şi o lăsă întrucâtva în voâa – fericit el însuşi că poate respira din adâncul plămâni-lor. Nici când nu se simţise mai bine, mai fără de mustrări, uşurat, pătruns de o mare tihnă.

El care nu vorbea niciodată la drum glumi cu Pec-care-i fusese lăsat ea fochist.

Hei, ce e? Faci nişte ochi de parcă ai fi băut apă.

Într-adevăr, Pecqueux părea, ca niciodată, foarte posac. Răspunse îmbufnat:

— Trebuie să deschizi ochii dacă vrei să vezi bine, Jacques îl privi cu bănuială, ca omul a cărui conştiinţă nu e curată. Săptăinâna trecută se lăsase prins în

Braţe de amanta camaradului său, de acea teribilă File menă care de multă vreme se freca pe lângă el ca o biată pisică îndrăgostită. Şi nu a fost la el decât o clipă de curiozitate senzuală; cedă mai mult dorinţei* de a face o experienţă: era lecuit pe deplin acum când îşi potolise groaznica sete? O s-o poată avea pe aceasta fără să i implânte un cuţit în gâtlej? O avusese în două rânduri şi nimic, nici o stânjenire, nici un fior. Bucuria-i nespusă, aeru-i tihnit, bine dispus, veneau desigur, fără să-şi dea seama, de la constatarea că nu mai era decât un om ca toţi oamenii.

Pecqueux deschise cuptorul ca să arunce cărbuni; îl opri însă.

— Nu, nu, n-o îmbuiba prea mult că merge bine.

Fochistul mormăi:

— Ba pe dracu… O secătură, o scârnăvie… Şi când mă gândesc la ailaltă care era aşa de cuminte!… Asta nu merită nici un picior în.

Ca să nu se supere, Jacques tăcu. Îşi dădea, însă seama că vechea gospodărie în trei se dusese odată cu moartea Lisonei. Acum se certau pentru un fleac, pentru o piuliţă prea strânsă, pentru o lopată de cărbuni. Şi-şi făgăduia să fie prudent cu Filomena căci nu vroia să a-ijungă la un război pe faţă, între el şi fochist, pe platforma asta mişcătoare şi îngustă care-i ţinea. Câtă vreme Pecqueux, din recunoştinţa că nu e îmboldit, că poate să facă mici afaceri, era câinele lui supus şi devotat până la a se lua de gât cu lumea, trăiseră ca fraţii, liniştiţi în vârtejul pericolului zilnic, neavând nevoie de cuvinte pentru a se înţelege. Dar acum, hărţuindu-se în continuu, traiul între ei devenea un iad. De altminteri săptămâna trecută Compania fusese nevoită să despartă pe mecanicul şi pe fochistul de la expresul de Oherbourg, deoarece, burzuliţi din cauza unei femei, cel dintâi îl persecuta pe al doilea care mi-i mai da ascultare: se luau la trântă, în toată regula, pe drum, uitând cu totul de călătorii rostogoliţi cu toată viteza în urma lor.

Pecqueux mai deschise cuptorul de două ori şi Rvârli cărbunii înir-adins pentru a căuta pricină; dai Jacques se prefăcu că nu bagă în seamă. Era aşa de plăS26 cută adiere* vlntuâul în noaptea calmă de iulie! Tm tmsprezeca şi cinci, eând expresul ajunse la Havre, cal doi oameni curăţiră locomotiva cu bună învoială, ca alti-dată.

Dar când ieşiră din depou pentru a merge să am culce în str. Francois-Mazeline o voce îi strigă i

Hei, vă este de grabă? Poftiţi încoace niţel!

Era Filomena care, din pragul casei fratelui ei, nici vorbă că-1 pândise pe Jacqnes.

Se simţi înciudată zârindu-1 pe Pecqueux; şi nu s-" hotărât să-i poftească pe amândoi decât pentru a putea măcar să stea de vorbă cu noul ei prieten, chit e-o şi îndure prezenţa celui vechi.

— La slăbeşte-ne! Mormăi Pecqueux. Nu ne mal bate capul: ne e somn.

— Foarte bine! Spuse Filomena cu bună voie. Da* domnul Jacques nu e ca tine şi dumnealui o să vie să guste un păhăruţ... Nu e aşa d-le Jacques?

Mecanicul era pe cale să refuze din prevedere, când deodată fochistul primi, vroind să-1 pândească şi să s" încredinţeze dacă are dreptate în bănuielile lui. Intrară în bucătărie şi se aşezară la masa pe care ea pusese pahare şi-o sticlă cu rachiu. Filomena spuse în şoaptă:

— Să nu facem gălăgie prea mare pentru că frate-meu doarme acolo şi lui nu-i place să aduc lume.

*

Apoi, când îl servi, adăugă deodată i – Ia staţi, ştiţi că baborniţa de Lebleu a dat ortul jx>pii de dimineaţă? Hei, eu supsesem: au s-o omoar" dacă ar băga-o în locuinţa din fund, o puşcărie adevărată. Şi s-a canonit patru luni văzând numai tabla în faţa ochilor... Dar ceea ce a răpus-o, de îndată ee nu s-a mai clintit din fotoliu, a fost că nu mai putea să-i pândească, aşa cum avea obicei pe d-ra

Ghuâchon şi pe d. Dabadie. Da, s-a înciudai eă n-a putut să-i prindă şi a murit.

¦

Filomena se opri, dăduse pe glt o duşcă de raohâu. Şi râse

— Nici vorbă că ei se culcă împreună. Atât că sunt şireţi… Dar mi se pare că totuşi d-na Moulin î-a văzut într-o seară. Dinspre partea ei nu e însă nici o primej die: ea e prea bleaga şi, apoi, bărbatul ei, subşeful., Se întrerupse din nou

— Ia staţi săptămâna viitoare se judecă la Rouen afacerea Roubaud.

Până atunci, Jacques şi Pecqueux au ascultat-o fără să scoată nici un cuvânt. Fochistului i se părea prea flecară; niciodată nu vorbise cu el atât; şi n-o slăbea din ochi, înfierbântat din ce în ce mai mult de gelozie.

— Da, răspunse mecanicul cu multă linişte, am pri mit citaţia.

Filomena se îndesă, fericită eă-1 atinge cu cotul.

— Sunt şi eu martoră… Vai, d-le Jacques, când m-a întrebat despre d-ta, căci ştii că au vrut să ştie adevărul adevărat în privinţa legăturilor d-tale cu biata femeie, da, eând m-a întrebat, i-am spus judecătorului 1 „Păi, domnule, el o adora, e eu neputinţă să-i fi făcui vreun nău! A Nu-i aşa? Vă văzusem împreună şi eram în drept să vorbesc.

— Oh, spuse tânărul făcând un semn de nepăsare.

— Nu eram îngrijorat, puteam să arăt ceas cu ceas cura mi-am petrecut timpul… Dacă Compania m-a ţinut e că nu avea să-mi facă nici o mustrare.

Urmă o pauză; tustrei băură agale.

— Să te înfiori, nu alta! Reluă Filomena. Ge fiară

Cabuche acela care a fost arestat şi care era plin de sângele bietei femei! Trebuie să fie prostiţi bărbaţii ca să omoare o femeie pe care au râvnit-o Ga şi cum ar câştiga ceva când femeia nu mai e pe lume… Şi, vezi d-ta, n-o să uit niciodată când d. Gauche 1-a arestat colo pe peron şi pe d. Roubaud. Eram de faţă. Ştii că asta s-a petrecut „lup ă opt zile numai când d. Roubaud, a doua zi după în-

mormântarea nevestei lui, venise ca de obicei la serviciu. Atuneî d. @auche 1-a bătut pe umăr şi i-a spus că are ordin să-1 ducă la închisoare. Închipuieşte-ţi, ei care nu se depărtau, care jucau împreună nopţi de-a rândul! Dar dacă eşti comisar -¦ nu-î aşa?

— Îl duci şi pe tă-tucu-tău şi pe mamă-ta la ghilotină, pentru că aşa cere meseria. D-ului Cauehe nu-i pasă! L-am zărit după aceea la cafeneaua Comerţului cum băl ea cărţile fără să se mai sinchisească de prietenul lui 1

Pecqueux, cu dinţii încleştaţi, lovi cu-n pumn în masă.

— Dumnezeul lui, dacă aş fi fost eu în locul încor noratului ăla de Roubaud!... Te culcai cu muierea lui d-ta şi altul o omoară. Şi acum îl trimit pe dânsul la ju raţi... Păi să nu crapi de ciudă?

Dar, blegule, exclamă Filomena, de vreme ce e acuzat că 1-a împins pe celălalt să-1 descotorosească de nevastă pentru nişte chestii de bani sau mai ştiu eu pentru ce? Se pare că a fost găsit la Gabuche ceasul prezidentului Grandmorin; vă aduceţi aminte că domnul ăla a fost asasinat în vagon acum un an şi jumătate. Şi a-tunci s-a făcut o legătură între omorul ăla şi omorul de acum câteva zile i o poveste întreagă. Nu pot să vă lămuresc cum, dar scria la gazetă; două coloane-n cap.

Jacques se arăta distrat şi părea eă nicî n-ascultă. Urmură

— La ce bun să ne batem capul? (c) e ne priveşte...?

Dacă justiţia nu ştie ce are de făcut, n-o să ştim noi.

Apoi adăugă, cu ochii duşi departe, cu obrajii năpădiţi de paloare:

— Din toate astea nu e decât femeia... Oh, săraca îeie!

— Eu, încheie Pecqueux cu violenţă, eu care am a de nevastă, dacă cineva s-ar încumeta s-o atingă.

— Aş strânge de gât pe amândoi. Pe urmă n-au decât să-mi ie capul, îmi este tot una.

Urmă o pauză. Filomena care umplea încă odată paharele, se prefăcu că înălţă din umeri, nepăsătoare. Dar în fond era tulburată şi-1 pândea pe furiş. El se neglija foarte mult,

umbla murdar şi în zdronţe, de când mama Victoria rămasă fără puteri în urma fracturii fusese nevoită să lase postul şi să intre într-un azii. Nu mai era acolo, ea, îngăduitoare şi maternă, pentru a-i strecura monede albicioase şi pentru a-1 eârpi nevroind ca aceea din Havre să o acuze că n-are grijă de bărbatul lor. Sedusă de înfăţişarea delicată şi curată a lui Jacques,!'ik>mena făcea pe desgustata.

— Pe femeia ta din Paris ai sugruma-o? Întrebă ivi înţepată. Nu te teme că n-are să ţi-o ia nimeni?

— Pe ea sau pe alta! ¦ mormăi el.

Dar ea ciocni, cu un aer glumeţ.

— Haide, în sănătatea ta! Şi adu-mi rufeie să pun să ţi le spele şi să ţi le cârpească; nu faci nimănui cinste în halul ăsta… În sănătatea d-tale, d-le Jacques

Ca şi când s-ar fi trezit dintr-un vis, Jacques tresări, în absenţa totală de remuşcări, în uşurarea, în bună dispoziţia în care trăia din ziua crimei. Severina îl înduioşa uneori până la lacrimi pe omul blând din el. Şi ciocni, spunând repede pentru a-şi masca tulburarea.

— Ştiţi c-o să avem război?

— Nu se poate! Exclamă Severina. Cu câne?

— Cu prusacii… Da, din cauza unui prinţ de la ei care vrea să fie rege în Spania. IerI. La Cameră, n-a fost vorba decât de asta.

Atunci ea se arătă dezolata.

— Hei, o să fie lată! Până acum ne-am bătut ca pul cu alegerile, cu plebiscitul şi cu aţâţările lor la Pa ris… Ia spune-mi, dacă se bat au să ia pe toţi oamenii?

— O, noi ăştia suntem la adăpost, nu se poate dezor ganiza drumul de. Fier… Deeât că au să ne îmbulzească din pricina trupelor şi a aprovizionărilor '. In sfârşit, daca

—

— O întâmpla, o să trebuiască să ne facem datoria.

Şi, spunând acestea, se ridică vă/. Înd că ea sfârşise prin a-şi vârî un picior între pulpolp lui, iar Pecqueux observase manevra. Lui Pecqueux îi năvăli sărigele în obraji.

— Haide la culcare, e vremea.

— Da, mai bine, mormăi fochistul.

Înşfăcase braţul Filomenei şi îl strângea amarnic. Ea îşi stăpâni un strigăt de durere; se mărgini să şoptească la urechea mecanicului pe când celălalt dădea, înciudat, peste cap, restul din păhăruţ:

— Păreşte-te, e ca o fiară când se îmbată.

Dar se auzi pe scară tropăitul unor paşi grei; ea se înspăimântă:

— Frate-meu!... Fugiţi, repede, repede!

Cei doi bărbaţi nu erau nici la douăzeci de paşi de casă când auziră plesnituri de palme însoţite de răcnete. Ea primea o lecţie feroce ca o fetiţă prinsă cu nasul într-un borcan cu dulceaţă. Mecanicul se opri, gata să-i sară în ajutor. Dar îl ţinu fochistul.

— Ce, ce te priveşte pe d-ta?... Dumnezeul ei de târfă, i-ar face bine să o omoare!

Jacques şi Pecqueux se culcau în str. Francois-Ma-zeline fără să schimbe un cuvânt între ei. In cămăruţa îngustă paturile lor se atingeau aproape; şi rămaseră treji multă vreme, cu ochii deschişi, ascultând unul răsuflarea celuilalt.

Într-o zi de luni urmau să înceapă la Rouen dezbaterile procesului Roubaud. Afacerea însemna un triumf pentru judecătorul de instrucţie Denizet, căci nu-i erau precupeţite elogiile, în lumea judiciară, pentru modul în care descurcase afacerea aceasta complicată şi obscură; o capodoperă de fină analiză, de adevărată creaţie. M In primul rând, îndată ce s-a deplasat Ia faţa locului, la Oroix-de-Maufras, după câteva ore de la asasinarea Severinei, d, Denizet îl arestase pe Gabuche. Totul îl desemna pe acesta: sângele de care el era plin, depoziţiile copleşitoare făcute de Roubaud şi Misard cară arătaseră cum l-au găsit, singur, buimăcit, cu cadavrul în braţe. Interogat, constrâns să spună cum şi de ce se a-fla în odaia aceea, pietrarul îngăimase o braşoavă pe eare judecătorul a ascultat-o cu înălţări din umeri, într-atât i se păru de naivă şi clasică. Se

aştepta la povestea aceasta, totdeauna aceeaşi, a asasinului imaginar, a culpabilului inventat despre care adevăratul culpabil spunea că 1- auzit fugind pe câmpia întunecată. Dealtminteri, când f întrebat ce căuta în preajma casei, la ora aceea, Cabuche se tulbură, refuză să răspundă, iar în cele din urmă declară că se plimba. Era o copilărie să crezi versiunea pri vitoare la necunoscutul misterios care ucide, fuge şi lasă toate uşile deschise fără să fi scotocit prin lucruri, făr să fi luat o batistă măcar. De unde venise? Pentru ce ucis? Totuşi, din capul locului, cunoscând legătura ditv tre victimă şi Jaeques, judecătorul se interesă cum îşi în trebuinţase acesta timpul; dar pe lângă că acuzatul, chia mărturisise că 1-a însoţit pe Jaeques la Barentin, hăngi din Rouen se jura pe toţi dumnezeii că tânărul, eule numaidecât după cină, nu ieşise din cameră decât a do zi pe la şapte dimineaţa. Şi apoi un amant nu-şi omoa fără motiv amanta adorată cu care n-a avut nicioda vreo hărţuială. Ar fi absurd. Nu, nu, nu era deeât un a: sin cu putinţă, un asasin evident fostul puşcăriaş ga acolo, cu. Mâinile înroşite, cu cuţitul la picioarele sa bruta care îndruga justiţiei palavre.

Dar ajuns la acest punct, în ciuda convingerii sale, în ciuda flerului său care, spunea d-sa, îl informa vcbine decât dovezile, d. Denizet trecu printr-o clipă du încurcătură. Gu prilejul primei percheziţii făcută la coliba prevenitului, în pădurea Becourt, nu se găsise soktt nimic. Flirtul „netmttnd fi stabilit, trebuia găsită o altă motivare crimei. Brusc, la un I itorâtt, Misard îl puse pe drumul adevărat povestind că-l văzuse pe Ca-buche, într-o noapte, sărind zidul proprietăţii pentru a se uita prin fereastra odăii la d-na Roubaud care se culca. Cercetat şi el, Jacques spuse cu mult calm ce ştia; adoraţia mută a pietrarului, dorinţa arzătoare cu care a-cesta se ţinea totdeauna după fustele ei, gata să o servească.

Nu mai încăpea astfel nici o îndoială: doar o patimă bestială îl îndemnase; şi totul se reconstitui„ foarte limpede:

omul intrând prin uşa a cărei cheie o avea, poate, lăsând-o chiar deschisă în tulburarea lui, apoi lupta care se sfârşise cu crima şi, însfârşit, violul întrerupt numai de sosirea soţului. Totuşi se mai ivea o obiecţi* căci era ciudat ca omul ăsta, cunoscând venirea bărba-ilui, să fi ales tocmai ceasul când putea să fie surprins; ar, după oarecare chibzuiri, împrejurarea se întorcea în intra prevenitului şi-1 dobora cu totul, dedueându-se eâ şi a săvârşit fapta sub imboldul unei patimi supreme, inebunit de gândul că dacă nu s-ar fi folosit d" elipele înd Severina era singură încă, în easa izolată, nu ar mai avut-o nicicând, întrucât ea urma să plece a doua zi. Din momentul acesta convingerea Judecătorului fu completă, nezdrancinată.

Hărţuit de interogatorii, încurcat în plasa meşteşugită a întrebărilor, nepăsător de cursele care î se întindeau, (c) abuche se îndărătnicea în prima-i versiune. Trecea pe drum şi respira aerul proaspăt al nopţii când cineva 1-a lovit din fugă – şi dintr-o astfel de fugă, în în tuneric, îneât nici nu putea să spună încotro apucase. A-tunci, cuprins de grijă, aruneând o ochire asupra casei, zărise uşa dată în lături. Iar în cele din urmă s-a bazat-dat să se ducă acolo şi a găsit-o pe moartă, caldă încă, privindu-1 cu ochii ei mari aşa de bine îneât crezând-o î" viaţă, a pus-o pe pat şi s-a umplut de sânge. Nu ştia decât atât, nu spunea decât asta, nu schimba nici un amănunt părând că se cramponează într-o poveste ticluită de mai înainte.

Când judecătorul căuta să-1 scoată dintr-ale lui ss speria, făcea ca omul mărginit care nu mai pricepe. Cana d Denizet. Îl interogase întâia oară în privinţa patimei pentru victimă, el se roşise ca un băieţandru căruia-i im-putezl prima dragoste; şi a tăgăduit, şi s-a apărat că ar fi nutrit gânduri să se culce cu doamna aceea, ca de ua lucru în acelaşi timp tainic şi delicat ascuns în adâncul i-nimii lui şi pe eare nu îl va destăinui nimănui. Nu, nu, el n-o iubea, n-o vroia, nu i-ar fi pricinuit niciodată ceea ce, acum când ea era moartă, i se părea o profanare. Da" ineâpăţânarea de a

nu recunoaşte un fapt pe care numeroşi martori îi afirmau, se întorcea în contra lui. Fireşte, după versiunea acuzaţiei, el avea interes să ascundă pati-nv.

— I arzătoare pentru nefericita aceea pe care avea să

0 tmoare spre a-şi potoli văpaia. Şi când judecătorul, ar'âjr-înd toate dovezile, vrând să-i. Smulgă mărturisirea

— O lovitură hotărâtoare i-a aruncat în faţă crima '„ini. EJ se porni pe un potop de protestări nebune. U'idă ea să o aibe? El care o respecta ca pe „ Jandarmii, chemaţii fuseseră nevoiţi să-1 înşfacă i re el ameninţa că va veni de hac dughenei aces-'¦ti'mate. Într-un cuvânt, un ticălos dintre cei naai i. ^, ^ireţi dar trădat de însăşi violenţa lui. Instrucţia se afla în stadiul acesta: prevenitul se m-! '¦-'.

— Tnga, ori de câte ori venea vorba despre omor, că C. I vină e celălalt, fugarul misterios – când d. Denizet făcu ¦ iescoperire care transformă cazul, care îi mări importa-iţa. După cum spunea singur, avea fler; de aceea, prin-tr-un presentiment, vru să mai facă o percheziţie în ea-liba lui Cabuche; şi descoperi aeolo, după bârnă, o ascunzătoare în care se găseau batiste şi mănuşi de femeie su& care era un ceas de aur pe care cu multă bucurie ti

2U recunoscu numaidecât: era ceasul prezidentului Grand-inorin, atât de căutat altă dată un ceas mare, cu două Iniţiale înlănţuite şi cu cifre de fabricaţie înlăuntrul capacului î 2 516. A fost pentru el ca o licărire de fulger; se ilumina totul, trecutul se lega de prezent, faptele pe care le împreuna îl îneântau prin logica lor. Dar consecinţele aveau să-1 ducă atât de departe încât, fără A. Vorbi deocamdată de ceas, îl interogă pe Oabuche în privinţa ¦mănuşilor şi batistelor. Acesta avu o clipă, pe buze mărturisirea: da, o adora, da, o dorea, încât se simţea îndemnat să sărute rochiile pe care ea le purtase, să adune, să fure tot ce cădea în urma ei, crâmpeie de şnur, agrafe, ace. Apoi o ruşine, o pudoare imperioasă, îl făcură să tacă. Iar când judecătorul, hotărându-se, îi puse sub ochi ceasul, el privi aiurit.

— Îşi amintea destul de bine: avusese surpriza să găsească ceasul acesta legat în colţul u-nei batiste pe care o luase de sub o pernă şi o dusese la el ea pe o pradă. Pe urmă i-a rămas acolo bătându-şi în zadar capul cum să facă s-o înapoieze. Dar la ce bun să îndruge toate acestea? Ar fi trebuit să mărturisească şi celelalte furturi: cârpele care miroseau frumos şj de care s-ar fi ruşinat atât de mult. Dealtminterî, tot nu era crezut. Şi apoi el însuşi nu mai înţelegea nimic, totul se învălătucea în ţeasta-i de om simplu. Nici măcar nu se mai înfuria de învinuirea de crimă; stătea năuc şi repeta de fiecare dată că nu ştie nimic. Nu ştia ce e cu mănuşile şi batistele. Nu ştia ce-i cu ceasul. Îi băteau capul. Să-1 lase în pace şi să-1 ducă la ghilotină dacă poftesc.

A doua zi d. Denâzet îl aresta pe Roubaud. Lansase mandatul, tare pe atotputinţa sa, într-una din acele clipe de inspiraţie când era sigur pe darul pătrunderii sale, înainte de a avea împotriva subşefului dovezi suficiente. Cu toate obscurităţile afacerii, bănuia în omul acesta pi-votuî, sorgintea chestiunii. Roubaud era un laş care, în diuă rânduri, neîndrăznind să ucidă chiar el, se slujise de braţul lui Cabuche, fiara aceasta violentă. Prima oară, nerăbdător să-1 moştenească pe prezidentul Grandmorin al cărui testament îl ştia, şi cunoscând deasemeni vrăjmăşia pietrarului împotriva acestuia, îl împinsese ia

Rouen în cupeu după ce i-a pus cuţitul în mână. Apoi după ce şi-au împărţit cei zece mii de franci, complicii nu s-ar mai fi văzut poate niciodată dacă crima nu av fi atras după sine cealaltă crimă. Şi aici judecătorul arătase acea profunzime în psihologia criminală pentru cară era lăudat atâta: căci el declara astăzi că nu a încetat nici un moment să-1 supravegheze pe Cabuche şi că a fost convins că primul asasin va aduce în chip matematic pa a! Doilea.

Optsprezece luni au fost de ajuns: gospodăria soţilor Koubaud se irosise, bărbatul mâncase la joc cei cinci ni ii de franci, femeia îşi luase un amant. Nici vorbă, ea refuza să

vândă casare la Croix-de-Maufras, de teamă ca ei să au risipească banii; poate că în neîncetateele ioţ certuri ea îl amenințase cu denunţarea. In orice caa numeroase mărturisiri dovedeau vrăjmăşia dintre cei doi soţi; şi apoi consecinţa îndepărtată A. Primei crime s” produsese i (c) abuche reapărea cu poftele-î de brută, soţul îi punea iarăşi, din umbră, cuţitul în mână pentru a-şi asigura definitiv stăpânirea casei blestemate care mai costase o viaţă omenească. Acesta era adevărul, adevărul curat; totul ducea la stabilirea luii ceasul găsit la pietra* şi, îndeosebi, ambele cadavre lovite la fel în gât, de aceeaşi mână şi cu aceeaşi armă; cuţitul găsit în cameră. To-Juşi asupra aeestui ultim punct acuzaţia emitea o îndoială î rana prezidentului părea a fi fost făcută cu o lamă mai mica şi mai tăioasă.

RoUbaud răspunse la început prin da şi nu, cu aerul somnoros şi greoi pe care îl avea acum. Se părea că arestarea nu îl uimeşte; în lenta descompunere a fiinţei sale îi era deopotrivă orice. Pentru a-1 face să vorbească I se dăduse un paznic cu care juca de dimineaţa şi până seara, cărţi; era eât se poate de mulţumit… De altminteri el rămânea convins de culpabilitatea lui Cabuche 1 numai el putea să fie asasinul. Interogat în privinţa lui

¦ i ¦ ¦ mfacques, înălţase râzând din umori, srâtind rt'e1 ştia de legăturile mecanicului cu Severtna. Dar rtrt Denizet, după ce-1 încercase, începu ^â şi -JIVAMIU. Temui împingâridu-1, împroşrindu-i cu învinulict de plicitate, străduindu-se să-i smulgă mărturisirea. <! Venise foarte prevăzător. Ce tot i so spunea? N'i e pietrarul îl ucisese pe prezident, aşa cum a ucis Severina; şi totuşi în ambele daţi, de vină ers el trucât celălalt lovise din îndemnul lui Întâmplare i-oeasta complicată îl năucea, îl umplea de neîncredere: de bună seamă i se întindea o cursă, era minţit pentru a fi silit să mărturisească primul omor. Confrunat cu Ca-buche, declară că nu-1 cunoaşte. Dar când a spus că 1-a găsit pătat de sânge, gata să violeze victima, pietrarul se înfurie şi o scenă violentă, nespus de confuză,

încââci şi mai mult lucrurile. Trecuseră trei zile; judecătorul înteţea interogatoriile, fiind convins că ambii complici s-au Cnţeles să joace dinaintea sa comedia adversităţii lor. O-bosit, Roubaud se hotărî să nu mai răspundă, când deodată, într-o clipă de nerăbdare, vrând să pună capăt a-facerii, cedând unei nevoi care mocnea într-însul de luni de zile, mărturisi adevărul, nimic decât adevărul, tot a-devărul.

În ziua aceea d. Denizet, aşezat la birou, umbrindu-şi ochii cu pleoapele-i greoaie, în timp ce buzele-i mobile se subţiau, se istovea de o oră în viclenii savante cu prevenitul acesta năpădit de o grăsime gălbuie pe care îl socotea, sub învelişul gros, foarte şiret. Şi îşi dădu cu gân-dul că e pe urma lui, că îl înconjoară din toate părţile, că 1-a prins, în sfârşlt, în cursă, eând celălalt cu pornirea, omului căruia îi e lehamite de toate, strigă că s-a săturat, că mai bine mărturiseşte decât să i se bată într-u-ndj capul. De vreme ce îl socoteau vinovat, să fie acuzat cal puţin pentru fapte adevărate. Dar pe măsură ce povestea, despre femeia-i pângărită de tmără de către Grandtoorin, 3e îndârjârea sa când a aflat de aceste murdării şl cum îl omorâse şi de ce i-a luat eei zece mii de franci, ftfeoapele judecătorului se ridicau într-o încruntare d" îndoială, In timp ce neîncrederea, neîncrederea profesională, îî destindea gura într-o strâmbătură ironică Zâm-bea de-a binelea când acuzatul tăcu.

— Haide, Roubaud, crezi că ai de-a face cu copii… Susţii că erai gelos şi că într-o pornire de gelozie ai o-morât?

— Nici vorbă.

— Şi admiţând ceea ce povesteşti, te-ai fi însurat fără să ştii nimic despre legăturile nevestei d-tale cu prezidentul!… E cu putinţă? Dimpotrivă, totul ar dovedi, în cazul d-tale că a fost la mijloc o afacere oferită, discutată, primită. Ţi se dă o fată crescută ca o domnişoară din lumea bună, ţi se dă zestre, protectorul ei devine şi protectorul d-tale, habar nu ai că îi lasă prin testament o easă de ţară – şi pretinzi că nu bănuia nimic, absolut nimic. Haida, de, ştiai totul, altminteri

căsătoria d-tale nu se mai explică… De altminteri, constarea unui simplu fapt e de-ajuns pentru a te da de gol. D-ta nu eşti gelos; îndrăzneşte de spune că eşti gelos.

— Spun adevărul, am ucis într-o pornire de gelozie.

— Atunci, după ce l-ai omorât pe prezident pentru legături de demult şi vagi, lămureşte-mi cum de ai putut să-i îngădui nevestei d-tale un amant, da, pe Jacques

Lantier, pe vlăjganul acela? Toată lumea mi-a vorbit despre legătura aceasta, nici chiar d-ta nu mi-ai ascuns-o… îi lăsai în voie. Pentru ce?

Greoi, cu ochii tulburi, Roubaud privea în gol fără să găsească o explicaţie. Îngăimă în cele din urmă:

— Nu ştiu. E-am ucis pe celălalt, nu I-am ucis pe ăsta.

— Nu-mi mai spune că eşti un gelos care se răz bună şi nu te sfătuiesc să îndrugi povestea asta domi^iloi furaţi, căci au să dea din umeri… Grede-mă, schiAibă

Istemul; singur adevărul te-ar mai salva. \par

\par

Judecătorul sesiza fondul afacerii cu toată pasiunea profesiei. Niciodată, spunea el, nu pătrunsese aşa de a-dâne natura omenească. Dovezile, de altminteri, nu-i mai lipseau. De acum instrucţia avea o temelie solidă, certitudinea ţâşnea uluitoare ca lumina soarelui.

Far ceea ce spori şi mai mult gloria d-Iui Denizet, a fost împrejurarea că a contopit ambele afaceri într-una singură după ce reconstitutse toate detaliile, răbdător, în taina cea mai mare.

De când cu succesul zgomotos al plebiscitului, ţara era euprinsă de frământările acelea oare preced şi anunţă marile catastrofe. Era în societatea acestui sfârşit de imperiu, în politică, în presă mai cu seamă, o continuă îngrijorare, o exaltare în vârtejul căreia msâşi bucuria căpăta o violenţă bolnavă. De aceea când, după asasinarea u-nei femei în casa izoâată de la Groix-de-Maufras, se află prin ce lovitură de geniu dezmormântase judecătorul de instrucţie din Rouen vechea afacere Grandmorin şi eum o

legase de noua crimă, a fost o explozie de triumf în ziarele oficioase. Din când în când, într-adevăr mai apăreau în foile opoziţioniste glume pe seama asasinului legendar, pe seama acelei născociri a poliţiei scoasă Ia iveală pentru a tăinui josniciile anumitor mari personaje compromise. Iac răspunsul avea să fie hotărâtor: asasinul şi complicele lui erau prinşi, memoria prezidentului Grandmorân o să iasă neîntinată. Polemieile reîncepură, emoţia spori din zi în zi la Rouen şi la Paris.

Chemat în Capitală, d. Denizet se prezentă în str. Du Riocher la domiciliul personal al secretarului general, d. C^tmy-Lamotte. Îl găsi în picioare, în cabinet, cu chipul slăbit, obosit mai degrabă; căei se topea, năpădit de tristeţe, în scepticismul său, ca şi eând ar fi presimţit sub strălucirea aceea de apoteoză prăbuşirea apropiată a re-mului pe care îl slujea. De două ziâe era prada unei luj*-lâuntrice neştiind încă ce întrebuinţare să dea scrisorii Severânei, scrisoare pe care o păstrase şi care ar fi dărâmat întreg eşafodajul acuzaţiei întărind cu o dovadă indiscutabilă spusele lui Roubaud. Nimeni n-o cunoştea! Ar fi putut s-o nimicească. Dar împăratul îi spusese în ajun că ţine ca, de data asta, justiţia să-şi urmeze cursul, la adăpost de orice înrâurire, chiar dacă guvernul său ar fi avut să sufere.

D. Denizet se arătă din capul locului triumfător.

— Ei bine, presimţirea nu m-a înşelat; Cabuche e acela care 1-a atacat pe prezident… Sunt însă de acord oă şi cealaltă urmă conţinea un dram de adevăr şi sim ţeam eu însumi că afacerea cu Roubaud nu era curată…

Îi avem acum pe amândoi.

D. Oamy-Lamotte îl privea ţintă cu ochii săi şterşi.

— Aşadar, toate faptele din dosarul oare mi s-a tri mis sunt dovedite, iar convingerea d-tale e categorică?

— Nu mai încape nici o îndoială… Totul se înlăn-ţuieşte şi nu-mi aduc aminte de vreo altă afacere în care, în ciuda

aparentelor complicaţii, crima să fi Urmat un drum mai logic, mai lesne de văzut dinainte.

— Dar Roubaud protestează, el recunoaşte prima crimă, înşiră o poveste cu femeia lui defloratã, cu el în nebunit de gelozie şi omorând într-o criză de îndârjire oarbă. Foile din opoziţie istorisesc toate acestea.

— Oh, ele povesteso acestea ca pe nişte baliverne; nici chiar ele nu cred. Gelos Roubaud acesta care înles nea întâlnirile nevestei cu un amant? Oh, n-are decât să repete în plină şedinţă povestea asta; nu va izbuti să stârnească scandalul pe care îl urmăreşte… Şi dacă ar mai aduce vreo dovadă; nu aduce însă nimic. Tot vor beşte despre scrisoarea pe care pretinde că ar fi puş-o pe nevastă s-o scrie şi care ar fi trebuit să se găsească în hârtiile victimei… D-voastră, d-le secretar general care aţi aranjat hârtiile, aţi fi găsit-o nu?

D. Camy-Lamotte nu spunse nimic. Într-adevăr, scandalul ar fi fost înmormântat, în sfârşit, cu sistemul {judecătorului; nu l-ar crede pe Roubaud, nimeni, memoria prezidentului ar fi reabilitată, imperiul ar beneficia de zgomotoasa reabilitare a uneia din creaturile sale.

— Nu-i aşa, repetă d. Denizet, că n-aţi găsit scri soarea?

D. @amy-Lamotte ridică din nou ochii spre el; şi, liniştit, stăpân singur pe situaţie, răspunse!

— N-am găsit absolut nimic.

Apoi, zâmbitor, foarte politicos, îl copleşi pe judecător cu elogii.

— Numai d-voastră aţi văzut limpede; e într-ade văr admirabil… Şi, din moment ce adevărul vorbeşte, nu-1 mai poate opri nimic s nici interese de persoană şi nici chiar raţiunea de stat… Aveţi grijă ca afacerea să-şi urmeze cursul, indiferent de consecinţe.

În mai puţin de o săptămână d. Denâzet termină instrucţia. Defilară din nou în cabinetul judecătorului personalul gării din Havre, d. Dabadie, Moulin şi ceilalţi,

care dădură amănunte dezastruoase în privinţa purtării lui Roubaud.

Dar noul proces stârnise îndeosebi pasiuni vii în sânul familiei Grandmorin şi în direcţia asta, deşi A. Denizet găsea încă un sprijin puternic, fu nevoit să lupte pentru a salvgarda integritatea instrucţiunii sale. Soţii Laehesnaye jubilau căci, îndârjiţi de cedarea casei de la (c) roix-de-Maufras, afirmaseră într-una culpabilitatea lui Roubaud. De aceea în întorsătura afacerii nu vedeau decât prilejul de a ataca testamentul; şi deoarece nu exista decât un mijloc de a obţine revocarea legatului, acceptau în parte aserţiunea lui Roubaud eu privire la femeia complice care 1-a ajutat să comită crima, dar nu pentru a se răzbuna de o infamie imaginară ci pentru a fura, astfel că judecătorul intră în conflict cu ei, cu Bertha mai cu seamă. Avu loc în privinţa asta, în cabinetul său, o scenă foarte agitată între Lnehesnaye-i şi d-na Bonnehon. Aceasta, favorabilă altă dată soţilor Roubaud, fusese nevoită să se lepede de bărbat, dar continua s-d apere p” femeie printr-un fel de tandră complicitate, îngăduitoare faţă de conflictele amoroase şi zguduită de romantismul tragâc al afacerii. Fu categorică în ce priveşte mobilul material. Nu-i era ruşine nepoatei ei să revină în chestiunea moştenirii?

Când ziua faimosului proces veni, zvonul despre un apropiat război, fierberea care cuprindea Franţa întreagă, înnăbuşiră mult răsunetul dezbaterilor. Totuşi Rouenul trecut prin trei zile de aprindere; lumea se îmbulzea la uşile sălii, locurile rezervate erau luate cu asalt de cucoanele din oraş. Niciodată fostul palat al dueilo* din Normandia nu văzuse, de la amenajarea lui în palat al justiţiei, atâta afluenţă. Femeile se înălţau să vadă p” masă ceasul lui Grandmorin, eămaşa pătată de sânge a Severinei şi cuţitul cu care au fost săvârşite ambele crime. Apărătorul lui Sabuche, un avocat venit din Paris, era de asemeni privit eu interes. Pe băncile juraţilor stă-steau înşiraţi doisprezece rouennezi strânşi în redingota negre, reci şi gravi. Iar când

turtea intră se produce o atare înghesuială în rândurile publicului încât prezidentul ameninţă îndată că va evacua sala.

În sfârşit dezbaterile erau deschise, juraţii depuseră jurământul şi strigarea martorilor agită din nou mulţimea curioasă „. La numele d-nei Bonnehon şi al d-lui de Lachesnaye capetele se clătinară; dar mai cu seamă Jacques pasiona cucoanele.

De altfel de când acuzaţii se aflau acolo, fiecare între doi jandarmi, privirile nu mai erau luate de ei; s„ făceau tot felul de aprecieri. Se cădea de acord că au mutre sălbatice de bandiţi. Iar interogatoriile întăriră această rea impresie; ba unele răspunsuri stârniră murmur” violente.

La toate întrebările prezidentului Oabuche răspunse că nu ştie nimic: nu ştia cum de a ajuns ceasul la el, mu ştia de ce 1-a lăsat pe adevăratul asasin să fugă. Toi aşa, Roubaud se crampona în ceea ee acuzarea numea sistem! Povesti cum şi_de ce îl omorâse pe Grandmoririj tăgădui orice amestec în asasinarea nevestei salej dar în* şira toate astea în fraze sacadate, aproape fără sens, cu pierderi subite de memorie, cu ochii aşa de tulburi, cu vocea aşa de încâlcită încât se părea că uneori caută şi Inventează detalii. Iar pentru că prezidentul îl îmbol* dea şi îi demonstra absurdităţile istorisirii lui Roubuact 'dădu în cele din urmă din umeri şi refuză să mai răspundă: la ce bun să spună adevărul dacă minciuna a-yea crezare? Această atitudine de dispreţ agresiv faţă 'de justiţie, îi făcu cel mai mare rău. În ziua aceea mai fură ascultaţi câţiva martori fără însemnătate. Căldura 'devenise aşa de mare pe la orele cinci încât două doamne leşinaseră, A doua zi interesul era stârnit de audierea anumitor martori. D-na Bonnehon obţinu un adevărat succes de distincţie şi de tact. Au fost ascultaţi cu interes funcţionarii Companie, d. Vandorpe, d. Bessiere, d. Dabadie, d. (c) auehe, mai cu seamă, acesta din urmă foarte prolix; Henri Dauvergne, interogat asupra Severinei, se arătă foarte discret, dădu de înţeles că o iubise şi că, ştiind-

o a altuia, se retrăsese în chip cavaleresc. De aceea când acest altul, Jacques Lantier, fu în sfârşit introdus, un murmur se produse în mulţime, lumea se ridică să-1 vadă mai bine şi chiar juraţii îl priviră cu luare aminte. Jacques, foarte liniştit, se sprijinise în ambele mââni de bara martorilor, cu gestul profesional care îi era familiar când conducea locomotiva. Această citare, care ar fi trebuit să-1 tulbure profund, îl lăsa într-o atare limpezime de spirit de parcă afacerea nu l-ar fi privit. Va depune ca un străin, ca un nevinovat: de când cu crima nu-1 trecuse nici un fior; nici la bară, aici, nu avea remuşcări, scrupule. Se uitase îndată, cu ochii limpezi, la Roubaud şi 0a-touche.

Pe cel dinţii îl ştia vinovat; îi adresă un semn ui î şor cu-capul, un salut discret fără să-1 dea prin minte ca azi în ochii tuturor el fusese amantul nevestei lui. Zâmbi pe urmă celui de-al doilea, nevinovatului al cărui loc a* fi trebuit să-1 ocupe pe banca acuzaţilor. Şi, cu multă uşurinţă, răspunse prin fraze scurte, categorice, la întrebările prezidentului.

A treia şedinţă fu ocupată în întregime de rechizitoriul procurorului imperial şi de pledoariile avocaţilor. La început prezidentul făcuse un rezumat al afacerii şi* afectând o absolută imparţialitate, agravase capetele d” acuzare. Pe urmă se păru că procurorul imperial nu pune la contribuţie toate mijloacele sale s avea de obicei un mai mare dar de sonvângere şi o elocvenţă mai puţin goală. Se atribui aceasta căldurii care era într-adevăr copleşitoare. Dimpotrivă, apărătorul lui Sabuche, a-vocatul din Paris, stârni multă plăcere, dar fără să convingă. Apărătorul lui Roubaud, un membru distins al baroului din Rouen, se achită de asemeni cum putu mai bine pledând o cauză ingrată. Obosit, procurorul nici nu mai replică. Iar când juriul trecu în sala de deliberare, nu erau decât oi'ele şase; lumina zilei pătrundea îneă prin cele zeee ferestre, o rază învăpăia armele oraşelor din Normandia cu care sunt decorate postamentele. Un zvon de glasuri urcă sub anticul plafon aurit. Dar se făcu o tăcere religioasă de îndată ce

juriul şi curtea reapărură. Verdictul: cei doi inşi au fost condamnaţi la muncă silnică pe viaţă. Surpriza fu nespusă: mulţimea se risipi gălăgioasă şi au fost auzite câteva fluierături, ca la teatru.

La ieşirea din palat Jacques fu ajuns de Filomena care rămăsese ca martoră: şi ea nu-1 mai slăbi, ţinându-1^ îndemnându-1 să petreacă noaptea aceea cu el la Rouen. El nu era de serviciu decât a doua zi, astfel că primi să cineze cu ea la hanul de lingă gară, unde pretindea că dormise în noaptea crimei; dar nu se va culca deoarece a-vea absolută nevoie să se întoarcă la Paris eu trenul dfl douăsprezece şi cincizeci.

— Închipuieşte-ţi, povesti femeia mergând cu el la braţ spre han, aş jura că am văzut adineauri pe unul pe care îl cunoşteam. Da, pe Pecqueux care îmi spusese alaltăieri că n-o să-şi strice picioarele la Rouen pentru proces. M-am întors un moment şi omul, pe care nu l-am zărit decât din spate, s-a furişat în mulţimeJacques o întrerupse înălţând din umeri.

— Pecqueux e la Paris şi o fi chefuind, mulţumit de răgazul pe care-1 ase de pe urma concediului meu.

— Se poate… Oricum, să ne păzim căci el e cea mai îndrăcită mârţoagă când se înfurie.

Ea se strânse în el şi adăugă arătând cu coada ochiului înapoi:

— Dar ăla care ne urmăreşte, îl cunoşti?

— Da, nu te teme… O fi vrând să ne întrebe eeva.

Era Misard care se ţinea, într-adevăr, după ei, la distanţă, din str. Evreilor. Depusese şi el cu voce somnoroasă şi rămăsese, dând târcoale pe lângă Jacques, fără să se hotărască a-i pune o întrebare care îi stătea, vădit, pe buze. Când perechea dispăru în han; intră şi el şi ceru un pahar cu vin.

— A, d-ta, Misard? Strigă mecanicul. Hei, cum o duci cu nevasta cea nouă?

— Bine, bine, mormăi cantonierul. Ticăloasa, m-a păcălit. Ţi-am spus eu asta când am fost aici.

Jacques făcea mare haz de povestea aceea. Fosta servitoare, Doucloux, pe care Misard a luat-o pentru a păzi bariera, a înţeles numaidecât, când 1-a văzut scotocind prin toate ungherele, că el căuta o comoară tăinuită de răposata; şi a avut un gând năstruşnic pentru a-1 face să o ia de nevastă: i-a dat de înţeles, prin ocoluri, prin chirotiri, de râs, că a găsit-o ea. Ha început el era cât p-aci s-o gâtuie; pe urmă, gândindu-se că i-ar scăpa din nou mia de franci dacă ar suprima-o ea pe cealaltă înainte de a avea banii, a devonit foarte drăgăstos, foarte

Binevoitor; Sar ea li respingea, nu vroia nâd măcar ca el să o atingă î MI, nu, când o să fie nevasta lui o să aib# lotul i şi pe ea şi banii. Iar el s-a însurat şi ea 1-a luaf In râs tratându-1 de nătărău pentru că a crezut-o. Partea nostimă era eă, pusă la curent, molipsindu-se de patima lui, căuta şi ea acum cu el, la fel de înverşunată. Cău-îau, căutau!

— Aşadar, tot nimic? Întrebă Jacques în batjocu ră. Ea nu te ajută?

Misard îl privi ţintă; grăi după aceea 1 ¦- D-ta ştii unde sunt; spune-mi. Dar mecanicul se supără.

— Nu ştiu nimic, mătuşa Fazia nu mi-a dat ni mic; doar n-o să spui că, poate i-am furat…

— Oh, ştiu că ea nu ţi-a dat nimic… Dar ia uite, sunt bolnav. Dacă ştii unde sunt, spune-mi locul.

— Fa lasă-mă fn pace! Eu nu am obiceiul să vor besc prea mult. Poate că o fi în cutia cu sare.

— În cutia cu sare. Da, adevărat… E acolo, sub* dulap, o ascunzătoare în care nu am cotrobăit.

— Plăti în grabă vinul şi alergă la gară să vadă dacă nu mai poate să ia trenul de şapte şi zece. A colo, în căsuţa povârnită, va căuta mereu.

Seara, după cină, până la trenul de douăsprezece şi cincizeci, Filomena ţinu să-1 ducă pe Jacques pe uliţele negre la câmp, afară. Era năduf, o noapte de iulie

dogoritoare şi fără lună. In două rânduri, părându-i-se că aude paşi în urma lor, ea întorsese capul fără să zărească pe nimeni într-atât era de deasă bezna. Noaptea aceasta zăbuşitoare îl făcea şi pe el să sufere enorm. Simţise adineauri la masă, ori de câte ori îl atinsese femeia asta, stânjeneala de altă dată. Desigur că din pricina oboselii îşi a întărâtării provocată de căldură. Acum îngrijorarea patimii renăştea în el mai vie, plină de o spaimă mocnită, ffotuşi era tămăduit, experienţa era făcută deoarece o mai avusese de câteva ori. Aţiţarea-i deveni de aşa natură îneât de teama unei crize s-ar fi smuls din braţele eî dată umbra care ia învăluit nu l-ar fi liniştit; căci niciodată, chiar în eele mai crâncene porniri ale metehnei lui, nu ar fi lovit fără să vadă. Şi deodată, pe când treceau pe lângă un şanţ, pe un drum pustiu, şi când ea îl atrase lungindu-se jos, îndemnul monstruos puse iarăşi stă-pânire pe el, fu cuprins de furie, căută în iarbă o armă, o piatră pentru a-i zdrobi capul. Gu o tresărire se ridică şi fugi năucit, iar în urma sa auzi glasul unui bărbat, înjurături, bătaie.

— A, târfă, am aşteptat până la capăt, am vrut să fiu sigur!

— Nu e adevărat, lasă-mă!

— Aşa, ai, nu e adevărat? Poate să fugă ei că ştiu este şi o să-mi cadă în mână! Na, târfa, na! Mai spune că nu-i adevărat!

Jacques galopa în noapte, nu pentru a fugi de Pee-queux pe care îl recunoscuse, ci fugea de el însuşi, zăpăcit de durere.

Cum, o crimă nu era de ajuns, nu îl potolise sân-gele Severinei aşa cura a crezut şi azi de dimineaţă? Povestea reîncepea l Alta şi alta şi apoi mereu alta!

Se scurseră câteva zile. Jacques îşi reluase serviciul în primire, ferându-se de camarazi, căzut iarăşi în. Sfiala-i sălbătăcită de altădată. Războiul fusese declarat după furtunoase şedinţe la Gameră, şi-a avut loc şi o încăie rare de avantapost, se spunea, norocoasă. De o săptămână transporturile de trupe „ovârşeau de oboseală personalul

drumului de fier. Serviciile erau dezorganizate fără a mai socoti că au fost rechiziţionaţi cei mai buni mecanici, pentru a se accelera concentrarea corpurilor de armată.

Aşa se face că, într-o seară, la Havre, în loc de expresul său obişnuit, Jacques avu să conducă un tren enorm, opt sprezece vagoane înţesate de soldaţi. „

În seara aceea Pecquex veni 1” Depou beat turtă. RA doua zi după ce a prins-o pe Filomena cu Jacques el se urca pe locomotiva 608, ca fochist, cu acesta; şi de a-tunci nu făcea nici o aluzie, era posac, părea că nu cutează să se uite în ochii şefului. Dar acesta îl simţea răzvrătit tot mai mult, refuzând să asculte, bombănind când îi dădea vreun ordin. In cele din urmă nu-şi mai vorbeau deloc.

Trenul care urma să plece pe la orele şase porni cu întârziere. Era noapte deplină când soldaţii fură îmbarcaţi ca nişte berbeci în vagoane de animale.

Noaptea va fi foarte posomorită; nici o adiere nu răcorea atmosfera dogoritoare; iar vântul vitezei, totdeauna aşa de răcoros, părea călduţ. Jacques spori presiunea pentru a străbate urcuşul cel mare de la Harfleur la Sain-Romain. Ou toată truda pe care o depunea de săp-tămâni de zile nu ajunsese încă stăpân pe locomotiva 608 ale cărei capricii îl surprindeau. Îndeosebi în noaptea a-eeea o simţea îndărătnică, nebunatică, gata să-şi piardă eumpătuî din câţiva bulgări de cărbuni în plus. De aceea, eu mâna pe eârmă, el supraveghea focul, tot mai mult îngrijorat de mutrele fochistului. Lămpiţa care lumina nivelul apei lăsa platforma într-o penumbră pe care uşa „uptorului încins o făcea violetă. Nu-1 vedea bine pe Pec-queux şi avusese la picioare, în două rânduri, senzaţia u-Rei frecături ca şi cum nişte degete s-ar fi încercat să-1 apuce. Dar aceasta nu era, desigur, decât o stângăcie a beţivanului căci îl auzea mormăind, spărgând cărbuni cu lovituri exagerate de ciocan, lovindu-le cu lopata. În fiecare clipă deschidea uşa cuptorului şi arunca, m cantităţi nesăbuite, combustibilul.

— Ajunge! Strgă Jacques.

Celălalt se făcu că nu pricepe şi. Continuă să'arunce lopată după lopată; iar pentru că mecanicul îl apucă de braţ, el se întoarse, ameninţător, având în sfârşit prilejul de ceartă pe care îl căuta în furia sporită a beţiei.

— Nu pune rnâna că te lovesc… Îmi place să merg iute!

Trenul se rostogolea acum cu toată viteza pe platoul dintre Bolbec şi Motteville.

— Jacques închisese cu piciorul uşa. Apoi, manevrând injectorul, stăpânindu-sc: încă:

— E prea mare focul… Culcă-te dacă eşti tur mentat, Pecqueux deschise uşa din nou şi se încăpăţână să mai pună cărbuni ca şi cum ar fi vrut să pleznească maşina. Iar Jacques apleeându-se pentru a astupa grătarul, fochistul îl înşfăca rapid şi încercă să-1 arunce pe linie.

— Ticălosule, va să zică aşa?… Ai fi spus pe urmă că am căzut din greşeală?

Se rezemase de o margine a tenderului şi lupta continuă între ei pe puntea îngustă, zgâlţâită puternic. Cu dinţii încleştaţi, ei nu îşi mai vorbeau, se trudeau să se arunce, unu] pe altul, prin deschizătura apărată numai de un drug de fier. Dar nu era uşor şi locomotiva mistuitoare gonea; gonea mereu. Barentin fu lăsat în urmă, iar trenul se înfundă în tunelul de la Malaunay. Ei se ţineau încleştaţi încă, tăvăliţi în cărbuni, lovindu-se cu capul de recipientul de apă, ferindu-se de uşa înroşită a cuptorului care le dogorea picioarele ori de câte ori 1” întindeau, într-acolo.

Un moment, lui Jacques îi veni în minte că dacă s-ar putea ridica, ar închide atunci regulatorul şi-ar striga după ajutor pentru a fi scăpat de nebunul acesta furios, îndârjit de beţie şi gelozie. Se simţea istovit şi s” trudea să-1 arunce de pe locomotivă. Când, cu o supremă sforţare, bâjbâi cu mâna, celălalt pricepu, se înţepeni în şale şi îl luă pe sus ca pe-un copil.

— Aha, vrei să opreşti., Aha, mi-ai luat femeia-

F' Locomotiva se resotogolea mereu, mereu; trenul ieşise din tunel şi îşi continua cursa de-a lungul câmpiei goale şi mohorâte. Staţia Malaunay fu lăsată în urmă cu atâta repeziciune încât subşeful, pe peron, în picioare, nicî nu-i văzu pe cei doi inşi gata să se răpună.

<3u o ultimă încordare, Pecqueux îl aruncă pe Jac-ques; iar acesta, simţind golul sub el, se agăţă năucit de gâtul lui şi aşa de strâns încât îl târî după sine. Două răcnete se contopiră şi se pierdură. Amândoi, căzuţi, împreună, taraţi sub roţi, fură tăiaţi, ciopârţiţi, strânşi într-o fioroasă îmbrăţişare, ei care trăiseră atâta timp ca fraţii. Au fost găsiţi fără cap, fără picioare, două trunchiuri însângerate care încă se strângeau ca pentru a se înni buşi.

Iar locomotiva, rămasă fără cârmaci, se rostogole mereu, mereu… In sfârşit, îndărătnica, zvânturatiea Io eomotivă putea să dea dovada forţei sale, ca o iapă neîr blânzită scăpată de sub supravegherea paznicului şi car fuge pe câmpia pustie. Bazinul era plin cu apă, cărbunii cu care cuptorul era înţesat se încingeau şi, în prir {jumătate de oră, presiunea se urcă nebuneşte, viteza de veni înfiorătoare. Desigur că conductorul-şef, răpus de oboseală, adormise. Soldaţii se înveseliră de cursa asta şi cântară mai tare ca înainte. Staţia Maromme fu lăsată fulgerător, în urmă. Nu se mai auzea fluieratul locomotivei în vecinătatea semnalelor, la trecerea prin gări.

La Rouen locomotiva ar fi trebuit să ia apă; şi gara îngheţă când văzu, într-un vârtej de fum şi flăcări, trenul nebun, locomotiva fără mecanic şi fără fochist vagoanele de animale umplute cu ostaşi care urlau re-frenuri patriotice. Se duceau la război şi mergeau cât rnai iute acolo, pe malurile Rinului. Slujbaşii rămăseseră năuciţi, agitând braţele. Îndată strigătul fu general: trenul a-cesta deşuchiat, lăsat în voia lui, n-o să poată trece cu bine prin gara Sotteville, care era barată întotdeauna de vagoane şi locomotive ea toate marile Depouri. Şi slujbaşii se năpustiră la telegraf, înştiinţară. Un tren de marfă care ocupa acolo

linia abia a putut să fie băgat sub (c) remiză. Huruitul monstrului scăpat se auzea de departe. Se năpustise în cele două tuneluri de lângă Rouen şi sosea în galopu-i furios ca o putere extraordinară şi ne-mfrântă ce nu mai poate fi oprită de nimic. Iar gara Sot-teville fu lăsată în urmă şi trenul se strecură printre piedici, se cufundă în bezna în care puţin eâte puţin huruitul său amuţi.

Dar acum toate aparatele telegrafice de pe linie ţăcăneau, toate inimile băteau aflându-se despre trenul-fantomă care fusese văzut trccând prin Rouen şi prin Sot-teville. Teama era nespusă; un expres care se găsea înainte va fi cu siguranţă ajuns. Iar el, ca un mistreţ într-un codru îşi urma cursa fără să ţină seama nici de luminile roşii, nici de petarde. Fu cât pe-aei să se ciocnească la OisseJ de o locomotivă pilot; înspăimântă pe cei de la Pont-de-1'Arche căci viteza-i nu părea că se domoleşte. Dispărut din nou, gonea, gonea în noaptea neagră, nu se ştie unde, departe.

Ce contează victimile pe care locomotiva le zdrobeşte în cale! Nu înainta ea către viitor, fără să-i pese de sângele vărsat? Fără mecanici, prin negurile nopţii, ca o fiară oarbă şi surdă ce a fost slobozită spre moarte, ea mergea, mergea, încărcată cu această carne de tun. Cu a-ceşti soldaţi deja năuciţi de oboseală şi beţi, care cântau.

SFÂRŞIT